

ଓনিহাইয়

ଅ.ପୋ.ଟି (ଲେଜେନ୍ ପେଲ)
13 ଲନ କ୍ଷେତ୍ରିଯ

ଗୁର୍ବୀ ମାର୍ଗେଁପଦେଶ ଚଂଗୁଳି

କମାର ବିଦ୍ୟା ଦେଖାରକମିନ୍ତୁ
ରାଜିକା ଅଧ୍ୟାପନ ଆୟତନ
ମନ୍ତ୍ରାଳୟ

ମନ୍ତ୍ରାଳୟ

හැදින්වීම

වරුණ 2007 දි 6 සහ 10 ශේෂීවලට හඳුන්වා දෙන ලද නිපුණතා පාදක ඉගෙනුම් ඉගැන්නුම් ප්‍රවේශය කුමයෙන් වසරින් වසර 7, 8 හා 11 යන ශේෂීවල විෂයමාලාව සම්බන්ධයෙන් ද යොදා ගන්නා ලද අතර 2009 වසරේ එය අ.පො.ස (උ/පෙළ) පන්තිවලට අදාළ විෂයමාලාව සම්බන්ධයෙන් ද ව්‍යාප්ත කිරීමට ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ විෂයමාලා සම්පාදකවරුන් සමත් වී තිබේ. එම නිසා 12 හා 13 වන ශේෂීවල විවිධ විෂය හා අදාළ විෂය නිරද්‍යෝග ද ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ ද සිසුන් තුළ පුණු කළයුතු නිපුණතා ද නිපුණතා මට්ටම ද පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කොට තිබේ. මෙම තොරතුරු තම විෂය හා අදාළ ඉගෙනුම් - ඉගැන්නුම් අවස්ථා සම්පාදනයේදී ගුරුවරුන්ට මහත් සේ ප්‍රයෝගනවත් වනු ඇත.

අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විෂය සඳහා ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ සකස් කිරීමේ දී විෂයමාලා සම්පාදකවරුන් විසින් කනිජ්ය ද්විතීයික විෂයමාලාව හා ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික (10,11 ශේෂී) විෂයමාලාව සකසන විට අනුගමනය කොට ඇති ප්‍රවේශයට වඩා ලෙනස් වූ ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කොට ඇති බව සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි. 6, 7, 8, 9, 10, හා 11 යන ශේෂීවල දී විෂය කරුණු ඉගැන්වීමේදී අනුගමනය කළ යුතු ඉගෙනුම් හා ඉගැන්නුම් ප්‍රවේශ සම්බන්ධයෙන් ගුරුවරුන් අහිමත ආකෘතියකට යොමු කරන ලද මූත් අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විෂය නිරද්‍යෝග හා ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ සම්පාදනයේ දී ගුරුවරුන්ට තම අහිමතය පරිදි ක්‍රියාකාරීමටත් ප්‍රශ්නයක් භූක්ති විදීමටත් ඉඩ ප්‍රස්තාව සලසා තිබේ. මෙම තළයේ දී ගුරුවරුන්ගෙන් අපේක්ෂා කරනුයේ ඒ ඒ විෂයට ඒකකයට හෝ පාඩමට නියමිත නිපුණතා සහ නිපුණතා මට්ටම වර්ධනය කිරීම පිළිස යොර්ත ඉගැන්නුම් කුමවලින් තමන් අහිමත ඉගැන්නුම් කුමයක් යොදා ගැනීමය. තමන් යොදා ගන්නා ඉගැන්නුම් ප්‍රවේශය සතුවුදායක හා කාර්යක්ෂම ලෙස යොදා ගනිමින් අපේක්ෂා නිපුණතා හා නිපුණතා මට්ටම ලාභ කර ගැනීම ගුරුවරුන් විසින් නොපිරිහෙළා ඉටු කරනු ලැබිය යුතුය. මෙම නිදහස ගුරුවරුන්ට ලබා දීමට තීරණය කරන ලද්දේ අ.පො.ස. (උ/පෙළ) විභාගයේ ඇති වැදගත්කම සහ එම විභාගය කෙරෙහි අධ්‍යාපන පද්ධතියේ සියලු ම අය දක්වන සංවේදී බව සැලකිල්ලට ගෙන බව සටහන් කරනු කැමැත්තෙමි.

මෙම ගුරුමාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ගුරුවරුන් හට මාභෑගි අත්පොතක් වේවායි ප්‍රාර්ථනය කරමි. අපේ දරුවන්ගේ නැණස පාදන්නට මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ ඇති තොරතුරු කුමවේද සහ උපදෙස් අපගේ ගුරුවරුන් හට නිසි මගපෙන්වීමක් කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරමි.

මහාචාර්ය ලාල් පෙරේරා
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

සංයුත්‍ය සංග්‍රහය

මෙම ගරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය 2009 වර්ෂයේ සිට 13 වන ශේෂීය සඳහා ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සංවිධානය කර ගැනීම සඳහා ගරු හවතුන්හා ප්‍රයෝගනවත් වේ.

මෙම පොත සම්පාදනය කිරීමට පාදක කරගත් විෂය නිරද්‍යාය මෙතෙක් පැවති විෂය නිරද්‍යාවලට වඩා වෙනස් වූවකි. එම වෙනස හඳුනා ගැනීමට යොමුවන ඔබට එය නිපුණතා පාදක විෂය නිරද්‍යායක් බව දැකිය හැකි ය. මෙහි දැක්වෙන නිපුණතාවක් එම ශේෂීය තුළදී ම සාක්ෂාත් කර ගත යුතු යැයි අපේක්ෂා තොකෙර. ඇතැම්විට ඒ සඳහා බොහෝ කළක් ගතවිය හැකි ය. එහෙත් නිපුණතා මට්ටම් හා එක් එක් නිපුණතා මට්ටම් යටතේ දැක්වෙන ඉගෙනුම් එල එම ශේෂීය තුළදී ම අත්පත් කර ගත යුතු වේ. එබැවින් ඔබට ශේෂීයට අදාළ පාචම් සැලසුම් කර ගැනීමේ දී එම නිපුණතා මට්ටම් හා ඉගෙනුම්ල බෙහෙවින් ප්‍රයෝගනවත් වේ. මෙම ඉගෙනුම්ල ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ දී එක් එක් අරමුණු සකසා ගැනීමට මෙන් ම පන්ති කාමරදේ දී සිදු කෙරෙන ඇගයීම් උපකරණ සකස් කර ගැනීමේ දී නිර්ණායක ලෙස යොදා ගැනීම කෙරෙහි ඔබගේ අවධානය යොමු කිරීම අපේක්ෂා කෙර. මෙම විෂය හැඳුරුමේ දී පරිදිලනය කළ යුතු අතිරේක පොත් පත් මෙන් ම වෙබ් අඩවි පිළිබඳ සිසුන් දැනුවත් කිරීමට ද මෙම ගරු මාර්ගෝපදේශ ඔබට ප්‍රයෝගනවත් වේ.

මෙහි යෝජ්ත ක්‍රියාකාරකම් ඔබ නිරමාණයිලි ගරුවරයෙකු වශයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ අපේක්ෂා සහිත ව ආදර්ශවත් ලෙස ඉදිරිපත් කළ ඒවා වශයෙන් සළකන්න. ගරු කේන්දුය පන්ති කාමර ක්‍රියාවලිය වෙනස් කර ගිහෙ කෙන්දුය බවක් ඇති කිරීම විශේෂයෙන් අපේක්ෂා කෙර. එබැවින් සිසුන් විශිධ පොත්පත් පරිදිලනයට අන්තර්ජාල හාවිතය වැනි ගවේෂණයට යොමු කෙරෙන ඉගෙනුම් අවස්ථා හැකි හැමවිට ම උදා කළ යුතු වේ. ඉගැන්වීමේ දී සම්ප්‍රදායික ලෙස සටහන් ඉදිරිපත් කිරීම වෙනුවට ආකර්ෂණීය ලෙස නව දැනුම මූලධර්ම ආදිය ඉදිරිපත් කළ යුතු වේ. ඒ සඳහා තාක්ෂණය හැකිතාක් දුරට යොදාගත් සන්නිවේදන උපක්‍රම හාවිත කිරීම නව පන්තිකාමරය තුළ දී උනන්දු විය යුතු වේ. ඒ සඳහා නව තාක්ෂණීක උපකරණ හැකිතාක් දුරට හාවිත කිරීමට නිරමාණයිලි විම අවශ්‍ය වේ.

12 වන ශේෂීයේ දී මෙම විෂය ඉගෙනීම අරඹන ඔබගේ සිසුන්ට විෂය නිරද්‍යා මනාව පැහැදිලි කර දෙන්න. වර්ෂය පුරා ක්‍රියාත්මක කරන ඔබගේ ඉගැන්වීමේ සැලැසුම් හඳුන්වා දෙන්නේ නම් එය සිසුන් තුළ පෙළඳවීමක් වනු ඇත. මුළු විෂය නිරද්‍යාය ආවරණය කර ගැනීමට පාසල වෙත සිසුන් ආකර්ෂණය වේ. මෙම විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ රටට දැනෙන පන්ති කාමර ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ වෙනසක් ඇති කරනු සඳහා අදාළ විෂය නිරද්‍යාය මෙන් ම මෙහි යෝජ්ත ක්‍රියාවලි ඇසුරෙන් ඔබගේ නිරමාණයිලි හැකියා ප්‍රබුදුවා ගන්නා මෙන් ඉල්ලමි.

මෙම මාර්ගෝපදේශ සැකසීමේ දී දායක වූ විද්‍යාත් සැමට, ගරුහවතුන්ට සහ ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ නිලධාරීන්ට මගේ ස්තූතිය හිමි වේ. මේ කාර්යය සඳහා මගපෙන්වූ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් මහාචාර්ය ලාල් පෙරේරා මැතිදුන් මෙන් ම මූදණ කටයුතු සිදුකර පාසල්වලට ලබාදීමේ වගකීම හාරගෙන කටයුතු කළ අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන කොමසාරිස් ජනරාල් ඇතුළු කාර්යය මණ්ඩලයට මගේ විශේෂ ස්තූතිය පුද කරමි. මෙහි ඇතුළත් කරුණු පිළිබඳ ව සංවර්ධනාත්මක යෝජනා ඇතොත් මා වෙත ලබාදෙන්නේ නම් කාතයු වෙමි.

විමල් සියඹලාගොඩ

සහාකාර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

භාෂා, මානව ගාස්තු හා සමාජ විද්‍යා පීඩ්‍ය.

සම්පත් දායකත්වය

උපදේශනය : මහාචාර්ය ලාල් පෙරේරා, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

විමල් සියලුගොඩ මයා, සහකාර අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

සම්බන්ධිකරණය : ඩී. එච්. වන්දිමා නිෂානි ධර්මපාල ව්‍යාපෘති තායක ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

විෂයමාලා උපදේශනය :

මහාචාර්ය මාලනී ඇදගම	- ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය (විශ්‍රාමික)
මහාචාර්ය කේ. එම්. පී. කුලසේකර	- කැලණීය විශ්වවිද්‍යාලය
මහාචාර්ය යු. ඩී. කරුණානන්ද	- කැලණීය විශ්වවිද්‍යාලය
මහාචාර්ය එම්. යු. ද සිල්වා	- රුහුණු විශ්වවිද්‍යාලය (විශ්‍රාමික)
මහාචාර්ය ඉන්ද්‍රාණි මුණසිංහ	- කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය (විශ්‍රාමික)
මහාචාර්ය හගුරන්කෙත දේරානන්ද හිමි	- පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
මහාචාර්ය එම්. සේමතිලක	- පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ලේඛ්‍ය කළීකාචාර්ය පත්මසිර කන්නන්ගර	- ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
ලේඛ්‍ය කළීකාචාර්ය ජේ. කේ. ඒ. කාන්ති	- රුහුණු විශ්වවිද්‍යාලය
ඩී. එල්. ආර්. රෝහණ කුමාර මයා	- ව්‍යාපෘති නිලධාරී (විශ්‍රාමික)

ව්‍යාපෘති කම්ටුව : ඩී. එච්. වන්දිමා නිෂානි ධර්මපාල ව්‍යාපෘති නිලධාරී සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

චු. සමන්ති ගිරෝමාලා ගුණවර්ධන සහකාර ව්‍යාපෘති නිලධාරී සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

ප්‍රියදර්ශනී අලගරත්නම් හේරත් සහකාර ව්‍යාපෘති නිලධාරී සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

ලේඛක මණ්ඩලය:

සංජීවි මන්ත්‍රීරත්න මය
කොළඹගේඟාරේ යසස්සි හිමි
ආර්. ඩ්බ්. සරෝජනී දැල මය
ච්චි. පී. අතුකෙරාල මය
එස්. එ. රුවන්මලී ද සිල්වා මය
පී. එල්. එ. යු. ජී. පෙරේරා මය
නන්දා මන්මහේරි මය
එ. ඉන්දාණි මය

ච්චි. එම්. කේ. ඩී. පිටිගල මය
එච්.ඡසීමා මය
එම්. එස්.අම්නා උම්මා මය
එස්.රුක්කයියා හස්ම් මය
එම් .එස්.එශ් මූෂින් මය
එස්.බාලපුන්දරම මය
යු.එල්.එස්.මරික්කාර මය
එ.ආර්. නහාස් මය

- ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
- මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය, හෝමාගම
- ද මැසන්ඩ් විදුහල, කඳාන
- රාජකීය විදුහල, හොරණ
- මියුසියස් බාලිකා විදුහල, කොළඹ 07
- සර්වේදය පිරිවෙන, දේවාලේගම
- ගාන්ත ජේස්ප් බාලිකා වි. කැගල්ල
- ජේසු බිලින්දාගේ කන්‍යාරාම ජාතික පාසල,
රත්නපුර
- උග්ගල්බඩ ම. වි. කඩතර (විශ්‍රාමික)
- කුරිවෙල හම්බීඟා විදුහල,මාතලේ
- සහිරා විද්‍යාලය, මාවනැල්ල
- බාඩුල් හසන් මධ්‍ය මහාවිද්‍යාලය,වරකාපොල
- අලිගාර ම.වි.කල්පලිය
- නියෝජ්‍ය විභාග කොමසාරිස් (විශ්‍රාමික)
- ජම්ජල් අසාර ම.ම.වි.උඩිතලවින්න
- අල්-හුමයිසරා ම.ම.වි.බේරුවල

භාෂා සංස්කරණය

සුසිල් සිරිසේන මය

- භාපිටිගම ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යා පියා මිරිගම

පරිසනක වදන් සැකසුම

එ.වි. කේ. ස්වරුණමාලී කරුණාපාල මෙනවිය
යිරාණී සමරක්කොඩී මය
දිලිනි විරතන්න මෙනවිය

- යුනෙස්කොෂ ආයතනය
- ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
- ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

වෙබ අඩවිය

: www.riek

විවිධ සහාය

සන්ධා අතපත්තු මෙනවිය
ආර්. එම්. රුපසිංහ මය

- ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
- ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය

පටුන

පටු අංක

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය

8. දහසය වන සියවසේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසය	01 - 08
9. මහනුවර රාජධානිය	09 - 19
10. ශ්‍රී ලංකාවේ මූහුදුබඩ ප්‍රදේශවල පෘතුගිසි හා ලන්දේසි පාලනය	20 - 25
11. බ්‍රිතාන්‍යයන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීම	26 - 32
12. බ්‍රිතාන්‍යයන් යටතේ ශ්‍රී ලංකාව	33 - 37
13.. වතු ආර්ථිකයේ වර්ධනය හා එහි එළ විපාක	38 - 41
14. 19 සියවසේ ආගමික හා සංස්කෘතික පූනරුදිය	42 - 46
15. නුතන අධ්‍යාපනයේ වර්ධනය	47 - 50
16. ජාතික ව්‍යාපාර හා ආණ්ඩු ක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ	51 - 60
17. තිබුනු පසු ශ්‍රී ලංකාව	61 - 73

ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය

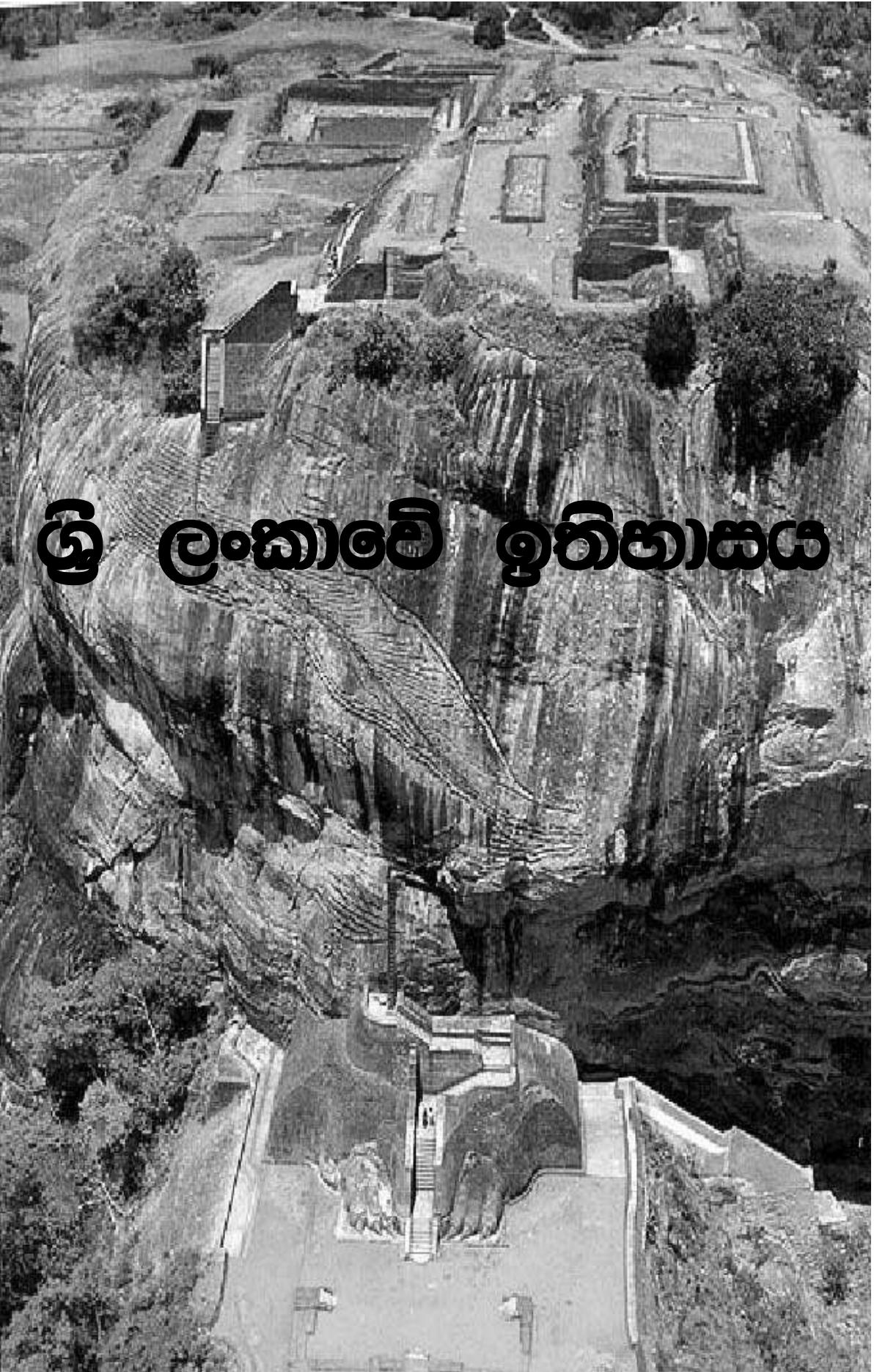
6. මෙරුය අධිරාජ්‍යයේ අවසානයේ සිට ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ ආරම්භය දක්වා ඉන්දියාවේ දේශපාලන හා සංස්කෘතික ඉතිහාසය	76 - 86
7. ගුප්ත අධිරාජ්‍යය	87 - 97
8. පල්ලවයන්ගේ දේශපාලන හා සංස්කෘතික කටයුතු	98 - 102
9. ගුප්ත යුගය අවසානයේ සිට මූස්ලිම් ආක්‍රමණ දක්වා වු කාලය තුළ උතුරු ඉන්දියාවේ එතිහාසික සන්ධිස්ථාන	103 - 117
10. වාළුකාශයන්ගේ, රාජ්‍යාක්ෂවයන්ගේ හා පාණ්ඩ්‍යයින්ගේ සංකීර්ණ දේශපාලන ඉතිහාසය	118 - 126
11. වෝල අධිරාජ්‍යය	127 - 134

සුරෝපා ඉතිහාසය

9. වියානා සම්මේලනය	137 - 142
10. ක්‍රි.ව. 1815න් පසු ලිබරල්වාදී හා ජාතිකවාදී වින්තනයේ සහ බලවේග වල වර්ධනය	143 - 150
11. පළමු වන ලෝක සංග්‍රාමය	151 - 158
12. රුසීයන් විප්ලවය	159 - 163
13. පැසිස්වාදය හා නාසිවාදය	164 - 168
14. දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය	169 - 176
15. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයෙන් පසු ලෝකය	177 - 183

නුතන ලෝක ඉතිහාසය

9. නව අධිරාජ්‍යවාදය	186 - 191
10. පලමුවන ලෝක යුද්ධය	192 - 199
11. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා සේවියටේදීය ලෝක බලවතුන් ලෙස නැගී ඒම	200 - 206
12. අධිරාජ්‍ය විරෝධී ජාතික සටන් ව්‍යාපාරය	207 - 223
13. දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය	224 - 231
14. දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු	232 - 240
15. ජාත්‍යන්තර හා කළාපීය සංවිධාන	241 - 255
පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරුකරණය	256 - 263

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය

ඒකකය 8

දහසයවන සියවසේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසය

නිපුණතාව : විවිධ කාලවකවානුවල සිදු වූ දේශපාලන සංසිද්ධි දහසයවන සියවස ඇසුරින් විමර්ශනය කරමින් ඉන් ලද ආභාසය වර්තමානය හා අනාගතය පාර්ශ්ව කර ගැනීමට එලදායී ව නාවත කරයි

නිපුණතා මට්ටම :

- 8.1 දහසයවන සියවසේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසය පිළිබඳ තොරතුරු ගොනු කරයි
- 8.2 පාලනයේ පවතින දුරවලතා විදේශීය ආධිපත්‍ය ගොඩනැගීම සඳහා බලපාන ආකාරය පෘතුහිසින් ලංකාවට පැමිණීම ඇසුරින් විග්‍රහ කරයි

කාලවේද : 25

සංඛ්‍යාව

ඉගෙනුම් එල :

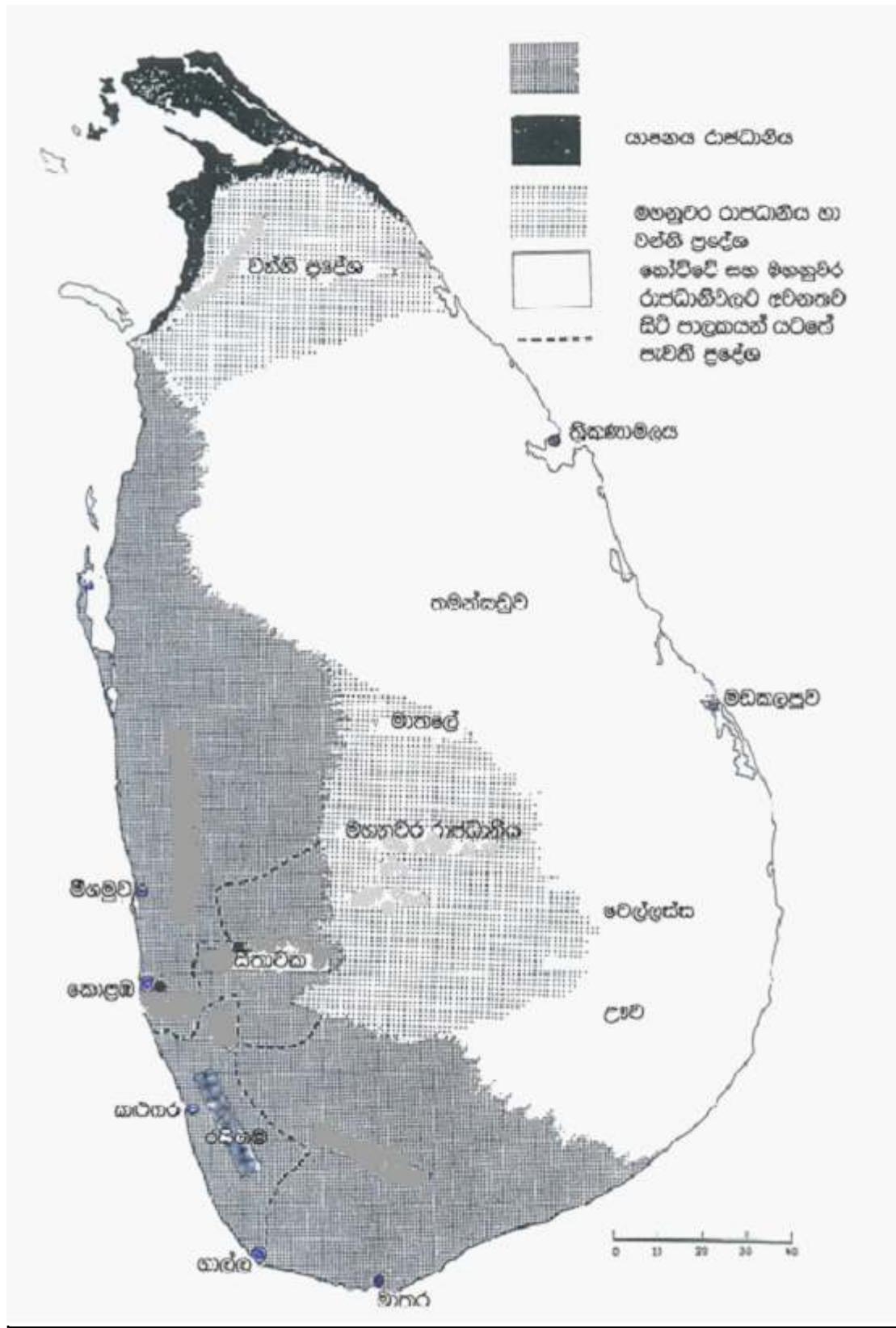
- දහසයවන සියවසේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති ප්‍රධාන රාජධානී පිළිබඳ ව තොරතුරු රස් කිරීම
- පෘතුහිසින් හා කේට්ටෙ රාජධානීය අතර පැවති සම්බන්ධතා හඳුනා ගැනීම
- දහසය වන සියවසේ ලංකාවේ දේශපාලන පසුව්ම පෘතුහිසින් සියලුය තහවුරු කර ගැනීමට උපයෝගී කරගත් ආකාරය කේට්ටෙ රාජධානීය ඇසුරින් වටහා ගැනීම
- පෘතුහිසි බලය යාපනයේ තහවුරු වූ ආකාරය පැහැදිලි කර ගැනීම
- පෘතුහිසි ආධිපත්‍යයට එරෙහි ව දේශීය බලයක් ගොඩනැගෙන අයුරු සිතාවක රාජ්‍යයේ තැගීම ඇසුරින් අවබෝධ කර ගැනීම
- මහනුවර රාජ්‍යය පෘතුහිසින්ට යටත් කර ගැනීමට තොහැකි වීමට බලපැ හේතු හඳුනා ගැනීම

හැදින්වීම

දහසයවන සියවසේ ලංකාවේ පැවති දේශපාලන පසුව්ම මත පෘතුහිසිහු තම බලය ව්‍යාප්ත කර ගැනීමේ දී, ප්‍රථමයෙන් ම කේට්ටෙ රාජ්‍යය සිය ග්‍රහණයට ගැනීමට සමත් වූහ. අනතුරුව යාපනය රාජ්‍යය ද උපක්‍රමයිලි ව ලබාගත් පෘතුහිසින් තවදුරටත් තම අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා සිතාවක රාජ්‍යයට හා උච්චරට රාජ්‍යයට ද තම දේශපාලන හස්තය යොමු කළ නමුත් සිතැගි පරිදි එය ඉටු කර ගත තොහැකි විය. කෙසේ වූව ද පෘතුහිසින්ට මෙට මූහුදු බඩු ප්‍රදේශවල තම බලය ස්ථාපිත කොට ගැනීමට එකල රටේ පැවති දේශපාලන තත්ත්වය හේතු විය.

එසේ දහසය වන සියවසේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසය අධ්‍යාපනය කිරීම මෙම ඒකකයේ අරමුණ යි.

16 වන සියවස මූල් හාගයේ ක්‍රි ලංකාව

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

කෝට්ටේ රාජධානිය

- කෝට්ටේ රාජ්‍යය දිවයිනේ වැදගත් මෙන්ම ප්‍රධානතම රාජ්‍යය විය, හයවන පැරකුම්බා රුපු යටතේ අවසාන වරට රට එක්සේපත් කෙරීණි.
- කෝට්ටේ රාජ්‍යය රජ ප්‍රඩුලේ කුමාරවරුත් පස් දෙනෙකු යටතේ පාලනය වීම (මහරුපුගේ පාලන කටයුතුවලට සහාය වීමට තම පුතුන් පාදේකිය පාලකයන් ලෙස පත් කොට ගැනීමේ පුරුදේද ක්‍රියාත්මක වීමක් මිස රාජ්‍ය බෙදාගෙන පාලනය කිරීමක් සිදු වූ බවක් මෙයින් අදහස් නොවේ)
- 1521 විජයබා කොල්ලයට තුළු දුන් හේතු සාධක
- 1521 විජයබා කොල්ලය සමග කෝට්ටේ රාජධානිය කොටස් තුනකට බෙදීම හා සිහුසුනේ හිමිකම සම්බන්ධයෙන් අනාගතයේ දී ඇති වූ ආරවුල්
- කෝට්ටේ රාජ්‍යය පරිභානිය හා බිඳ වැටීම (අලකේශ්වර යුද්ධය, රාජ්‍යවලිය, සහ මන්දාරම්පුර ප්‍රවත වැනි දේශීය මූලාශ්‍රය හාවිත කිරීම වැදගත් වේ)

සිතාවක රාජධානිය

- සිතාවක රාජ්‍යයේ දේශසීමා හා ඊට අයත් ප්‍රදේශ
- පාලන මධ්‍යස්ථානයක්, උප රාජ්‍යයක් ලෙස වර්ධනය වීම
- සිතාවක මායාදුන්නේගේ දේශපාලන උපායයන්
 - සිතාවක දේශසීමා ප්‍රඩුල් වීම
 - රයිගම රාජ්‍යය නැතුකර ගැනීම
 - බුද්ධාගමේ ආරක්ෂකයා ලෙස පෙනී සිටීම
 - දැන්ත ධාතුන් වහන්සේ ලබා ගැනීම
- සිතාවක හා කෝට්ටේ රාජ්‍යය අතර ගැටුම්
- කෝට්ටේ රාජ්‍යය සතු ප්‍රදේශ සිතාවකට නතුවීම හා සිතාවක රාජ්‍ය දේශපාලන වශයෙන් ප්‍රබලත්වයට පත් වීම
- සිතාවක රාජසීංහ යටතේ දේශපාලන වර්ධනය
 - සිතාවක රාජසීංහ හා පෘතුගිසින් අතර සටන්
 - කෝට්ටේ රාජ්‍යය සතු ප්‍රදේශ සිතාවක රාජ්‍යයට අයත් වීම
 - උචිරට රාජ්‍යය සිතාවක රාජ්‍යයට ඇදු ගැනීම
 - සිතාවක රාජසීංහ රුපු හා මහුගේ ක්‍රියා කළාපය

සිතාවක රාජ්‍යයේ පරිභානිය

- රාජසීංහ රුපුගෙන් පසු සිහුසුනට උරුමකරුවකු නොමැති වීම

- රාජසිංහ රුපුගේ බොද්ධ විරෝධී ප්‍රතිපත්ති හා අත්තනොමතික කටයුතු
- පාලනයේ අසංවිධානාත්මක බව
- රාජ්‍යයේ ආරක්ෂාව දුර්වල විම
- දැරූස සටන් ව්‍යාපාර හේතු කොට ජනතාව කළකිරීම
- මහනුවර රාජ්‍යයේ නැගීම සහ පළමුවන විමලධරම්පුරය රුපු අතින් පරාජයට පත් වීම

මහනුවර රාජධානීය

- කොට්ටෙ රාජ්‍යයට කප්පම් ගෙවන රාජ්‍යයක් ලෙස පැවතීම
- දහසයවන සියවසේ මහනුවර රාජ්‍යයේ දේශීමා, ඊට අයත් ප්‍රදේශ
- මහනුවර රාජ්‍යය ස්වාධීන වීමට ගත් උත්සාහය
(සේනාසම්මත විකුමලාභු යටතේ)
- මහනුවර රාජධානීයේ දේශපාලන වර්ධනය
(ඡයවීර බණ්ඩාර රුපුගේ සිට පළමුවන විමලධරම්පුරය රජකුමා දක්වා)

යාපනය රාජධානීය

- රජරට ගිෂ්වාලාරය බිඳ වැටීමෙන් පසුව යාපන ප්‍රදේශ ආස්ථිත ව ස්වාධීන රාජ්‍යයක් ආරම්භ වීම
- දහසයවන සියවස අවසානය වන විට යාපනය රාජධානීය
- පරරාජසේකරණ, පළමුවන සංකිලි යටතේ යාපන රාජ්‍යයේ දේශපාලන තොරතුරු
- යාපනය රාජ්‍යයේ පරිපාලන, සමාජ, ආර්ථික පසුබිම
- යාපන රාජධානීයේ බිඳ වැටීම

වන්නී ප්‍රදේශ

- උතුරෙන් යාපනය රාජ්‍යයන් දකුණෙන් කොට්ටෙ සහ මහනුවර රාජ්‍යයේ බල ප්‍රදේශයටත් අතර මැද පිහිටි වන ගත ප්‍රදේශ වන්නී රාජ්‍යය නමින් හැඳින්වීමේ. තුවර කළාපීය, තමන්කුව්ව, යාල, පානම වැනි ප්‍රදේශ මධ්‍යස්ථාන කරගෙන ප්‍රාදේශීය පාලකයන් සිටි අතර ඔවුන් වන්නියාර හෝ වන්නී නිරිදුන් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේය. වන්නියාරවරු යාපනය, කොට්ටෙ, මහනුවර යන රාජධානීවලට කප්පම් ගෙවුහ. හයවන පරාතුමලාභු රුපු රට එක්සේසත් කිරීමෙන් පසු වන්නියාරවරුන්ගේ බලය දුර්වල වී ගොස් ඇත.

පෘතියිසින්ගේ ආගමනය හා ඔවුන් දේශීය රාජධානී සමාග පැවත්වූ සම්බන්ධතා

- පෘතියිසින් පෙරදිගට පැමිණීමට තුවු දුන් හේතු
- ආර්ථික ලාභ ප්‍රයෝගන ලබා ගැනීම

- ආගම ප්‍රවාරය කිරීම
- ජාත්‍යන්තර කිර්තිය දිනා ගැනීම

කේට්ටෙටේ රාජ්‍යය හා පෘතුගිසින් අතර පැවති සබඳතා

- වෙළඳ සබඳතා
- යුද්ධමය සබඳතා
- ආගමික සබඳතා

කේට්ටෙටේ රාජධානියේ පරිභානිය උදා වීම

- ධර්මපාල රජතුමා තමන්ට අවනත ආකාරයට හසුරුවා ගැනීම හා කැශි මිශ්චුව මගින් කේට්ටෙටේ පාලන බලය ලබා ගැනීම
- 1597 මල්වානේ ගිවිසුම

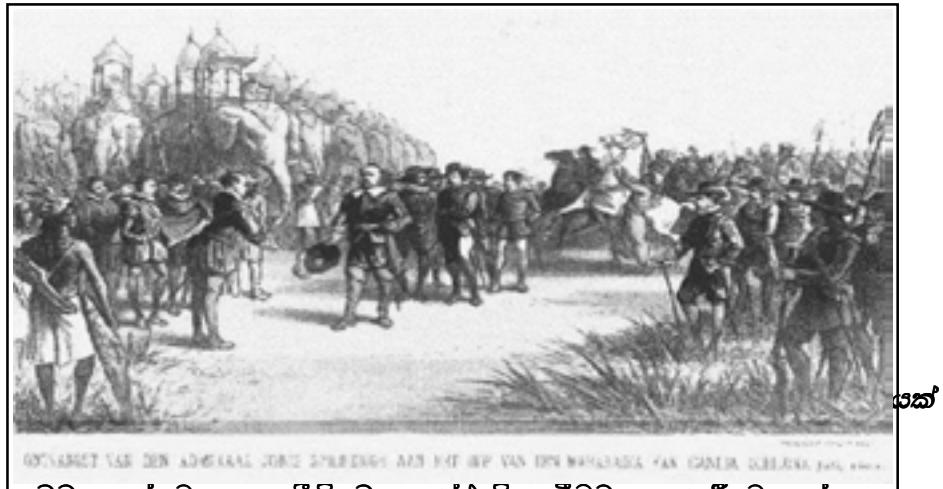
යාපනය රාජ්‍යය හා පෘතුගිසින් අතර පැවති සබඳතා

- පළමුවන සංකිලි හා පෘතුගිසින් අතර ගැටුම් වර්ධනයට බල පෑ හේතු
- යාපනය රාජ්‍යය හා පෘතුගිසි අතර ගැටුම්
- පළමුවන සංකිලිගෙන් පසු ඇති වූ අස්ථාවර දේශපාලන තත්ත්වය හා යාපනය රාජ්‍ය පෘතුගිසින්ට අයිතිවීම
- යාපනයේ පෘතුගිසි පාලන යුගය (1619 - 1658)

මහනුවර රාජධානිය හා පෘතුගිසින් අතර පැවති සබඳතා

- පෘතුගිසින් මහනුවර රාජධානිය කෙරේ අවධානය යොමු කිරීමට බල පෑ සාධක
- ජයවීර බණ්ඩාර හා පෘතුගිසින් අතර පැවති සබඳතා
- සිතාවක රාජ්‍යයේ වර්ධනය භමුවේ පෘතුගිසින් උඩරට කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම
 - උඩරට කුරලීවලට ආධාර දීම
 - තමන්ට පක්ෂපාතී අයෙකු පත් කර ගැනීමට උත්සාහ ගැනීම (යමසිංහ බණ්ඩාර, දේශන කතිරිනා)
- දත්තුරේ සටන
- පෘතුගිසින් මහනුවර නතුකර ගැනීමට අනුගමනය කළ ආක්මණිලි ප්‍රතිපත්තිය
- ජේරනිමෝද අසවේදුගේ උඩරට ආක්මණය අසාර්ථක වීම
- සෙනරත්න රජු පෘතුගිසින් සමග පැවත්ව සබඳතා හා පෘතුගිසින් මහනුවර රාජ්‍යයට එරෙහිව අනුගමනය කළ ත්‍රියාමාරුග
- 1617 ගිවිසුම හා එහි කොන්දේසි

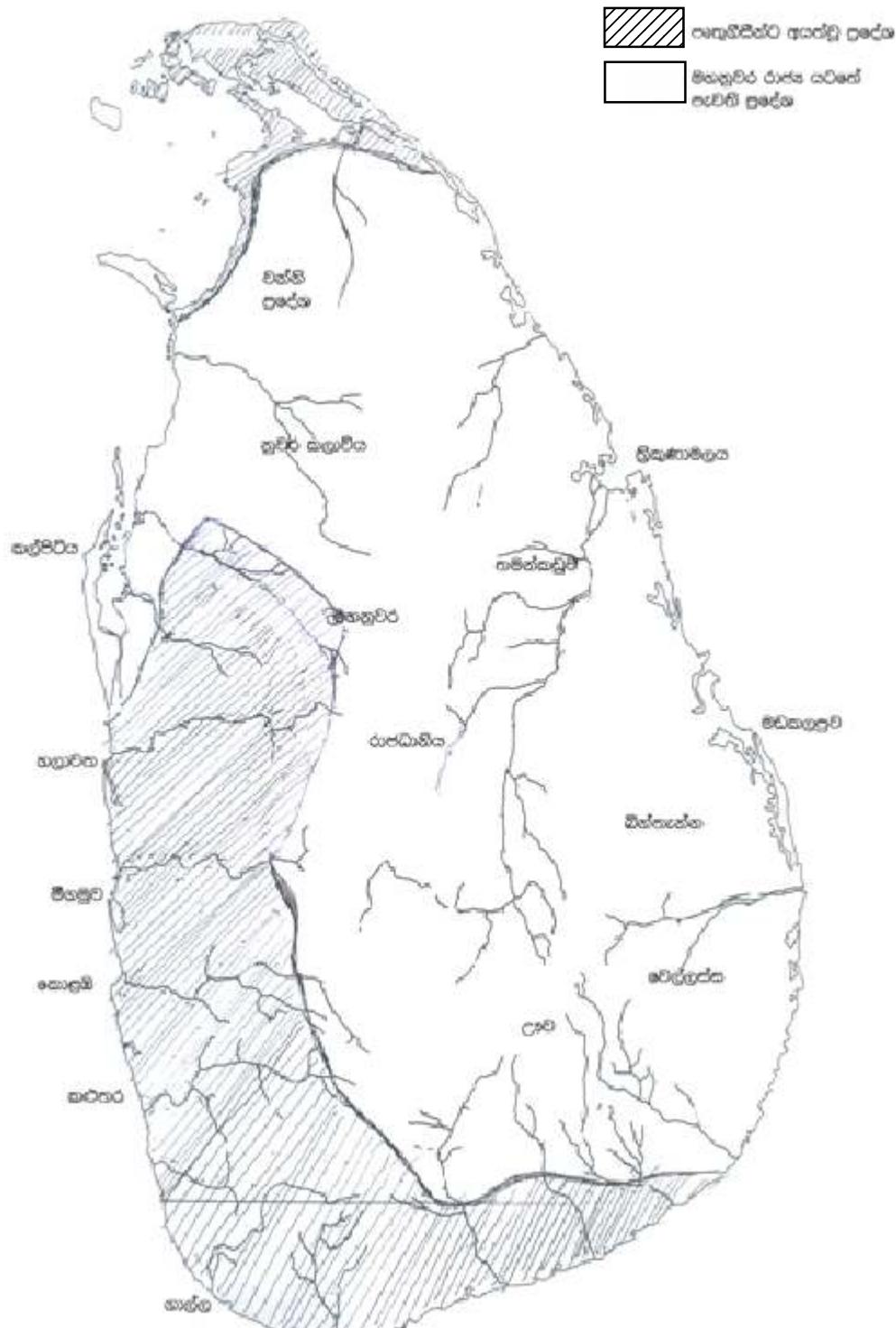
- මහනුවර රාජ්‍යයේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා වීමට බලපෑ සුවිශේෂී සාධක

මුහුදු ප්‍රජාත්වල පාතුගීසි බලය ස්ථාපිත ඒමට උපකාරී වූ හේතු

- රට අභ්‍යන්තරයේ පැවති ව්‍යාකුල සහ හේදකාරී දේශපාලන තත්ත්වය හමුවේ පාතුගීසි බලය වර්ධනය වීමට අවස්ථා උදාවීම
- හත්වන බවනෙකබාහු හා ධර්මපාල රජකුමාගේ ක්‍රියා කළාපය
- සීතාවක රාජධානීයේ බිඳ වැටීම
- පාතුගීසින් සතුව පැවති නාවුක බලය
- පාතුගීසින්ට සාපේක්ෂ ව ශ්‍රී ලංකාවේ රජවරුන්ට කාලතුවක්ක වැනි දියුණු ගිනි අව් නොතිබීම

ශ්‍රී ලංකාවේ පෙනුගීසි බල ව්‍යාප්තිය

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

දහසයටත සියවශේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති ප්‍රාදේශීය රාජ්‍යයන් පිළිබඳ සිතියමක් සකස් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- නිම කළ ක්‍රියාකාරකම පන්තියට ඉදිරිපත් කර අගැසීමට ලක් කරන්න
- වැරදි නිවැරදි කර එක් සිතියමක් සිසුන් ලවා ලකුණු කරවන්න

ක්‍රියාකාරකම 02

"ශ්‍රී ලංකාව හා පාතුගීසින්" යන මාත්‍රකාව යටතේ පාසල් සගරාවට ලිපියක් සම්පාදනය කිරීම

- මෙය කේවල පැවරුමක් ලෙස යොදා ගන්න
- තොරතුරු සපයා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ සිසුන් දැනුවත් කරන්න
- ගුණාත්මක ලිපියක් සැකසීමට සිසුන්ට මග පෙන්වන්න
- සිසුන්ට අතපසු වූ කරුණු පිළිබඳ ව ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න
- සකස් කරන ලද ලිපි අතරින් වඩාත් නිවැරදි ලිපිය තොරා පාසල් සගරාවට ඇතුළත් කරන්න

ඒකකය 9**මහනුවර රාජධානීය**

නිපුණතාව : මහනුවර රාජධානීයේ දේශපාලන, සමාජ, ආර්ථික සංසිද්ධි විමර්ශනය කරමින් ඉන් ලද ආහාසය වර්තමානය හා අනාගතය සාර්ථක කර ගැනීමට එලදායි ව හාවිත කරයි

නිපුණතා මට්ටම :

- 9.1 මහනුවර රාජධානීය පෝෂණය කිරීමෙහිලා පාලකයින්ගේ දායකත්වය පිළිබඳ ව තොරතුරු ගොනු කරයි
- 9.2 මහනුවර රාජධානීය පෘතුගිසින් හා ලන්දේසින් සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතා තුළනාත්මක ව විශ්‍රාත කරයි
- 9.3 මහනුවර රාජධානීයේ දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික තත්ත්වය පිළිබඳ විමර්ශනය කරමින් තම උරුමය යෙක ගැනීමට කටයුතු කරයි

කාලවිෂේෂ : 30

සංඛ්‍යාව

- ඉගෙනුම් එල :**
- මහනුවර රාජධානීයේ රාජාවලිය හා දේශපාලන ඉතිහාසය පිළිබඳ ව කරුණු දැන ගැනීම
 - මහනුවර රාජධානීය, පෘතුගිසින් හා ලන්දේසින් සමග පැවැත්වූ සබඳතා පිළිබඳ ව හඳුනා ගැනීම
 - පෘතුගිසින් හා ලන්දේසින් හමුවේ දේශීය පාලකයන් ක්‍රියා කරන ආකාරය මහනුවර රාජ්‍ය ඇසුරින් අවබෝධ කර ගැනීම
 - මහනුවර රාජධානීයේ දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික කේෂ්ටු පිළිබඳ ව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම

හැඳින්වීම

මහනුවර රාජධානීය

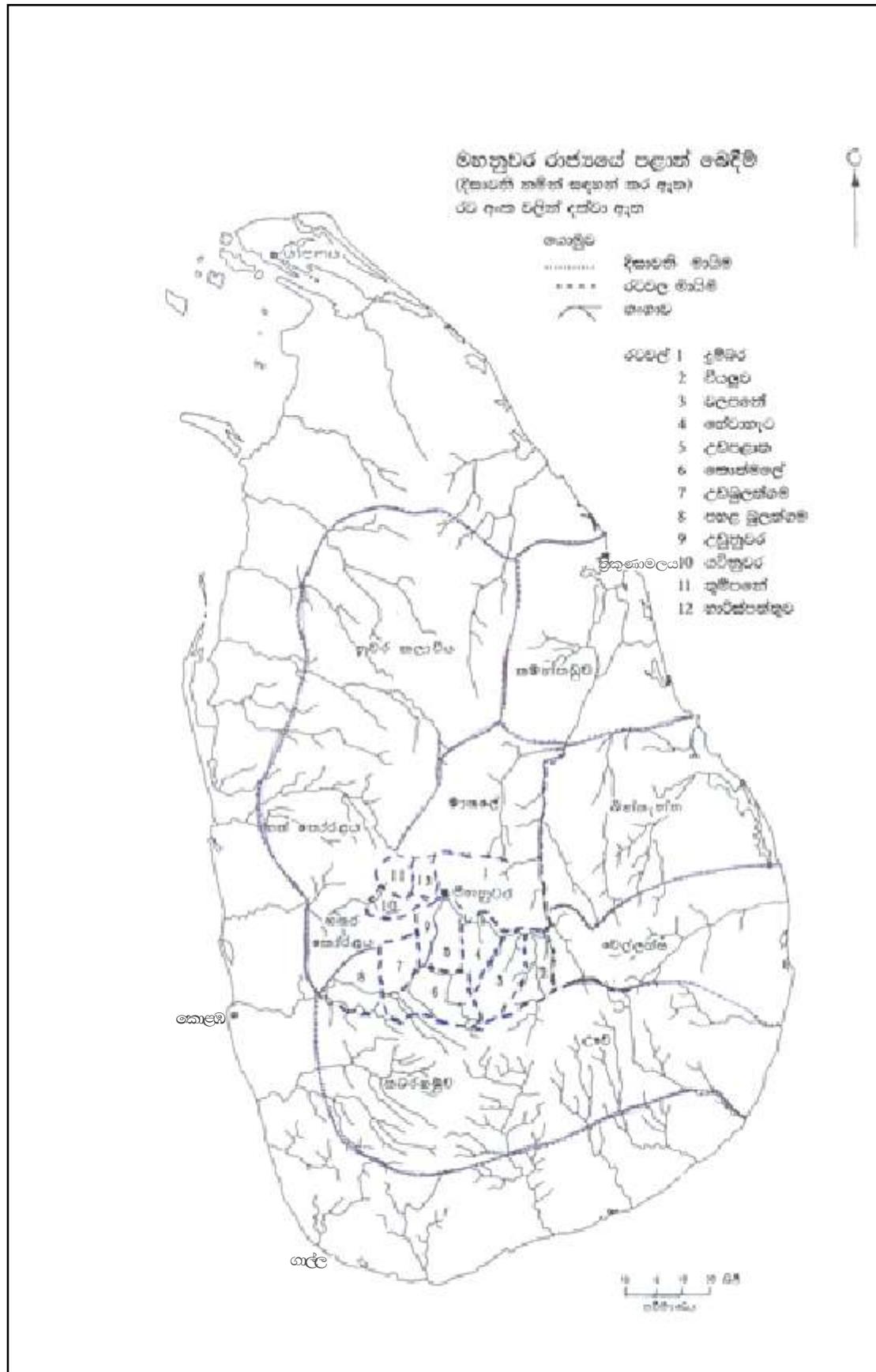
ස්වභාවික රෙකුවරණයන්ගෙන් පිරිපුන් මහනුවර රාජධානීය ලංකා ඉතිහාසයේ අවසාන දේශීය රාජධානීය විය. පළමුවන විමර්ශනය රුපු යටතේ ස්ථාවර වූ මෙම රාජධානීය විවිධ රුපවැන්ගේ දේශපාලන, ආර්ථික, ආගමික, ප්‍රතිපත්ති හමුවේ විටෙක වර්ධනය වූ අතර තවත්

විටෙක පසුබානු ලැබේය. මේ තත්ත්වය ප්‍රයෝගනයට ගත් පෘතුමේසිහු උචිරට රාජ්‍ය සමග සබඳතා පවත්වා ගැනීමට උත්සාහ දැරුහ. එහෙත් ඔවුන්ගේ අරමුණු ඉවුකර ගැනීමට නොහැකි විය. අනතුරුව තම බලය මූහුදු බඩු ප්‍රදේශවල තහවුරු කර ගත් ලන්දේසිහු ද උචිරට සමග සබඳතා ගොඩනගාගත්හ. කෙසේ වුව ද උචිරට රජවරුන් තම රාජ්‍යයේ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කොට පවත්වාගෙන යාමට උත්සාහගත් අතර ම දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ, සංස්කෘතික යන කේෂ්ට දියුණු කිරීමට ක්‍රියා කොට ඇති බව දැකිය හැකිය.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

පළමුවන විමලධිරමසුරය රජුගේ රාජ්‍ය කාලයේ සිට ශ්‍රී වික්‍රම රාජසිංහ රජුගේ රාජ්‍ය කාලයේ අවසානය දක්වා දේශපාලන ඉතිහාසය

- මහනුවර රාජධානිය පැවති කාලවකවානුව
- රාජ්‍යයට අයත් වූ ප්‍රදේශ
- පාලනය ගෙන ගිය ප්‍රධාන රජ පෙළපත් පිළිබඳ හැඳින්වීමක්

පලමුවන විමලධරමසුරිය රජතුමා (1592-1604)

- විරසුන්දර බණ්ඩාරගේ පුත්‍රයා කොනජ්පු බණ්ඩාර බව
- පෘතුගිසි රකවරණය යටතේ ඔස්ට්‍රීයාවේ දොන් ප්‍රච්චර් නමින් බෙජිස්ම ලබා යුද කිලේප හදාරමින් හැඳි වැඩුණ බව
- පෘතුගිසි හමුදාවක් සමග උචිරට ආත්‍මණය කර අනතුරු ව පෘතුගිසින් පලවා තැර 1592 දී පලමුවන විමලධරමසුරිය නමින් උචිරට රජ බවට පත්වීම
- කුසුමාසන දේවිය විවාහ කර ගනිමින් රාජ්‍යයට ඇති අධිතිය තහවුරු කර ගැනීම
- නව රාජ වංශයක් ආරම්භ කිරීම

පලමුවන විමලධරමසුරිය රජුගේ කාර්යය සාම්ලූහය

- උචිරට රාජ්‍යය පෘතුගිසි ආධිපත්‍යයෙන් මෙන්ම සිතාවක රාජ්‍යයේ ආධිපත්‍යයෙන් ද මුදවාගෙන ස්වාධීන රාජ්‍යයක් ලෙස ස්ථාවර දේශපාලන පදනමක් දැමීම
- රාජ්‍යය ව්‍යාප්ත කිරීම
- පෘතුගිසි බලය මුහුදුබඩ ප්‍රදේශවලට පමණක් සිමා වන පරිදි පෘතුගිසින්ට අනියෝගයක් වන ලෙස කටයුතු කිරීම
- ආගමික සේවාව
- දැන්ත බාතුව අත්පත්කර ගැනීම නිසා මුළු රටේ ම පාලකයා බවට පත්වීම
- කර්මාන්ත දියුණුවට කටයුතු කිරීම
 - යකඩ කර්මාන්තයේ දියුණුව, ඒ සඳහා කමිහල් 170 ක් පිහිටුවීම
 - කෘෂි කර්මාන්තයට රාජ අනුග්‍රහය ලබා දීම
 - උතුරු, උළුව, මන්දාරම්පුර වැනි ප්‍රදේශවල කුමුරු හා වැවි කරවීම
 - කපු වගාව දියුණු කිරීම

සෙනරත් රජ (1604-1635)

- පලමුවන විමලධරමසුරිය රජ්‍යට ඇති ඇුත් සම්බන්ධතාව
- පලමුවන විමලධරමසුරිය රජුගේ වැන්දුම් බිසව කුසුමාසන දේවිය විවාහ කර ගැනීමෙන් රාජ්‍යත්වය තහවුරු කර ගැනීම
- පාලනයේ මුල් කාලයේ ඇති වූ අභ්‍යන්තර ආරවුල්
- මහනුවර රාජධානිය නැගෙනහිර ප්‍රදේශවලට ව්‍යාප්ත වීම
- උචිරට රාජ්‍ය කොටස් තුනකට බෙදා පුත් කුමාරවරුන් තියෙනාට පැවරීම

දෙවන රාජසිංහ රජතුමා (1635-1687)

- උචිරට රාජ්‍යයේ පමණක් නොව මුළු ලංකාවේ ම වකුවර්ති රජ හෙවත් ප්‍රධාන රජ බව අවධාරණය කිරීම
- ශ්‍රී සිංහලාධියාවර විරදාවලිය හාවිත කිරීම
- බටහිර දෙසින් මෙන්ම නැගෙනහිර දෙසින් උචිරට රාජ්‍යයේ දේශ සිමා පුරුල් කිරීම
- 1664 අභ්‍යන්ත්වල රාජ්‍යගේ නායකත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ නිල්ලඹ කැරුල්ල මරුදානය කිරීම
- දෙවන රාජසිංහ රජුගේ ආගමික සේවය

දෙවන විමලධර්මසුරය රජගේ පාලන සමය (1687-1706)

- සාමාආම් පුද්ගලයකු වීම
- උපසම්පදාව පිහිටුවීම සඳහා ජේග දේශයෙන් හික්ෂුන් වහන්සේලා ගෙන්වීම.
- රජබවට පත්වන විට මහනුවර රාජ්‍යයට අයත් ව තිබූ ප්‍රදේශ එලෙසින් ම ආරක්ෂා කොට ගැනීමට සමත්වීම

ශ්‍රී විරපරාකුම නරෝන්සිංහ රජතුමා (1707-1739)

- අවසාන සිංහල රජතුමා
- රාජසභාවේ නායක්කර ප්‍රහුන්ගේ බලය වර්ධනය වීම

ශ්‍රී විජයරාජසිංහ රජගේ පාලන කාලය (1739-1747)

- නව රාජවංශයක හා රාජ්‍යය උරුමය පිළිබඳ නව සම්පදායක ආරම්භය
- රටවැසියන්ගේ සහයෝගය ලබා ගැනීම සඳහා බුදු දහම කෙරෙහි ඇති වූ නැඹුරුව
- බලය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ගත් පියවර
- උච්චරට රාජ්‍යය තුළ සිංහල රදු ප්‍රධානීන් හා රජු අතර පැවති සම්බන්ධතා
- රාජ්‍යයේ ස්වාධීනත්වය පවත්වා ගැනීම
- වෙළඳ කටයුතු
- ආගමික සේවය

කිරති ශ්‍රී රාජසිංහ රජතුමා (1747-1782)

- බලය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීම
 - බොද්ධාගමික කටයුතු කෙරෙහි දැක් වූ උනන්දුව
 - බුදු දහම වැළද ගැනීම
- රජ්‍යට විරැද්ධ ව ඇති වූ කුමන්තුණ මගින් රජුගේ බලය අස්ථාවර වීම
 - රදුලවරුන්ගේ බලය වර්ධනය වීම
- ආගමික හා සංස්කෘතික ප්‍රබෝධය
 - (සියම් උපසම්පදාව පිහිටුවීම)
 - හික්ෂු කතිකාවතක් පිහිටුවීම
 - විහාරාරාම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
 - (වැළිවිට සරණංකර හිමිගේ අනුග්‍රහය)

රාජාධිරාජසිංහ රජගේ කාලය (1782-1798)

- මහනුවර රාජධානීයේ පරිභානීය ආරම්භ වීම
- මූහුදු බඩි ප්‍රදේශ ම්‍රිතාන්තයන්ට අයත් වීම

ශ්‍රී විතුමරාජසිංහ රජගේ රාජ්‍යය කාලය (1798-1815)

- රජතුමා සහ රදුලවරුන් අතර ඇති වූ ගැටුම්
- රජුගේ මරදනකාරී ක්‍රියා කළාපය
- රදුලවරුන්ගේ අසමගිය
- රජුගේ ක්‍රියා බව
- රජු යටත් වීම සහ ලංකාවේ රාජාණ්ඩු කුමයේ අවසානය

මහනුවර රාජ්‍ය පෘතුගිසීන් හා ලන්දේසීන් සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතා

- මහනුවර රාජ්‍යය පෘතුගිසීන් සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතා
- ජයව්‍යීර සහ කරලියදේ බණ්ඩාර පෘතුගිසීන් සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතා
- 1594 පළමුවන විමලධරම්පුරය රජු දන්තුරේ සටනේ දී පෘතුගිසීන් සම්බන්ධතා කිරීම
- එදිරිල්ලේරාලගේ පෘතුගිසි විරෝධී සටනට විමලධරම්පුරය රජු ආධාර දීම
- 1602 දොන් ජේරනිමෝ ද අසවේදුගේ උඩරට ආක්‍රමණය බලන සටනේ දී පළමුවන විමලධරම්පුරය රජු විසින් පරාජය කිරීම
- සෙනරත් රජු පෘතුගිසීන් සමග සාමකාමී ප්‍රතිපත්තියකට එළඹීම
- පෘතුගිසීන් වරින් වර මහනුවර රාජ්‍යයේ දේශ සීමා ප්‍රදේශවලට කඩා වැදි ඒවා විනාශ කිරීම
- නිකපිටය බණ්ඩාරගේ පෘතුගිසි විරෝධී සටනට සෙනරත් රජු ආධාර දීම
- සෙනරත් රජු සමග පෘතුගිසීන් අතර 1617 දී සාම ගිවිසුමක් ඇතිකොට ගැනීම
- 1630 පෘතුගිසීන් මහනුවර රාජධානියට කළ ආක්‍රමණය සෙනරත් රජු තම පුත් මහා අස්ථාන කුමාරයා සමග එකතු වී රන්දෙනිවෙලේ දී පෘතුගිසි හමුදා පරාජය කොට සම්බන්ධතා කිරීම
- 1638 ගන්නොරුව සටන - දෙවනි රාජසිංහ රජු විසින් පෘතුගිසීන් අන්ත පරාජයකට පත් කිරීම
- ලන්දේසීන්ගේ සහාය ලබාගෙන 1658 දී පෘතුගිසීන් මූහුදුබඩ ප්‍රදේශවලින් පලවා භැඳීම.

ලන්දේසීන්ගේ පැමිණීම හා මහනුවර රාජධානිය ඔවුන් සමග පැවැත් වූ සම්බන්ධතා

- ලන්දේසීන් සහ උඩරට රජු අතර සම්බන්ධතා ඇතිවීමට හේතු
- පෙරදිග වෙළඳ කටයුතු ගැන උනන්දුවක් දැක්වූ ලන්දේසි පෙරදිග ඉන්දියා වෙළඳ සමාගමේ නැවු කණ්ඩායමක් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීම
- පෘතුගිසීන් මෙරටින් පලවා භැඳීම සඳහා ගක්තිමත් නාවුක බලකායක් අවශ්‍ය බව දැන සිටි දෙවනි රාජසිංහ රජු තම අරමුණු තුළ කර ගැනීම සඳහා එවැනි නාවුක බලයක් තිබූ ලන්දේසීන්ගේ සහාය පැතිම
- මහනුවර රජු සමග සම්බන්ධතා පැවැත්වීමේ ලන්දේසීන්ගේ මූලික අරමුණ වූයේ කුඩා බඩු වෙළඳාම විශේෂයෙන් කුරුදු වෙළඳාම පිළිබඳ ඒකාධිකාරියක් ලබා ගැනීම

ලන්දේසි පෙරදිග ඉන්දිය වෙළෙඳ සමාගම

ලන්දේසින් මහනුවර රාජධානීය සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතා

- දෙවැනි රාජසිංහ රජු සහ ලන්දේසින් අතර සම්බන්ධතා
- දෙවැනි රාජසිංහ රජු සහ ලන්දේසින් අතර 1638 ගිවිසුමක් ඇති කොට ගැනීම
- ගිවිසුමේ වගන්තිවල අපැහැදිලි බව හා රජු සහ ලන්දේසින් අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් මතහේද ඇති වීම
- 1658 දී ලන්දේසි උපකාර ඇති ව පෘතුගිසින් මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ වලින් පලවා හැරීමට දෙවැනි රාජසිංහ රජු සමත්වීම
- 1658 වන විට පෘතුගිසින් සතුව පැවති මුහුදුබඩ ප්‍රදේශවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් මහනුවර රාජ්‍යයට ඇදාගෙන තිබීම
- එම නිසා ලන්දේසිට අයත් වූ ප්‍රදේශ පෘතුගිසින්ට අයත් ව තිබූ ප්‍රදේශයට වඩා කුඩා වීම

දෙවන විමලධරුමසුරය රජු හා ලන්දේසින් අතර සම්බන්ධතා

- උච්චරට රජු හා ලන්දේසින් අතර සම්බන්ධතාවල නව කාලපරිවිශේදයක් උදා වීම
- කල්පිටිය, කොට්ඨාසියාරම, ත්‍රිකුණාමලය, මධ්‍යකළුප්‍ර ආදි වරාය රජුගේ මුහුදු යානුවන්ට විවෘත කර දීම
- දෙපක්ෂය අතර තානාපති සම්බන්ධතා ගොඩනැගීම
- 1688 දී ලන්දේසින්ට වාසිදායක වූ ගිවිසුමක් මහනුවර රජු ලවා අත්සන් කරවා ගැනීමට දරන ලද ප්‍රයත්තය අසාර්ථකවීම
- මහනුවර සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතාවලින් වාසිදායක තත්ත්වයක් ගොඩනගා ගැනීමට ලන්දේසින් දැරු සියලු ප්‍රයත්ත අසාර්ථක වීම

දෙවන විමලධිරමසුරය රජ ලන්දේසින් පිළිගැනීම දැක්වන විතයක්

විර පරාතුම නාරේන්ද්‍රසිංහ රජුගේ කාලයේ දී ලන්දේසින් සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතා

- දෙපක්ෂය ම වෙළඳ කටයුතු කෙරෙහි දැඩි උනන්දුවක් දැක්වීම
- ඉන් ඇති වූ අර්ථය
- උචිරට රාජ්‍යයට යාබද ප්‍රදේශවල ලන්දේසින්ට එරෙහි ව ඇති වූ කැරලි
- ආණුඩුකාරයා රජු මූණගැසීම පිළිස දුත පිරිසක් උචිරට යැවීම
- මූහුදුබඩි ප්‍රදේශවල ලන්දේසින්ට විරැද්‍ය ව සිදුවූ කැරලිවලට රජුගේ සම්බන්ධයක් නැති බව ප්‍රකාශ කිරීම සහ එය මූහුදුබඩි ප්‍රදේශවල ලන්දේසින්ට විරැද්‍ය ව පැනනැගි විරෝධතා සමනය කිරීමට උපකාර වීම
- ඉමහාප් ආණුඩුකාර මිතුදිලි සම්බන්ධතාවක් ගොඩනැගීමට දැරු උනන්දුව
- කිරති ශ්‍රී රාජසිංහ රජුගේ පාලන සමයේ ලන්දේසින් සමග පැවැත්වූ සම්බන්ධතා
- කුරුදු තලන්නන්ගේ කැරලිවලට ආධාර දෙමින් රජු හංචිල්ලේ බලකොටුව මාතර දිසාව ආකුමණය කිරීම, එමඟින් දෙපක්ෂය අතර සබඳතා පළදුවීම
- ගන් එක්ගේ උචිරට ආකුමණ හා ඒවා අසාර්ථක වීම
 - 1766 උචිරට - ලන්දේසි ගිවිසුම
 - ගිවිසුමේ වගන්ති මහනුවර රාජ්‍යයට අවශ්‍යක වීම
 - මෙම ගිවිසුව මහනුවර රාජ්‍ය සම්බන්ධයෙන් ලන්දේසි බල ව්‍යාප්තියේ අවස්ථාව උපරිම විය

ශ්‍රී ලංකාවේ ලක්දේසි බල ව්‍යාප්තිය දක්වන සිතියම

මහනුවර රාජධානීයේ පාලනය, සමාජය, ආර්ථිකය හා සංස්කෘතිය

පාලන කත්තය	:	රජක්‍රමා සහ ඔහුට සහාය වූ තිලධාරීන්, රජක්‍රමාගේ හා නිලධාරීන්ගේ කාර්යභාරය හා යුතුකම් - පරිපාලන බෙදීම්, පාලන ඒකක හාරව සිටි තිලධාරීන්
ආගමී	:	● බුද්ධාම ● ජනතාවගේ බහුතරය බොද්ධවීම - උපසම්පදාව නැවත පිහිටුවීම, වැළිවිට ශ්‍රී සරණංකර හිමි හා එම හිමියන්ගේ සේවය පිළිබඳ ඇගයීමක්, - පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය
සමාජ ආර්ථික රථාව	:	● හින්දු ආගම - නායක්කාර වංශික රජවරු නිසා හින්දු ආගම ව්‍යාපේක්වීම : ඉස්ලාම් ආගම - වෙළෙඳාම හා සම්බන්ධ වූ මුස්ලිම්වරුන් නිසා උච්ච ප්‍රදේශවල ඉස්ලාම් ආගම ව්‍යාපේක වීම : රෝමානු කතොලික ආගම - මහුදුබඩ සිටි සමහර කතොලික පිරිස් උච්ච පදිංචිවීම
සාහිත්‍ය	:	● ඉඩම් භුක්තිය, රදු පන්තිය, කුල කුමය හා රාජකාරිය මත පදනම් වීම ● ගොවිතැන ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන ස්ථානයක් ගැනීම ● වෙළෙඳාම - විදේශීය වෙළෙඳාම, අභ්‍යන්තර වෙළෙඳාම
කලාශීල්ප	:	● ප්‍රශන්ත කාචා උදා : රාජකීංහ වර්ණනා, ඉංග්‍රීසි හටන රාජකීංහ සිරිත ● පද්‍ය කථා උදා : වෙස්සන්තර ජාතකය ● ගණදෙවී හැල්ල, පත්තිනි හැල්ල වැනි කඟති ● කැටයම් කලාව ● විතු කලාව

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

මහනුවර රාජධානියේ තොරතුරු ඇසුරින් කෙටි පිළිතුරු අපේක්ෂිත ප්‍රශ්න පොතක් සකස් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- එක් එක් කණ්ඩායම් සඳහා ප්‍රශ්න සැදීමට අදාළ ව මාතාකා ලබා දෙන්න
- ක්‍රියාකාරකම සඳහා තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න
- කණ්ඩායම් විසින් සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න සෙසු කණ්ඩායම් හා සාකච්ඡා කරමින් ප්‍රශ්න පොත සඳහා සුදුසු ආකාරයට ප්‍රශ්න සකස් කරන්න
- සියලු කණ්ඩායම් හා එක්ව ප්‍රශ්න පොත සකස් කරන්න
- පන්තියේ සියලු දෙනාට ම පරිහරණය කළ හැකි පරිදි සුදුසු තැනක පොත තබන්න

ක්‍රියාකාරකම 02

මහනුවර රාජධානියේ තොරතුරු ඇසුරින් ප්‍රශ්න විවාරණ්මක වැඩසටහනක් පැවැත්වීම

- මෙම වැඩසටහන සඳහා සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න පොතෙන් කෙටි පිළිතුරු අපේක්ෂිත ප්‍රශ්න තෝරා ගන්න
- ප්‍රශ්න විවාරණ්මක වැඩසටහනකට සුදුසු ලෙස පන්තිය සකස් කරන්න
- මෙම වැඩසටහන සිසුන් ලවා ම මෙහෙයවන්න

ඒකකය 10

ශ්‍රී ලංකාවේ මූහුදුබඩ ප්‍රදේශවල පෘතුගීසි හා ලන්දේසි පාලනය

නිපුණතාව : ශ්‍රී ලංකාවේ බටහිර ජාතියෙහි බල ව්‍යාප්තිය සහ ඒ සමග ඇති වූ සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික වෙනස්වීම් පිළිබඳ විමර්ශනය කර තම රටේ අනන්තතාව රැක ගනිමින් ගක්තිමත් ජාතියක් ලෙස ගොඩනැගිමට දායක වෙයි

නිපුණතා මට්ටම් :

- 10.1 ශ්‍රී ලංකාවේ පෘතුගීසි හා ලන්දේසි පාලනය පිළිබඳ ව තොරතුරු ගොනු කරයි
- 10.2 පෘතුගීසින් හා ලන්දේසින් ලංකාවේ මූහුදුබඩ පළාත් තුළ කියාත්මක කළ ආර්ථික හා ආගමික ප්‍රතිපත්ති විග්‍රහ කරයි
- 10.3 පෘතුගීසින්ගේ හා ලන්දේසින්ගේ සාමාජිය හා සංස්කෘතික බලපෑම පිළිබඳ විමර්ශනය කරයි

කාලවිෂේෂ : 15

සංඛ්‍යාව

ඉගෙනුම් එල :

- ලංකාවේ මූහුදුබඩ ප්‍රදේශවල පෘතුගීසි හා ලන්දේසි පාලනයේ ව්‍යුහය පිළිබඳ තොරතුරු රස් කිරීම
- පෘතුගීසින්ගේ හා ලන්දේසින්ගේ පාලනයේ ප්‍රතිපත්ති, ආර්ථික අරමුණ හා බැඳී පැවතුණ බව විමර්ශනාත්මක ව විග්‍රහ කිරීම
- පෘතුගීසි, ලන්දේසි ආගමික ප්‍රතිපත්ති හමුවේ දේශීය ජනතාවට හා අධ්‍යාපන ක්‍රමයට ඇති වූ බලපෑම පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීම
- පෘතුගීසි හා ලන්දේසි පාලනය හේතු කොට දේශීය සමාජයට හා සංස්කෘතියට ඇති කරනු ලැබූ බලපෑම පිළිබඳ ව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම

හැදින්වීම

වෙළෙඳාම මෙන්ම ආගම ව්‍යාප්ත කිරීමේ හා යටත් විෂ්තර ගැනීමේ අරමුණු පෙරදැරී ව ලංකාවට පැමිණී පෘතුගීසින් හා ලන්දේසින් මෙරට පාලන තන්තුයට, ආර්ථික, ආගමික හා සංස්කෘතික කේෂේත්‍රවලට බලපෑම සිදු කොට ඇති බව මෙම ඒකකය ඇසුරින් අවබෝධ කර ගත හැකිය. එසේම මෙම ජාතියෙන් මෙරට ලැබුණ දිගු කාලීන හා කෙටි කාලීන දායාද ආදියන් මෙම ඒකකයෙන් පැහැදිලි කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදු බඩු ප්‍රදේශවල පෘතුගිසි හා ලන්දේසි පාලනය

මුහුදු බඩු ප්‍රදේශවල පෘතුගිසි පාලනය

- වෙළෙඳ හා ආගමික පරමාර්ථ මුලික කරගෙන පාලන ක්‍රමය සංවිධානය කිරීම
 - පාලනයේ දී උසස් තනතරු පෘතුගිසි ජාතිකයන්ට පමණක් හිමි වීම
 - නිල බල ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීම
 - පාලන ව්‍යුහය :
- පෘතුගාලයේ රුප → ගෝවේ පෘතුගිසි ප්‍රතිරාජය → ලංකාවේ මුහුදු බඩු ප්‍රදේශ

- පාලන තත්ත්වයේ මුලිකත්වය ක්‍රියාත්මක ජනරාල්ට හිමිවීම
- පෘතුගිසින් යටතේ පැවති මුහුදුබඩු ප්‍රදේශවල අභ්‍යන්තර පාලන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක ජනරාල් පුරුණ බලධාරයා වීම
- යුද්ධ පකාශ කිරීම හා සාමය ඇති කිරීම සඳහා බලය තිබූ අන් දෙනා නිලධාරයා වූ ක්‍රියාත්මක ජනරාල් සිවිල් පාලනයේ ද ප්‍රධානියා වීම
- පාලන මධ්‍යස්ථානය කොළඹ පිහිටා තිබීම

ප්‍රාදේශීය පාලනය

- කේරුවේ රාජ්‍යයේ තිබූ ප්‍රාදේශීය පාලන රටාව එලෙසින් ම ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දිසාවනි හතරකට බෙදා තිබෙනි (මාතර, සුබරගමුව, සතර කේරුලය, සන් කේරුලය)
- දිසාවනි, කේරුලවලට ද කේරුල පත්තුවලට ද පත්තු ගම්වලට ද බෙදා පරිපාලන රටාව සැකැසීම
- යාපනය රාජ්‍යය පෘතුගිසින්ට යටත්වීමෙන් පසු ව එහි පාලනය ක්‍රියාත්මක ජනරාල්ට පැවරිණි. පසුව ඔහු වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීමට ක්‍රියාත්මක වරයෙකු පත් කළ අතර එට පහළ නිලධාරීන් සියලු ම දෙනා සහ පරිපාලන ව්‍යුහය ද එම ප්‍රදේශයේ පැවති දේශීය ක්‍රමයට අනුව එලෙසින් ම ක්‍රියාත්මක වීම
- දිසාවනිය දිසාවේ වරයෙකු යටතේ වූ අතර පෘතුගිසිහු එම තනතුරට පෘතුගිසි ජාතිකයෙකු ම පත් කළහ
- දේශීය බද්ද සංවිධානය ද එලෙසින් ම ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේය

මුහුදු බඩු ප්‍රදේශවල ලන්දේසි පාලනය

- කොමාන්චරි ක්‍රමයේ ආරම්භය
- කොළඹ, ගාල්ල, යාපනය යන කොමාන්චරි තුන සහ ඒවා කොමදාරු වරුන් යටතේ පාලනය වීම

- වෙළඳ සමාගමක ප්‍රධානත්වයෙන් ගොඩනැගුණු පරිපාලන රටාව
- ඉහළ ම මණ්ඩලය පෙරදිග වෙළඳ සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය
- බතාවියාවේ අගාංශ්බූකාරවරයා සහ මහුගේ උපදේශක සහාව
- උසස් කනතුරු ලන්දේසින්ට පමණක් හිමි වීම
- ඉඩම් භුක්තිය හා බදු ක්‍රමය
- ගාල්ලේ ආංශ්බූකාරවරයා සහ මහුගේ උපදේශක සහාව
- ප්‍රාදේශීය පාලනයේ දී දේශීය නිලධාරීන් යොදා ගැනීම

පාතුහිසින්ගේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති

- අඩු වියදමකින් ආර්ථික අපේක්ෂාවෙන් ඉටු කිරීමට පැරණි පාලන සංවිධානය යොදා ගැනීම
- එලදායි බදු වර්ග පිළිබඳ පමණක් විශේෂ අවධානය යොමු කිරීම මහ බද්ද, කුරුවේ බද්ද, මඩිගේ බද්ද, ආකර බද්ද, කොට්ටල් බද්ද, ඉඩම් බද්ද
- විදේශීය වෙළඳාම පුළුල් වීම
- දේශීය අනිවාර්ය සේවා රාජකාරී ක්‍රමය යොදාගෙන කුරුදු එකතුකොට ගැනීම
- ගොවිතැන් කටයුතු තොසලකා හැරීම
- ආහාර ද්‍රව්‍ය විශේෂයෙන් සහල් විදේශවලින් ආනයනය කිරීම
- පොල්, පුවක් වැනි වෙළඳ නිෂ්පාදනවල වර්ධනය
- කාසි හා විතය ප්‍රවලිත වීම හා වෙළඳාම ව්‍යාප්ත වීම

ලන්දේසින්ගේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති

- දේශීය ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමය, කුල ක්‍රමය පදනම් කරගත් සමාජ රටාව සහ සම්පූද්‍යායික වාරිතු විධී ඇසුරින් අඩු වියදමකින් ලාභ ලැබීම
- ගොවිතැන් කටයුතු පුළුල් කිරීමට පියවර ගැනීම (මුතුරාජවෙළ අස්වද්දීම)
- වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (තිස්සමහාරාමයේ යෝද කණ්ඩාය, නැගෙනහිර පළාතේ කන්තලේ වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ උරුලොක්කේ වේල්ල ඉදිකොට ගිරුවාපත්තුවේ අක්තර ද්‍රහස් ගණනක් වී වගා කිරීම)
- වතු වගාවේ ආරම්භය, කුරුදු වතු සහ කේපි වතු ආරම්භ කිරීම
- විදේශ වෙළඳාම රුපයේ අයිතියක් ලෙසින් පවත්වා ගැනීම
- මූහුදු බඩු ප්‍රදේශවල කුරුදු වෙළඳාමේ ඒකාධිකාරය ලන්දේසින් සතු වීම
- කුරුදුවලට අමතර ව අලි ඇතුන්, සක් බෙල්ලන්, මුතු සහ ගම්මිරස්, කුරුදු, කරාඹුනැටී වැනි කුඩා බඩු විය ප්‍රධාන වෙළඳ ද්‍රව්‍ය වීම
- පුවක් වෙළඳාම පුළුල් වීම
- උපරිම ලාභ ලැබීමේ අරමුණින් යුද වැය අඩු කිරීම
- බදු අයකිරීමේ අයිතිය වෙන්දේසියේ විකිණීමේ ක්‍රමය ආරම්භ කිරීම
- බදු අය කිරීම ක්‍රමවත් කිරීමට තොම්බු සැකසීම
- උක්, ඉන්ඩියා සහ කපු වැනි දී වගාකොට සිනි නිපදවීම, රෙදි විවීම සහ රෙදි සායම කිරීමේ කරමාන්ත පුළුල් කිරීම
- මොරටුවේ වඩු කරමාන්තය පුළුල් කිරීම

පෘතුගිසින්ගේ ආගමික ප්‍රතිපත්ති

- රෝමානු කතොලික ආගම ව්‍යාප්ත කිරීම
- පාසල් මගින් ආගම ඉගැන්වීම සහ ව්‍යාප්ත කිරීම
- මෙරට පැවති ආගමික සහනයිලිත්වය හා අන්‍යාගම්වලට ගරු කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති බිඳ වැටීම
- බොද්ධ සිද්ධස්ථාන කතොලික සිද්ධස්ථාන බවට පෙරපිළිම

ලන්දේසි ආගමික ප්‍රතිපත්ති

- රෙපරමාදු ආගමේ ව්‍යාප්තිය
- 1656 දී ආගම ව්‍යාප්ත කිරීමට පිළිප් බැල්දීයස් දේවගැනීවරයා ලංකාවට පැමිණීම
- ආගම ව්‍යාප්ත කරවීමට නිලධාරීන් යොදා ගැනීම
උදා : ප්‍රෙඩිකන්ට්වරුන්
- ආගමික පාලන මණ්ඩලය
- උසස් රැකියා ලබා දීමේ දී ලන්දේසින්, රෙපරමාදු ආගම වැළැඳුගත් අයට මුලිකත්වය දීම
- රෝමානු කතොලික විරෝධී දැඩි ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම
- පාසල කේත්දුකොටගෙන ආගම ඉගැන්වීම
- ලන්දේසි රෙපරමාදු පල්ලිය විශේෂිත සමාජ කොටස් කිහිපයකට පමණක් සීමා වීම
- අන්‍යාගමික අමුන් බොතිස්මයෙන් පසුව පමණක් පාසල්වලට ඇතුළ කිරීම
- අධ්‍යාපන කටයුතු මණ්ඩලයක් මගින් පාලනය වීම
- ගුරුවරු පුහුණු කිරීමට කොළඹ නගරයේ නොමල් පාසල ආරම්භ කිරීම

සාමාජීය හා සංස්කෘතික බලපෑම්

පෘතුගිසි සමාජ හා සංස්කෘතික බලපෑම්

- සමාජ සිරිත් විරිත්
- පෘතුගිසි නම හාවිතය - සීමන්, මැන්දිස්, සිල්වා, පෙරේරා, පුවන් ඇශ්‍රම් මෝස්ස්තර
- කාන්තාවන් අත්දිග හැටිට ඇදිම, කමිස, කබා, කලිසම් ඇදිම
- සාහිත්‍යය හා කලාව
- වේදිකා නාට්‍ය ක්‍රමය
කඩිරික්කුදා, බයිලා
- හාජාව
- සම්බෝල, අව්‍යාරැ, විනාකිරී, සලාද
- කාමි කර්මික අංශයට
අන්තාසි, රටදෙල්, රුමුවන්
- ගැහ නිර්මාණ දිල්පය
ආරුක්කු සහිත ගොඩනැගිලිවල ආරම්භය
- කුල ක්‍රමය පදනම් කරගත් සමාජ හරයන් නොසලකා හැරීම නිසා දේශීය සමාජ ක්‍රමය විකෘති වීම

ලන්දේසින් යටතේ සමාජ හා සංස්කෘතික බලපෑම්

- දේශීය ඉඩම් තුක්තිය, කුල කුමය පදනම් කරගත් සමාජ හා සම්පූදායික වාරිතු විධි කුළුන් හැඩ ගැසුණු සිංහල පරිපාලන ව්‍යුහය වෙනස් නොකර අනිවාර්ය සේවා රාජකාරී කුමයෙන් ප්‍රයෝගන ලබා ගැනීම
- රෝම ලන්දේසි නීති කුමය
- අධිකරණ කුමය - තේසවලාමේ නීති සංග්‍රහය
- 1739 මුදණාලයක් අරමිහ කිරීම
- බටහිර වෛද්‍ය සේවයක් ආරමිහ කිරීම
- ලාදුරු රෝගය පැතිරීම සහ ලාදුරු රෝගල ඉදි කිරීම
- ඕලන්ද ගහ නිරමාණ ගිල්පය අනුව ඉදි වූ ගොඩනැගිලි උදා : ආදුරුප්පූ විදියේ ඇති පල්ලිය හා පාසල

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

පෘතියේ හා ලන්දේසි පාලනයේ ප්‍රතිඵල ලෙස ශ්‍රී ලංකික සමාජයට එක්ව තව අංග ඇතුළත් වගුවක් සකස් කිරීම

මෙම සඳහා ශ්‍රී ලංකික සමාජයට එක් වූ සිරිත් විරිත්, ආහාර, ඇඳම්, හාජාව, සාහිත්‍ය හා කලාව ආදි අංග පිළිබඳ අවධාරණය යොමු කරමින් වගුවක් සකස් කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ

- කණ්ඩායම් කුමය උපයෝගී කරගන්න.
- පෘතියේ හා ලන්දේසි පාලන සමයන්හි සමාජීය ලෙස එක් එක් කේෂ්ව අනුව වගුව සකස් කිරීමට සිසුන් යොමු කරවන්න
- එක් එක් කණ්ඩායමට තොරතුරු රස් කිරීම සඳහා මාත්‍යකා ලබා දෙන්න
- භූම්‍ය පුවරුවේ හෝ සුදුසු පරිදි පන්තියට ම දැක ගත හැකි අසුරිත් සමාජ බලපැම ඇතුළත් වගුවක් සකස් කරන්න
- එක් එක් කණ්ඩායමට තමන්ට ලැබුණු මාත්‍යකාව අනුව වගුවට අදාළ කොටුව පිරවීමට උපදෙස් දෙන්න
- වගුව සම්පූර්ණ කළ පසු සිසු දුබලතා හා ප්‍රබලතා පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් පෘතියේ හා ලන්දේසි බලපැම් සන්සන්දනය කරමින් වගුව නිවැරදි කරන්න

ක්‍රියාකාරකම 02

පෘතියේන් හා ලන්දේසින්ගේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය සන්සන්දනය කරමින් පුවත්පතකට ලිපියක් සැකසීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුම් දෙන්න
- රස් කළ තොරතුරු ඇසුරිත් ලිපිය සැකසීමට සිසුන් යොමු කරන්න
- සියලු දෙනාගේ ම පිළිතුරු ඇගයීම සිදු කරන්න
- සාර්ථක තොරතුරු ඇතුළත් ලිපි කිහිපයක් තෝරා පන්තියේ ම සිසුන්ට අධ්‍යයනය කිරීමට අවස්ථාව දෙන්න

ඒකකය 11**ව්‍යිතාන්‍යයන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීම**

නිපුණතාව : ශ්‍රී ලංකාවේ ඉංග්‍රීසි බල ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ විමර්ශනය කර තම රටේ ස්වාධීපත්‍ය යක ගැනීමේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳ අවබෝධයෙන් කටයුතු කරයි

නිපුණතා මට්ටම :

- 11.1 ව්‍යිතාන්‍යයන් ලංකාවේ මූහුදුබඩි ප්‍රදේශවල තම බලය පිහිටුවාගත් ආකාරය විශ්‍රාන්ත කරයි
- 11.2 ව්‍යිතාන්‍යයන් මහනුවර රාජධානිය අත්පත් කරගත් අයුරු පරීක්ෂා කරයි

කාලවිශේෂණ : : 10

සංඛ්‍යාව

ඉගෙනුම එලය :

- ව්‍යිතාන්‍යයන් ශ්‍රී ලංකාව කෙරේ අවධානය යොමු කිරීමට බල පැ අහාන්තර හා බාහිර එෂ්ටිභාසික තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ මූහුදු බඩි පළාත් ව්‍යිතාන්‍යයන්ට යටත් වූ ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීම
- වෙළඳ සමාගම යටතේ මූහුදුබඩි ප්‍රදේශ පාලනය වූ ක්‍රමයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම
- මූහුදු බඩි ප්‍රදේශවල ව්‍යිතාන්‍ය කිරීම බලයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ පැහැදිලි කර ගැනීම
- ව්‍යිතාන්‍යයන් උචිරට යටත් කර ගැනීමට දැරුණු උත්සාහයන් හඳුනා ගැනීම
- ව්‍යිතාන්‍යයන් උචිරට යටත් කර ගත් අයුරු විවාරණීලි ව වටහා ගැනීම

හැදින්වීම

ආගම ප්‍රවාරය කිරීමත් වෙළඳාම දියුණු කර ගැනීමත්, යටත් විෂ්ටත බිජි කර ගැනීමත් දේශ ගෙවීමෙන්වල අරමුණු විය. ලංකාවට පැමිණී ඉංග්‍රීසිහූ එවකට ලංකාවේ මූහුදු බඩි ප්‍රදේශ පාලනය කළ ලන්දේසීන් පරාජය කොට එම ප්‍රදේශ අත්පත් කොට ගත්ත. අනතුරු ව ඔවුනු එම ප්‍රදේශ පුරා තම බලය තහවුරු කර ගැනීමට ක්‍රියා කළහ. ඒ අතරතුරු දී උචිරට රාජ්‍යයේ ස්වාධීනත්වය සුරක්ෂිත වීමට තුවුදුන් හේතු අවබෝධ කොටගත් ඉංග්‍රීසීන් උපක්මයිලි ව එම බාධක ජයගෙන උචිරට රාජ්‍ය අත්පත් කොටගත් ආකාරය මෙම ඒකකයෙන් විස්තර වේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

මූහුදු බඩි පළාත්වල ම්‍රිතාන්‍ය බලය පිහිටුවීම

ම්‍රිතාන්‍යයන් පෙරදිගට පැමිණීම

- යුරෝපයේ දේශපාලන පසුබිම
- සමකාලීන ඉන්දියාවේ සංක්ෂීප්ත දේශපාලන පසුබිම
- මෝගල් අධිරාජුයේ බලය දුර්වල වීම
- ප්‍රංශ පෙරදිග ඉන්දියා වෙළඳ සමාගමේ මධ්‍යස්ථාන පිහිටු වීම
- ම්‍රිතාන්‍යයන් පෙරදිග ඉන්දියා වෙළඳ සමාගම පිහිටුවීම
- ම්‍රිතාන්‍යයන් සහ ප්‍රංශයන් අතර ඉන්දියාවේ බලය ලබා ගැනීම සඳහා වූ අරගල
- පෙරදිග ලන්දේසි බලය

ම්‍රිතාන්‍යයන් ලංකාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට හේතු වූ කරුණු

- ත්‍රිකුණාමලයේ වැදගත්කම
- ඉන්දියන් සාගරයේ වෙළඳ ආධිපත්‍ය ලබා ගැනීම
- ලංකාවේ වෙළඳ ද්‍රව්‍යවල (විශේෂයෙන් කුරුදුවල) විටිනාකම

ශ්‍රී ලංකාවේ මූහුදුබඩි පුද්ගල ම්‍රිතාන්‍යයන් යටතට පත් වූ ආකාරය

ඉංග්‍රීසි පෙරදිග ඉන්දියා වෙළඳ සමාගමේ පාලනය

- මුද්‍රාසියේ ආණ්ඩුකාරවරයා යටතේ පාලනය සංවිධානය වීම
- මූහුදුබඩි පළාත් බෙදීම ක්විවේරි පිහිටුවීම හා පාලනයේ අරමුණු
- ස්වදේශීය නිලධාරීන් වෙනුවට මුද්‍රාසි නිලධාරීන් පත් කිරීමේ දී උද්‍යත වූ තත්ත්වය
- නව බඳු පැනවීම හා ඒවායේ ප්‍රතිඵල
- 1797-1798 සමාගමට විරැද්‍ය කැරුණ්ල
- මියුරන් කොමිසම පත් කිරීම හා එහි යෝජනා

ද්විත්ව පාලන ක්‍රමය

- ද්විත්ව පාලන ක්‍රමයක් ඇතිවීමට බලපැ යුරෝපීය පසුබිම
- මුද්‍රාසි පාලන ක්‍රමයේ දුර්වලතා හා ඉන් පැන තැගුණු ගැටලු
- ද්විත්ව පාලන ක්‍රමයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ
- කිරීමයේ නියෝජනයා ලෙස නොත් ආණ්ඩුකාරයා පැමිණීම
- ද්විත්ව පාලනයේ දුර්වලතා

මූහුදුබඩ ප්‍රදේශ ලිඛාන්‍යයන් යටතේ පාලනය වීම

- ලිඛාන්‍ය කිරීටයේ යටත් විෂ්තරයක් බවට පත් වීම
- ආණ්ඩුකාර බලතල හා උපදේශන මණ්ඩලය
- ප්‍රෙචිරක් නොත් ආණ්ඩුකාරවරයාගේ පාලන ප්‍රතිසංස්කරණ
 - ලිඛාන්‍ය ජාතිකයන්ගේ සමන්විත සිවිල් සේවයක් ඇරඹීම
 - පත්‍රපාති නිලධාරී පැලැන්තියක් බිඟ කිරීම
 - දේශීය නිලධාරීන්ගේ බලය අඩු කිරීම
 - රාජකාරී ක්‍රමය අහෝසි කිරීම
 - අධිකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ හා දෙපාර්තමේන්තු පිහිටු වීම

තොර්මස් මෙවැලන්ධි ආණ්ඩුකාරයාගේ උපතුමයිලි පාලන ප්‍රතිපත්ති

- පාලන ප්‍රදේශ පිළිබඳ අවබෝධයෙන් ක්‍රියා කිරීම
- ජොන් බොයිල් වැනි අයගෙන් තොරතුරු සම්පාදනය කර ගැනීම
- දේශීය පාලන සංවිධාන මූලමතින් ම ප්‍රතික්ෂේප නොකර උපතුමයිලි ව දේශීය ප්‍රධානීන්ගේ බලය මරදනය කිරීම
- අනිවාර්ය සේවා රාජකාරී ක්‍රමය යළි ප්‍රතිස්ථාපිත කිරීම
- සිවිල් සේවා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
- උචිරට සම්බන්ධයෙන් සාමකාමී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම

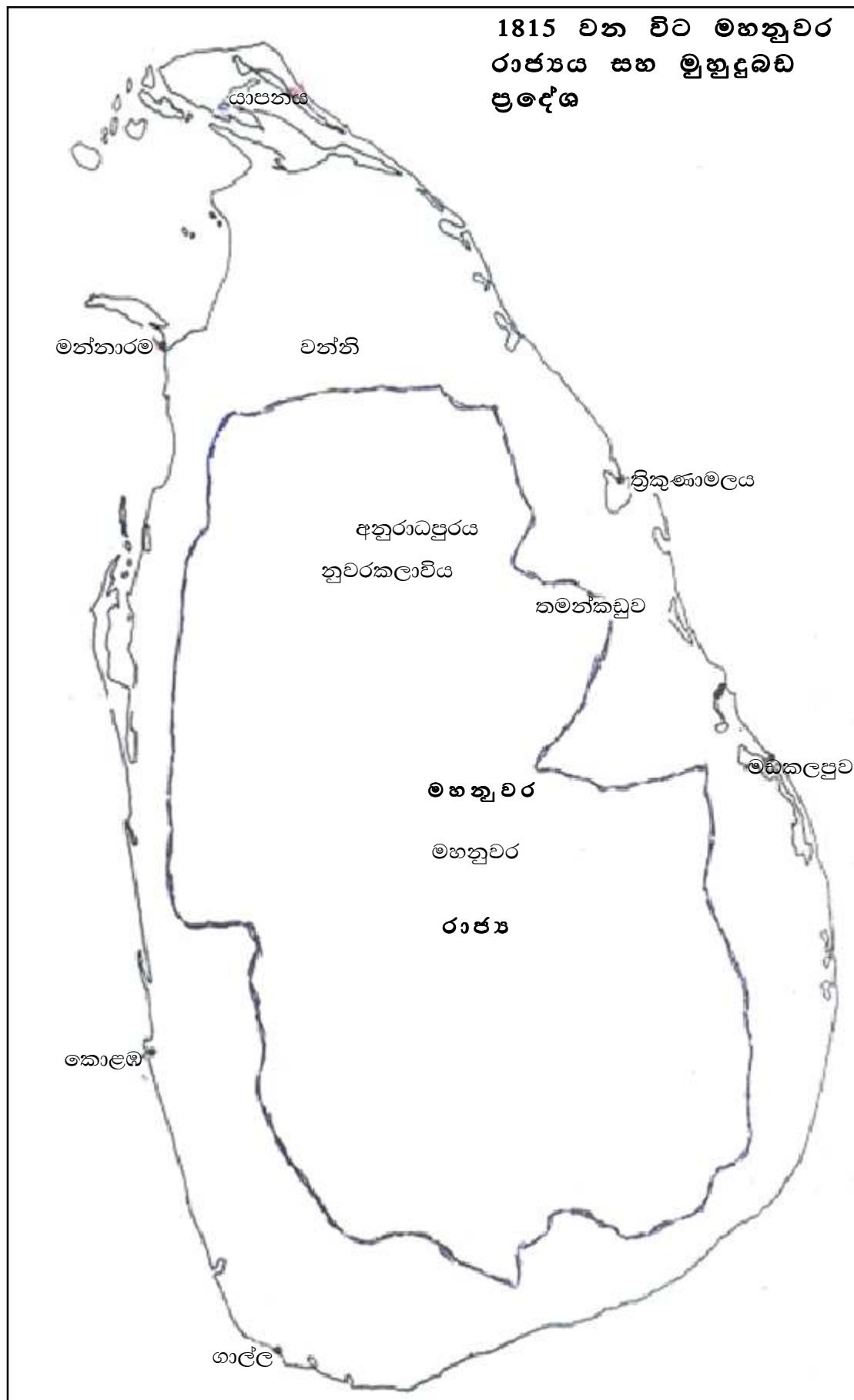
ලිඛාන්‍යයන් මහනුවර රාජධානීය අත්‍යාපන් කර ගැනීම

ලිඛාන්‍යයන් මහනුවර රාජධානීය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට හේතු වූ කරුණු

- යුරෝපීයයන්ගේන් හා උචිරට රුපුගෙන් ලිඛාන්‍යයන් සතු ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කර ගැනීමට ආරක්ෂක වළුල දෙකක් අවශ්‍ය වීම
- තොළඹ, ත්‍රිකුණාමලය අතර ගොඩැලීම් මාර්ගයක් ඉදි කිරීමේ දී මූහුණදීමට සිදු වූ අවහිරතා
- උචිරට රාජ්‍ය මැදින් ඉදිකළ යුතු වීම
- ඒ සඳහා රුපුගෙන් අවසර නොලැබීම
- හමුදා රැගෙන තොළඹ සිට ත්‍රිකුණාමලයට යාමේ දී මූහුණදීමට සිදු වූ දුෂ්කරතා
- එම මාර්ගයෙන් යාම වියදුම් අධික වීම
- උචිරට ප්‍රදේශවල තිබූ කුරුදු, පුවක් සහ කුප්පබඩු වැනි වෙළඳ උව්‍ය ලබා ගැනීමේ දී මූහුණදීමට සිදු වූ දුෂ්කරතා

උචිරට රාජ්‍ය ශ්‍රීකාන්තයන්ට යටත් වීම

- ජේන් ගයිබස්ගේ දුත ගමන (1762)
- හිඳුලොයිචිගේ දුත ගමන (1782)
- ප්‍රෙචිරික් නොත් ආණ්ඩුකාරයා යටතේ උචිරට සමග පැවැත් වූ සබඳතා
 - ක්‍රි.ව 1803 ප්‍රෙචිරික් නොත්ගේ උචිරට ආක්‍රමණය හා රෝට බලපෑ හේතු
 - 1803 ආක්‍රමණ අසාර්ථකවීම
- නොමස් මේඩිලන්ට් ආණ්ඩුකාරයා සහ උචිරට සබඳතා
 - සාමකාමී ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කරමින් ක්‍රියා කිරීම
 - ජේන් බොයිලි වැනි අය යොදාගෙන උපතුමිලි ව උචිරට රාජධානිය අත්පත් කොට ගැනීමට විධිවිධාන සැලසීම

- රෝබට් බුවන්සේර්ගේ ආණ්ඩුකාරයාගේ උචිරට ආක්‍රමණය
- 1815 උචිරට රාජ්‍ය ආක්‍රමණය කිරීමට පසුව්‍යීම සැකසුණු ඇත්තා ආකාරය
- උචිරට ජයගැනීම සඳහා රුපුට විරැද්‍ය බලවේග මෙහෙය වූ ආකාරය
- 1815 උචිරට ආක්‍රමණයේ ස්වභාවය
- උචිරට ආක්‍රමණයන්ගේ සාර්ථකත්වය හා එයට හේතු

ශ්‍රී තාන්ත්‍රයන් යටතේ උචිරට ප්‍රදේශවල ස්ථාපිත කළ පාලන ක්‍රමය

- නි. ව 1815 උචිරට රාජ්‍ය ඉංග්‍රීසින් සතුවීම
- උචිරට ගිවිසුම, එහි කොන්දේසි හා ඒවායේ ප්‍රායෝගික බව
- සමකාලීන උචිරට වැසියන්ගේ සාමාජිය පසුව්‍යීම හා ආර්ථික පාලනය තුළින් ඇති කළ පිළිනය

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ස්ථියාකාරකම්

ස්ථියාකාරකම 01

1796 දී බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් අත්පත් කරගත් ලංකාවේ වෙරළබඩා ප්‍රදේශ දැක්වෙන සිතියමක් පිළියෙල කිරීම

- කණ්ඩායම් ක්‍රමය උපයෝගී කරගන්න
- ලංකා සිතියමක බ්‍රිතාන්‍යයන්ට අයන් වූ වෙරළබඩා ප්‍රදේශ හා උචිරට රාජධානීය සේයා කොට දක්වන්න
- බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයේ දී වැදගත් වූ වෙරළබඩා වරායන් හා නගර ලකුණු කොට නම් කරන්න

ස්ථියාකාරකම 02

ක්‍රි.ව 1796 සිට බ්‍රිතාන්‍යයන් උචිරට රාජධානීය යටත් කර ගැනීම දක්වා එතිහාසික කරුණු එක්සේ කිරීමට ප්‍රශ්නාවලියක් සැකසීම

- පන්තියේ සිපුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම්වලට බෙදන්න
- බ්‍රිතාන්‍යයන් ලංකාවට පැමිණීම, මූහුදු බඩා ප්‍රදේශවල බ්‍රිතාන්‍ය බලය පිහිටුවීම, බ්‍රිතාන්‍යයන් උචිරට රාජ්‍යධානීය යටත් කර ගැනීම, යන මාත්‍රකා කණ්ඩායම් අතර බෙදා දෙන්න
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ සිපුන් දැනුවත් කරන්න
- තම කණ්ඩායමට අදාළ මාත්‍රකා ව පිළිබඳ ව අර්ථවත් ප්‍රශ්න නිර්මාණයට සිපුන් යොමු කරවන්න
- සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න එක් වර්ණයකින් ද පිළිතුරු එක් වර්ණයකින් ද ලියා පොතක් සකස් කරන්න

එශ්කකය 12

ව්‍යුතාන්‍යයන් යටතේ ශ්‍රී ලංකාව

නිපුණතාව : ඉංග්‍රීසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති කළ දේශපාලන වෙනස්වීම් ස්වදේශීකයන්ට බලපෑ ආකාරය විශ්‍රාශ කරයි

නිපුණතා මට්ටම :

- 12.1 ස්වාධීපත්‍යය රක ගැනීම සඳහා ව්‍යුතාන්‍ය පාලනයට විරැද්ධ ව ස්වදේශීකයන් නැගී සිටි ආකාරය විශ්‍රාශ කරයි
- 12.2 ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලන වෙනස්කම් ඇති කිරීම සඳහා ව්‍යුතාන්‍යයන් හඳුන්වා දුන් ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ ව විශ්‍රාශ කරයි

කාලවිශේද : 20

සංඛ්‍යාව

- ඉගෙනුම එල** :
- ව්‍යුතාන්‍ය පාලනයට එරෙහි ව පැන තැගුණු සටන් ව්‍යාපාර පිළිබඳ හඳුනාගැනීම
 - උචිරට ඉංග්‍රීසි විරෝධී ප්‍රථම නිදහස් සටනේ එතිහාසික පසුබීම අවබෝධ කර ගැනීම
 - උචිරට ඉංග්‍රීසි විරෝධී දෙවන සටනේ එතිහාසික පසුබීම දැන ගැනීම
 - කොළඹයක් කොමිසමේ යෝජනා ව්‍යුතාන්‍ය බලය තහවුරු වීමට බලපෑ අයුරු විශ්‍රාශ කිරීම
 - කොළඹයක් කොමිසම යෝජනා තුළින් ගොඩනැගුණු පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ විස්තර කිරීම

හැදින්වීම

ව්‍යුතාන්‍යයන් විසින් මූලින් ම 1796 දී ශ්‍රී ලංකාවේ මුහුදු බඩ ප්‍රදේශ යටත් කර ගන්නා ලදී. ඔවුනු උපකුමකිලි ව 1815 දී උචිරට රාජ්‍යය ද යටත් කර ගත්හ. අනතුරු ව ඉංග්‍රීසින් සහ උචිරට රඳු ප්‍රහුන් අතර ඇති කොට ගත් 1815 ගිවිසුමට අනුව පාලන කටයුතු මෙහෙයවන බවට ඉංග්‍රීසිහු පොරොන්ද වූහ. නමුත් එය එලෙසින් ඉටු නොවුණු බැවින් උචිරට ජන නායකයින් හා සාමාන්‍ය ජනයා ඒකරාගි වී 1818 දී ඉංග්‍රීසි විරෝධී සටන දියත් කළහ. ඉංග්‍රීසින් එය මරදනය කිරීමත් සමග නැවත 1848 දී ද ඉංග්‍රීසි විරෝධී සටනක් ඇති විය. තම දේශපාලන හා ආර්ථික අරමුණු ඉටුකර ගැනීම පිණිස ඉංග්‍රීසින් 1833 දී කොළඹයක් කැමරන් ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දෙන ලදී. ඉංග්‍රීසින් මෙරට තම බලය තහවුරු කොටගත් අන්දම සහ ව්‍යුතාන්‍ය පාලනය සහ ලංකාවේ දේශපාලන, සමාජ, ආර්ථික, සංස්කෘතික ක්ෂේත්‍රයන්හි ඇති වූ වෙනස්කම් ආදිය මෙම ඒකකයෙන් අවබෝධ කොටගත හැකිය.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

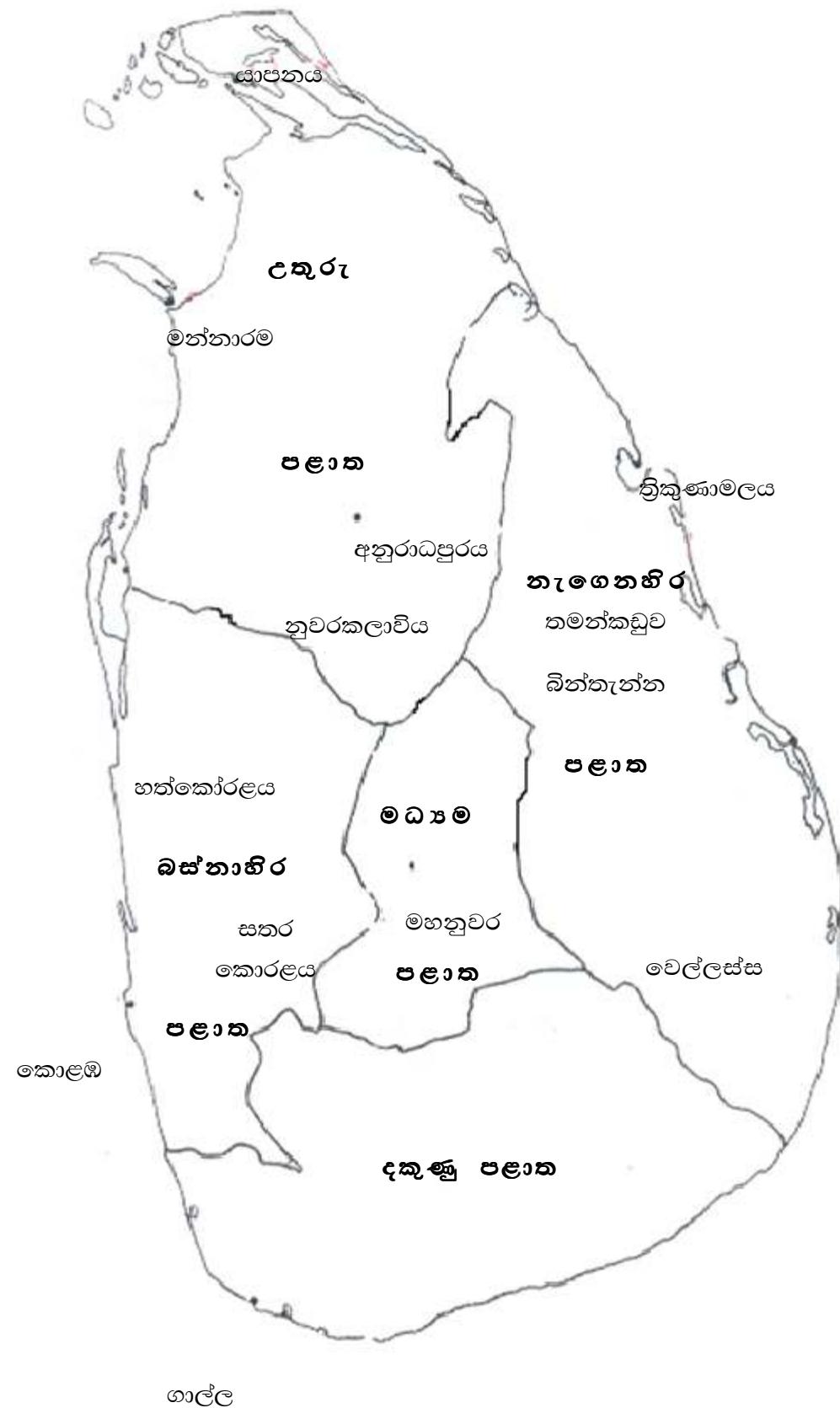
1818 බ්‍රිතාන්‍ය විරෝධී ව්‍යාපාරය

- 1818 නිදහස් ව්‍යාපාරයේ එළිඛාසික වැදගත්කම
- 1818 නිදහස් ව්‍යාපාරයට බල පැ හේතු
- තායකත්වයේ ස්වරුපය සහ එහි ව්‍යාප්තිය
- පලමු නිදහස් සටන අසාර්ථක වීමට බලපැ හේතු
- නිදහස් ව්‍යාපාරය මරදනය කිරීමෙන් පසු බ්‍රිතාන්‍යයන් අනුගමනය කළ බලය කහවුරු කර ගැනීමේ ක්‍රමවේද
- 1818 ප්‍රකාශනය

ආණ්ඩුක්‍රම විකාශනය

- කේර්ල්බඡක් ප්‍රතිසංස්කරණ 1833
- කේර්ල්බඡක් කොමිසම පත් කිරීමට පාදක වූ පසුවිම
- කේර්ල්බඡක් ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනාවලට බලපැ ලිබරල්වාදී අදහස්
- කේර්ල්බඡක් යෝජනා
- ඒකාබද්ධ පාලන ක්‍රමයක් ඇති කිරීම, පළාත් 5 කට බෙදීම
- ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක මණ්ඩල පිහිටුවීම
- සිවිල් සේවා ප්‍රතිසංස්කරණ
- බදු ප්‍රතිසංස්කරණය
- ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණය
- අනිවාර්ය සේවා රාජකාරී ක්‍රමය අවලංගු කිරීම
- විදේශීය දන ආයෝජකයින්ට පහසුකම් සැලසීම
- කැමරන්ගේ අධිකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ක්‍රියාත්මක වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් ගෙදිම් 1833

- බේතානාස පාලනයට එරහි ව පැන තැගැනු අවසාන ආයුධ සන්නද්ධ සටන වන දෙවන නිදහස් සටනට පාදක වූ හේතු
- කෝල්බෘක් - කැමරන් ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රතිඵල
- ටොරින්ටන් සාම්වරයාගේ බදු ප්‍රතිසංස්කරණ
- වතුවගා අර්ථ ක්‍රමයෙන් මතු වූ සමාජ, ආර්ථික ගැටලු
- 1840 මුඩ්‍රාලිම් පනත
- නිල්පොත සඳහා තොරතුරු රස් කිරීම
- නිදහස් ව්‍යාපාරය සංවිධානය වූ ආකාරය, නායකත්වයේ ස්වරුපය සහ එහි ව්‍යාප්තිය
- 1848 නිදහස් ව්‍යාපාර මර්දනය කිරීම
- නිදහස් ව්‍යාපාරය අසාර්ථක වීම හා ඊට හේතු

1848 පසු රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වීම

- පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ - (පළාත් සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම)
- දේශීය කැමිකර්මය වැඩි දියුණු කිරීම
- ආරක්ෂක වියදම් පිළිබඳ ප්‍රශ්නය
- ව්‍යවස්ථාදායක සහාවේ විකාශනය 1833 - 1910 දක්වා

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

ත්‍රි. ව 1818 හා 1848 බ්‍රිතාන්‍ය විරෝධී ව්‍යාපාර පිළිබඳ කට්තන වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම

- කණ්ඩායම් කුමය උපයෝගී කරගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කරන්න.
- 1818 හා 1848 බ්‍රිතාන්‍ය විරෝධී ව්‍යාපාර ඇසුරින් කණ්ඩායම් සඳහා මාත්‍රකා ලබා දෙන්න.
- රාජ්‍ය විරෝධී ව්‍යාපාර කෙරෙහි බලපෑ හේතු, පැතිර ගිය ප්‍රදේශ, නායකයන් සහ ප්‍රතිඵල යන කේෂ්ටූ ඔස්සේ කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට සිසුන් යොමු කරන්න.
- සිසුන් වෙතින් අතපසු වූ කරුණු පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් පාඨම සමාලෝචනය කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

1833 කෝල්ඩොක් ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා හා ඉන් ඇති වූ ප්‍රතිඵල පිළිබඳ ව සංකල්ප සිතියමක් ගොඩනැගීම

- පන්තිය සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කරන්න
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මූලාශ්‍රය සිසුන් වෙත සපයා දෙන්න
- සංකල්ප සිතියම ගොඩනගන ආකාරය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න
- අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි උපදෙස් ලබා දෙන්න
- සිසු නිර්මාණ පන්තියේ ප්‍රදරුණය කරමින් අගුසීමට ලක් කරන්න

එශ්කකය 13

වතු ආර්ථිකයේ වර්ධනය හා එහි ප්‍රතිඵල

නිපුණතාව : බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් ඇති කරන ලද සමාජ, ආර්ථික වෙනස්වේම් ලාංකික සමාජයට බලපෑ ආකාරය තුළනාත්මක ව විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 13.1 ශ්‍රී ලංකාවේ වතු ආර්ථිකයේ විකාශනය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 13.2 බ්‍රිතාන්‍යයන් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ, ආර්ථික වෙනස්කම් තුළනාත්මකව විග්‍රහ කරයි.

කාලවිශේෂණ : 22

සංඛ්‍යාව

- ඉගෙනුම් එල :**
- වතු ආර්ථිකයේ ආරම්භයට පදනම් වූ එතිහාසික පසුබිම අවබෝධ කර ගැනීම
 - වැවිලි කරමාන්තයේ ආරම්භය හා වර්ධනය විස්තර කිරීම
 - වැවිලි ආර්ථික රටාවත් සමග දේශීය කාෂී ආර්ථිකය බිඳ වැවුණු ආකාරය පැහැදිලි කර ගැනීම
 - ආනයන - අපනයන ආර්ථික රටාව ගොඩනැගුණු අයුරු අවබෝධ කර ගැනීම
 - වැවිලි ආර්ථික රටාවක් සමග සමාජීය වශයෙන් ඇති වූ වෙනස්කම් හඳුනා ගැනීම

හැදින්වීම

ඉංග්‍රීසින් ලංකාවේ තම ආර්ථික කටයුතු දියුණු කර ගැනීමේ අරමුණ ඇති ව වැවිලි කරමාන්ත ආරම්භ කළ අතර ඒ යටතේ ප්‍රධාන වගාචක කිහිපයක් මෙරටට හඳුන්වා දෙන ලදී. එය දේශීය කාෂී කරමාන්තය බිඳ වැවෙන්නට හේතු විය. එහෙත් වැවිලි කරමාන්තය තුළින් මෙරට සමාජය විවිධ වූ වෙනස්කම්වලට හාජනය වූ අයුරු ද මේ එශ්කය තුළින් අවබෝධ කර ගත හැකිය.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

වතු ආර්ථිකයේ ආරම්භය, වර්ධනය හා විවිධ වැවිලි බෝග

- කොළඹයක් ප්‍රතිසංස්කරණවල බලපෑම, අනිවාර්ය සේවා රාජකාරී ක්‍රමය අහොසි කිරීම, වෙළඳ ඒකාධිකාරය අහොසි කිරීම, ඉඩම විකිණීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ආරම්භ කිරීම, පොද්ගලික අයෝජනවලට දිරිදීම ආදි කරුණු වැවිලි බෝග වගාවේ ආරම්භයට හා වර්ධනයට හේතු වීම

කෝපි වගාව

- කුරුදු වගාව, එහි පරිහානිය හා කෝපි වගාවේ ආරම්භය
- කෝපි වගාවේ දියුණුවට බලපෑ හේතු
- කෝපි වගාවේ පරිහානිය

තේ වගාව

- සිංකෝනා හා කොකෝවා වගාවන්ගේ එලදායිතාව අඩු වීම
- තේ වගාවේ ආරම්භය හා ව්‍යාප්තිය
- තේ වගාවේ පරිහානියට හේතු

පැරණි තේ මුළුවක්

පොල් වගාව

- පොල් වගාවේ ව්‍යාප්තිය

රබර වගාව

- රබර වගාවේ ආරම්භය හා ව්‍යාප්තිය
- රබර වගාවේ පරිහානිය

මුල්‍ය සංස්ථා, ප්‍රවාහනය හා සන්නිවේදන ක්‍රමවල වර්ධනය

- බැංකු, රක්ෂණ හා මුල්‍ය සංස්ථා බිජිවීම
- විදේශ ආයෝජකයින්ගේ සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම
- මහා මාරුග හා දුම්රිය මාරුග පද්ධතියේ දියුණුව
- පණීවිච් තුවමාරු හා කැපැල් සේවාවේ වර්ධනය

കട്ടറം ദ്വാരിൽ മാർഗ്ഗ ആരമ്പിച്ച ലീല

മൈക്കാനു സമേദ് കോളജി വിരാഗ

සමකාලීන දේශීය කෘෂි ආර්ථිකය

- යැපුම් කෘෂිකර්මාන්තයේ පරිභාතිය
- වාරිමාරග පද්ධතියේ අකර්මණයාව
- හෙනර් වෝචි ආන්ඩ්‍රුකාරයාගෙන් ආරම්භ වූ වාරිමාරග ප්‍රතිසංස්කරණ

සමාජීය බලපෑම්

- නව සමාජ පන්ති බිජිවීම හා නව රකියා අවස්ථා උදා වීම
- අඩු වේතනයට වැඩෙනි යෙද්වීමට ගෙන ආ දකුණු ඉන්දියානු උච්ච පිරිස් නිසා සමාජය කුළ ඇති වූ වෙනස්කම්
- ඉඩම් අහිමි පිරිසක් බිජිවීම
- නාගරීකරණය හා සෞඛ්‍ය කටයුතුවල ඇති වූ දියුණුව

ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණී ඉන්දිය දෙමල කාන්තාවක් (1907)

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

"ල්‍රිතාන්තයන් යටතේ ඇරඹි වතුවගාව හා ඉන් ඇති වූ ප්‍රතිඵල" යන මාත්‍රකාව යටතේ පාසල් සගරාවට ලිපියක් ලිවීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- වතු වගාවේ ආරම්භය, එයින් විකාශය හා ඉන් උද්‍යෝග වූ ප්‍රතිඵල පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- අදාළ මාත්‍රකාව යටතේ ලිපිය සකස් කිරීමට සිසුන් යොමු කරන්න.
- සිසුන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් අතුරින් වඩාත් සාර්ථක පිළිතුරු තෝරා පාසල් සගරාවට ඇතුළත් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

"ල්‍රිතාන්තයන් යටතේ ලංකාවේ සමාජ වෙනස්වීම" පිළිබඳ කථින ක්‍රියාකාරකමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- කණ්ඩායමෙන් කථිනයට දක්ෂ සිසුවෙකු තෝරා ගන්න.
- කණ්ඩායමේ සෙසු අයගේ ද සහයෝගයෙන් "ල්‍රිතාන්තයන් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ වෙනස්වීම" පිළිබඳ පන්තිය ඉදිරියේ කථාවක් පැවැත්වීමට යොමු කරන්න.
- මාත්‍රකාවට අදාළ ව තොරතුරු රස් කර ගැනීම සඳහා කණ්ඩායමේ සියලු දෙනාගේම සහභාගිත්වය අවශ්‍ය බව දන්වන්න.
- ක්‍රියාකාරකම් කණ්ඩායම, සාර්ථක ම ඉදිරිපත් කිරීම ආදිය පිළිබඳ සැලකිලිමත් වෙමින් කණ්ඩායම් වෙත ලකුණු ලබා දෙන්න.
- සිසු ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ සැලකිලිමත් වෙමින් ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

එශ්කකය 14**19 සියවසේ ආගමික හා සංස්කෘතික පුනරුදය**

නිපුණතාව : බ්‍රිතාන්‍යයන්ගේ ආගම් ප්‍රවාරක ව්‍යාපාරය හා රීට එරහි ව ඇති වූ දේශීය ආගමික ප්‍රබෝධය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කර තම අන්තර්තාව රෙක් ගැනීමේ අවශ්‍යතාවට අනුව කටයුතු කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 14.1 ශ්‍රී ලංකාවේ මිෂනාරි ව්‍යාපාරය ක්‍රියාත්මක වූ අයුරු විමර්ශනය කරයි.
- 14.2 මිෂනාරි ව්‍යාපාරය නිසා බොද්ධ, හින්දු හා ඉස්ලාම් ප්‍රබෝධය ඇති වූ අයුරු විමර්ශනය කරයි.

කාලවිෂේෂ : 14

සංඛ්‍යාව

ඉගෙනුම එල : • මිෂනාරි ව්‍යාපාරය ගොඩනගැනුම් අයුරු අවබෝධ කර ගැනීම
• මිෂනාරි ව්‍යාපාරය තුළින් බෙහි වූ අධ්‍යාපනයේ ස්වරුපය පැහැදිලි කර ගැනීම
• මිෂනාරි අධ්‍යාපනයේ විශේෂ ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම
• බොද්ධාගමික පුනරුදය ඇති වූ අයුරු පැහැදිලි කර ගැනීම
• බොද්ධාගමික පුනරුදයට නායකත්වය දුන් පුද්ගලයින් හඳුනා ගැනීම
• හින්දු ආගමික හා සංස්කෘතික පුනරුදය ඇති වූ ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීම
• ඉස්ලාම් සංස්කෘතික පුනරුදය ඇති වූ ආකාරය හඳුනා ගැනීම

හැඳින්වීම

ලංකාව සිය ආධිපත්‍ය යටතට පත් කරගැනීමෙන් පසු ඉංග්‍රීසිභූ ඔවුන්ගේ මිෂනාරි ව්‍යාපාර හරහා දේශීය සංස්කෘතිකයට මෙන්ම ආගම්වලට ද බලපැමි කරන්නට වූහ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, බොද්ධ නායකයේ මිෂනාරි ව්‍යාපාරයට විරැද්ධ ව විවිධ සංවිධාන ගොඩනගා ගන්නට වූහ. මෙයට සමගාමීව ම හින්දු සහ ඉස්ලාම් ආගමික නායකයේ ද නැගි සිටියන. මිෂනාරි ව්‍යාපාරය ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය සහ රීට විරැද්ධ ව නැගි සිටි දේශීය ආගමික බලපැමි පිළිබඳ ව මෙම එශ්කකයෙන් විස්තර කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අන්වැලක්

මිෂනාර් ව්‍යාපාරය

- මිෂනාර්න් විසින් ඇති කළ ආගමික ප්‍රවාර
- ආගමික ප්‍රවාරය සඳහා අධ්‍යාපනය උපයෝගී කර ගැනීම
- විවිධ මිෂනාර් කණ්ඩායම් හා ඔවුන් ආගම ප්‍රවාරය කළ ප්‍රදේශ
- ක්‍රිස්තූහක්තිකයන්ට විශේෂ වරප්‍රසාද දීම
- මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දේශීය ආගම හා ඒවා සමග බැඳී පැවති දේශීය සංස්කෘතිය පරිභානියට පත් වීම
- ක්‍රි. ව 1860 පමණ වන විට තම ආගම් හා සංස්කෘතීන් නගා සිටුවීමට සිංහල, හින්දු හා ඉස්ලාම් ජනකොටස් විවිධ ව්‍යාපාර ඇරැණිම

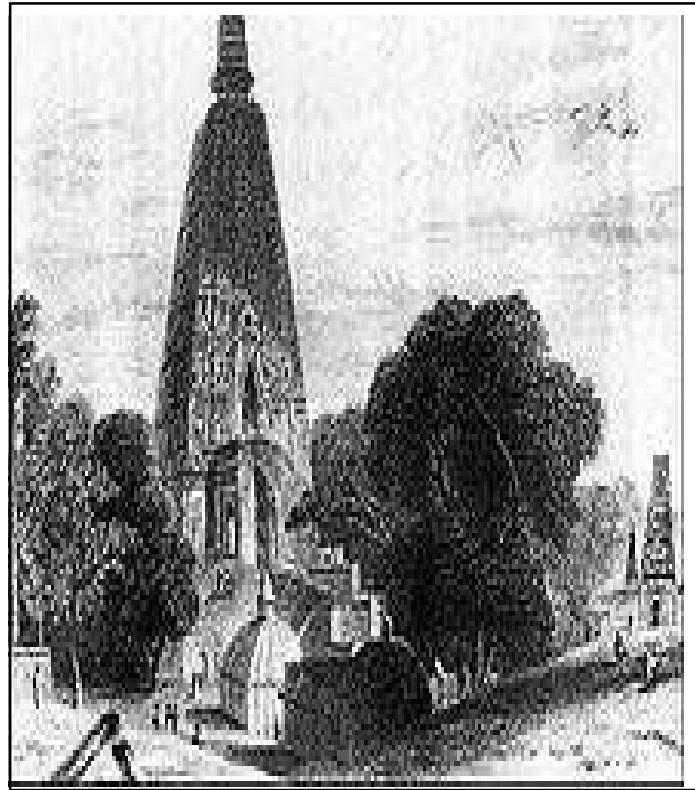
බොද්ධාගමික පුනරුදය

බොද්ධ පුනරුදය හා සම්බන්ධ ව්‍යාපාර හා සංචාරණ

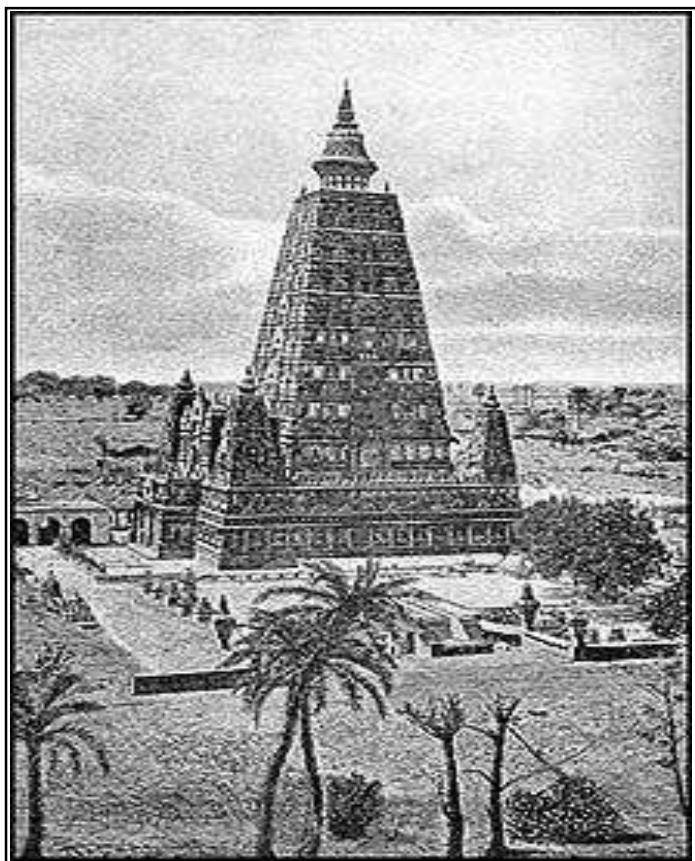
- බොද්ධ පුනරුදයට උර දුන් හික්ෂුන් වහන්සේලා වලානේ සිද්ධාර්ථ හිමි, බුලත්ගම ධම්මාලංකාර සුමනතිස්ස හිමි, හික්කඩුවේ සුමංගල හිමි, මිගේවුවන්තේ ගුණාන්ද හිමි
- ප්‍රංච මහාචාර්ය
- ඕල්කොට්තුමාගේ ආගමික කටයුතු
- බොද්ධ පුනරුදයට ගිහි දායකත්වය
 - අනගාරික ධර්මපාලනමා
 - ඕල්කොට්තුමා
 - වලිසිංහ හරිස්වන්දුණුමා
 - පියදාස සිරිසේන මහතා

බොද්ධ පුනර්ජ්‍යවනයට දායක වූ සංචාරණ

- පරම්විදානාර්ථ බොද්ධ සමාගම
- මහාබෝධී සමාගම
- තරුණ බොද්ධ සංගමය

බ්‍රිද්ධගයාව ප්‍රතිසංස්කරණයට පෙර (1780)

පිළිසකර කිරීමෙන් පසු

සංස්කාතික පුනරුදය

- පුවත්පත්, සගරා හා පොත්පත් මූල්‍යය බහුල වීම
- පිරිවෙන් රාජියක් ඩිජිටිල්
- ඉරු දින දහම් පාසල් ඇති කිරීම
- ආගමික උත්සව පැවැත්වීම

හින්දු ආගමික පුනරුජිත්වනය

- හින්දු, ආගම හා සංස්කාතිය නගාසිවුවේමෙහි ලා ආරුමුග නාවලර්තමා හා ශ්‍රීමත් පොත්නම්බලම් අරුණාවලම්, පොත්නම්බලම් රාමනාදන් යන අයගේ දායකත්වය
- යාපනයේ වන්නා පොනෙයි හින්දු විද්‍යාලයේ ආරම්භය
- ගෙව පුගාස සහා නම් ආයතන පිහිටුවීම
- ගෙවන්ගල විද්‍යා සාලේයි - ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය පාසල ඇති කිරීම
- වන්නා පොනෙයි හි මූල්‍යාලයක් අරඹා හින්දු ආගමට සම්බන්ධ පත්‍රිකා පොත්පත්, සගරා ප්‍රකාශයට පත් කිරීම

පොත්නම්බලම් රාමනාදන්

මුස්ලිම් ආගමික පුබෝධය

- ඉස්ලාම් ආගමේ පුනරුදය සඳහා සිද්ධි ලෙඛිත මහතාගේ මුලිකත්වය
 - කොළඹ මුස්ලිම් සංගමය පිහිටු වීම
 - සහිරා විද්‍යාලය ඇරඹීම (1892)
 - අරානි භාජාව ඉගැන්වීම ව්‍යාප්ත කිරීම
 - මුස්ලිම් තෙයිඡන් පුවත්පත ඇරඹීම
 - මද්රාසා නම් මුස්ලිම් ආගමික පාසල් ඇති කිරීම
 - ඉංග්‍රීසි භාජාව ඉගෙනීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කිරීම
 - ඩී. ඩී. ජයා මහතා, 1914 දී ආරම්භ කළ සිලෝෂ් ඉස්ලාම් රිව්වි සගරාවට ලිපි සැපයීමෙන් අධ්‍යාපනයේ වැදගත්කම පැහැදිලි කිරීම

අමද්‍යප ව්‍යාපාරය තුළින් බ්‍රිතාන්තයන්ගෙන් ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ ලබා ගැනීම සඳහා උද්‍යෝගය කිරීමට ලාංකිකයන් පෙළ ගැනීම

- රජයේ සුරාභය ප්‍රතිපත්තිය
- අමද්‍යප සංවිධාන පිහිටුවා ගැනීම

එහි නායකයින්

එං. ආර. සේනානායක, ඩී. ඩී. ජයතිලක, ඩී. එස්. සේනානායක වැනි අයගේ මූලිකත්වය

පුවත්පත් මුද්‍රණය කිරීම

ලක්රිච් කිරණ, ලක්මිණි පහණ, අරුණේන්දිය, සරසවි සදරිස, සිංහල බොංද්ධයා, සිංහල ජාතිය, දිනමිණ වැනි පුවත්පත් ගෙන ගිය ප්‍රවාර

- අමද්‍යප කටයුතු හා ජාත්‍යාලය දැනවීමේ පුවර සඳහා ප්‍රබන්ධ කරාව හා නාට්‍ය ආදිය යොදා ගැනීම (පියදාස සිරිසේන, ජේන් ද සිල්වා)
- 1915 සිංහල මූස්ලිම් කෝලාභල සහ අමද්‍යප නායකයෝ සිරහාරයට ගැනීම

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

19 වන සියවසේ ආගමික හා සංස්කෘතික ප්‍රබෝධය පිළිබඳ ප්‍රය්‍රාවලියක් සැකසීම

- කණ්ඩායම් ක්‍රමය උපයෝගී කරගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් සූදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර එක් එක් කණ්ඩායමට ප්‍රය්‍රන සකස් කිරීමට පවරන්න (බොද්ධාගමික ප්‍රනරුදිය, හින්දු ආගමික ප්‍රනරුදිය, ඉහේලාම් ආගමික ප්‍රනරුදිය) ආදි වශයෙන්
- එක් එක් කණ්ඩායම විසින් තමන් සකස් කරන ප්‍රය්‍රන එක් වර්ණයකින් ද පිළිතුරු එක් වර්ණයකින් ද ලියන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායම සකස් කළ ප්‍රය්‍රන එක්රස් කර පොතක් ලෙස සකසා පන්තියේ පරිහරණය සඳහා යොදා ගන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

19 වන සියවසේ ආගමික හා සංස්කෘතික ප්‍රබෝධයට දායක වූ නායකයන් පිළිබඳ ව විස්තර පත්‍රිකා පිළියෙළ කිරීම.

- කණ්ඩායම් ක්‍රමය උපයෝගී කරගෙන සූදුසු පරිදි පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් කරන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායමට තොරතුරු පත්‍රිකාව පිළියෙළ කිරීමට මාත්‍රකා බෙදා දෙන්න.
- ජ්‍යවන තොරතුරු, ආගමික හා සංස්කෘතික සේවාව පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසුන් විසින් සකස් කළ තොරතුරු පත්‍රිකා එක් රස් කර බිත්ති පුවත්පතක් සකස් කරන්න.

එශ්කකය 15**භූතන අධ්‍යාපනයේ වර්ධනය**

නිපුණතාව : ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ විකාශනය පිළිබඳ තොරතුරු විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

15.1 ශ්‍රී ලංකාවේ බූතන අධ්‍යාපනයේ වර්ධනය පිළිබඳව විමර්ශනය කරයි.

කාලවිෂේෂ : 12

සංඛ්‍යාව

- ඉගෙනුම් එල** :
- දේශීය පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ මූලික ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම
 - කෝලේජක් කොමිසමේ යෝජනාවලින් අධ්‍යාපනයේ ඇති ව්‍යවහාරයේ අවබෝධ කර ගැනීම
 - ස්වභාජා අධ්‍යාපනය දියුණු වූ ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු දැන ගැනීම
 - මධ්‍යම පාසල් කොමිෂන් සභාව අධ්‍යාපනයේ දියුණුවට බල පැඟ ආකාරය පිළිබඳව විවාරකිලි අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
 - මෙරුගන් කම්මුවෙන් යෝජනා අධ්‍යාපනයේ ප්‍රගමනයට ඉවහල් වූ ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම
 - බොනමෝර් ආණ්ඩුකුමය යටතේ නිදහස් අධ්‍යාපනයක් බිභිඩු ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම

හැදින්වීම

ඉංග්‍රීසිහු ලංකාව යටත් කොට ගැනීමෙන් පසුව මිශනාරි සංවිධාන කේන්ද්‍ර කොටගත් අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් කියාත්මක කළහ. පසුව විවිධ වූ ප්‍රතිසංස්කරණ හරහා මෙරට අධ්‍යාපනය දියුණු කිරීමට ඔවුන් උත්සාහ ගත් බව දැකිය හැකිය. බටහිර වින්තනය අනුව හැඩැපුණු එම අධ්‍යාපන ක්‍රමය වෙනුවට දේශීයත්වයට නැඹුරු වූ අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ගොඩනගාගැනීමට ලාංකිකයන් දශක කිහිපයක් තිස්සේ දැරු උත්සාහයේ ප්‍රතිඵල වශයෙන් අවසානයේ නිදහස් අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ඇති කර ගැනීමට හැකියාව ලැබුණි. මෙසේ බූතන අධ්‍යාපනයේ වර්ධනය සිදු වූ ආකාරය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම මෙම එශ්කකය තුළින් අපේක්ෂා කෙරේ.

ලිතාන්‍ය සුගයේ අධ්‍යාපනය

- දේශීය අධ්‍යාපන ක්‍රමය
- පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ලක්ෂණ
- පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ක්‍රමය පරිහානියට පත්වීම
- පෙනුගිසීන් හා ලන්දේශීන් යටතේ පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය වර්ධනය වීම
- ලිතාන්‍ය සුගයේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය
- පාසල් වර්ග කිපයක් ඇති කිරීම
 - පැරිස් පාසල්, මිශනාරි පාසල්, පොද්ගලික පාසල්,
- මාධ්‍ය තුනකින් අධ්‍යාපනය ලබා දීම
 - සිංහල, දෙමළ, ඉංග්‍රීසි

මිශනාරි පාසලක්

කෝල්බාක් කොමිසමේ අධ්‍යාපන යෝජනය

- පාසල් පරිපාලනයට පාසල් කොමිසම පත් කිරීම
- ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය පාසල් ඇති කිරීම
- ස්වභාජා පාසල් පරිහානියට පත්වීම
- කොළඹ ඉංග්‍රීසි විද්‍යාලයක් ඇරඹීම
- කොළඹ ඇක්වීම් පිහිටුවීම

1841 මැකන්සි ආණ්ඩුකාරයාගේ පාලන සමයේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ

පාසල් කොමිසම විසුරුවා හැර මධ්‍යම පාසල් කොමිසම ඇති කිරීම

- රජයේ තොවන පාසල්වලට ආධාර දීම
- දේශීය විභාග ක්‍රමයක් ඇරඹීම
- පාසල් පද්ධතිය පුළුල් වීම

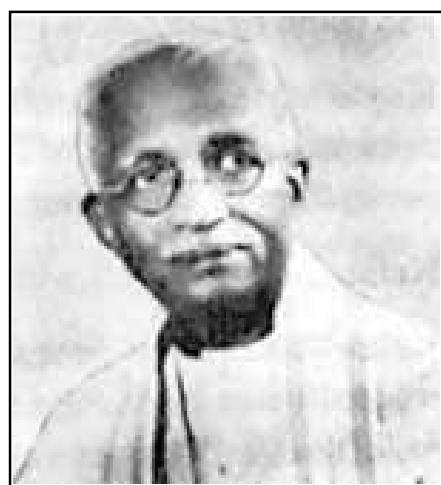
මෝරගන් කොමිසමේ අධ්‍යාපන යෝජනය

- අධ්‍යාපන පරිපාලනයට ප්‍රසිද්ධ ඉගැන්වීමේ දෙපාර්තමේන්තුව ඇරඹීම
- ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය මව් බසින් ලබා දීමට අවකාශ සැලසීම
- කාන්තා අධ්‍යාපනය මව් බසින් ලබා දීමට අවකාශ සැලසීම
- මිශනාරි පාසල්වලට රජයේ ආධාර දීම

- පාසල් වර්ග කීපයක් හඳුන්වා දීම
 - කර්මාන්ත පාසල්
 - ද්විජාපා පාසල්
 - මධ්‍ය පාසල්
 - ගුරු පුහුණු පාසල්
- රජයේ ආධාර යටතේ බොද්ධ හා හින්දු පාසල් ගොඩනැගීම
- 1920 අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීම
- 1921 විශ්ව විද්‍යාල කොළඹය පිහිටුවීම

නිදහස් අධ්‍යාපනයේ වර්ධනය

- 1931 බොනමෝර් ආණ්ඩුකුමය යටතේ අධ්‍යාපන කටයුතු භාර විධායක කාරක සභාවේ සභාපති වූ සි. ඩ්බ්. ඩ්බ්. කන්නන්ගර මැතිතුමා යටතේ මෙරට නිදහස් අධ්‍යාපනයට මග පැදීම
- ස්වභාජාවෙන් අධ්‍යාපනය ලබා දීම
- අනිවාර්ය අධ්‍යාපනය ලබා දීම
- බාලාංගයේ සිට විශ්ව විද්‍යාලය දක්වා නිදහස් අධ්‍යාපනය ත්‍රියාත්මක කිරීම
- ගුරු පුහුණුව සඳහා විශේෂ ආයතන පිහිටුවීම
- ගුරුවරුන්ට රජයෙන් වැටුප් ගෙවීම
- ග්‍රාමීය අධ්‍යාපනය ප්‍රායෝගිකත්වයට නැඟුරු කිරීම
- පාසල් ඩිසුන්ට දිවා ආභාරය ලබා දීම, පාසල් සෞඛ්‍ය සේවය ඇරඹීම, වැඩිහිටි අධ්‍යාපනයට වැඩ පිළිවෙළක් සැකසීම
- දේශීය ව්‍යාපෘතියක් ඇරඹීම
 - 5 වැනි ශේෂීයේ දී හා 8 වැනි ශේෂීයේ දී යෝග්‍යතා පරික්ෂණයක් පැවැත්වීම සහ දිෂ්‍යත්ව ක්‍රමය හඳුන්වා දීම
- දෙවන බස ලෙස ඉංග්‍රීසි ඉගෙන්වීම
- පාසල තුළ ආගම අනිවාර්යය විෂයක් බවට පත් කිරීම
- මධ්‍ය විද්‍යාල ආරම්භ කිරීම
- වතු පාසල්වල ලමුන්ගේ අධ්‍යාපනය වතු පාලකවරුන් වෙත පැවරීම

සි. ඩ්බ්. ඩ්බ්. කන්නන්ගර මහතා

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

ලුතානායයන් යටතේ ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය යන මැයෙන් ප්‍රවත්පන වාර්තාවක් පිළියෙළ කිරීම

- කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී සිසුනට මග පෙන්වමින් සිසු නිරමාණ අගැයීමට ලක් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

ලංකාවේ නිදහස් අධ්‍යාපනයේ වර්ධනය පිළිබඳ තොරතුරු පත්‍රිකාවක් පිළියෙළ කිරීම.

- කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු රස්කර ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ සිසුනට දන්වන්න. (සියවස අධ්‍යාපන ප්‍රකාශනය වැනි)
- රස් කරගත් තොරතුරු වර්ෂ අනුපිළිවෙළින් පෙළගැස්වීමට සිසුන් යොමු කරවන්න.
- සුදුසු මාත්‍රකාවක් යොදා තොරතුරු පත්‍රිකාව පිළියෙළ කරවන්න.

එකකය 16

ජාතික ව්‍යාපාර හා ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ

නිපුණතාව : ජාතික නිදහස ලබාගැනීම සඳහා වූ ව්‍යාපාර පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කර එම නිදහස ආරක්ෂා කර ගැනීමට කටයුතු කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 16.1 මධ්‍යම පන්තියේ නැගීම හා ජාතික ව්‍යාපාරය ගොඩනැගීම පිළිබඳ තොරතුරු විග්‍රහ කරයි.
- 16.2 ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ හා ජාතික නිදහස ලබා ගැනීම පිළිබඳ තොරතුරු තුළනාත්මක ව පැහැදිලි කරයි.

කාලවිශේද : 12

සංඛ්‍යාව

ඉගෙනුම් එලය :

- ජාතික ව්‍යාපාරය බිජි වූ අයුරු අවබෝධ කර ගැනීම
- ජාතික ව්‍යාපාරය ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ ලබා ගැනීමට දායක වූ ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම
- ආණ්ඩුකුම විකාශනයේ වැදගත්කම හඳුනා ගැනීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තු ආණ්ඩුකුමයේ විකාශනය අධ්‍යයනය කිරීම

හැදින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා වූ ජාතික ව්‍යාපාරය ආරම්භ වූයේ 20 වැනි සියවස ආරම්භයේදීය. ඉංග්‍රීසි උගත් දේශීය මධ්‍යම පංතිය එහි මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළ අතර විවිධ සංවිධාන පිහිටුවාගෙන ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කෙරිණි. 1919 පිහිටුවාගත් ලංකා ජාතික සංගමය ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ උද්සේෂ්‍යන මෙහෙය වූ ආකාරය සහ විවිධ හේතුවල බලපෑම යටතේ 1948 දී නිදහස ලබාගත් ආකාරය මෙම පරිච්ඡේදයෙන් සාකච්ඡා කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

මධ්‍යම පන්තිය හා ජාතික ව්‍යාපාර

මධ්‍යම පන්තිය බිජිවීම

- පැරණි දේශීය ප්‍රභු පංතිය වෙනුවට ධනය හිමිකම හා උගත්කම පදනම් කරගත් මධ්‍යම පන්තියක් කේර්ල්බාසක් ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රතිඵල වශයෙන් බිජි වීම
- මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ලැබේමේ අවස්ථා ප්‍රාථමික වීම

- අරක්කු රේන්දු මිල දී ගැනීමෙන් සහ වතු වගාවට සේවා සැපයීමෙන් ධනය, උපයා ගැනීමට අවස්ථාව ලැබේම
- කොළඹ, හලාවත, කුරුණෑගල වැනි ප්‍රදේශවල පොල්වතු ලාංකිකයන් සතු වීම
- යුරෝපීය සිරින් විරින් වලට ඇබැඳී වීම
- ධනවත් වූ දේශීය ප්‍රභුවරුන් තම දරුවන් බ්‍රිතාන්‍ය විශ්ව විද්‍යාලවලට ගැවීම
- එමගින් ඉංග්‍රීසි උගත් මධ්‍යම පන්තියක් බිජි වීම
- මේ පිරිසට දේශපාලන බලය හිමි නොවීම
- බටහිරකරණයට නතු වූ මේ පිරිස අලුත් සමාජ බලවේගයක් බවට පත්වීම
- ඔවුනු දේශපාලන බලය ලබා ගැනීමේ අරමුණීන් ආණ්ඩුකුම උද්‍යෝගීන් ව්‍යාපාරවල නිරත වීම

ඉංග්‍රීසි උගත් ශ්‍රී ලාංකික මධ්‍යම පන්තියක ප්‍රවීතක් ජාතික ව්‍යාපාරය

- ජාතික ව්‍යාපාරය බිජි වීම
 - අධිරාජ්‍යවාදයෙන් මිදි සියලු ජන කොටස් හා එක්ව එකම අරමුණීන් සංවිධානගත ව ගෙන යනු ලැබූ අරගල ජාතික ව්‍යාපාර ලෙස හඳුන්වයි.
- 19 සියවසේ අග සහ 20 වැනි සියවස මුලදී බිජි වූ ජාතික ව්‍යාපාර
 - ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා ඇති වූ උද්‍යෝගීන් ව්‍යාපාර
 - ලංකා ප්‍රතිසංස්කරණ සංගමය
 - හලාවත සංගමය
 - යාපනාය සංගමය
 - ලංකා කෘෂිකාර්මික සංගමය
 - අමදුෂප ව්‍යාපාරය
 - ලංකා ජාතික සංගමය

- ජාතික ව්‍යාපාරයේ අරමුණු
 - ජාතික ඒකාග්‍රතාවය ගොඩනැගීම
 - ආගමික හා සංස්කෘතික ප්‍රතිසංස්කරණ ලබා ගැනීම
 - ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ ලබා ගැනීම
 - යටත් විෂේෂවාදී පාලනයෙන් නිදහස් වීම
- ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ ලබා ගැනීමට ජාතික ව්‍යාපාරයේ දායකත්වය
 - ලංකා ජාතික සංගමය ප්‍රධානත්වය දැරීම
 - උද්‍යෝගීකාරක ව්‍යාපාරය
 - වගකීම් සහිත ආණ්ඩුකුමයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීම
- ජාතික ව්‍යාපාරයේ ප්‍රතිඵල වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කෙරුණු ආණ්ඩු කුම ප්‍රතිසංස්කරණවල වැදගත් අවස්ථා
 - කොළඹයක් ප්‍රතිසංස්කරණ (1833)
 - ක්‍රියාව්‍ය මැකලම් ප්‍රතිසංස්කරණ (1910)
 - මැනීං ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ (1920)
 - මැනීං බේවොන්ඡයර ප්‍රතිසංස්කරණ (1924)
 - බොනමෝර් ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ (1931)
 - සොල්බරි ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ (1947)

ව්‍යාවස්ථාදායකයේ වර්ධනය

- කොළඹයක් ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ව්‍යාවස්ථාදායක සහාවක් පිහිටුවීම එතෙක් ක්‍රියාත්මක වූ උපදේශක මණ්ඩලය අභ්‍යන්තර කිරීම
- ව්‍යාවස්ථාදායක මණ්ඩලය සහිකයන් 15 කින් යුත්ත වූ අතර ආණ්ඩුකාරයා එහි සහාපති විය.
- ක්‍රියාව්‍ය මැකලම් ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ව්‍යාවස්ථාදායකයේ සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව 21 කි
- මැනීං ආණ්ඩු ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ව්‍යාවස්ථාදායකයේ සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව 37 කි.
- එය නොලත් බහුතරයක් වූ ආණ්ඩුකුමයක් වීම වැදගත් ය
- 1924 මැනීං බේවොන්ඡයර ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ව්‍යාවස්ථාදායකයේ සාමාජිකයෙක් 49 කි. ජන්ද බලයෙන් තොරා පත් කර ගත් බහුතරයක් වීම වැදගත්ය.
- කාරක සහා කුමය ක්‍රියාත්මක වීම කුළුන් නොලත් අයගේ කටයුතු ප්‍රථිලිඛී වී පාලන කටයුතුවලට සහභාගි වීමේ ප්‍රහුණුවක් ද ලැබීම.
- 1931 බොනමෝර් ආණ්ඩුකුමය යටතේ ව්‍යාවස්ථාදායකය වූ රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සහාවේ සාමාජික සංඛ්‍යාව 61 කි.
- සොල්බරි ව්‍යාවස්ථාව යටතේ ව්‍යාවස්ථාදායකය පාර්ලිමේන්තුව ලෙස

හැදින්වීමේ. එය නියෝගීත මන්ත්‍රී මණ්ඩලය සහ සෙනාටි සහා යන ආයතන දෙකෙන් සමන්විත වූ ද්වී මාණ්ඩලිය ව්‍යවස්ථායකයක් විය.

ආණ්ඩු ක්‍රමය	නිලලක්	නිලනොලක්	ව්‍යවස්ථායකය
1833 කොළඹයක්	09	06	15
1910 කඩව මැකලම්	11	10	21
1921 මැතිං	14	23	37
1924 මැතිං ඩෙවොන්පයර්	12	37	49
1931 බොනමෝර්	03	58	61
1947 සෝලරි			101

ඩොනමෝර් ආණ්ඩු ක්‍රමය

- බොනමෝර් ආණ්ඩුක්‍රමය හඳුන්වා දීමට තුළුදුන් හේතු
- එකල ක්‍රියාත්මක වෙළින් පැවති මැතිං ආණ්ඩුක්‍රමය බලය සහ වගකීම බෙදී පැවති දුර්වල ආණ්ඩුක්‍රමයක් වීම
- දේශීය ජනතාවගේ උද්‍යෝගීය ව්‍යාපාර

ඩොනමෝර් කොමිසම

- 1927 බොනමෝර් සාමිගේ ප්‍රධානත්වයෙන් ජෙග්ර් බට්ලර්, මැතිවි නේතන් සහ ඕමන්ඩ් මිල්ස් යන අය මිට අයත් වීම

ඩොනමෝර් ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණයේ ප්‍රධාන අංග

- රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව
- ආණ්ඩුකාරවරයා
- විධායක කාරක සභා
- සර්ව ජන ජන්ද බලය

රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව

- මේ ආණ්ඩුක්‍රමයේ වැදගත් ම ආයතනයයි.
- සාමාජිකයේ 61 කි.
- ප්‍රාදේශීය ජන්ද කොට්ඨාය පදනම්න් ජනතා ජන්දයෙන් - 50
ආණ්ඩුකාරයා නාමකරණයෙන් - 08
නිල බලයෙන් - 03

- ව්‍යවස්ථාව යටතේ පත් කළ සීමා නිර්ණය කොමිසන් සභාව මගින්,

බෙදා වෙන් කළ ජන්ද කොට්ඨාස

පළාත්	ආසන සංඛ්‍යාව
1 බස්නාහිර පළාත	14
2 මධ්‍යම පළාත	08
3 දකුණු පළාත	07
4 උතුරු පළාත	04
5 නැගෙනහිර පළාත	02
6 වයඹ පළාත	06
7 උතුරු මැද පළාත	01
8 උග්‍ර පළාත	03
9 සබරගමුව පළාත	05
මුළු ආසන සංඛ්‍යාව	50

- ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවල නෘති විට ලංකාවේ දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමයක් නොවීම
- රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ බලකළ හා කාර්යයන්
 - නීති පැනවීමේ බලය
 - වාර්ෂික අයවැය ලේඛනය සැකසීම
 - විධායක යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම
 - විධායක කාරක සභා වාර්තා පරීක්ෂා කිරීම

ආණ්ඩුකාරවරයා

- රජු රජ්‍යෙනගේ නියෝජිතයා ය.
- ආරක්ෂක කටයුතු
 - විදේශ කටයුතු
 - ආගමන කටයුතු
 - නැව් ගමනාගමන කටයුතු
 - වෙළෙඳ ගිවිසුම් හා සම්බන්ධ කටයුතු
 - මුදල් හා සේවා කටයුතු
 - අධිකරණ කටයුතු
- මේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් යටත් විජ්‍යතා හා රාජ්‍ය ලේකම්ට සංජ්‍ර ව වගකිව යුතු විය.
- විධායක කාරක සභා
 - ස්වදේශ කටයුතු පිළිබඳ කාරක සභාව

- පලාත් පාලනය පිළිබඳ කාරක සහාව
- සෞඛ්‍ය පිළිබඳ කාරක සහාව
- කමිකරු කරමාන්ත හා වාණිජ කටයුතු පිළිබඳ කාරක සහාව
- අධ්‍යාපනය පිළිබඳ කාරක සහාව
- පණීවුව තුවමාරුව හා පොදු වැඩ පිළිබඳ කාරක සහාව

- කජානායක හා රාජ්‍ය නිලධාරීන් තිදෙනා හැර ඉතිරි 57 දෙනා කාරක සහා 7 කට බෙදා වෙන් කරන ලදී

- කාරක සහාවන්හි සාමාජික සංඛ්‍යාව උපරිම 9 ක් හා අවම 6 ක් වීම

- විෂය කාරක සහාවේ බහුතර කැමැත්තෙන් එම සහාවේ සහාපති පත් වේ. ඔහු විෂය හාර අමාත්‍යවරයා ද වේ.

- විධායක කාරක සහා සහාපතිවරුන් 7 දෙනා හා රාජ්‍ය නිලධාරීන් තිදෙනාගෙන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය සමන්විත විය.

- රාජ්‍ය නිලධාරීන්
 - මහ ලේකම්
 - මුදල් ලේකම්
 - නීති ලේකම්

- මහ ලේකම් - ආරක්ෂක, විදේශ කටයුතු හා රාජ්‍ය සේවය පාලනය කිරීම
- මුදල් ලේකම් - වාර්ෂික අයවැය ලේඛනය සකස් කිරීම, රජයේ ආදායම් එකතු කිරීම හා බෙදා හැරීම විදේශ ගෝ ගනුදෙනු පාලනය, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය රාජ්‍ය හාණ්ඩාගාරයේ හාරකාරත්වය
- නීති ලේකම් - රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සහාව සම්මත කරන සැම පනත් කෙටුම්පතක් පිළිබඳව ම වාර්තා රාජ්‍ය ලේකම්ට යැවීම අධිකරණ කටයුතු පාලනය කිරීම ආණ්ඩුවට නීති උපදෙස් දීම රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සහා මැතිවරණ පැවැත්වීම

- ස්ත්‍රී පුරුෂ, ආගමික, වාර්ගික ආදි කිසිදු හේදයකින් තොරව අවුරුදු 21 ව වැඩි සියලු දෙනාට ම ලැබෙන ජන්ද බලය සර්ව ජන ජන්ද බලයයි.
- බොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ සර්වජන ජන්ද බලය ලබා දුන් අතර වාර්ගික නියෝජනය අහෝසි කෙරිණි.
- බ්‍රිතාන්‍යය යටත් විජ්‍යතා අතරින් ජන්ද බලය හිමි වූ ප්‍රථම ආයිජාතික රට ලංකාව වීම.
- දේශපාලන කටයුතුවලට ජනතාව ම සහභාගිවීමට අවස්ථා උදාවිය.
- නව දේශපාලන සංවිධාන බිජි විය.
- සුභ සාධන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ආරම්භ වීම.

බොනමෝර් ආණ්ඩුකුමයේ දුර්වලතා

- ආණ්ඩුකුම සැකසුම සාර්ථක ව්‍යව ද ක්‍රියාත්මක වීමේ දී ප්‍රායෝගික දුර්වලතා පැවති බවට අදහස් ප්‍රකාශ වීම
- ආණ්ඩුකාරයා සතු අධික බලතල නිදහස අපේක්ෂා කළ ලාංකිකයන්ට අහිතකර වූ බව පිළිගැනේ.
- කාරක සහා ආණ්ඩුකුමය පාලන කටයුතු ප්‍රමාද කිරීම හේතු වූ බව දැක්වේ.
- අනාගත පාර්ලිමේන්තු ආණ්ඩුකුමයක සාමුහික වගකීමේ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ ආකල්ප වර්ධනයට බාධා වූ බව සැලකේ.

සේල්බරි ආණ්ඩුකුමය හා ජාතික නිදහස (1947 - 1972)

සේල්බරි ආණ්ඩුකුමය ඇති වීමට හේතු

- බොනමෝර් ආණ්ඩුකුමයේ පැවති දුර්වලතා
- ලාංකිකයන්ගේ උද්සේෂණ

සේල්බරි කොමිසම

- 1944 සේල්බරි සාමී, ගෙඩිරික් රිස් සහ ගෙඩිරික් බරෝස් යන හි පුද්ගලයන්ගේන් කොමිසම සමන්විත වීම

ආණ්ඩුකුම ක්ෂේත්‍රයේ සිදුකළ වෙනස්කම්

- අග්‍රාණ්ඩුකාරයුරය
- අගමැති ප්‍රමුඛ කැබිනට් මණ්ඩලය
- පාර්ලිමේන්තුව
- සුළු ජාතිකයන්ට රෙකුවරණ සැලසීම

අග්‍රාණ්ඩුකාරයුරය

- බ්‍රිතාන්‍ය කිරීමයේ නියෝජිතයා විය
- ලංකාවේ අගමැතිගේ උපදෙස්මත රෝග විසින් පත් කරනු ලැබේය

අග්‍රාණ්ඩුකාරයාගේ බලතල හා කාර්යයන්

- අගමැති හා ඇමතිවරු පත් කිරීම
- අගුවිතිය්වයකරු සහ ග්‍රේෂ්‍යාධිකරණයේ විතිය්වයකාරවරුන් පත් කිරීම,
- අගමැතිගේ උපදෙස් මත පාරලිමේන්තුව කැදුවීම, කල් තැබීම හා විසුරුවා හැරීම
- රාජාසන කථාව ඉදිරිපත් කිරීම
- සමාජ කටයුතුවලට ද සහභාගි වීම

අගමැති ප්‍රමුඛ කැඩිනව් මණ්ඩලය

- අගුණ්ඩුකරු නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ බහුතරයකගේ විශ්වාසය දිනා ගත් පුද්ගලයා අගමැති ලෙස පත් කරයි.
- අගමැති හා ඇමතිවරුන්ගෙන් යුත්ත විය.
- අගමැතිගේ උපදෙස් පිට අගුණ්ඩුකාරයා විසින් ඇමතිවරුන් පත් කරනු ලැබේ

පාරලිමේන්තුව

- මෙය ද්වී මණ්ඩල ව්‍යවස්ථාදායකයක් විය
 - නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලය
 - සෙනෙට් මණ්ඩලය
- නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලය
 - පාරලිමේන්තුවේ වැදගත් ම ආයතනයයි.
 - සාමාජිකයන් 101 කි.
 - ප්‍රාදේශීය ජන්ද කොට්ඨාස මගින් 95
 - නාමකරණයෙන් 06
 - නිල කාලය වසර 5 කි.

කාර්යය හා බලතල

- යම් යම් සීමාවන්ට යටත් ව නීති සම්පාදන බලය හිමි විය.
- මුදල් කටයුතු පිළිබඳ පුර්ණ බලතල පැවරීමේ.
- විධායකය පාලනය
- අයවැය පිළිබඳ කටයුතු
- ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කිරීම හා නව ව්‍යවස්ථාවක් නිර්මාණය කිරීම

සෙනෙට් මන්ත්‍රී මණ්ඩලය

- මන්ත්‍රීන් 30 දෙනෙකුගෙන් යුත්තය.
- මන්ත්‍රීන් 15 ක් නියෝජන මන්ත්‍රී මණ්ඩලය විසින් ද ඉතිරි 15 අගමැතිගේ උපදෙස් මත අග්‍රාණ්ඩුකරු විසින් ද පත් කරන ලදී
- නිල කාලය වසර 6 කි.
- මන්ත්‍රීන් සංඛ්‍යාවෙන් 1/3 ක් වසර දෙකකට වරක් ඉවත්ව යන අතර ඒ වෙනුවෙන් ඇලුත් අය තේරී පත් වෙයි.
- දේශපාලනයට ප්‍රවේශ වීමට අකමැති බුද්ධීමත්තුන්ගේ සේවය ලබා ගැනීම,
- සුළු ජාතීන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම.

බලතළ හා කාර්යයන්

- මුදල් කෙටුම්පතක් මාස 6 ක් පමා කළ හැකිය.
- සාමාන්‍ය කෙටුම්පතක් වසරක් පමා කළ හැකිය.

සුළු ජාතික රකවරණ

- ඇමති මණ්ඩල කෙටුම්පත හා සේෂ්ල්බරි කොමිෂාරිස්වරුන්ගේ යෝජනා මගින් සුළු ජාතික රකවරණයට විධි විධාන යෙදීම
- බහු මන්ත්‍රී ආසන ක්‍රමය
- නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලයට නාමකරණයෙන් මන්ත්‍රීන් 6 ක් පත් කිරීම
- සෙනෙට් මණ්ඩලය පිහිටුවීම

රාජ්‍ය සේවය සහ අධිකරණ සේවය

- බොනමෝර් යුගයේ රාජ්‍ය සේවය අවුල් සහගත තත්ත්වයක් වීම
- රාජ්‍ය සේවා සහ අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සහා පත් කිරීම

ජාතික නිදහස

- ජාතික නිදහස යනු කුමක්ද?
- සේෂ්ල්බරි ව්‍යවස්ථාව ක්‍රූල අඩංගු වූ ඇතැම් විධි විධානවලට අනුකූල ව ලංකා පාර්ලිමේන්තුවට පරමාධිපත්‍යයක් හිමි නොවීම
- ඒ නිසා 1948 ලැබුන නිදහස අර්ධ නිදහසක් වීම
- ලංකාවට පුරුණ ජාතික නිදහස ලැබුණේ 1972 ජනරජ ව්‍යවස්ථාවට අනුව වීම

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

"ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ව්‍යාපාරය සඳහා මධ්‍යම පන්තියේ දායකත්වය" පිළිබඳ ව වාර්තාවක් සකස් කිරීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු සපයා ගතහැකි මූලාශ්‍රය සිපුනට දන්වන්න.
- සිපු ක්‍රියාකාරකම් ඇගයීම සිදු කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

1833 කේංල්බඩක් ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනාවන්හි සිට 1947 සෞල්බරි ප්‍රතිසංස්කරණ දක්වා ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ වැඩි යාම පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් සංවිධානය කිරීම

- පන්තියේ සිපුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කරන්න.
- එක් කණ්ඩායමකට එක් ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණය බැඳීන් බෙදා දෙන්න.
- තම කණ්ඩායමට හිමි ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ, වැදගත් අංග හා දුර්වලතා යටතේ කරුණු රස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- රස් කළ තොරතුරු කණ්ඩායම් නායකයා විසින් සාකච්ඡාවට ඉදිරිපත් කරන්න.
- සිපු ප්‍රබලතා දුබලතා හඳුනාගනීම් ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

ඒකකය 17**නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාව**

නිපුණතාව : ජාතික ස්වාධීනතාව තහවුරු කර ගැනීමට ගත් ප්‍රයත්න විමර්ශනය කරමින් යහපාලනයට දායක වෙයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 17.1 නිදහසෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික සංවර්ධනය සඳහා අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ පැහැදිලි කරයි.
- 17.2 නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන තත්ත්වය පරීක්ෂා කරයි.

කාලවිණේද : 20

සංඛ්‍යාව

- ඉගෙනුම එලය** :
- නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික සංවර්ධනය පිළිබඳ පැහැදිලි කර ගැනීම.
 - නිදහසින් පසු අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ඇති වූ ප්‍රගතිය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම
 - 1972 පළමුවන ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම
 - දෙවන ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේන් හඳුන්වා දුන් නවාංග පිළිබඳ අවබෝධ කර ගැනීම

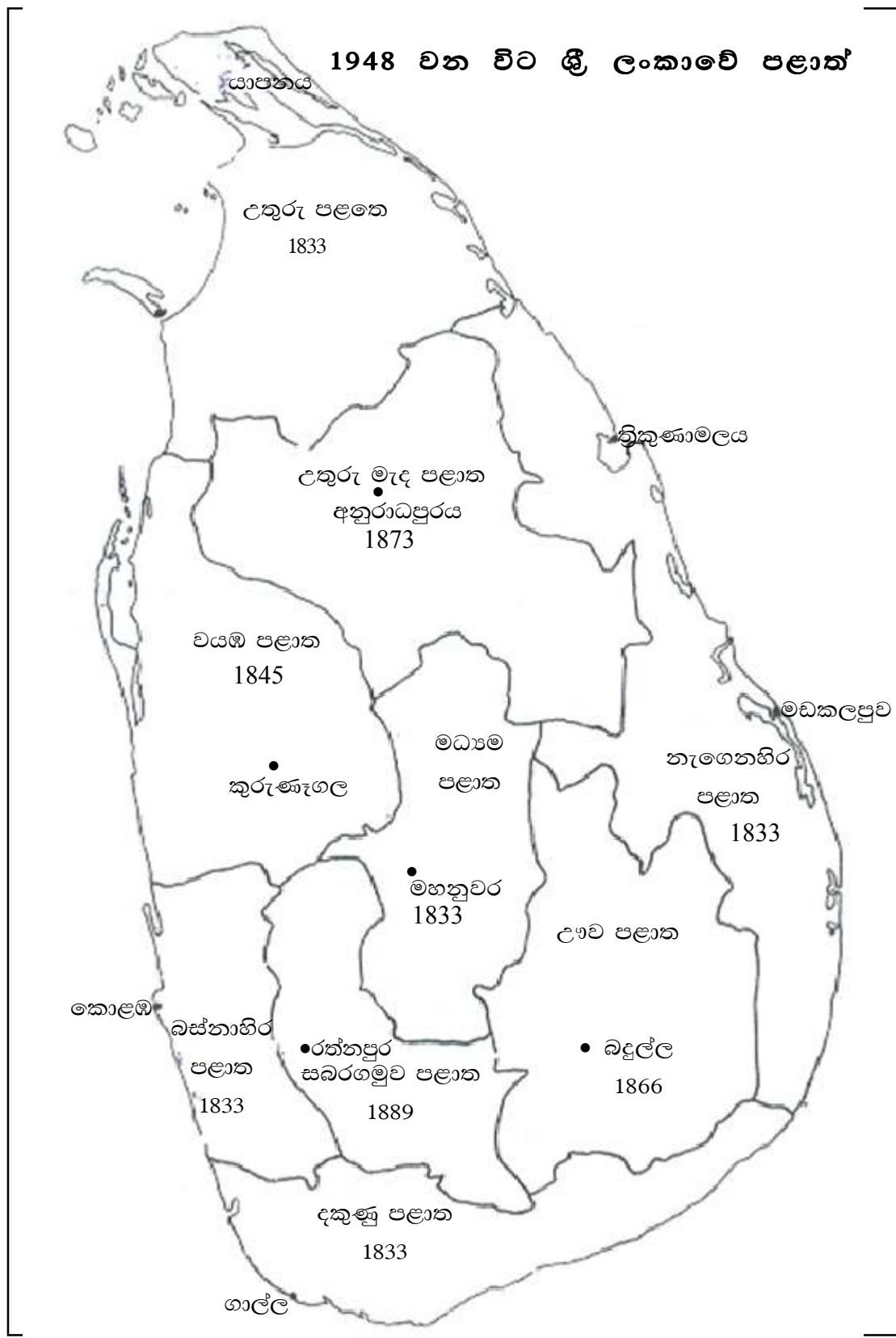
හැදින්වීම

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන හා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ක්ෂේත්‍රයේ සිදු වූ වෙනස්කම් ලංකාවේ සංවර්ධනය කෙරෙහි විවිධාකාරයෙන් බලපා ඇති බවක් දක්නට ලැබේ. සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය යටතේ ලංකාවට නිදහස ලැබුණු අතර 1972 දී සහ 1978 දී නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා හඳුන්වා දෙනු ලැබේණි.

එසේම නිදහසින් පසු මෙරට ආර්ථික, සාමාජික, අධ්‍යාපන ආදි ක්ෂේත්‍රයන්හි සිදු වූ වෙනස්කම් ද මෙම ඒකකයෙන් අධ්‍යයනය කරනු ලැබේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්**නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාව**

- නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයේ සිදු වූ වෙනස්කම් රාජියකි. ඒවා ලංකාවේ සංවර්ධනය කෙරෙහි බලපෑම
- 1947 සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය යටතේ ශ්‍රී ලංකිකයන් අත් කර ගත් පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතනත්ත්වාදී පාලන ක්‍රමය වර්තමානයේ විවිධ වෙනස්කම්වලට හාජනය වෙමින් පැවතීම
- දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමය
- කැබේනට් ආණ්ඩුක්‍රමය
- 1972 සහ 1978 ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා

**ජාතික සංවර්ධනය සඳහා අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියා මාර්ග
කෘෂි කර්මාන්තය**

- 1948 ශ්‍රී ලංකාව නිදහස ලබන විට ලාංකිකයේ ව්‍යිතානාය අධිරාජ්‍ය අවශ්‍යතා මත වාණිජ කෘෂි ද්‍රව්‍ය නිපදවන්නේ බවට පත්ව සිටිම
- මෙරට ජනතාව ඔවුන්ට අවශ්‍ය ආහාර විදේශයන්ගෙන් ආනයනය කර විදේශ වෙළඳ පොලට අමුදව්‍ය අපනයනය කරන පිරිසක් බවට පත් වී සිටිම

නිදහසින් පසු යැපුම් කෘෂිකර්මාන්තයේ ඇති වූ වෙනස්කම්

- ගොවී ජනපද ව්‍යාපාර
- ඉඩම් නොමැති අයට ඉඩම් ලබාදීම
- ප්‍රධාන වැවී මුලික කරගත්, ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර
 - පලමුවන බහු කාර්ය යෝජනා ක්‍රමය ලෙස ගල්මය ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීම
- වී ගොවීන්ගේ සුබ සාධනය සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම
- ගොවීන සේවා මණ්ඩලය මගින් සහතික මිල ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම
- වී අලෙවී මණ්ඩලය - ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- වී පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතන මගින් නව වී වර්ග හඳුන්වා දීම
 - ලැබුව
 - මහඹුප්පල්ලම
 - බෝම්බුවල
 - ඩිගුරක්ගොඩ
- මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය යටතේ වියලි කළාපය සංවර්ධනය
- උච්චලව හා වෙනත් ගංගා නිමින සංවර්ධන ව්‍යාපාර
- වැවිලි කර්මාන්ත ජනසතු කිරීම
- ඉඩම් ජනසතු කිරීම
- යාය පහසුකම් ලබා දීම
 - ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව
 - ආහාර දෙපාර්තමේන්තුව
 - ගොවීන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව
- යාය ආධාර ලබා දීම
 - 1961 මහජන බැංකුව පිහිටුවීම
 - සමුපකාර සම්ති
 - ලංකා බැංකුව
- වගා කටයුතු සාරථක කර ගැනීමට 1972 කෘෂිකාර්මික හා පර්යේෂණ ආයතන බිජි වීම
- වැවිලි බෝග සංවර්ධනය කිරීම
 - තේ, පොල් රබර හා සුළු අපනයන හෝග
 - නිදහසින් පසු උස් බීම් හා අතර මැදි කළාපවල අමතර හෝග වගා කිරීම

- ආනයන සීමා පනත් නිසා අමතර හෝග නිෂ්පාදනය වර්ධනය වීම

නිදුස් න් :- උග්‍ර, උතුරු, මධ්‍යම පළාත්වල අර්තාපල් වගාව දැයුණු වීම

- දේශීය කාමිකර්මාන්තය ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා කොළඹ, කොකෝවා, කුරුණෑ, ගම්මිරිස්, සාදික්කා වැනි විකල්ප හෝග වගාවන්ට යොමු විය.
- හෝග විවිධාංගිකරණ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ලෝක ආභාර හා කාමිකර්ම සංවිධානය සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන මගින් මුලුදාර සැපයීම
- 1972 සුළු අපනයන හෝග දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවයි. තවදුරටත් මේ හෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සුළු අපනයන හෝග පර්යේෂණ ආයතන ආරම්භ කිරීම

උදා :- මාතලේ සුළු අපනයන හෝග පර්යේෂණ ආයතනය මේ ආශ්‍රිත ව හෝග නිෂ්පාදනය හා වගා ක්‍රම පිළිබඳ පර්යේෂණ කිරීමට ක්‍රේඩිසාල, දැල්පිටිය, නාරම්මල ආදි ස්ථානවල පර්යේෂණායතන පිහිටු වීම
- සහන යෝජනා ක්‍රම
 - වගා බිම වැඩි කරමින් නිෂ්පාදන දිරීමත් කිරීම මෙහි අරමුණ වීම
 - රජයේ අනුග්‍රහයෙන් පොහොර ආධාර හා උපදෙස් ලබා දීම
 - 1972 - 1976 පස් අවුරුදු සැලසුම තුළින් කපු, බඩ ඉරිගු, සුරියකාන්ත වැනි හෝග වැවීම දිරි ගැන්වීම
 - 1972 ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිසම් සහාව පිහිටුම් පොද්ගලික ඉඩම් අයිතියේ උපරිමයක් නියම කිරීම
 - එක් පුද්ගලයකුට උපරිම වගයෙන් වී වගාව සඳහා අක්කර 25 ක් ද වෙනත් වගා සඳහා අක්කර 50 ක් ද අයිති කර ගත හැකි වීම
 - 1975 ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ (සංශෝධන) නීතිය මගින් වතු වගාවේ නියැලුණු පොදු සමාගම් සතු ඉඩම් ජනසතු කිරීම
 - ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ හරහා විෂ්ලේෂණ සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් ලෙසින් පොද්ගලික අංශයෙන් ඉඩම් පිළිබඳ අයිතිය රාජ්‍ය අංශයට මාරු වීම
 - රාජ්‍ය අංශයට හිමි වූ ඉඩම්
 - රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව
 - උචිරට වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය
 - ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය

යන ආයතන මගින් කළමණාකරණය කිරීම
 - 1970 - 1976 ආනයන සීමා කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය දැකි ව ක්‍රියාත්මක කිරීම හෝග කර ගෙන කිරී නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට පියවර ගැනීම
 - පදු සම්පත් සංවර්ධනයේ වර්ධනීය අවස්ථාවකි
 - ජාතික කිරී මණ්ඩලය පිහිටුවීම

- අභිජිවෙල කිරී කම්හල හා පොලොන්නරුව උකු කිරී කම්හල පිහිටුවමින් කිරී තිෂ්පාදනය පුළුල් කිරීම
- උසස් තත්ත්වයේ සත්ත්ව ආහාර නිපදවීමට ලංකා තෙල් හා මේද සංයුක්ත මණ්ඩලය පිහිටු වීම
- රාජ්‍ය ව්‍යවසාය යටතේ 1953 දී ජනසතු සේවා ඇරඹීම ප්‍රවාහන, වරාය, ජනසතු කරමින් බැංකු ආරම්භ කිරීම උදා :- මහජන බැංකුව
- 1956 න් පසු කරමාන්ත සඳහා රජය මැදිහත් වීම
- 1959 ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම කාර්මික ජනපදය ඒකල පිහිටු වීම
- 1958 - 1968 දස අවුරුදු යෝජනා ක්‍රමය යටතේ මහා පරිමාණ, සුළු පරිමාණ හා ගහ කරමාන්ත දියුණු වීම
- විදේශ ආධාර ලබා ගනීමින් පිගන්, වයර්, සිමෙන්ති, කඩ්ඩාසි, සිනි, තුනී ලැලි, යකඩ ආදි මහා පරිමාණ කරමාන්ත රජයේ ව්‍යාපාර ලෙස ආරම්භ කිරීම

අධ්‍යාපනය

- අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය නිදහස ලැබීමෙන් පසු ක්‍රියාත්මක කිරීම
- අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ආවාර්ය සී. බඩ්. බඩ්. කන්නන්ගර මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සම්පාදනය කර තිබීම
- සියලු දරුවන්ට සමාන අධ්‍යාපන අවස්ථා ලබා දිය යුතු බවත් ඒ සඳහා සියලු පහසුකම් වැඩි දියුණු කළ යුතු බවත් පිළිගනු ලැබීම
- දෙවන බස ලෙස ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීම අනිවාර්යය වීම
- ගුරු පූජාණුවට විශේෂ ආයතන පිහිටු වීම
- 1956 බලයට පත් වූ මහජන එක්සත් පෙරමුණ ආණ්ඩුව අධ්‍යාපනය දියුණු කිරීමට විශේෂ අවධානය යොමු කිරීම
- අධ්‍යාපනය ස්වභාෂාවෙන් ලබා දීම
- අතරමග නතර කර තිබූ දිවා ආහාර ලබාදීමේ වැඩි පිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක කිරීම
- දිලිං දරුවන්ට දිෂ්‍යත්ව ලබා දීම ක්‍රමානුකූල කිරීම
- සැම පාසලකට ම විද්‍යාගාරයක් ලබා දීම
- උසස් අධ්‍යාපනය නගා සිටුවීමට 1958 විද්‍යාදය හා විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන් විශ්වවිද්‍යාල බවට පත් කිරීම
- විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලය ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය නමින් ද විද්‍යාලංකාරය කැලුණීය විශ්ව විද්‍යාලය නමින් ද හැඳින්වීම
- 1962 බලයට පත් වූ රජය උපකෘත පාසල් රජයට පවරා ගනු ලැබීම
- ජේරාදෙණීය විශ්වවිද්‍යාලයට අනුබද්ධ ව කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ කලා මණ්ඩපයක් ඇති කිරීම
- හික්ෂ්‍යන් සඳහා වෙනම විශ්වවිද්‍යාලයක් පිහිටුවීම
- තොළඹ පිහිටු වූ ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය 1952 ජේරාදෙණීයට ගෙන යාම

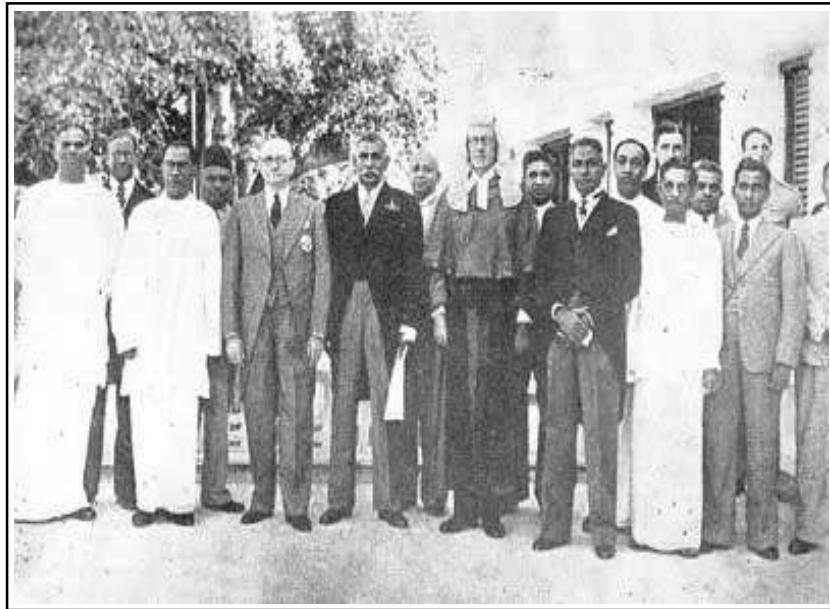
- 1960 පේරාදෙණියේ වෛද්‍ය හා ඉංජිනේරු පීඩි ආරම්භ කිරීම
- 1972 කටුබැද්ද විශ්වවිද්‍යාලය ද 1974 යාපනය විශ්වවිද්‍යාලය ද පිහිටුවමින් නිදහස ලැබේමෙන් පසු උසස් අධ්‍යාපනය වර්ධනය කිරීම

පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

පාර්ලිමේන්තු ආණ්ඩුක්‍රමයේ වර්ධනය 1972 දක්වා

- 1948 නිදහස ලැබේමෙන් පසුව දේශපාලන පක්ෂවල සිදු වූ වර්ධනය
- එක්සත් ජාතික පක්ෂයෙන් ඉවත් වූ එස්. ඩී. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක මහතා 1951 දී ශ්‍රී ලංකා නිදහස පක්ෂය පිහිටුවා ගැනීම
- සමස්ත ලංකා ද්‍රව්‍ය සංගමයෙන් මේදි එස්. ජේ. වී. වෙල්වනායගම මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 1949 ගෙඩරල් පක්ෂය බිජි වීම
 - 1956 මහජන එක්සත් පෙරමුණ බිජි වීම
 - ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ බිජි වීම
 - 1976 ද්‍රව්‍ය එක්සත් පෙරමුණ බිජි වීම
 - 1964 වාමාංශික එක්සත් පෙරමුණක් පිහිටුවා ගැනීම වැදුගත් සිදුවීමක් වීම
- ශ්‍රී ලංකා දේශපාලන ඉතිහාසයේ බහු පක්ෂ ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වීම මේ ක්‍රමය යටතේ ස්ථාවර ආණ්ඩුවක් පිහිටුවා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් බහුතර ආසන සංඛ්‍යාවක් ලබා ගැනීම අසිරු වීම නිසා ඇතැම් අවස්ථාවල පක්ෂ කීපයක් සන්ධානගත වී සහාග ආණ්ඩු පිහිටුවා ගැනීමත්
- 1948 - 1972 දක්වා ආණ්ඩු වෙනස් වීම

චි.එස්. සේනානායක මහතා ඇතුළු පලමු කැබිතට මණ්ඩලය (1947)

පැරණි පාර්ලිමේන්තුව

1972 ප්‍රථම ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව

- නිදහස ලැබේමෙන් පසුව ව්‍යවස්ථාව මේ රටේ ක්‍රියාත්මක වූයේ 1946 ලංකා රාජ්‍යාච්‍යාව මගින් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබූ සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සි.
- මෙය 1972 ජනරජ ව්‍යවස්ථාව සම්මත කර ගන්නා තෙක් ම සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය වලංගු ව පැවතිණි. මේ පෙර ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක අධිකරණ යන සියලු ක්ෂේත්‍රවලට මැදිහත් විමේ බලකළ බ්‍රිතානු ආණ්ඩුව සතු වීම

1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මුළුක ලක්ෂණ

- 1972 දක්වා ලංකා නාමයෙන් හැඳින් වූ අප රටේ මෙතැන් සිට ශ්‍රී ලංකා යන නාමයෙන් හැඳින්වීම
- සිංහල භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාව වීම
- බුද්ධාගමට ප්‍රමුඛස්ථානය හිමිවීම
- ජනතාවට පරමාධිපත්‍ය බලය ලැබේම
- 1972 න් පසු පාර්ලිමේන්තුවට පරමාධිපත්‍ය බලය හිමි වීම

පරමාධිපත්‍ය බලය ක්‍රියාත්මක විමේ මාරුග

- සර්වජන ජන්ද බලය
- මුළුක මිනිස් අධිකිවාසිකම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් සුරක්ෂිත කිරීම
- ජනතාවගේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය
- ජනතාව තෝරා පත් කර ගත් නියෝජිතයන්ගෙන් සැදුම්ලත් ජාතික රාජ්‍ය සභාව මගින් ක්‍රියාත්මක කිරීම

ජනතාවගේ විධායක බලය

- ජනතාව විසින් තෝරා පත් කරගන්නා ලද මන්ත්‍රීවරුන් අතරින් පත් වන අගමැති ප්‍රමුඛ කැඳිනට මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේම
- ජනතාවගේ අධිකරණ බලය
- ග්‍රෑන්ඩාධිකරණය ඇතුළු උසාවී පද්ධතිය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේම අග්‍රාණ්ඩුකාර තනතුර වෙනුවට නාම මාත්‍රික ජනාධිපති තනතුර ඇති කරනු ලැබේම
- රෝගීන්ගේ රාජ්‍ය නායක බුරය දැරු කාලය 1972 න් අවසන් වීම
- ජනාධිපති අගමැති උපදෙස් මත කටයුතු කළ යුතු වීම

දෙවන ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රමය 1978

- 1977 මහා මැතිවරණයෙන් වැඩි ආසන සංඛ්‍යාවක් දිනාගතිමින් එක්සත් ජාතික පක්ෂය පාර්ලිමේන්තුවේ බලය හිමි කර ගැනීම
- 1972 ප්‍රථම ජනරජ ව්‍යවස්ථාව වෙනුවට නව ව්‍යවස්ථාවක් ඉදිරිපත් කිරීම

- 1978 ජනරජ ව්‍යවස්ථාව මගින් හඳුන්වා දුන් විධායක ජනාධිපති දුරය පුරුණ බලතල සහිත තනතුරකි. ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවේ 30 වන වගන්තිය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා රජයේ ප්‍රධානීයා ය. විධායකගේ ප්‍රධානීයා හා සන්නද්ධ සේවාවල සේනාධිපති නායකයා ද වේ.
- සංශ්‍රේ මහජන ජන්දයෙන් පත් කිරීම
- නිල කාලය වසර 6 කි.

ජනාධිපතිවරයා සතු බලතල හා වරප්‍රසාද

- ව්‍යවස්ථාදායක බලතල
- පාර්ලිමේන්තුව කැඳවීම
- මංගල රස්වීමේ මූලසුන හිමි වීම
- වාර අවසාන කිරීම, කැඳවීම, කල් කැබීම, විසුරුවා හැරීම
- නීති පැනවීමේ බලය
- මුදල් පරිපාලනය
- විවිධ අමාත්‍යාංශවල කටයුතු ඒකාබද්ධ කිරීම
- අතුරු අයවැය සකස් කිරීම

විධායක බලතල

- කැඳිනාව් මණ්ඩලයේ නායකයා වීම
- අමාත්‍යවරුන් පත් කිරීම
- අගමැති පත් කිරීම
- කැඳිනාව් මණ්ඩලය සංශෝධන කිරීමේ බලය තිබේම
- ඔහුම අමාත්‍යාංශයක් තමා වෙත පවරා ගත හැකි වීම
- අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ලේකම්වරයා හා අමාත්‍යාංශ ලේකම් ද ජනාධිපති පත් කිරීම

අධිකරණ බලතල

- අපක්ෂපාත අධිකරණයක් පවත්වා ගැනීමට උසාවිවල විනිශ්චයකරුවන් පත් කිරීම
- නමුත් ඉවත් කිරීමේ බලය ජනාධිපතිව නොවීම
- අගුවිනිශ්චයකාරවරයා පත් කිරීම
- මහාධිකරණ විනිශ්චයකරුවන්ගේ පත්වීම අධිකරණ සේවා කොමිෂන් සභාවේ උපදෙස් මත ජනාධිපති පත් කිරීම
- ජනාධිපතිව විරැද්ධ ව නඩු පැවරිය නොහැකි වීම

අගමැති හා අමාත්‍ය මණ්ඩලය - කැඳිනාව් මණ්ඩලය

- කැඳිනාව් මණ්ඩලය ජනාධිපති පත් කරනු ලැබීම
- අගමැති නාම මාත්‍රික පදවියක් වීම
- අගමැති ප්‍රමුඛ අමාත්‍ය මණ්ඩලය පාර්ලිමේන්තුවට සාමූහික ව වගකීමට බැඳී සිටීම
- කැඳිනාව් මණ්ඩලයේ ප්‍රධානීයා ජනාධිපති වීම
- තමන් සතු විධායක කාර්යයන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය මගින් මෙහෙයුම්

පාර්ලිමේන්තුව

- ජාතික රාජ්‍ය සභාව ලෙස ව්‍යවස්ථාදායක මණ්ඩලය පාර්ලිමේන්තුව ලෙස හැඳින්වීම
- නියෝගීත සංඛ්‍යාව 225
- මැතිවරණ කොට්ඨාස පදනම් කරගෙන සමානුපාතික නියෝගන ක්‍රමයක් මගින් තෝරා ගැනීම
- ජාතික ලැයිස්තුවෙන් මන්ත්‍රීන් 29 ක් පත් කිරීම
- රට පාලනය සාර්ථක ව ගෙන යාමට අවශ්‍ය ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය කිරීම ප්‍රධාන කාර්ය හාරය සි.

ජනමත විවාරණය

ජනතාවට සිය ව්‍යවස්ථාදායක බලය ක්‍රියාත්මක කරන තවත් ආකාරයකි මෙය.

අධිකරණ අංශය

- ගෞෂ්මාධිකරණය
- අභියාචනාධිකරණය
- මහාධිකරණය
- දිසා අධිකරණ
- මහේස්ත්‍රාත් උසාවී
- ප්‍රාථමික උසාවී

මුළුක අයිතිවාසිකම්

- මෙම ව්‍යවස්ථාවෙන් මුළුක අයිතිවාසිකම් පැහැදිලිව දක්වයි.
- පාර්ලිමේන්තු කොමිෂන් හෙවත් ඔම්බුඩ්මන් බුරය නමින් නව දුරයක් ඇති කරමින් අයිතිවාසිකම් කඩ වූ අවස්ථාවල සහන ලබා ගැනීමට විධි විධාන යොදා තිබේ

පළාත් පාලනය

- ප්‍රාදේශීය සභා
- මහ නගර සභා
- නගර සභා

ආග්‍රාය ග්‍රන්ථ :

1. ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය
2. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය II, III, IV කාණ්ඩ අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව
3. බොයිලිගේ දිනපොත
4. K,M,De Silva - History of Ceylon
5. K,M,De Silva - Social policy and missionary Organization in Ceylon

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම ක්‍රියාකාරකම

ක්‍රියාකාරකම 01

1972 නව ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේ ලක්ෂණ සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් වෙනස් වන අයුරු විග්‍රහ කිරීම

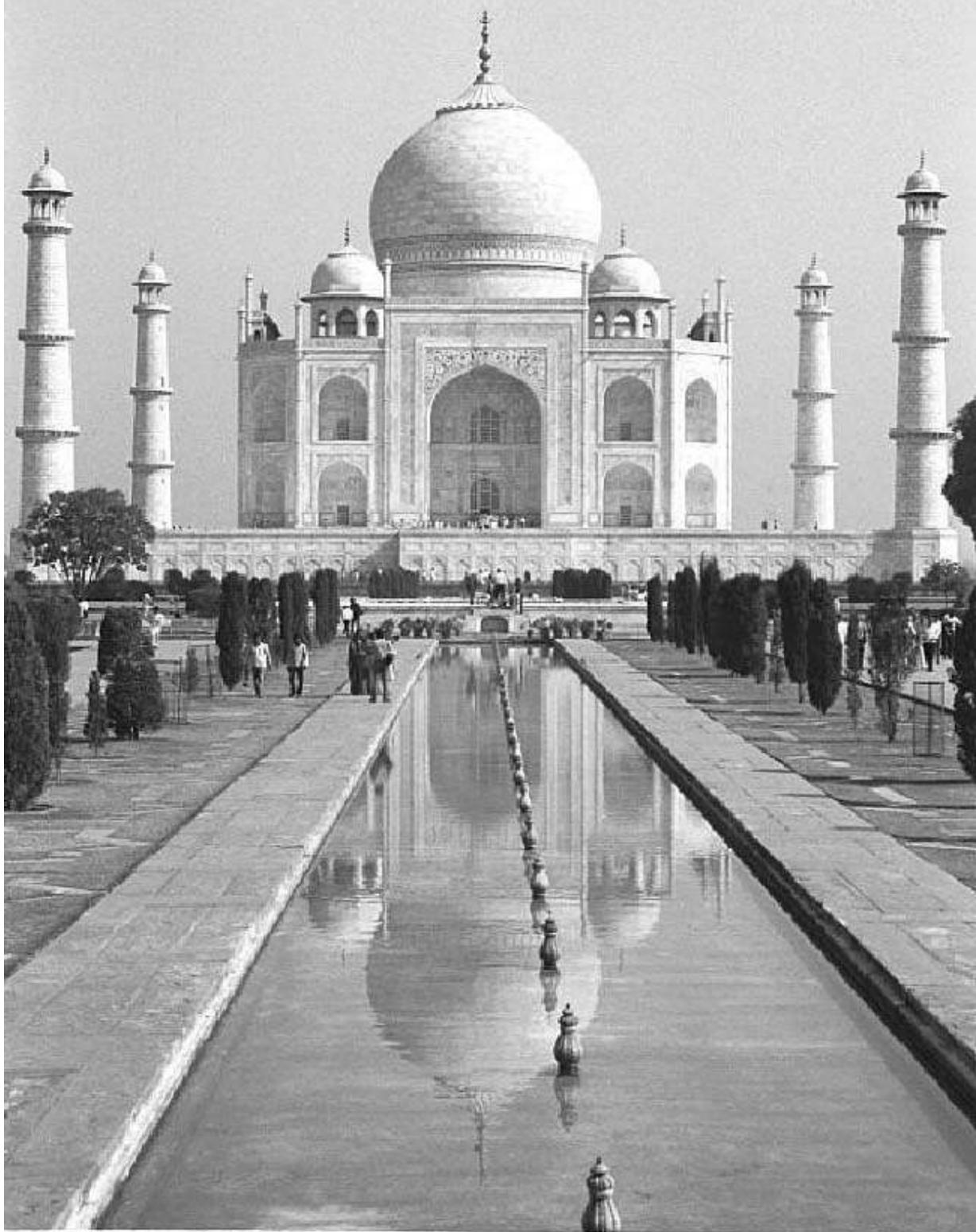
- මෙය කේවල පැවරුම් ක්‍රමය යොදා ගන්න.
- තොරතුරු සපයා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- නිශ්චිත කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ පිළිතුර ලිවීමට සිසුන් යොමු කරන්න.
- සාර්ථක පැවරුම් අගැයීමට ලක්කර දුරවලතා මගහරවා ගැනීමට උපදෙස් දෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

"නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය" මැයෙන් පාසල් සගරාව පදනා ලිපියක් සකස් කිරීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැන්වන්න.
- ලිපිය වඩාත් නිර්මාණයිලි ව සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- වඩාත් සාර්ථක පිළිතුරු තොරා පන්තියේ සෙසු අයටත් පරිහරණය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.

ଓନ୍ଦ୍ରିୟ ଉଚ୍ଚିତାକ୍ଷୟ

ඒකකය 06

මොරය අධිරාජ්‍යයේ අවසානයේ සිට ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ ආරම්භය දක්වා ඉන්දියාවේ දේශපාලන හා සංස්කෘතික ඉතිහාසය

නිපුණතාව :- මධ්‍යම පාලනයේ දුර්වලතා මත ප්‍රාදේශීය පාලකයේ බලවත් වන ආකාරය ඉන්දියා ඉතිහාසය ඇසුරින් විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :-

- 6.1 වයඹ දිග ඉන්දියාවට පැමිණ බලපැමක් කළ ජාතින් පිළිබඳ තොරතුරු ගොනු කරයි.
- 6.2 මධ්‍යම පාලනයේ දුර්වලතා මත ඉන්දියානු ඉතිහාසයට බලපැමක් කළ ප්‍රාදේශීය රාජ්‍යයන් පිළිබඳ තොරතුරු ගොනු කරයි.

කාලවිශේද සංඛ්‍යාව :- 20

ඉගෙනුම එල :-

- ප්‍රියාච්චාත්මක හා සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර ඇසුරින් ඉන්ද්‍ර ප්‍රික, ගක, කුඩාණ, ගුංග, සාතවාහනවරුන් පිළිබඳ තොරතුරු දැන ගැනීම
- මොරය අධිරාජ්‍ය බිඳවැටීමෙන් අනතුරු ව දේශපාලනීක එක්සත් හාවයක් නොවූ බව විදේශ ආක්‍රමණ එල්ල විම තුළින් අවබෝධ කර ගැනීම.
- එම ජාතින් ඉන්දියාවේ ව්‍යාප්ත වූ ප්‍රදේශ ඉන්දියා සිතියමක ලකුණු කර නම් කිරීමේ හැකියාව ලබා ගැනීම
- මෙම ජාතින් ඉන්දියාවේ දේශපාලන, ආර්ථික, සංස්කෘතික සේෂ්‍යවලට ඇති කළ බලපැම පිළිබඳ ව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම

හැදින්වීම :-

ඉන්දියාවේ විශාල ප්‍රදේශයක පැතිරි කිඩු මොරය අධිරාජ්‍යය බිඳ වැටීමෙන් අනතුරුව දේශීය පාලකයින් ස්වාධීන ව තැගී සිටීම දක්නට ලැබේ. වයඹ දිග දුර්ගවලින් විදේශ ආක්‍රමණීකයේ පැමිණීයන. දේශීය වශයෙන් ගුංග හා සාතවාහනවරු බලවත් වූ අතර විදේශ ආක්‍රමණීකයින් අතරින් ඉන්ද්‍ර ප්‍රික හා ගකවරුන්ට වඩා කුඩාණවරු බලවත් වී වයඹ දිග ඉන්දියාවේ රාජ්‍යයක් පිහිටුවන ලදී. මෙම ජාතින්ගෙන් ඉන්දියාවට ඇති වූ බලපැම හඳුනා ගැනීම මෙම ඒකකයෙන් බලාපොරොත්තු වේ.

ଲକ୍ଷ୍ମୀପାତା ଦ୍ୱରା

କେରଳାନ୍ ଦ୍ୱରା

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

ගුණයෝ

- ගුණයන් පිළිබඳ ව හැදැරීමට උපකාරී වන සාහිත්‍ය හා පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ය උදා:- හර්ෂ වරිතය, මාලවිකාග්නිමිතු, මහාභාෂ්‍යය
- බැහැදුරු මරණයට පත්කරමින් පුහුමිතු ගුණ මගධයේ බලය අත්කර ගැනීම
- පුහුමිතු ගුණගේ රාජ්‍ය කාලයේ සිදු වූ විශේෂ සිද්ධීන්

උදා:-

I බෙකුනයේ පුදේශ අත්කර ගැනීම

II ග්‍රීක ආක්‍රමණවලට මුහුණ දීම

III අස්වමේද යාග දෙකක් පැවැත්වීම

- පුහුමිතු ගුණ ගෙන් පසු අග්නිමිතු, සුරෙෂ්‍යාෂ්‍ය, වසුමිතු, භාගහදු, ව්‍යෑජ, භාගමිතු, දේවහුති යන ගුණ පාලකයින් බලයට පත්වීම
- දේවහුති රුෂ මරා කාන්ච වංඩික වාසුදේව රාජ්‍ය බලය ලබාගැනීමත් සමඟ ගුණ යුගය අවසන් වීම

ඉන්දු- ග්‍රීකයෝ

- ඉන්දු ග්‍රීකයන් පිළිබඳ ව හැදැරීමට උපකාරී වන සාහිත්‍ය හා පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ය උදා:- අවධාන කළේපලනාවේත, මහාභාෂ්‍යය, යුගපුරාණය, මාලවිකාග්නිමිතු මිලින්දපක්ෂයේ කාසි, ශිලාලිපි
- පශ්චාත් මොරය යුගයේ ඉන්දියාවේ පැවති ව්‍යාකුල දේශපාලන තත්ත්වය නිසා ග්‍රීකයන්ට ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කිරීමට පහසු වීම
- යුතිච්චස්, ඩිමිට්‍රියස් යන පාලකයන් යටතේ වයඹිග ඉන්දියාවේ ග්‍රීක බලය ව්‍යාප්ත වීම
- මිනැන්චිර රුෂගේ දේශපාලන ජයග්‍රහණ
- ඉන්දු ග්‍රීකයන්ගේ සංස්කෘතික බලපැම
 - ඉන්දියාව හා ග්‍රීකයන් අතර සංස්කෘතික සම්බන්ධතා වර්ධනය වීම
 - ඉන්දියානු ආගමික විශ්වාස හා සංස්කෘතික ලක්ෂණ ග්‍රීසිය දක්වා පැතිරයාම
 - ඉන්දියානු කලා සම්ප්‍රදායට ග්‍රීක කලාවේ ආභාසය ලැබීම
 - ගාන්ධාර කලා සම්ප්‍රදායේ ආරම්භය

ගාන්ධාර කලා සම්ප්‍රදායට ලික ආහාසය

මිනැන්ඩිර රජගේ කාසියක්
සක හෙවත් සිතියන් වරු

- සකවරුන් පිළිබඳ ව හැඳුරීමට උපකාරී වන සාහිත්‍ය හා පුරාවිද්‍යාත්මක මුලාශ්‍ය උදා:- ලික, රෝම මුලාශ්‍ය, ඉන්දියානු වාර්තා, සෙල්ලිපි, කාසි
- මාරුග කිහිපයක් ඔස්සේ ඉන්දියාවට පිවිසි සකවරුන් වයඹ දිග ඉන්දියාවේ හා උතුරු ඉන්දියාවේ බලය අල්ලා ගැනීම
- නහපාන, ව්‍යුතන, රුදුණාමන්, ආදි වැදගත් සක පාලකයින්
- රඳුමන්ගෙන් පසුව සක බලය පිරිහිම හා පාර්තියන්වරු (පහ්ලව) බලයට පත්වීම

කුජාණයේ

- කුජාණ පාලකයන් පිළිබඳ ව හැදැරීමට උපකාරීවන සාහිත්‍ය හා පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ර
- උදා:- කුජාණ පාලකයන් නිකුත්කර ඇති කාසි වින වාර්තා ශිලා ලිපි පුරාවිද්‍යාත්මක වට්නාකමකින් යුත් තටුන්
- යු- ඒ - වී වරුන් ඉන්දියාවට පිවිසීම
- කුජාල කැඩිගිසස්, හීම කැඩිගිසස්, කණීජ්ක, වාඩිජ්ක, බුවිජ්ක, වාසුදේව යන කුජාණ පෙළපතේ පාලකයන් බලයට පත්වීම
- කණීජ්ක කුජාණ යුගයේ වැදගත් ම පාලකයා බව
- කුජාණ යුගයේ දී සංස්කෘතික අභිවර්ධනයක් සිදුවීම

කුජාණ කාසි

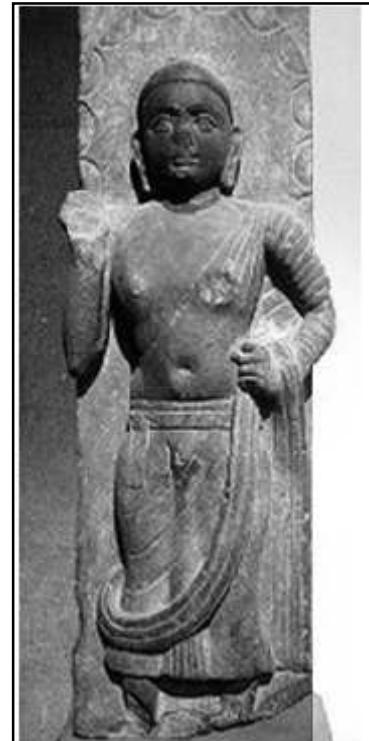
- කණීජ්ක යුගයේ දී බුදු සසුනේ දියුණුවට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ලැබීම
- සිවිවන ධර්ම සංගායනාව පැවැත්වීම
- මහායාන බුද්ධාන්තමේ වර්ධනය හා ව්‍යාප්තිය (ඉන්දියාව තුළ හා ඉන්දියාවන් පිටත)
- මථුරා සහ ගාන්ධාර කලා සම්ප්‍රදාය වර්ධනය වීම
- ප්‍රථම බුද්ධාව නිර්මාණය වීම
- සාහිත්‍යය දියුණුව

කුජාණ සමයේ නිර්මාණය වූ ප්‍රථම බුදු පිළිම අතරින් එකක්

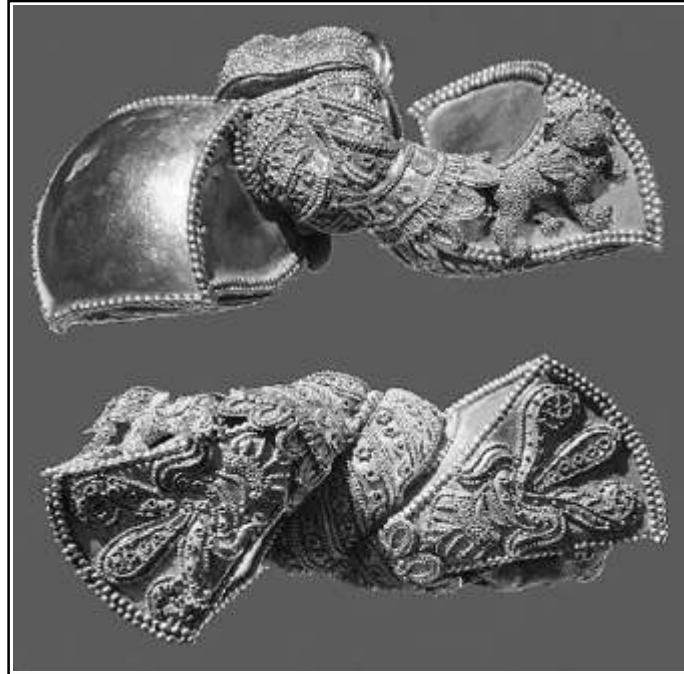
ගාන්ධාර කලා සම්ප්‍රදාය
අනුව බෝධිසත්වයෝ

මධ්‍යරා කලා සම්ප්‍රදාය අනුව
බෝධිසත්වයෝ

සාතවාහනයෝග්

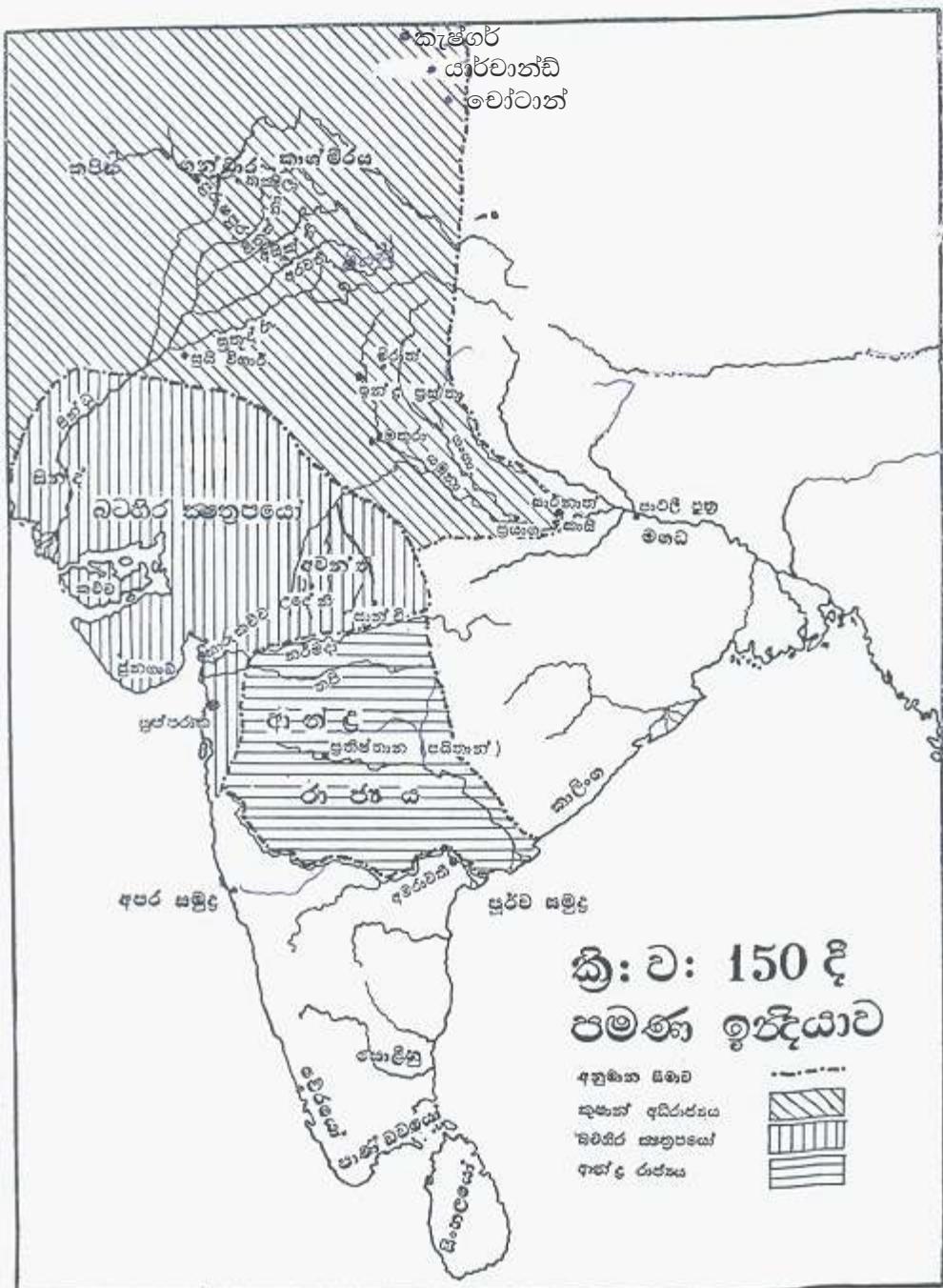
- සාතවාහනයන් පිළිබඳ ව හැදිරීමට උපකාරීවන සාහිත්‍ය හා පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය
 - පුරාණ ගුන්ථ, එතරේය බුභ්මණය, රාමායනය, මහාජාරතය, ටොලමීගේ වාර්තා, ශිලා ලේඛන, කාසි
- සිමුක, කෘෂිණ, පළමුවන සාතකර්ණී, ගොතම්පුතු සාතකර්ණී
- වායිඡේට පුතු පුලමාසි, යැයුත් - සාතකර්ණී ආදින් සාතවාහන පෙළපතේ පාලකයන් වීම
- දක්ෂීණ පරියේ බලවත් අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනගාගැනීම, සංස්කෘතික වර්ධනය, අර්ථීක දියුණුව තිසා සාතවාහන පාලනය වැදගත්වීම
- සිමුක ගුංග බලය විනාශ කිරීම හා මහාරාජ්‍වලයේ බලයට පත්වීම
- ගොතම් පුතු ගාතකර්ණී සාතවාහන බලය ව්‍යාප්ත කිරීම හා සාතවාහන අධිරාජ්‍යයට පුනර්ජ්‍වලනයක් ලබාදුන් පාලකයා වීම
- වායිඡේට පුතු පුලමාසි, යැයුත් සාතකර්ණී යන සාතවාහන පාලකයන්ගේ කාර්ය හාරය
- සාතවාහනයන්ගේ සංස්කෘතික කටයුතු
 - බුදුසසුනේ වර්ධනය
 - වාස්තු විද්‍යාවේ හා කලා ශිල්පවල වර්ධනය
 - අමරාවති කලා සම්ප්‍රදායේ වර්ධනය
 - හින්දු ආගමේ ඇති වූ දියුණුව
 - ඉන්දියාවෙන් ඔබබට සංස්කෘතිය ව්‍යාප්ත වීම

සාතවාහනයන්ගේ රනින් නිමවන ලද රාජකීය කරණාහරණ

අමරාවතී කලා සම්ප්‍රදාය

ආණ්ඩු ගුන්ථ

- සිංහ සහ බැනර්ගේ - ඉන්දිය ඉතිහාසය 1 කොටස
- තාපර රෝමිලා - ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය
- අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව - ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය (අදාළ අතිතයේ සිට ක්.ව. 1206 දක්වා)

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම - 1

පශ්චාත් මොරය යුගයේ බෙහි වූ රාජ්‍යයන්ගේ ව්‍යාප්තිය ඉන්දියා සිතියමක ලකුණු කොට නම් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න. පන්තියේ සිපුන් කණ්ඩායම් 5කට බෙදා එක් කණ්ඩායමකට එක් රාජ්‍ය බැඟින් බෙදා දෙන්න.

1.	කණ්ඩායම	-	දුංගයෝ
2.	කණ්ඩායම	-	ඉන්දු ග්‍රීකයෝ
3.	කණ්ඩායම	-	සක හෙවත් සිතියන්වරු
4.	කණ්ඩායම	-	කුජාණයෝ
5.	කණ්ඩායම	-	සාතවාහකයෝ
- ඉන්දියාවේ සිතියමක තම කණ්ඩායමට ලැබූ රාජ්‍යයේ ව්‍යාප්තිය ලකුණු කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- අවශ්‍ය සිතියම්, සිතියම් පොත්, පාට පැන්සල් සපයා දෙන්න.
- කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම අධික්ෂණය කරන්න.
- සිතියම් පන්තිය ඉදිරියේ පුද්රේශනය කරන්න.
- සිතියම් සියල්ල එකතු කර එක් සිතියමක් නිර්මාණය කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.

ත්‍රියාකාරකම - 2

පශ්චාත් මොරුය යුගයේ බිජි වූ රාජ්‍යයන් පිළිබඳ ව සිසුන්ගේ දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා සාකච්ඡා මණ්ඩපයක් පැවැත්වීම මෙම ක්‍රියාකාරකම මගින් අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ත්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් පහකට බෙදා එක් කණ්ඩායමකට එක් රාජ්‍ය බැඟින් බෙදා දෙන්න.

1. කණ්ඩායම	-	ගුංගයෝ
2. කණ්ඩායම	-	ඉන්දු-ග්‍රීකයෝ
3. කණ්ඩායම	-	සක හෙවත් සිකියන්වරු
4. කණ්ඩායම	-	කුජාණයෝ
5. කණ්ඩායම	-	සාතවාහකයෝ
- එක් මාත්‍රකාවක් පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කිරීමේ දී එම මාත්‍රකාව උප මාත්‍රකාවලට බෙදා සිසු අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මුලාගුය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න
- සකසා ගන්නා ලද එතිහාසික තොරතුරුවල වලංගුහාවය තහවුරු කරන්න
- සාකච්ඡා මණ්ඩපය පවත්වන දිනය පිළිබඳ දැනුම් දෙන්න.
- සාකච්ඡා මණ්ඩපය විවාරිකීම් ව පැවැත්වීමට හා මෙහෙයුම් සිසුන්ට අවස්ථාව ලබා දෙන්න
- මාත්‍රකා සියල්ල සාකච්ඡා කිරීමෙන් පසුව ප්‍රබලතා හා දුබලතා පෙන්වා දෙමින් ත්‍රියාකාරකම ඇගයීමට ලක් කරන්න

ඒකකය 7

ගුප්ත අධිරාජ්‍යය

නිපුණතාව

- ඉන්දියානු ශිෂ්ටාචාරයේ වර්ධනය හා ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කර, එයින් පෙරදිග ලෝකය ලද දායාද ගුප්ත අධිරාජ්‍ය ඇසුරින් විගුහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම

- 7.1 ඉන්දියානු ඉතිහාසය ගොඩනැගීමේ ද ගුප්ත අධිරාජ්‍යයෙන් වූ දායකත්වය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 7.2 ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ පරිභානිය සිදු වූ ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු ගොනු කරයි.

කාලවිජේද සංඛ්‍යාව :- 24

ඉගෙනුම් එල :-

- ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ සිතියම් ලකුණු කිරීම මගින් හඳුනා ගැනීම
- සමුද්‍ර ගුප්ත හා II වන්දුගුප්ත අධිරාජ්‍යයන්ට ගුප්ත අධිරාජ්‍යය ගොඩනැගීමට පුරුවගාමීන්ගේ ගක්තිමත් පදනම හා කාර්යාලු ක්‍රියාකාලාපය බෙහෙවින් ඉවහල් වී ඇති බව අවබෝධ කර ගැනීම
- ගුප්ත යුගය ඉන්දිය ඉතිහාසයේ සම්භාව්‍ය යුගය බවට එහි සංස්කෘතික තත්ත්වය පිළිබඳ ව හැදැරීමෙන් අවබෝධ කර ගැනීම
- ගක්තිමත් අධිරාජ්‍යය ගොඩනැගීමට කාර්යාලු පුරුවගාමී නායකත්වයක් පැවැතිය යුතු අතර එම අධිරාජ්‍යය ගක්තිමත් ව පවත්වාගෙන යාමට කාර්යාලු පසුපෙළ නායකත්වයක් ගොඩනැගී තිබිය යුතු බව ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ පරිභානිය තුළින් තහවුරු කර ගැනීම
- ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ පරිභානිය ඇසුරින් රාජ්‍යයක පරිභානියට හේතු හඳුනා ගැනීම

හැදින්වීම :-

මෙරුරුය අධිරාජ්‍යයෙන් පසු ඉන්දියාවේ ඇති වූ ව්‍යාකුල දේශපාලන තත්ත්වයෙන් ඉන්දියාව මුදා ගෙන දෙවන වරට අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනගා ගනු ලැබුයේ ගුප්ත පාලකවරු විසිනි. ශ්‍රී ගුප්තගෙන් ආරම්භ වන ගුප්ත රාජ්‍යය සමේත්කවගුප්ත, පළමුවන වන්දුගුප්ත, සමුදුගුප්ත, දෙවන වන්දුගුප්ත, කුමාරගුප්ත, ස්කන්ධගුප්ත, ආදි වූ රජවරුන් පිළිවෙළින් පාලනය කරන ලදී. මූල්‍ය යුගයේ ගුප්ත පාලකවරුන්ගේ ක්‍රමවත් පරිපාලනය හේතුවෙන් උතුරු ඉන්දියාවේ ආර්ථික, අධ්‍යාපන, සාම්ප්‍රදායික හා කළාකිල්ප කටයුතුවල උන්නතියක් ඇති විය. පසුකාලීන ව දුර්වල ගුප්ත පාලකවරු පත්වීම නිසා ආර්ථික පරිභානියක් ඇතිවීම හා රාජ්‍යයේ ආරක්ෂාව හින්වීම හේතුකොට ගෙන විදේශීය ආක්‍රමණීක කණ්ඩායමක් වූ නුත්වරුන්ගේ ආක්‍රමණ එල්ල වී තිබේ. එම කරුණු නිසා ගුප්ත රාජ්‍යයේ පරිභානිය උදාවිය.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

ගුප්ත අධිරාජ්‍යය

ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ බල ව්‍යාප්තිය

ගුප්ත යුගය හැඳුමට ඇති මූලාශ්‍ය

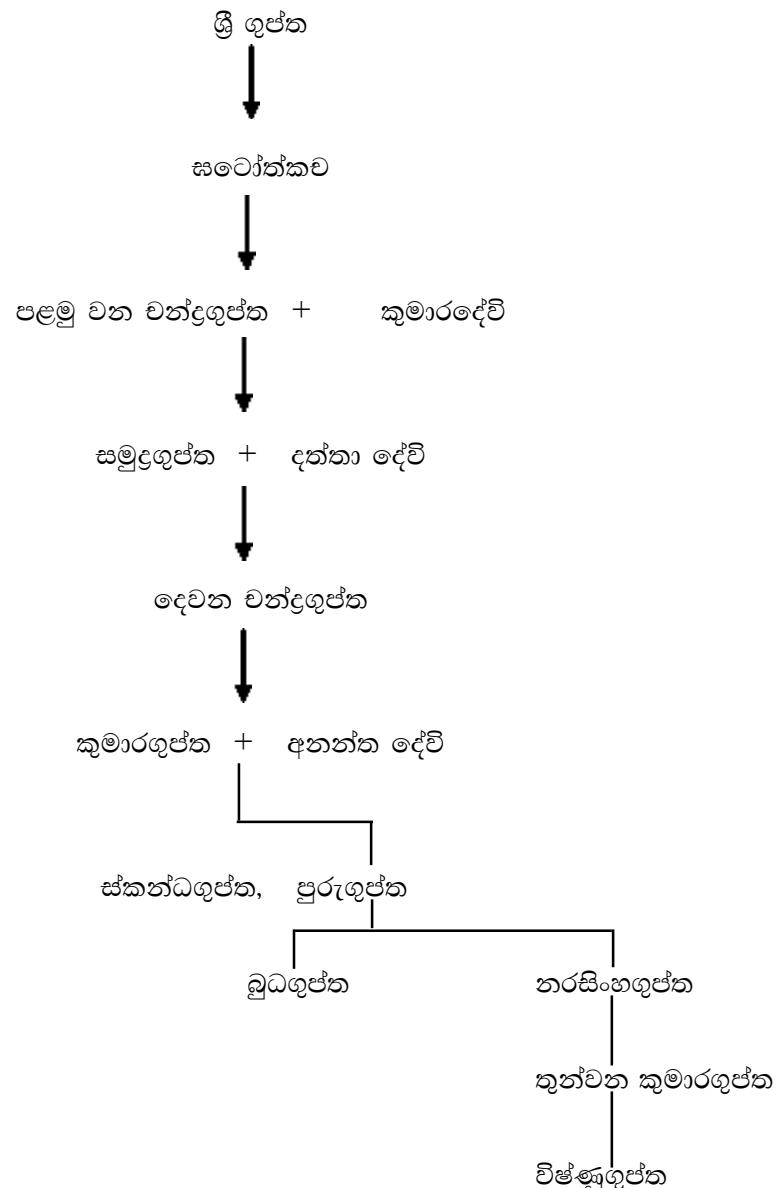
- අහිලේබන, අලහබාද් ප්‍රශස්තිය, උදයගිරි, මෙහෙරවුලි, ජ්‍රනාගාචි, සිතරි ශිලා ලේඛනය වැනි සෙල්ලිපි
- කාසි
- සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ය
- විදේශීය වාර්තා
- පුරාවිද්‍යාත්මක න්‍යාච්‍යාවයේ

ගුප්ත කාසි

ගුප්ත රාජ්‍යව්‍යයේ ප්‍රහවය

- ප්‍රහවය පිළිබඳ ව සැක මතුවීම
- ශ්‍රීගුප්ත හා සමෝත්කවගුප්ත : මොවුන් දෙදෙනා කිසියම් පාලකයෙකු යටතේ පාලනය ගෙන යන්නට ඇති බවට විශ්වාස කිරීම
- සෙල්ලිපි හා නාලන්දා මුදා අනුව ගුප්ත රාජ්‍යව්‍යය පෙළගැසුන අයුරු

- ස්කන්ධ ගුණගෙන් පසු රජවරුන් පිළිබඳ ව ලැබෙන තොරතුරු නොපැහැදිලි නිසා රාජ්‍යවංශ අනුපිළිවෙළ සැකසීම අපහසු වීම

පළමුවන වන්දුගුණ්ත රජුගේ කාර්ය සංසිද්ධිය

- ක්‍රි.ව. 320 දී රජකමට පත්වීම. "මහා රාජාධිරාජ"යන විරැදිය ලැබීම
- විවාහ සඛෑතා මගින් ගුණ අධිරාජ්‍යයට පදනම වැළීම

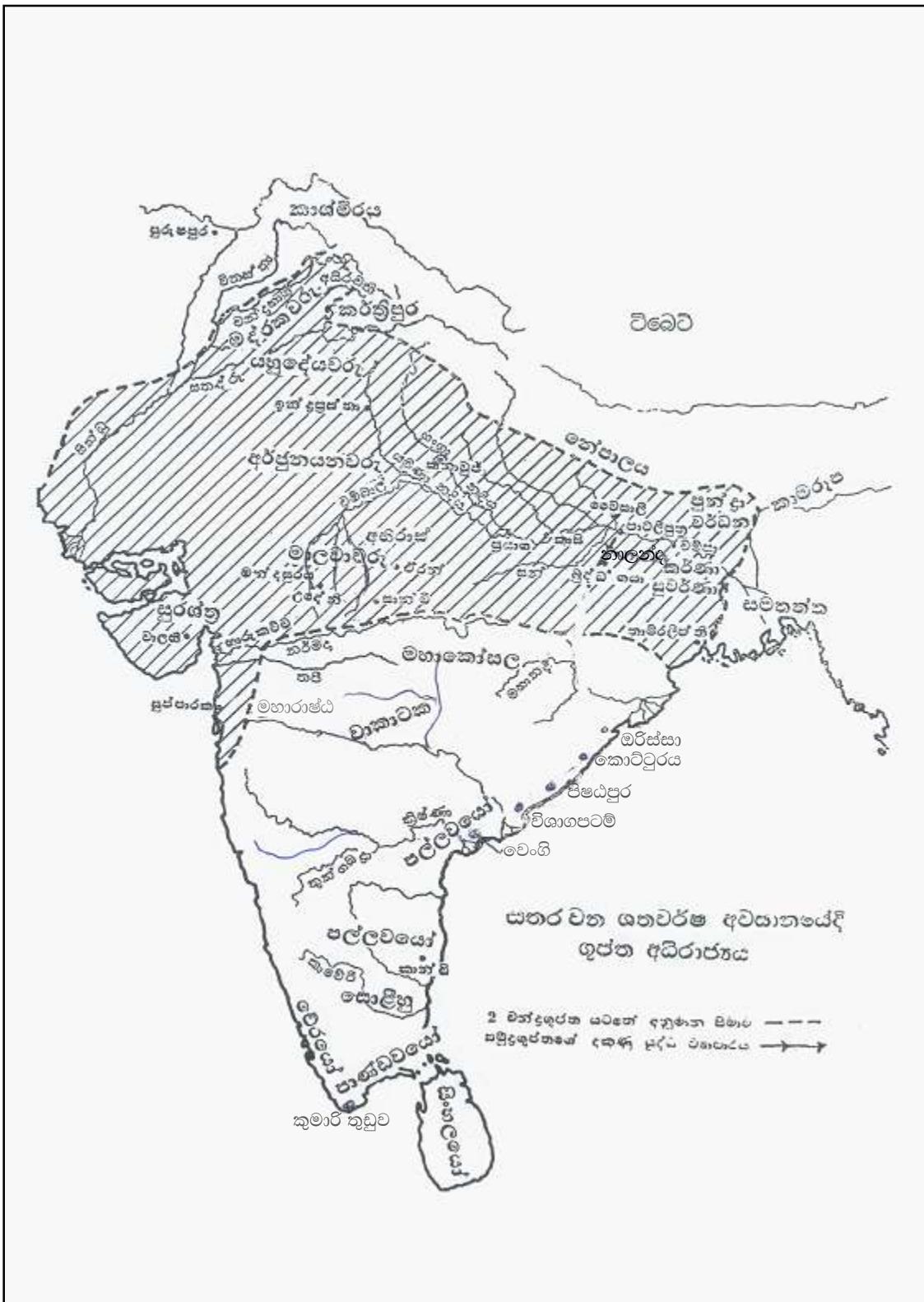
සමූහගුව්තක රුපුගේ කාර්ය සංසිද්ධිය

- අලහබාද් ප්‍රශනස්ථියට අනුව සමූහගුව්තක රුපු පිළිබඳ තොරතුරු බොහෝමයක් හෙළිවීම
- රුපුකමට පත්වීම හා රාජ්‍ය කාලය
- ඉන්දියාවේ සැලකිය යුතු ප්‍රදේශයක සිය බලය පතුරුවා ගැනීම
- සමූහගුව්තක රුපුගේ සටන් ව්‍යාපාරයේ අවස්ථා හතරක් දක්නට ලැබේම

- ආර්යාවර්තය ජයගැනීම
- අවවිත රාජ්‍ය ජයගැනීම
- දික්ෂිණපරිය ජයගැනීම
- දේශීමාබද් රාජ්‍ය ජයගැනීම
- සමූහගුව්තක රුපු ඉන්දියාවෙන් බැහැර ව හා දේශීමාබද් පාලකයින් සමග පැවැත් වූ සබඳතා - ශ්‍රී ලංකාව, ගක, ඇප්සන්නිස්ථාන හා ගාන්ධාරයේ ප්‍රාදේශීය පාලකයින්, කුඩාණ රුපුන්
- විදේශීය පාලකයින්ගේ බලය මුළුමනින් ම තුරන් කළ තොහැකි වීම

දෙවන වන්දුගුව්තක රුපුගේ කාර්ය සංසිද්ධිය

- රුපුකමට පත් වූ අයුරු
- රාජ්‍ය කාලය හා විරැද්‍යාම : දේශීගුව්තක, දේශීරාජ, දේශීශ්‍රී
- ගුව්තක අධිරාජ්‍යය තවදුරටත් ව්‍යාප්තක කිරීම
- විවාහ සබඳතා : නාග වංශිකයින්, වාකටකයින්
- ගකයින් පරාජය කොට කතියවාර අල්ලා ගැනීම
- වයඹිදිග, තැගෙනහිර හා බටහිර ප්‍රදේශවල බලය තහවුරු කර ගැනීමට යුද්ධ කිරීම
- විදේශ ආධිපත්‍යය අවසන් කොට අධිරාජ්‍ය බලය තහවුරු කිරීම

පළමුවන කුමාරගුප්ත රජු

- රාජ්‍යත්වයට පත්වීම හා රාජ්‍ය කාලය
- මූල් කාලයේ දී රාජ්‍ය බලය යකගෙන සිටීම
- අවසාන සමයේ දී අධිරාජ්‍යයට තර්ජනයක් එල්ල වීම, ප්‍රමාණම්‍ය ගෝනිකයන්ගේ කැරුණුව, ඩුන ආක්‍රමණ

ස්කන්ධගුප්ත රජු

- පළමුවන කුමාරගුප්ත රජුගේ අවසන් කාලයේ දී යුවරජු ලෙස කටයුතු කරමින් ගුප්ත රාජ්‍යයට එල්ල වූ සතුරු තර්ජන මැඩ පැවත්වීමට කටයුතු කිරීම
- රජකම උදෙසා ඇති වූ අරගලය
- ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ බලය සාර්ථක ලෙස ආරක්ෂා කිරීම
- ගුප්ත රාජ්‍යයේ අවසන් වැදගත් පාලකයා වීම

ස්කන්ධගුප්ත ගෙන් පසු ව උතුරු ඉන්දියාවේ දේශාපාලනික තත්ත්වය

- ස්කන්ධගුප්තගෙන් පසු රජවරුන් පිළිබඳ ව ලැබෙන තොරතුරු නොපැහැදිලි බැවින් රාජ්‍යවංශ අනුපිළිවෙළ සැකසිය නොහැකි විය.
- ලදා:- වෛශ්ණවගුප්ත, බුන්වන කුමාර ගුප්ත
- බුදුගුප්තගේ කාලයේ දී ආධිරාජ්‍යය රජ පැවුලේ කුමාරවරු අතර බේදී හිය බව
- බුදුගුප්තගෙන් පසුව රාජ්‍යය කැබලි වීම හා ඩුන ආක්‍රමණ එල්ල වීම

ගුප්ත පාලනය

- පාලනයේ ප්‍රධානීය රජ්‍යය
- රජු විරුද්නාම හාවිත කිරීම
- රජුගේ පාලන සහායට මන්ත්‍රී පරුණද් නමින් හැදින්වූ ආයතන සභාය වීම
- රාජ්‍ය පාලනයේ සහායට සිටි නිලධාරීන් : බාලාධිකාරී, මහා දේශීච්නායක, මහා ප්‍රතිඵාරී, අංගාරක්ෂක, මහාපිළුපති, සන්ධි විග්‍රහික
- මධ්‍ය පාලනය : කුමාරාමාත්‍ය, ආයුක්ත්‍ය
- ප්‍රාදේශීය පාලනය : භුක්ති - විෂය - ගම්
- යටත් කරගත් රාජ්‍යයන් හි අර්ථ ස්වතනන්තු පාලනයක් පැවතීම
- නීතිය හා අධිකරණය : යුත්ක්තිය පසිඳුවීමේ උපරිම ධර්මාධිකරණය "සභා" නමින් හැදින්වීම, ඒ සඳහා රජු, විනිශ්චයකාරවරයා, ඇමති, ප්‍රරෝධීත සහභාගිවීම, යුත්ක්තිය පසිඳුවීමේ දී ධර්ම, ව්‍යවහාර, වාරිතු, රාජ්‍යාසන යන සාධක මත ක්‍රියාත්මක කිරීම ද්‍රවුවම් කුම

අර්ථීක කත්තවය

කාමිකර්මය

- කාමිකර්මයට ප්‍රධාන ස්ථානයක් හිමිවීම
- ඉඩම් වග කළ අපුරු, වගාකළ බේග වර්ග, වාර්මාර්ග ක්‍රම, බඳු ක්‍රමය උදා: වරහමිරගේ බෘහද්සංහිතාව, රසුව්‍ය යෙ, හා අමරකෝෂය යන ගුන්ථවලින් හෙළිවන තොරතුරු

කර්මාන්ත

- අපනයනය හා දේශීය පරිභෝෂනය සඳහා නිපද වූ හාණ්ඩ, සේද, මස්ලින් (ඇංගුක) හා ලෝම රේඛ, සිනි කර්මාන්තය, ලෝහ කර්මාන්තය, නැව් කර්මාන්තය දේශීය හා විදේශීය වෙළඳාම
- දේශීය වෙළඳාම : නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම ග්‍රෑන් වශයෙන් සංවිධානය වී තිබේ.
- අභ්‍යන්තර වෙළඳ මාර්ග
- වෙළඳ නගර
- වෙළඳ හාණ්ඩ

සංස්කෘතිය

ආගම හා දර්ශනය

- ප්‍රධාන ආගම් තුනක් දක්නට ලැබේම
- හින්දු ආගම
 - බාහ්මණ ආගම හින්දු ආගම ලෙස සකස් වීම
 - ගෙව හා වෙව්ෂ්ව ඇදහිම ජනප්‍රිය වීම
 - ගක්ති ඇදහිල්ල
 - හින්දු ආගමෙහි දස අවතාර සංකල්පය ජනප්‍රිය වීම
- බුද්ධාගම
 - හින්දු ආගමික බලපෑම නිසා බුදුසසුන පරිභානියට පත් වීම
 - මහායාන දර්ශනය වර්ධනය, වසුබන්ඩු, දින්නාග, කුමාර්ජ්ව යන ආචාර්යවරු මහායාන දර්ශනය ප්‍රවලිත කිරීමට කටයුතු කිරීම

මෙෂනදහම

- ග්‍රෑන්තාම්බර හා දිගම්බර යන මෙෂන නිකාය දෙක ස්ථීර පදනමක් මත හැඩගැසීම

හාජාව හා සාහිත්‍යය

- හාජා හා සාහිත්‍යයේ දියුණුවට බලපෑ හේතු
- සංස්කෘත හාජාවේ දියුණුව
- අධ්‍යාපනික දියුණුව
- රාජ්‍ය අනුග්‍රහය

අධ්‍යාපනය

- නාලන්දා, විකුම්ඩිලා, වලහි යන විශ්ව විද්‍යාල
- විෂයමාලාව පූජ්‍ය වීම, වතුරෙවිදය, ඉතිහාසය, හාජාව, සාහිත්‍යය, ආගම පිළිබඳ විෂයමාලා සකස්වීම
- අධ්‍යාපනික දියුණුව නිසා උග්‍රත්වය රැසක් බිජිවීම, කාලීදාස, හවහුති, ආර්යහටිට, විශාකඳත්ත, දත්ත්වීත්, දින්නාග, නවරත්න

නාලන්දා විශ්ව විද්‍යාලයෙහි නටුම්බුන්

සාහිත්‍යය

- අලහබාද් ප්‍රශ්නයේ සූත්‍ර ග්‍රන්ථ, කෝෂ ග්‍රන්ථ
- දාරුණ කාව්‍ය, මහා කාව්‍ය, විර කාව්‍ය, උපදේශ කාව්‍ය, අලංකාර ග්‍රන්ථ, දාර්ශනික ග්‍රන්ථ, ධර්ම ගාස්තු ග්‍රන්ථ, නක්ෂත්‍ර ග්‍රන්ථ ආදිය

වාස්තු විද්‍යාව

- ගුජ්‍රත් පුරුෂයට අයත් වාස්තු විද්‍යාත්මක නැශ්චාවගේ හඳුනා ගැනීම
- ලෙන්, චෙවත්‍යාලා, සංසාරාම, දේවාල
- ලෙන් තිරමාණය උපරිම තත්ත්වයෙන් පැවතීම
- වාස්තු විද්‍යාවේ ඇති වූ වෙනස්කම්
- අයෝම්‍ය ස්තම්භ තිරමාණය
- දිල්ලියේ ලෝහ ස්තම්භය
- මෙන්රවුලි ස්තම්භය

අජන්තා ලෙන්
මුරකි කලාව

- ප්‍රතිමා
- මුරකි කලාවේ විශේෂ ලක්ෂණ
 - විදේශ ආහාසයෙන් මිදි තිබේම
 - මුරකි මගින් අභ්‍යන්තර ගුණ නිරුපණය කිරීම
 - වස්තූ සිරුරට ඇලි ඇති අයුරින් නිරමාණය කිරීම
 - හිසකෙස් රැලි ගන්වා තිබේම
 - බුද්ධ ප්‍රතිමාවේ රස්මාලාව කැටයම් සහිත වීම
 - බුද්ධ ප්‍රතිමා හා දේව ප්‍රතිමා විවිධ මුදා සහිත ව නිමවීම

බුද්ධ ප්‍රතිමා

විතු කලාව

- සාහිත්‍ය ගුන්පයන්හි විතු පිළිබඳ ව සඳහන් වේම
- අජන්තා සිතුවම්, පද්මපානි බෝසත්රුව, අවලෝකිතෙන්ශ්වර බෝධිසත්ත්ව පිළිමය, මරණාසන්න කුමරය නිරුපණය කරන සිතුවම
- එල්ලෝරා හා හාග් යන ලෙන්වල විතු
- බදාමි විතු, ශිව පාර්වතී සිතුවම්

අජන්තා හී පියගැටපෙළක සිතුවම

පද්මපානි බෝසත් රුව

ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ පරිභානිය

- ස්කන්ධ ගුප්තගෙන් පසුව දුර්වල පාලකයින් බලයට පත්වේම
- රජ පැවුලේ කුමාරවරු අතර ගැටුම්
- රාජවංශ අතර අධිරාජ්‍යය බෙදීයාම
- ප්‍රාදේශීය රාජ්‍ය නිදහස් වේම, මාල්වාහි පරමාරයේ, වලහියේ මෙම්ත්‍රිකයේ, කනොජයේ මොබේරිහු, එන්ංග්වරයේ ප්‍රූජ්‍යාහුතිහු
- විදේශීය ආක්‍රමණ - වාකාටක, ඩුන

ආණ්ඩු ගුන්ථ

- පක්ද්‍යාකින්ති හිමි, ගුප්ත අධිරාජ්‍යය
- අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව - ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය
- බස්නායක එච්.එ්. - ඉන්දිය ඉතිහාසය I

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම - 1

"ගුප්ත අධිරාජුයේ වඩාත් ප්‍රබලතම පාලකයා වන්නේ සමුදු ගුප්ත රජු ය. / දෙවන වන්දු ගුප්ත රජුය" යන තේමාව යටතේ විවාදයක් පැවැත්වීම

- විවාදයකට සුදුසු අයුරින් පන්තිය ක්‍රීඩායම් කරන්න.
- කළේකත්වයට දක්ෂ සිසුන් විවාදය සඳහා තෝරාගන්න.
- විවාදයක් පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් හා මගපෙන්වීම ලබාදෙන්න.
- තොරතුරු සෞයාදීම, සංවිධාන කටයුතු ආදිය සඳහා පන්තියේ සියලුම සිසුන් සහභාගි කරවාගන්න.
- තොරතුරු රස්කර ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- ක්‍රීඩායම් ක්‍රියාකාරකම අධික්ෂණය කරන්න.
- විවාදය අවසානයේ දී ක්‍රීඩායම්වල ප්‍රබලතා දුබලතා හඳුනා ගනීමින් අඩුපාඩු සකස් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම - 2

- ගුප්ත අධිරාජුයේ පරිපාලන තන්ත්‍රය යන මාත්‍රකාව යටතේ පැවරුමක් සකස් කිරීම
- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
 - සිසුන්ට තොරතුරු සපයා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුම් දෙන්න.
 - තර්කානුකුල ව තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
 - ක්‍රියාකාරකම හාරදිය යුතු දිනය දැන්වන්න.
 - පැවරුම ඇගයීම සිදුකරන්න.

ඒකකය 8

පල්ලවයන්ගේ දේශපාලනීක හා සංස්කෘතික කටයුතු

නිපුණතාව

දකුණු ආසියානු කළාපය කෙරෙහි පල්ලවයන්ගේ දේශපාලනීක හා සංස්කෘතික කටයුතු බලපෑ ආකාරය විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම

- 8.1 පල්ලව බල ව්‍යාප්තිය සිඳුවූ ආකාරය පැහැදිලි කරයි.
- 8.2 පල්ලව සංස්කෘතිය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 8.3 පල්ලවයන්ගේ විදේශ සම්බන්ධතා හා එම රටවල් කෙරෙහි පල්ලව බලපෑම් පිළිබඳ විග්‍රහ කරයි.

කාලවිශේද සංඛ්‍යාව :- 12

ඉගෙනුම් එල

- පල්ලව ඉතිහාසය හැදුරීමට උපකාරී වන සාහිත්‍ය හා පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය හඳුනා ගැනීම
- පල්ලවයන්ගේ දේශපාලන බල ව්‍යාප්තිය, සිතියම් ලකුණු කිරීම මගින් හඳුනා ගැනීම
- පල්ලවයන්ගේ ක්‍රියාකළාපය විදේශීය රටවල් කෙරෙහි බලපෑම ලංකාව ඇසුරින් අවබෝධ කර ගැනීම
- පල්ලව සංස්කෘතික අභිවර්ධනය පිළිබඳ විවාරාත්මක ව අධ්‍යයනය කිරීම

හැදින්වීම්

ගුෂ්ත අධිරාජ්‍යයේ පරිභානිය සමග ක්‍රි.ව. හයවන සියවෙශේ මැද හාගයේ දී බෙකැනය හා එයින් දකුණෙහි වූ ප්‍රදේශවල ස්වාධීන රාජ්‍ය කිහිපයක් ම බිහිවිය. ඒවා අතරින් කාංචිය අගනුවර කරගත් පල්ලවයින් බලවතුන් බවට පත්වීමට උත්සාහ දරන ලදී. දක්ෂිණ හාරතයේ පැතිරුණු පල්ලව සංස්කෘතිය ඉන්දියානු ඉතිහාසයේ විශිෂ්ට ස්ථානයක් හිමිකරගෙන ඇතේ. එම සංස්කෘතිය අග්නිදිග ආසියාතික රටවල පැතිර ගිය බව එම රටවලින් හමු වූ සෙල්ලිපි හා පුරාවිද්‍යාත්මක තටුන්වලින් පැහැදිලි වේ.

දකුණු ඉන්දියාවේ හින්දු ආගමේ ප්‍රබෝධයක් ඇතිවීම, කාංචිපුරම කේන්ද්‍රකර ගෙන පල්ලව ගෙහ නිර්මාණ හා කළා දිල්පවල දියුණුවක් ඇති විම සහ හාඡාව, සාහිත්‍යයේ ඇති වූ වර්ධනය අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පරිවිශේදයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

පල්ලවයන්ගේ දේශපාලනික හා සංස්කෘතික කටයුතු

පල්ලව ඉතිහාසය හැදිරීමට උපකාරීවන සාහිත්‍ය හා පුරවේද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය

- දෑශ්චින්ගේ, දෙකුමාර වරිතය, කාව්‍යාදර්ශය
- මහේන්ද්‍රවර්මන්ගේ මත්තවිලාසප්‍රහසනය
පත්ථලිගේ ව්‍යාකරණය
- හියුණ සාම වාර්තාව
- අලහබාද් සෙල්ලිපිය
- අයිහොල් ලිපිය
දෙමළ සංස්කෘතික සෙල්ලිපි හා සන්නස්
- නටුමුන් - ලෙන්, දේවාල, කුළුණු

පල්ලව බල ව්‍යාප්තිය

- ක්‍රි.ව හතරවන සියවසේ සිට ක්‍රි.ව. නවවන සියවස දක්වා පල්ලව රාජධානීය පැවතීම
- උතුරේන් ක්‍රිජ්‍යා තදියේ සිට දකුණීන් කාවේරි තදිය දක්වා පල්ලවයන් සතුවීම
- කාංචි නගරය පල්ලවයන්ගේ පාලන මධ්‍යස්ථානය වීම
- සමකාලීන දකුණු ඉන්දිය රාජ්‍යයන් සමග පැවති සටන්
- ක්‍රිජ්‍යා - තුංගහඳා දෙගම්මැදි පුදේරයේ වැදගත්කම හා එම පුදේරය දිගුකාලීන බල අරගලයකට මුල් වූ අයුරු

පල්ලව රජවරුන්ගේ දේශපාලන කාර්ය සංසිද්ධිය

- සිංහවිෂ්ණු රජු (ක්‍රි.ව 575-600) වෝල, වේර හා පාණ්ඩ්‍යයන් පරාජය කළ මහු කාවේරි දක්වා පල්ලව බලය ව්‍යාප්ත කරවිය.
- පළමුවන මහේන්ද්‍රවර්මන් රජු (ක්‍රි.ව. 600-630) පල්ලව නැගීම, පල්ලව වාළුකාස අරගලවල ආරම්භය වාළුකාස පාලක දෙවන පුලකේශින් රජු කාංචිය පවා විනාශ කොට ඇත.
- පළමුවන නරසිංහවර්මන් රජු (ක්‍රි.ව. 630 -668) දෙවන පුලකේශින්ගේ ආක්‍රමණ මැඩිපැවැත්වීම, වාළුකාස දේශය ආක්‍රමණය කිරීම, පාණ්ඩ්‍ය දේශය ආක්‍රමණය කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ මානවම්ම රජු හා පැවති සබඳතා පළමුවන පරමේශ්වරවර්මන් (ක්‍රි.ව.670-695) පාණ්ඩ්‍යයන් හා වාළුකාසයන් සමග සටන් ඇතිවීම

- දෙවන නරසිංහවර්මන් (ක්‍රි.ව 695-722) පල්ලව බලය තැබූ තොටීම, ලංකාව හා ආසියාතික රටවල සමග පැවති සබඳතා
- දෙවන නන්දිවර්මන් පල්ලවමල්ල (ක්‍රි.ව. 731 - 765) පාණ්ඩියන් හා සොලින් සමග කළ සටන්, රාජ්‍යෝකුට පෙළපත සමග විවාහ සබඳතා ඇති කර ගැනීම,
- තුන්වන නන්දිවර්මන් රජු (ක්‍රි.ව. 844 - 866) පාණ්ඩි රාජ්‍ය සමග කළ සටන් වෝල හා රාජ්‍යෝකුට ප්‍රදේශ සමග ඇතිකර ගත් මිතු සබඳතා, පාණ්ඩියන් පරාජයට පත්කිරීම

පල්ලව සංස්කෘතිය

වාස්තු විද්‍යාව

- ලෙන් දේවාල, නිර්මිත දේවාල, රථ දේවාල, මණ්ඩප හා ඒවායේ සුවිශේෂ ලක්ෂණ

මිතු කලාව

- බිත්ති හා සිවිලිම විතු, මිතු කලාවේ සුවිශේෂ ලක්ෂණ මුර්ති හා කැටයම් කලාව
- ශිව, වෙළුණුව, දුර්ගා ප්‍රතිමා හා ඒවායේ විශේෂ ලක්ෂණ

මහා බලීපුරම දේවාලය

පල්ලවයන්ගේ විදේශ සබඳතා

- පල්ලවයන් විදේශ සබඳතා පැවැත්වූ රටවල්: ශ්‍රී ලංකාව, බුරුමය, සියම, සුමානු, ජාවා, කාමලෝජය හා විනය
- ආසියාතික රටවල් සමග පැවති වෙළෙඳ සබඳතා

විදේශ රටවල් කෙරෙහි පල්ලව බලපෑම

- විදේශ රටවල් හා පැවති දියුණු වෙළෙඳාම හේතු කොට ගෙන සංස්කෘතිය එම රටවලට ව්‍යාපේත වීම
- පල්ලව බලපෑම ඇති විදේශීය කලා කෘති කිපයක් හඳුන්වා දීම
ලදා:- නාලන්දා ගෙඩිගෙය, තිරියාය වටදාගෙය, ඉපුරුමුණියේ මිනිසා හා අශ්වයා දක්වන කැටයම

ආණ්ඩුය ග්‍රන්ථ

• තාපර් රෝමිලා	-	ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය
• බස්නායක එච්.ඩී	-	ඉන්දියා ඉතිහාසය II
• සිංහ සහ බැනර්ජි	-	ඉන්දියා ඉතිහාසය I කොටස
• බොඩිවෙල් එච්.එම්	-	කොම්බිජ් සංක්ෂීප්ත ඉතිහාසය

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම

ක්‍රියාකාරකම 1

පල්ලව බල ව්‍යාප්තිය දැක්වෙන සිතියමක් ලකුණු කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදාගන්න.
- කණ්ඩායම්වලට අවශ්‍ය කරන මූලාශ්‍ර සිතියම් පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් පන්තිය ඉදිරියේ පුද්රේණය කරන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම් වල දුබලතා ප්‍රබලතා හඳුනාගනීමින් ප්‍රතිපෝෂණය ලබාදෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 2

පල්ලවයන්ගේ විදේශීය බලපෑම පිළිබඳ ව ප්‍රවත්පනකට ලිපියක් සකස් කිරීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පැවරුම සකස් කිරීමට අවශ්‍ය තොරතුරු සම්පාදනය කර ගැනීම සඳහා අදාළ වන මූලාශ්‍රය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- පැවරුම වඩාත් නිර්මාණයිලි ව සකස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- පැවරුම හාරදිය යුතු දිනය පිළිබඳ ව දැනුම දෙන්න.
- එක් එක් පැවරුම අධික්ෂණය කර අඩුපාඩු පෙන්වා දෙමින් ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

ඒකකය 9

ගුප්ත යුගය අවසානයේ සිට මූස්ලීම් ආක්‍රමණ දක්වා වූ කාලය තුළ උතුරු ඉන්දියාවේ එතිහාසික සන්ධිස්ථාන

නිපුණතාව :

ඉන්දියානු ශිෂ්ටවාචාරයේ වර්ධනය හා ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කර ඉන් පෙරදිග ලෝකය ලද දායාද විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම:

- 9.1 ගුප්ත යුගය අවසානයේ සිට මූස්ලීම් ආක්‍රමණ දක්වා වූ කාලය තුළ උතුරු ඉන්දියාවේ එතිහාසික සන්ධිස්ථාන පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 9.2 ඉන්දියාවේ පැවැති සහාත්වයක් පුළුල් විපර්යාසයක් ඇති කිරීමට මූස්ලීම් ආක්‍රමණ පදනම් වූ ආකාරය පැහැදිලි කරයි.

කාලවිශේද සංඛ්‍යාව : 22

ඉගෙනුම් එල :

- හරෘත්වර්ධන රුපු යටතේ කනොජය බලවත් වූ ආකාරය පිළිබඳ ව අවබෝධය ලබා ගැනීම
- හරෘත්වර්ධන රුපුගේ දිග්විජය ව්‍යාපාරයේ ප්‍රදේශ සිතියම් ලකුණු කිරීම මගින් හඳුනා ගැනීම
- කනොජයේ ආධිපත්‍යය සඳහා ගුරුතර- ප්‍රතිහාර, පාල, රාජ්‍යාච්චා යන තුන් පක්ෂය දායක වූ ආකාරය පිළිබඳ ව අවබෝධ කර ගැනීම
- උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන හා සංස්කෘතික වර්ධනයට පාල රජවරුන්ගෙන් සිදු වූ සේවය පැහැදිලි කර ගැනීම

හැදින්වීම

ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ බිඳ වැටීමක් සමඟ උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන ව්‍යාකුල තත්ත්වයක් ඇතිවිය. ප්‍රාදේශීය රාජ්‍ය ගණනාවක් පහළ වූ අතර ඔවුන් අතරින් කැපී පෙනෙන්නේ එන්ස්වරයේ ප්‍රාදේශීය රාජ්‍ය ව්‍යාපාලන නිසා උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන වශයෙන් ස්ථාවර වූ ප්‍රබල අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනගා ගෙන ඇත. හරෘත්වර්ධන රුපුගෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාවේ කනොජයේ ආධිපත්‍යය තහවුරු කර ගැනීමට බලවිග තුනක් ගැවුණි. ගුරුතර - ප්‍රතිහාර, රාජ්‍යාච්චා සහ පාල යන රාජවංශ අතර තෙවපාක්ෂික අරගලයක් ඇති විය. සසංකශේපයේ පසු බෙංගාලයේ ඇති වූ දේශපාලන අස්ථාවරත්ත්වය නිසා පාල රාජවංශය බලවත් වූ ආකාරය හා ඔවුන්ගේ සේවය අගය කිරීම ද, ඉන්දියාවට අරාබි ආක්‍රමණ හා තුරකි මූස්ලීම් ආක්‍රමණ එල්ල වීම හා ඔවුන්ගෙන් ඇති වූ බලපැමි මෙමගින් අධ්‍යයනය කෙරේ.

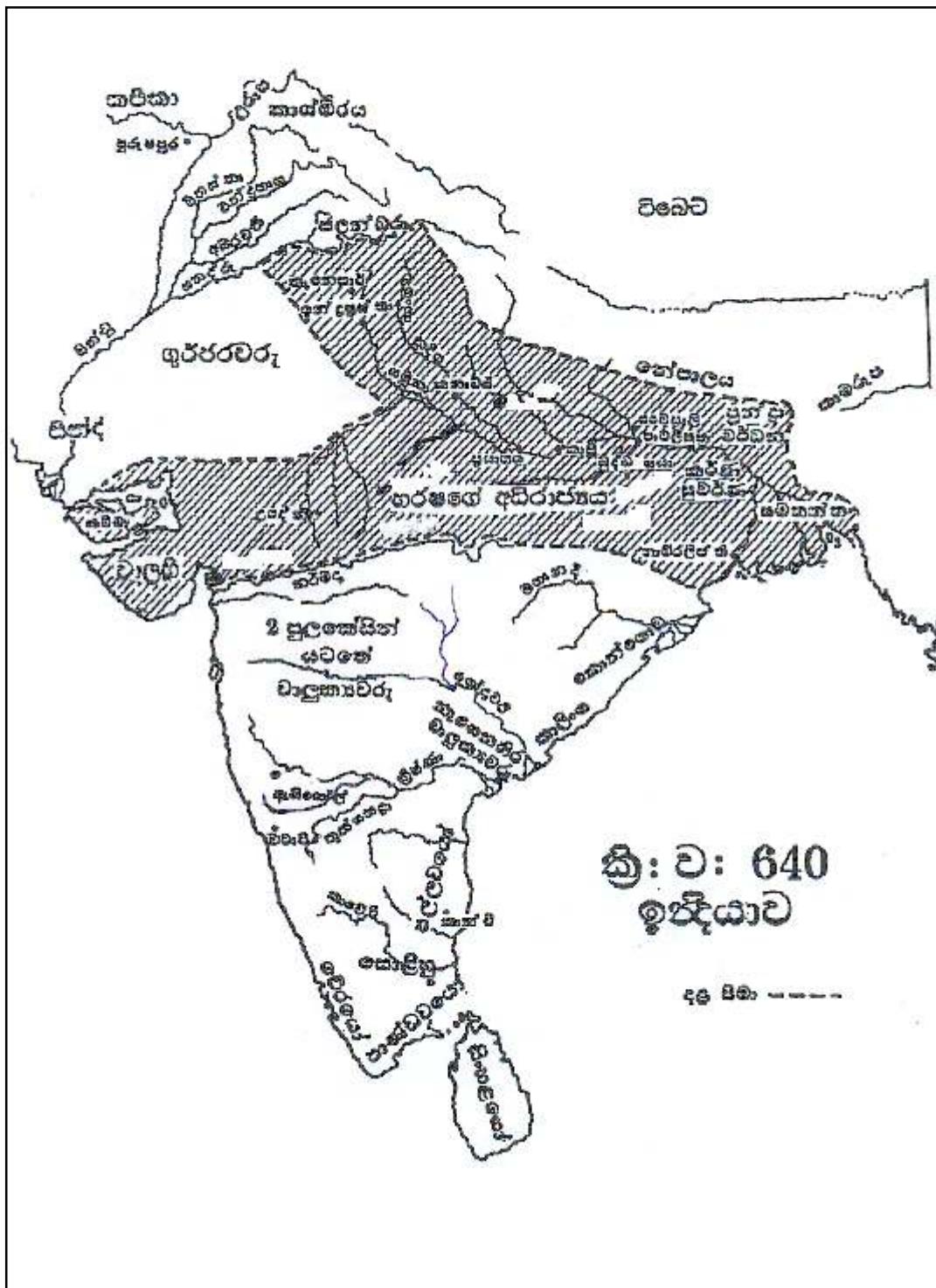
විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

ගුප්ත යුගය අවසානයේ සිට මූස්ලිම ආත්මණ දක්වා වූ කාලය තුළ උතුරු ඉන්දියාවේ එත්තිහාසික සන්ධිස්ථාන

හර්ෂවර්ධන රජු යටතේ කනොජයේ නැගීම

- ගුප්ත අධිරාජ්‍යය බිඳ වැටීමෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාව කොටස් ගණනාවකට බෙදියාම
- වලහි මධ්‍යස්ථානය කොටගත් මෙමතුකයේ
- කනොජය මූල්කර ගත් මොබඩ් රාජ්‍යවංශය
- ගෞඛ දේශය - සසංක රජු (බෙංගාල පුද්ගලය)
- එන්ස්වර මධ්‍යස්ථානය කොටගත් පුෂ්චරුති
- පුෂ්චරුති රාජ වංශය - ප්‍රභාකරවර්ධන
- රිඹානවර්මන් යටතේ බලවත්තු මොබඩ් රාජ්‍යවංශය හා පුෂ්චරුති රාජ්‍යවංශය අතර විවාහ සඛ්‍යතා නිසා ඇති වූ දේශපාලන සම්බන්ධය
- එන්ස්වර හා කනොජය එක්සත් වීම
- මාල්වා හා ගෞඛ දේශය සමග වූ ගැටුම්
- එන්ස්වර මධ්‍යස්ථානය කොටගත් පුෂ්චරුති රාජ්‍යවංශය බලවත් වීම

- හර්ෂවර්ධන රජු යටතේ කනොජයේ නැගීම
- වලහි හා ගුරුජර පාලකයන් සමග වූ ගැටුම්
- ව්‍යතාපියේ (බටහිර) වාලුකාසයන් සමග වූ ගැටුම්
- සින්ඩු පුද්ගලය සමග වූ ගැටුම්
- නැගෙනහිර ඉන්දියාවේ, මගධ, ගෞඛ, අවුද් හා කොන්ගෝදා රාජ්‍ය සමග ඇති වූ ගැටුම්
- හර්ෂවර්ධන රජු පාලකයේ නැගෙනහිර පළාත් කිපයක ද උත්තර පුද්ගලය බිංහාරය, බෙංගාලය, අවුද් කොන්ගෝදා හා මිරිස්සාව ඇතුළත් නැගෙනහිර ඉන්දියානු පුද්ගලවල බලය ව්‍යාප්ත කිරීම
- පාලන කුමය
- හර්ෂවර්ධන රජුගේ සංස්කෘතික කටයුතු - එනය හා සඛ්‍යතා ආගමික සම්මේලන
- ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ බිඳ වැටීමෙන් පසු උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන එකාග්‍රතාවක් ඇති කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති වැදගත්කම

කනොජයේ බලය සඳහා ක්‍රියාත්මක වූ අරගල

- හර්ෂගේ රුපගේ ඇවැමෙන් පසු ද කනොජය උතුරු ඉන්දියාවේ බලවත් මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස දහවැනි සියවස දක්වා ම පැවතිම
- හර්ෂගේ ඇවැමෙන් කනොජයේ බලය සඳහා බලවේග තුනක් මැදිහත්වීම
 - බටහිර ඉන්දියාවේ රාජ්පුටානාවේ ගුරුතර - ප්‍රතිඵාරයන්
 - නැගෙනහිර ගංගා නිමිත්තයේ පාල රාජ්වංශය
 - බටහිර බේකානයේ රාජ්ව්‍යකුටයන්
- **තෙශපාක්ෂික අරගලයට ගුරුතර- ප්‍රතිඵාරයන්ගේ දායකත්වය**
 - බටහිර ඉන්දියාවේ ගුරුතරාය හා රාජ්පුටානා ප්‍රදේශවල බලවත්වීම
 - ආරම්භකයා හරිය්වන්ද බාහ්මණ
 - පළමුවන නාගහට
 - වත්සරාජ - බෙංගාලයේ ධර්මපාල රුප සමග වූ ගැටුම්
 - රාජ්ව්‍යකුට පාලක ඩැව සමග වූ ගැටුම්
 - දෙවන නාගහට - ධර්මපාල රුප සමග ගැටීම හා කනොජය යටත් කර ගැනීම - නැවතත් රාජ්ව්‍යකුට ගෝවින්ද වෙතින් පරාජය වීම
 - පළමුවන හෝජ (මිහිරහෝජ) කනොජය යටත් කර ගැනීම
 - මහේන්ද්‍රපාල
 - මහිපාල - උතුරු ඉන්දියාව හා බේකානයේ ප්‍රදේශ අත්පත්කර ගැනීම
 - දෙවන මහේන්ද්‍රපාල - දෙවන මහිපාල විජයපාල යන රජවරුන්ගේ කාලවල දී ප්‍රතිඵාර බලය කනොජය අවට ප්‍රදේශවලට පමණක් සිමාවීම
 - අවසාන ප්‍රතිඵාර පාලකයා ත්‍රිලෝචනපාල සස්නි මහමද්ගේ ආක්‍රමණ නිසා ප්‍රතිඵාර බලය බිඳවැටීම
 - ප්‍රතිඵාරයන්ගේ වැදගත්කම සියවසකට ආසන්න කාලයක් උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන එකාග්‍රතාවක් ඇති කිරීම
 - දහ වන සියවස අවසාන හාගයේ මුස්ලිම ආක්‍රමණවලින් උතුරු ඉන්දියාව ආරක්ෂා කර ගැනීම

මෙතුපාක්ෂික අරගලයට රාජ්‍යීයකුටුවයන්ගේ දායකත්වය

- ආරම්භක පාලකයා දැන්තියුරුග
අවබැනි සියවස මැද දි පමණ වාශ්‍රකූතයන්ගෙන් මහාරාජ්‍යීය පැහැර
ගෙන එහි රාජ්‍යීයකුට බලය ව්‍යාප්ත කිරීම
- කාංචි, කාලිංග, දකුණු කොසල, මාල්වා හා ලාට යන ප්‍රදේශවල
බලය පැතිරවීම
- ඔැව ගේ රාජ්‍ය කාලය - ප්‍රතිඵාරි රුපු ව්‍යු වත්සරාජ හා බෙංගාලයේ
ධර්මපාල පරාජය කොට කනොජය අත්කර ගැනීම
- තුන්වන ගෝවින්ද - ප්‍රතිඵාරියන් හා පාලයන්ට විරුද්ධ ව සටන්
මෙහෙයවීම
 - ප්‍රතිඵාරි රුපු ව්‍යු නාගහට හා ඔහුගේ ගැනී පාලකයා ලෙස කනොජයෙහි
රජකළ ඉන්ප්‍රායුද පරාජයට පත් කොට කනොජය රාජ්‍යීයකුට රාජධානිය
යටතට පත් කළ ද නැවත ගිලිහි යාම
 - දෙවන වරට කනොජය ආත්මණය කළ ගෝවින්ද ගංගා යමුනා
දෙගම්මැදිය මූල්‍යනින් ම යටත් කිරීම
 - තුන්වන ඉන්ද්‍ර - මහිපාල නම් පාල රුපු පරාජය කොට කනොජය
යටත් කිරීම - නැවතත් මහිපාල බලවත් වීම
 - තුන්වන ක්‍රිජ්‍රී - මහිපාල පරාජය කොට කනොජයේ කොටස්
අල්ලා ගැනීම
 - රාජ්‍යීයකුටුවයන්ගේ පරිභානිය - අවසාන පාලකයා වූ පස්වන
අමෝසවර්ෂ

මෙතුපාක්ෂික අරගලයට පාල රජවරුන්ගේ දායකත්වය, පාල රජවරුන්ගේ දේශපාලන හා සංස්කෘතික කාර්ය සංසිද්ධි

- සසංක රුපුගේ මරණයත් සමග බෙංගාලය දේශපාලන වශයෙන්
දුර්වල වීම
- පාල රජපෙළපතේ ආරම්භය, ගෝපාල
- දර්මපාල රුපුගේ දේශපාලන කාර්ය සංසිද්ධිය
 - දර්මපාල හා ප්‍රතිඵාරි වත්සරාජ අතර ගැටුම හා දර්මපාලගේ
පරාජය
 - ප්‍රතිඵාරි හා රාජ්‍යීයකුට අරගල නිසා නැවත දර්මපාල බලවත්
වීම
- කනොජයේ බලය අත්කර ගැනීම හා වක්‍රායුද නම් ගැනී රජේකුට
එහි පාලනය පැවරීම

- බටහිර පංතාබය, මධ්‍යම පංතාබ, එළෙන්ග්වර, ජායිපුර, මාල්ව, සින්දු තදි තීරයේ කොටසක් ද ධර්මපාලගේ ආධිපත්‍ය පිළිගත් බව
- බෙංගාලය හා බිජාරය ධර්මපාලගේ සංස්ක්‍රීත අන්තර් යටතේ වීම
- නේපාලය ද මිහුගේ ආධිපත්‍ය තත්ත්වය තැබූවේ
- ධර්මපාල හා ප්‍රතිඵාර දෙවන නාගහට අතර ගැටුම කනොජය ප්‍රතිඵාරයන්ට අන්ත්‍රීම, තුන්වන ගෝවින්ද තම් රාජ්‍රේකුට පාලකයා ප්‍රතිඵාර බලය බිඳ දැමීම නිසා ධර්මපාල නැවතත් බලවත් වීම
- රාජ්‍රේකුට වංශයේ කුමරියක් සරණ කර ගැනීම මගින් තවදුරටත් බලය තහවුරු කර ගැනීම

- දේවපාල -** තවදුරටත් අධිරාජ්‍ය සීමා පුලුල් කිරීම, බටහිරන් කාමලෝජය හා දකුණින් වින්ධ්‍යා දක්වාත්, මිස්සා හා ඇසැම් දක්වාත් බලය පැතිරවීම

 - ප්‍රතිඵාරයන් හා රාජ්‍රේකුටයන් සමග කළ සටන් ව්‍යාපාර
 - ප්‍රතිඵාර දේවහට කනොජය අල්ලා ගැනීම
 - කෙටි කළකින් නැවතත් දේවපාල කනොජය අන්කර ගැනීම
 - ප්‍රතිඵාර හෝජ රජ් සමග ගැටුම
 - පාණ්ඩා ශ්‍රීමාර ශ්‍රී වල්ලහ සමග වු ගැටුම

දේවපාලගෙන් පසු පාල රජවරු හා පාල රාජධානීයේ පරිභානීය

- පළමුවන ව්‍යාග්‍රපාල - නාරායන්පාල
- රාජ්‍රේකුට පළමුවන අමේෂවර්ජ රජ් පාල රාජ්‍යය ආක්‍රමණය කිරීම
- ප්‍රතිඵාර හෝජ හා මහේන්ද්‍රපාල රජවරු පාල රාජ්‍යය ආක්‍රමණය කිරීම හා දකුණු බිජාරය හා උතුරු බෙංගාලය ද යටත් කිරීම
- ඇසැම් හා මිරිස්සා පාලකයන් ස්වාධීන වීම
- තුන්වන ක්‍රිෂ්ණ රාජ්‍රේකුට රජ් පාල රාජ්‍යය, ආක්‍රමණය කිරීම, ගොඩ දේශය යටත් කිරීම
- විවාහ සබඳතාව හේතුවෙන් රාජ්‍රේකුට හා පාලවරු අතර සමගියක් හට ගැනීම නිසා නාරායන් පාලගේ අවසාන කාලයේ බෙංගාලය හා බිජාරයේ බලය රැක ගැනීමට හැකි වීම
- රාජ්‍යපාල, දෙවන ගෝපාල හා දෙවන ව්‍යාග්‍රපාල රජ්න්ගේ කාලවල දී පාල රාජ්‍යය පිරිහිම
- පළමුවන මහීපාල - රාජේන්දු වෝල විසින් පරාජය කරනු ලැබීම හා පාල රාජ්‍යයේ අවසානය

පාල රාජධානී සමයේ වූ සංස්කෘතික වර්ධනය

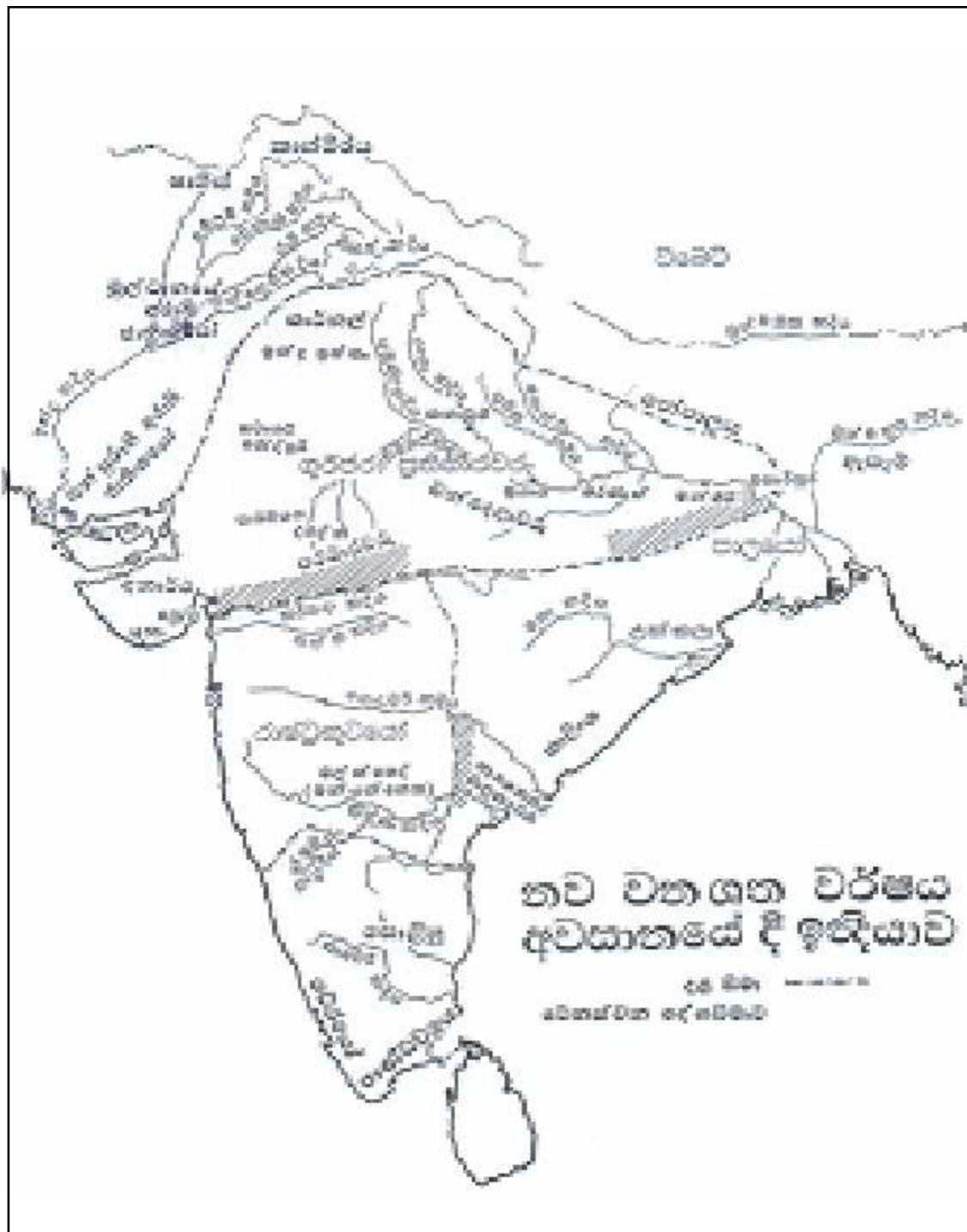
- ධර්මපාල - බුද්‍යස්සුනේ ග්‍රේෂ්‍ය අනුග්‍රාහකයෙකු වීම
- විකුම්ඩිලා අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථානය ඇරඹීම
- බුද්‍යනම හැදැරීම සඳහා ආයතන 50කට වඩා පිහිටුවීම
- මහායාන බුද්‍ය දහමේ ප්‍රබෝධය - තිබුනතය හා නිතිකොනදිග ආසියාවේ ද ප්‍රවලිත වීම
- සංස්කෘත සාහිත්‍යයයේ දියුණුව
- හාවදේව හටිට, ජ්‍මූතවාහන වැනි විද්‍යාර්ථීන්ගේ සේවය
- බෙංගාලි හාඡාවේ සම්භවය
- පාල මුර්ති ගිල්පය, නේපාලය, තිබුනතය, බුරුමය, ඉන්දු වීනය හා ඉන්දුනිසියාවේ කලා ගිල්ප කෙරෙහි බලපෑම

පාල මුර්ති ගිල්පය

විකුම්ඩිලා

අරාබි හා කුරුකි ආක්‍රමණ

මහම්මත්තුමාගෙන් පසු ඉස්ලාම් දහමේ හා මූස්ලිම් අධිරාජුයේ ආරක්ෂකයන් වූ කාලීන්වරුන් යටතේ සිරියාව, ඉරාකය, මිසරය, පර්සියාව කොරාසාන් හා ඇන්ටෝලියාව දක්වා මූස්ලිම් බලය ව්‍යාප්ත වූ අතර අවවන සියවස අවසන් වන විට උතුරු අප්‍රිකාව ස්පාස්ක්ස්ය හා කුරුකිය දක්වාත් ඇශ්‍රීලානය හා මධ්‍ය ආසියාව දක්වාත් ව්‍යාප්ත වූ විශාල රාජ්‍යයක් බවට පත්වීම

- අවවැනි සියවස දක්වා අරාබිවරුන් හා ඉන්දියානුන් අතර පැවති වෙළෙඳාම පදනම් කර ගත් සාමකාම් සම්බන්ධතා
- මූස්ලිම්වරුන්ගේ දේශපාලන හා ආගමික කටයුතු සංවිධානය කාලීන්වරුන් අතට පත්වීමත් සමග සාමකාම් සබඳකම් බිඳුවැටීම.
- ක්‍රි.ව 636 සිට 664 දක්වා ඉන්දියාවේ බටහිර වෙරළබඩ ප්‍රදේශවලට අරාබි කොල්ලකරුවන්ගෙන් ආක්‍රමණ එල්ලවීම

ක්‍රි.ව. 700න් පසු ඉන්දියාවට එල් වූ අරාබි ආක්‍රමණ

- බලුකිස්ලාන් ප්‍රදේශය හා මත්තාන් දුරුගය අරාබින් අතට පත්වීම
- ඉරාකයේ ප්‍රදේශ පාලක, අල් - හැං - ජාං ඉන්දියාව තුන්වරක් ආක්‍රමණය කිරීම
- අල් - හැං-ජාං සිය බැනා වූ මුහම්මද් - බින් - කාසීම් යටතේ තුන්වැනි ආක්‍රමණය මෙහෙයවීම
- සින්ද් ප්‍රදේශය එහි පාලකයා වූ දාහිර පරාජය කොට යටත් කර ගැනීම
- ක්‍රි.ව. 715 දී මුල්ටානය යටත් කිරීම
- සින්ද් හා මුල්ටාන් ප්‍රදේශ ඇතුළත් බටහිර ඉන්දියාව සියවස් එකඟමාරක් පමණ කාලීන්වරු යටතේ පැවතීම
- ඉන්දියානුන් බෙදි සිරීම, රජ්වරුන්ගේ අකාර්යක්ෂමතාව, මූස්ලිම්වරුන් කැපවීමෙන් සටන් කිරීම නිසා බටහිර ඉන්දියාව නතු කර ගැනීමට පහසුවීම
- මහමුද් - බින් කාසීම්ගෙන් පසුව අරාබි පාලනය බිඳ වැටීම

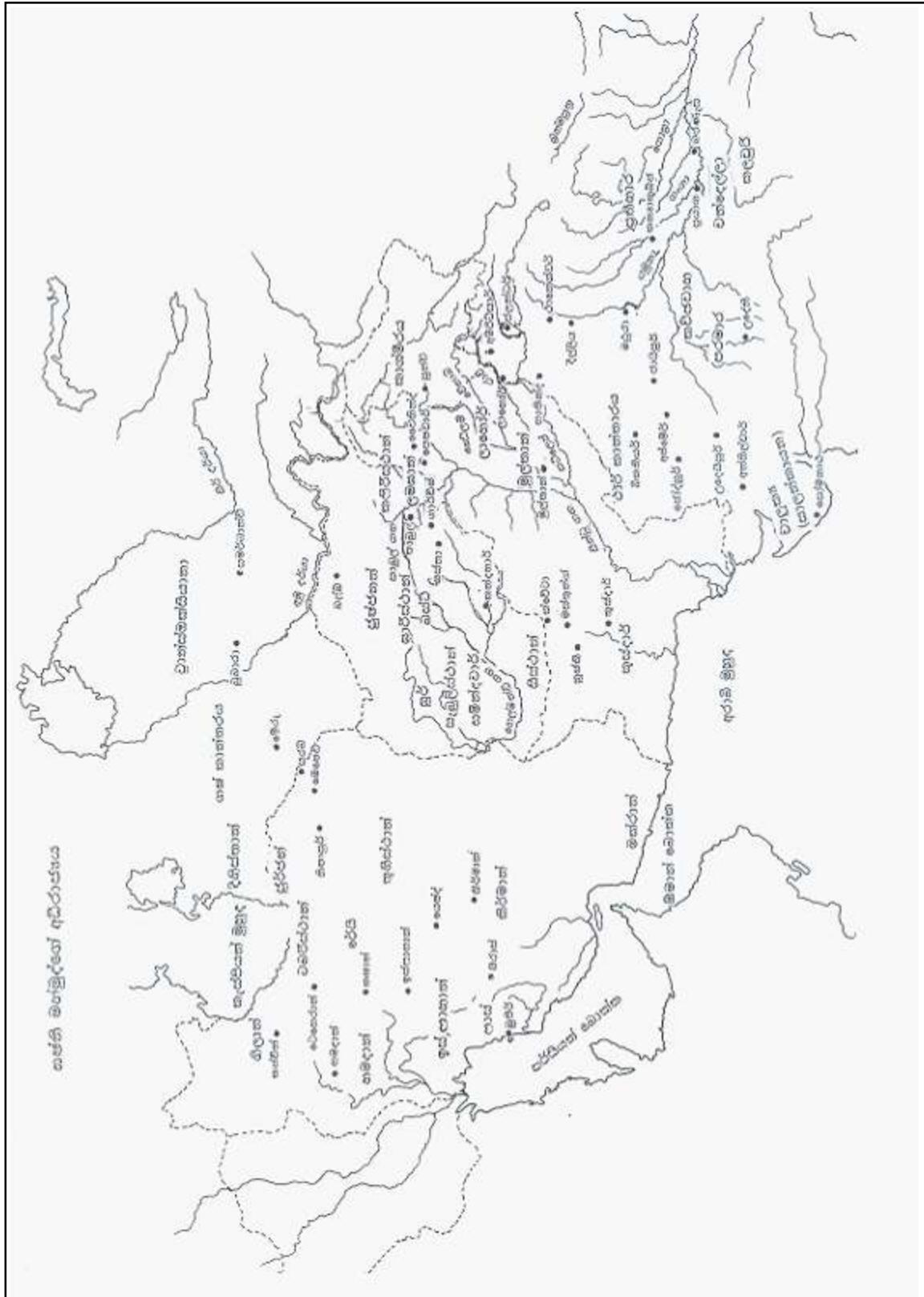
අරාබි ආක්‍රමණවල ප්‍රතිඵල

- ඉස්ලාම් ආගම ව්‍යාප්ත වීම
- අරාබි දේශපාලන, සමාජ, අශ්‍රීලීක, සංස්කෘතික අංශයන් හි බලපෑම් ඉන්දියාවට ලැබීම
- ඉන්දිය සංස්කෘතිය අරාබි ප්‍රදේශවල ද ව්‍යාප්ත වීම

කුරුකි ආක්‍රමණ

එකොලොස්වැනි සියවස වනවිට උතුරු ඉන්දියාව දේශපාලන වගයෙන් පිරිහි පැවතීම

- කුඩා රාජ්‍ය ගණනාවකට බෙදා පැවතීම
(හින්දුජාහි රාජ්‍යය, කාශ්මීරය, කනොෂය (ප්‍රතිඵාරිත්‍යන්) පාල රාජ්‍යය, වන්දේල්ල, පරමාර, වාලුකාෂ, රාජ්පුත් ආදි රාජ්‍යයන්)
- දහවැනි සියවස අවසන් වන විට කාලීනවරුන්ගේ ආධිපත්‍යයෙන් මිදුණු මුස්ලිම් පාලකයන් ස්වාධීන රාජ්‍යයන් පිහිටුවීම
- ඉන්දියාවට වයඹ දිගින් ආසන්න ම ප්‍රදේශය වූ ඇශ්‍රේගනිස්ථානයේ කුරුකි මුස්ලිම් පාලනයක් පැවතීම
- ඇශ්‍රේගනිස්ථානයේ "සස්නි" මුල් කරගෙන අල්ප්‍රතිඵන් - නමැත්තා මුස්ලිම් රාජධානියක් පිහිටුවීම
- අල්ප්‍රතිඵන්ගේ පසු සඛුක්තිඵන් තව දුරටත් මුස්ලිම් බලය ව්‍යාප්ත කිරීම - ක්‍රි.ව. 990 වන විට වයඹ දෙසින් ඉන්දියාවට පිවිසෙන මාර්ගයේ ප්‍රධාන කපොලු කිහිපයක් හා අවට ප්‍රදේශ මුස්ලිම්වරු සතු වීම
- සස්නි මහමුද්
 - 17ක් වරක් ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කිරීම
 - කතියවාස්, සින්ද්, මුල්ටාන්, පංජාබ් ප්‍රදේශවල බලය ව්‍යාප්ත කිරීම
 - මහමුද්ගේ ක්‍රියා කළාපය උතුරු ඉන්දියාවේ හින්දු පාලනය දුරටත් කිරීමට හේතු වීම

සුරේහි මහමුද්

- සස්නී මහමුද්ගෙන් පසු සස්නී දේශය සුර් පාලකයන් අතට පත්වීම
- සුර් පාලක මහමුද්ගේ ඉන්දිය ආක්‍රමණ
 - 1175 දි බෝලාන් දුරුගය සේසේ කළ ආක්‍රමණය
 - 1192 වන විට සින්ද්, මල්වාන් හා පංජාබ් දක්වා පැතිරීම - තරාඩින් සටන්
 - උතුරු ඉන්දියාවේ බලය තහවුරු කිරීම අතින් සුරේහි මහමුද්ගේ කාර්යභාරයේ වැදගත්කම
 - උතුරු ඉන්දිය හින්දු රාජ්‍යයන් යටත් කිරීම වයඹිග දේශීමා පුද්ගල බලකාව ඉදි කිරීම
- කුටුඩී - උදෑදින්- අයිබෙක්
 - අල්වාගත් පුද්ග පාලනය සඳහා කුටුඩී - උදෑදින් අයිබෙක් පත්කිරීම
 - දිල්ලිය මධ්‍යස්ථානය කරගත් කුටුඩී - උදෑදින් අයිබෙක් ගෙන් ඇරුණුණ වහල් රාජ්‍යව්‍යාපය යටතේ ඉන්දියාව මූස්ලිම් ආධිපත්‍යයට නතුවීම
 - මූස්ලිම් ආධිපත්‍යය එතෙක් ඉන්දියාවේ පැවති සහාත්වයෙහි වෙනසක් ඇති කිරීමට ඉවහල් වීම

ආණ්ඩු ගුන්ථ

- කරුණාදාස ඩී.එම්. - මධ්‍යකාලීන ඉන්දියාව
- කාපර රොම්ලා - ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය
- අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව - ඉන්දියා ඉතිහාසය
- බොඩිවෙල් එම්.එම්- කේම්බුජ් සංක්ෂීප්ත ඉන්දියා ඉතිහාසය

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම

ක්‍රියාකාරකම 1

ත්‍රිකෝෂ අරගලයට සම්බන්ධයෙන් වගුවක් සකස් කිරීම.

ත්‍රිකෝෂ අරගලයට සම්බන්ධ රාජ විංග	රජවරු	රාජ්‍ය ප්‍රදේශ	සටන් අවස්ථා

ඒ අනුව ත්‍රිකෝෂ අරගලයට සම්බන්ධ රාජවිංග, රජවරු, රාජ්‍ය ප්‍රදේශ හා සටන් අවස්ථා පිළිබඳ ඉහත දැක්වෙන ආකාරයේ වගුවක් සකස් කිරීම මෙහිදී අපේක්ෂා කොරේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- තොරතුරු සෙවීම සඳහා එක් එක් කණ්ඩායම්වලට මාත්‍රකා ලබාදෙන්න
 - 01. කණ්ඩායම - ත්‍රිකෝෂ අරගලයට සම්බන්ධ රාජවිංග හා රජවරු
 - 02. කණ්ඩායම - රාජ්‍ය ප්‍රදේශ
 - 03. කණ්ඩායම - සටන් අවස්ථා
- ඩූංු ප්‍රවරුවේ පන්තියට පෙනෙන අයුරින් වගුවක් සකස් කරන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායමට තමන්ට අදාළ කොටස සම්පූර්ණ කිරීමට අවස්ථාව දෙන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම අධික්ෂණය කරමින් ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 2

කණ්ඩායම් ඉදිරිපත් කිරීමක්

- පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් හතරකට බෙදා එක් එක් කණ්ඩායමට පහත මාත්‍රකා ලබාදෙන්න.

01	කණ්ඩායම	-	මහමුද්-වින්-කාසිම්
02	කණ්ඩායම	-	සුළුක්තිජ්න්
03	කණ්ඩායම	-	ස්ථේනියේ මහමුද්
04	කණ්ඩායම	-	සුර්ජි මහමුද්

- එක් එක් කණ්ඩායමට තමන්ට ලැබුණු මාත්‍රකාව අනුව තොරතුරු රස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- රස්කරන ලද තොරතුරු ඇසුරින් ලිඛිත හෝ කථනය මගින් තමන්ට අදාළ මාත්‍රකාව යටතේ තොරතුරු පන්තියට ඉදිරිපත් කරන්න.
- මෙම ක්‍රියාකාරකම සඳහා කණ්ඩායමේ සියලුම දෙනාගේ සහාය ලබා ගැනීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසු ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් ප්‍රතිපේෂණය ලබා දෙන්න.

ඒකකය 10

වාලුකාසයන්ගේ, රාජ්‍රූකුටයන්ගේ හා පාණ්ඩියන්ගේ සංකීත්ත දේශපාලන ඉතිහාසය

නිපුණතාව:

දක්ෂීණ පරියේ වැදගත් ප්‍රාදේශීය රාජ්‍යවල ඉතිහාසය විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම:

- 10.1 ඉන්දියාවේ දක්ෂීණ පරිය කෙරෙහි වාලුකාසය ක්‍රියාකාරිත්වය පරීක්ෂා කරයි
- 10.2 රාජ්‍රූකුටයන් හා පාණ්ඩියන්ගේ දේශපාලන ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ ව විමසා බලයි.

කාලවිජේද සංඛ්‍යාව :- 20

ඉගෙනුම් එල:

- වාතාපි (බදාමි) වාලුකාසයන්ගේ බල ව්‍යාප්තිය සිදු වූ ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීම
- වෙංගිය මුල්කරගෙන නැගෙනහිර වාලුකාස බල ව්‍යාප්තිය අධ්‍යයනය කිරීම
- පාණ්ඩිය රාජ්‍යයේ බල ව්‍යාප්තිය සිදු වූ ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීම
- බලවතා හමුවේ දුබලයා පරාජයට පත්වන ආකාරය රාජ්‍රූකුය බල ව්‍යාප්තිය මගින් අවබෝධ කර ගැනීම

හැඳින්වීම

ශතවර්ෂ දෙකකට වැඩි කාලයක් බලයේ සිටි රාජ්‍රූකුටයෝ බෙකානයේ බලවත් අධිරාජ්‍යක් ව්‍යාප්ත කිරීමට උත්සාහ ගෙන ඇත. උතුරු ඉන්දියාව ආත්මණය කරමින් පාල රාජ්‍යවල සමග ද ගැටුම් ඇති කර ගනි. වින්ධාවෙන් දකුණෙන් වාලුකාසන් ද පරාජය කරමින් බෙකානයේ බලවත් වූහ.

වාලුකාසවරු නැගෙනහිර හා බටහිර වශයෙන් වංශ දෙකක් යටතේ ව්‍යාප්ත විය. වාතාපි හෙවත් බදාමි අගනුවර කරගත් බටහිර වාලුකාසයන් හා වෙංගිය අගනුවර කරගත් නැගෙනහිර වාලුකාසයන් එක් එක් රාජ්‍යවරුන් යටතේ නැගී සිටි අතර පසුකාලයේ දී බටහිර වාලුකාසයන්ගේ වෙන් වූ තෙතෙල නැමැත්තා කළුණාණීය මුල් කරගෙන කළුණාණී රාජ්‍යවල ආරම්භ කරන ලදී වෝල බලය නැගී ඒමත් සමග වාලුකාස රාජ්‍යය පරිහානියට පත්විය.

පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍ය ප්‍රධාන අවධි දෙකක් යටතේ වර්ධනය විය. පළමුවන පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍ය (ක්‍ර.ව. 670-920) දෙවන පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍යය (ක්‍ර.ව. 1216-1310) දක්වා ව්‍යාප්ත විය. වෝලයින් දකුණු ඉන්දියාවේ බලවත් වීමත් සමග ම පළමු පාණ්ඩිය රාජ්‍යය දුරටත වේ. මෙම රාජ්‍යවල තුන දකුණු ඉන්දියාවේ වරින් වර බලය ව්‍යාප්ත කළ ආකාරය විමසා බැලීම මේ ඒකකය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් බලාපොරොත්තු වේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

වාළුකූසයෝ

වාළුකූස රාජවංශය බටහිර හා නැගෙනහිර වශයෙන් ප්‍රධාන වංශ දෙකක් යටතේ වර්ධනය විය. පසු කාලයේ දී බටහිර වාළුකූස පරපුරෙන් පැවත ආ දෙවන තෙතෙන නැමැත්තෙක් විසින් කළුණාණී ප්‍රදේශය මූල් කරගෙන කළුණාණී රාජවංශය බිජිකරන ලදී.

බටහිර වාළුකූසයෝ

බටහිර බෙකානයේ වාතාපී (බදාමි) තුවර මූල් කොටගෙන ප්‍රධාන වාළුකූස රාජවංශය පිහිටුවීම හා එහි බලය ව්‍යාප්ත වූ ආකාරය

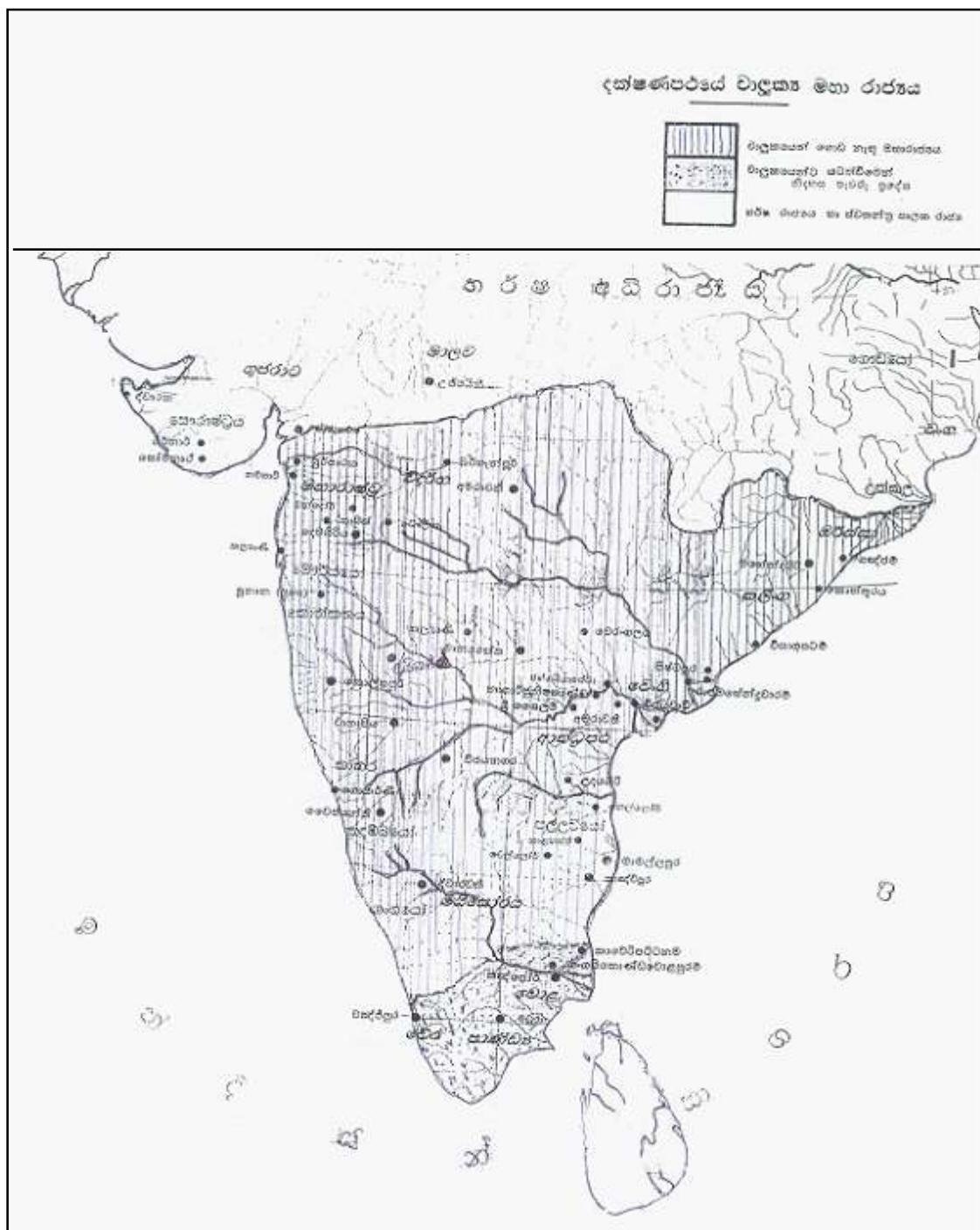
- වාළුකූස වංශයේ ප්‍රථම පාලකයා ජයසිංහ වන අතර ප්‍රථම ස්වාධීන පාලකයා වන්නේ ජයසිංහගේ ප්‍රත් රණරාග නැමැත්තාගේ ප්‍රතුයා වන පළමුවන පුලකේෂින් ය.
- පළමුවන කිරීම්වර්මන් - නැගෙනහිර බෙකානයේ බලය ව්‍යාප්ත කිරීම

දෙවන පුලකේෂින්

- වාළුකූස අධිරාජ්‍යයේ ග්‍රේෂ්‍යිතම පාලකයා වීම
- විදේශීය ආක්‍රමණ මැඩපැවැත්වීම
- කදුමින්, ආලුප, ගංග යන ප්‍රදේශ ඇදා ගැනීම
- ජුරි දිවයින යටත් කිරීම
- උතුරු ඉන්දියාවේ හර්ෂවර්ධන රජු ගුජරාට, මාල්වා වැනි ප්‍රදේශවලට එල්ල කළ ආක්‍රමණ වළක්වාලම්න් ඔහුගේ දිග්විජය ප්‍රයත්තය තතර කිරීම
- නැගෙනහිර බෙකානයේ කාලීනය, දකුණු කොසලය, ගන්ජම්, විසාක පටිවනම්, වෙංගිය, පිෂේෂිපුරය, කාංචිය අවට ප්‍රදේශ යටත් කිරීම
- දෙවන පුලකේෂින්ගේ රාජ්‍ය කාලය අවසාන හාගයේ දී නරසිංහවර්මන් නැමැති පල්ලව රජු වෙතින් පරාජය වීම සහ වෙංගිය පල්ලවයන්ට අත්වීම
- දෙවන පුලකේෂින් පර්සීයාව සමග වෙළෙඳ හා තානාපති සඛැදතා පැවැත්වීම, බටහිර ආසියාව සමග වෙළෙඳ සඛැදතා පැවැත්වීම
- දෙවන පුලකේෂින් මරණයට පත්වීමෙන් පසු වසර 10 ක අරාපික කාලයක් පැවතිම, අවනත ව තිබු රාජ්‍ය ස්වාධීනවීම, ප්‍රතුන් අතර බල අරගල

විතුමාදිතා

- පල්ලවයන් පරදාවා නැවත වාළුකූස රාජ්‍යය බලවත් කිරීම

විනයාදිතය

- පල්ලව, වෝල, පාණ්ඩා, කේරල නෙහෙය මාල්වා රාජ්‍ය පරාජය කිරීම

විෂයාදිතය

- වාකාපි වාළුකූසයන්ගේ දිරිසතම රාජ්‍ය කාලය වීම, සාමකාමී හා සමඟ්ධිමත් කාලයීමාවක් වීම

දෙවන විකුමාදිතය

- පල්ලව ආක්‍රමණ මැඩපැවැත්වීම
- අරාබි ආක්‍රමණයක් මැඩපැවැත්වීම

දෙවන කිරීතිවර්මන්

- වාකාපියේ අවසන් බලවත් වාළුකූස පාලකයා වීම

නැගෙනහිර වාළුකූසයෝ

- වෙළඳ ප්‍රදේශය මුල් කොට ගෙන නැගෙනහිර වාළුකූස රාජ්‍යවංශය ගොඩනැගුණු අතර එහි ආරම්භක පාලකයා පළමුවන විෂ්ණුවර්ධන වීම, අනතුරු ව නරෝන්ද මඟරාජ බලයට පත්වීම

සීම

- රාජ්‍යාකුටයන් සමග වූ ගැටුම්
- සීමගෙන් පසු රජකම සඳහා අරගල ඇතිවීම
- දොලොස් වන සියවස මැදහාගය වනවිට නැගෙනහිර වාළුකූස රාජධානිය වෝල බලයට යටත්වීම

කල්ංණී වාළුකූසයෝ

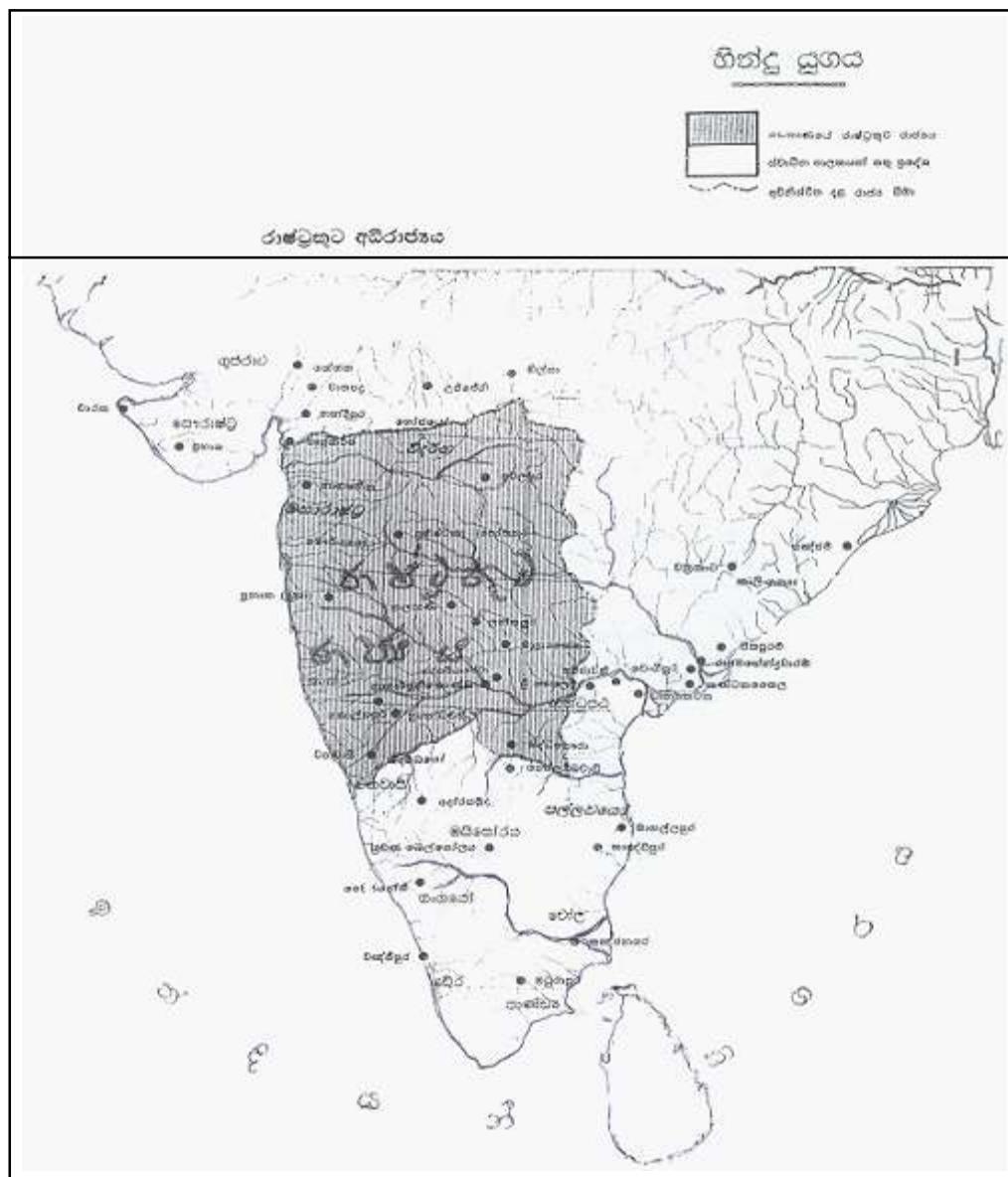
- දහවන සියවසේ අවසාන හාගයේ දී බටහිර වාළුකූස පරපුරට අයන් තෙල නැමැත්තෙක් විසින් කල්ංණීය මුල්කොට ගෙන නැවතන් වාළුකූස රාජ්‍යය ගොඩනැගු අතර එය කල්ංණී වාළුකූස රාජ්‍යය ලෙස හඳුන්වනු ලැබිය.
- පළමුවන තෙල දෙවන තෙල පළමුවන සේමේෂ්වර, විකුමාදිතය යන පාලකවරු
- දොලොස් වන සියවසේ අවසාන හාගය වන විට කල්ංණී වාළුකූස රාජ්‍යවංශය අවසන් වීම

රාජ්‍යාකුටයෝ

- සියවස් දෙකක පමණ කාලයක් බෙකානයේ පැවති රාජ්‍යාකුට පාලනය ඉන්දියා ඉතිහාසයේ වැදගත් කාලපරිච්ඡය වීම

රාජ්‍යීකුට රාජවංශයේ ආරම්භය

- දන්තිදුරුග - ආරම්භක පාලකයා විම
- මහාරාජාධිරාජ, පරමේෂ්වර, පරමහම්බාරක වැනි විරැද්‍යාම හාවිත කිරීම
- වාළුකාසින්ගේ ප්‍රාදේශීය අධිපතියකු ව සිටි දෙවන කිරීතිවර්මන් වාළුකාස රජු කළ මහාරාජ්‍ය පැහැරගෙන රාජ්‍යීකුට රාජ්‍යයට පදනම දැමීම
- එල්ලෝරා ප්‍රදේශය අත්පත් කර ගැනීම
- මාල්වාහි, කේසල, කාලිංග, තැගෙනහිර ගුජරාටය හා පල්ලව ප්‍රදේශ අත්පත් කර ගැනීම
- විවාහ සම්බන්ධතා මගින් බලය ගක්තිමත් කර ගැනීම (දෙවන නන්දිවර්මන් රජුට සිය දියණීය විවාහ කරදීම)
- බෙරාර ප්‍රදේශයේ බලය පැතිරීම

පළමුවන ක්‍රිං්ග

- වාලුකාස බලය විනාශ කිරීම (දෙවන කිර්තිවර්මන් රජු පරාජය කිරීම)

සහ ගෝවාදී (ගෝගයන්ගේ රාජ්‍යය) දකුණු කොංකන් හා වෙංගිය (නැගෙනහිර වාලුකාස)

දෙවන ගෝවින්ද

- දුර්වල පාලකයක වීම
- තම සෞඛ්‍යායුරු බුළට පාලනය භාරකර විනෝදය සඳහා කාලය ගත කිරීම එම නිසා බුළ බලය ලබාගැනීමට උත්සාහ කිරීම හා ඔවුන් දෙපළ අතර බල තරගයක් ඇතිවීම

බුව

- කාවේරි නදියේ සීමාව දක්වා අධිරාජ්‍යය බලය සීමා කිරීම
- කනොජය අල්ලා ගැනීම, ත්‍රිකේං අරගලයට මැදිහත්වීම
- මහු රිකකලකට ගෝ, යමුනා දෙගම්මැදිය අත්පත්කර ගැනීම
- පල්ලව හා වෙංග පාලකයන් අවනත කර ගැනීම

තුන්වන ගෝවින්ද (ඡගත්තුංග)

- සහෝදරයින්ගෙන් එල්ල වූ තර්පන මැඩිපැවැන්වීම
- කාංචියේ පල්ලවයන් යටත් කිරීම
- කනොජයේ සිට කොමරින් තුළුව දක්වාත් බරණැස සිට භාරැකවිව දක්වාත් රාජ්‍යාකෘතිට බලය ව්‍යාප්ත කිරීම සහ රාජ්‍යාකෘතිට බල ව්‍යාප්තියේ උච්චත ම අවස්ථාව බවට පත්කිරීම

පළමුවන අමෝසවර්ෂ (සර්ව)

- රාජ්‍යාකෘතිට බලය තරමක් දුර්වල වීම
- අගනුවර හයිඳුබාදයේ මාන්‍යවේත්තවලට ගෙනයාම

දෙවන ක්‍රිං්ග

- අංග, මගධ හා කාලීං ප්‍රදේශ අත්පත් කර ගැනීම

තුන්වන ඉන්ද

- කනොජය අත්පත් කර ගැනීම

තුන්වන ක්‍රිං්ග

- අවසාන බලවත් පාලකයා වීම
- කාංචි, තන්ජේරය අත්පත් කර ගැනීම
- ලෝල රාජ්‍යයට හිමිකම් කියු රාජ්‍යාධිත්‍යය කුමාරයා මරණයට පත්කිරීම

රාජ්‍යාලුවට රාජ්‍යයේ පරිභාතිය

- දුර්වල පාලකයින් බලයට පත්වීම
- මධ්‍යම පාලනය දුර්වල වීම
- ප්‍රාන්ත පාලකයින් ස්වාධීන වීම
- පරමාරයන්ගේ ආක්‍රමණ

රාජ්‍යාලුවට පාලන සමයේ ආගමික, සාහිත්‍ය, කලා හා ගැහ නිරමාණ ක්ෂේත්‍රවල දියුණුව පණ්ඩියායේ

හයවන සියවස අවසාන හාගයේ දකුණු ඉන්දියාවේ ප්‍රබල රාජ්‍යයක් බවට පත්වීම

- පණ්ඩි ඉතිහාසයේ අවධි දෙකකි
- පළමුවන පාණ්ඩි අධිරාජ්‍යය - (670 - 920)
- දෙවන පාණ්ඩි අධිරාජ්‍යය (1216 - 1310)

පළමුවන පාණ්ඩි අධිරාජ්‍යය

ආරම්භක පාලකයා කුදාන්ගේන්

- මාරවර්මන් අවනිගුලාමණී
- ගේන්දන්
- අරිකේසරී මාරවර්මන්
- කේර්ව්ච්චයියන් (රණධිර)
- පළමුවන රාජසිංහ මාරවර්මන්
- පළමුවන වරුණ මහාරාජ (ඡරීල පාරාන්තක)
- පාණ්ඩි අධිරාජ්‍ය තත්ත්වයට ගෙන ඒමට පදනම දැමීම
- රාජ්‍යය තංපෝරු හා කොයිම්බවටෝර් ප්‍රදේශවලට පැතිරීම

ශ්‍රීමාර ශ්‍රී වල්ලන

- දකුණු ඉන්දියාවන් බැහැරට ව්‍යාප්ත වීම
- ලංකාව ආක්‍රමණය කිරීම
- පල්ලවයන් හා ඇති වූ ගැටුම්

දෙවන වරුණ වර්මන් බලයට පත්වීම සඳහා ලංකාවේ දෙවන සේනා රුපුගේ සහයෝගය ලබා ගැනීම, වෝළයන් හා ගැටුම්

පරන්තන වීරනාරායන බලයට පත්වීම

- පාණ්ඩි බලය අහිබවා වෝළ බලය ඉස්මතු වීම
- දෙවන රාජසිංහ මාරවර්මන් පල්ලව, වෝළ, ගංග ඒකාබද්ධ ප්‍රභාරයෙන්- වෝළයන් අතින් පරාජය වීම - රාජක්ෂාධ හාණ්ඩ රැගෙන ලංකාවට පලා ඒම
- පාණ්ඩි දේශය 10 වැනි සියවස අවසාන හාගයේ වෝළ ආධිපත්‍යයට නතුවීම

දෙවන පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍යය

- වෝල අධිරාජ්‍යයේ සිහසුන සඳහා ඇති වූ අරගල හේතු කොට ගෙන උද්‍යත වූ දුබලතා නිසා 12 සියවස වනවිට පාණ්ඩිය, බලය

නැග ඒම සහ පාණ්ඩිය රාජ්‍යය අධිරාජ්‍යයක් බවට පත්වීම

ඡවාවර්මන් කුලසේකර - පාණ්ඩිය බලය නැවත ගොඩනැගීම

පළමුවන වැනි මාරවර්මන් සුන්දර පාණ්ඩිය

- වෝල රාජ්‍යය ආකුමණය කිරීම
- ඡවාවර්මන් සුන්දර පාණ්ඩිය
- දෙවන පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍යයේ බලවත් ම පාලකයා වීම
- නොයිසාල, කේරල හා වෝලයන් මරදනය කිරීම
- කාංචියේ පල්ලවයන් මරදනය කිරීම

පළමුවන මාරවර්මන් කුලසේකර

- දිග්විජය ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම

දෙවන පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍යය බිඳවැටීම

- පළමුවන හේතු මාරවර්මන් කුලසේකරගෙන් පසු ඇති වූ සිවිල් අරගල
- දිල්ලි සුල්තාන් රාජ්‍යයේ නැගී ඒම
- විජයනාගර රාජධානිය ගොඩනැගීම

ආණ්ඩු ගුන්ථ

- නිලධාන්ය ගාස්ත්‍රි - දකුණු ඉන්දිය ඉතිහාසය
- තාපෑ රොම්ලා - ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය
- රායි වෝදිරි, කාලී කිංකර දත්ත - උසස් සවිස්තර ඉන්දියා ඉතිහාසය 1 කොටස
- අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව - ඉන්දියා ඉතිහාසය

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 1

රාජ්‍යාච්චට බල ව්‍යාප්තිය සඳහා ඔවුන් විසින් අනුගමනය කරනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග කොනේක් දුරට සාර්ථක විද යන්න පිළිබඳ ව විවාරාත්මක රවනයක් ලිවීම මෙමගින් අභේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මුලාගුය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- විවාරාත්මකව කරුණු ගොඩනැගීමට සිසුන් යොමු කරන්න.
- ක්‍රියාකාරකම හාරදිය යුතු දිනය දන්වන්න.
- වඩාත් සාර්ථක ලෙස ලියන ලද රවනයක් තෝරා පංතියට ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.
- ප්‍රබලතා හා දුබලතා පෙන්වා දෙමින් සිසුන්ගේ විවාරයිලිහාවය වර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 2

පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍යයේ ව්‍යාප්තිය ඉන්දියාවේ සිතියමක ලකුණු කිරීම මෙම ක්‍රියාකාරකම මගින් බලාපොරොත්තු වේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් 03කට බෙදා සූදුසූ නායකයකු පත්කර ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායම විසින් නිරමාණය කළ යුතු සිතියම සඳහා මාත්‍රකා බෙදා දෙන්න.

කණ්ඩායම 01 -	ආරම්භක අවධියේ පාණ්ඩිය බල ව්‍යාප්තිය
කණ්ඩායම 02 -	පාණ්ඩිය රාජ්‍ය අධිරාජ්‍ය දක්වා ව්‍යාප්ත වූ ආකාරය
කණ්ඩායම 03 -	පාණ්ඩිය අධිරාජ්‍ය පරිභානියට පත්වන විට ව්‍යාප්ත ව පැවති ආකාරය
- සිතියම ලකුණු කිරීමට අවශ්‍ය සිතියම් පොත් සිතියම් හා පාට පැන්සල් සපයා ගැනීමට උපදෙස් දෙන්න
- සිසුන් නිවැරදි ව සිතියම් ලකුණු කිරීමට යොමු කරන්න.
- සිතියම් නිරමාණය අවසන් කළ යුතු දිනය පිළිබඳ ව දැනුම් දෙන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම් ඇගයීමට ලක් කරන්න.
- සිතියම් නිරමාණ පන්තියේ පුද්රේගනය වන ආකාරයට බිත්තියේ සවිකරන්න.

ඡේකකය 11

වෝලු අධිරාජ්‍යය

නිපුණතාව :

ඉන්දිය ඉතිහාසය හැඩැගැසීමෙහි ලා දකුණු ඉන්දියානු සහාත්වයෙහි බලපෑම විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 11.1 වෝලු අධිරාජ්‍යයේ ප්‍රහවය හා වර්ධනය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 11.2 වෝලු අධිරාජ්‍යය ඉන්දියාවෙන් බැහැරට ව්‍යාප්ත වූ අයුරු පරීක්ෂා කරයි.
- 11.3 වෝලු පාලන තන්තුය ගොඩනැගි තිබූ ආකාරය පරීක්ෂා කරයි.
- 11.4 වෝලයන්ගේ සමාජීය, ආර්ථික, සංස්කෘතික තොරතුරු ගොනු කරයි.

කාලවිශේද සංඛ්‍යාව:

20

ඉගෙනුම් එල:

- වෝලු අධිරාජ්‍ය ඉගෙනිමට ඇති මූලාශ්‍රය පිළිබඳ ව අවබෝධ කර ගැනීම
- වෝලු අධිරාජ්‍යයේ ව්‍යාප්තිය ඉන්දියාවේ සිතියමක ලකුණු කිරීමේ හැකියාව ලබාගැනීම
- වෝලු අධිපත්‍ය ඉන්දියාවෙන් බාහිරට ව්‍යාප්ත වූ ආකාරය ලංකාව ඇසුළුන් අවබෝධ කර ගැනීම
- දුර්වල පාලනය හමුවේ බලවත් රාජ්‍යවංශ නැගි සිටින ආකාරය වෝලු පරීහානිය තුළින් වටහා ගැනීම
- වෝලයින් යටතේ සමාජ, ආර්ථික හා සංස්කෘතික ලක්ෂණ පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගැනීම

හැදින්වීම

පාණ්ඩියන්ට අවනත පාලකයකු සතු ව තිබූ තංජේරය පල්ලව සාමන්තයකු වූ විජයාලය විසින් අල්ලා ගැනීමත් සමග ම වෝලු රාජ්‍යය ආරම්භ විය. පළමුවන ආදිත්‍ය විසින් වෝලු රාජ්‍යය බලගතු රාජ්‍යයක් බවට පත්කරන ලදී. පසු ව පළමුවන පරන්තක, හා දෙවන පරන්තක බලයට පත්විය. අනතුරුව පළමුවන රාජරාජ හා පළමුවන රාජ්‍යයන්ගේ කාලවල දී වෝලු ආධිපත්‍යය ඉන්දියාවෙන් පිටතට ද ව්‍යාප්ත විය.

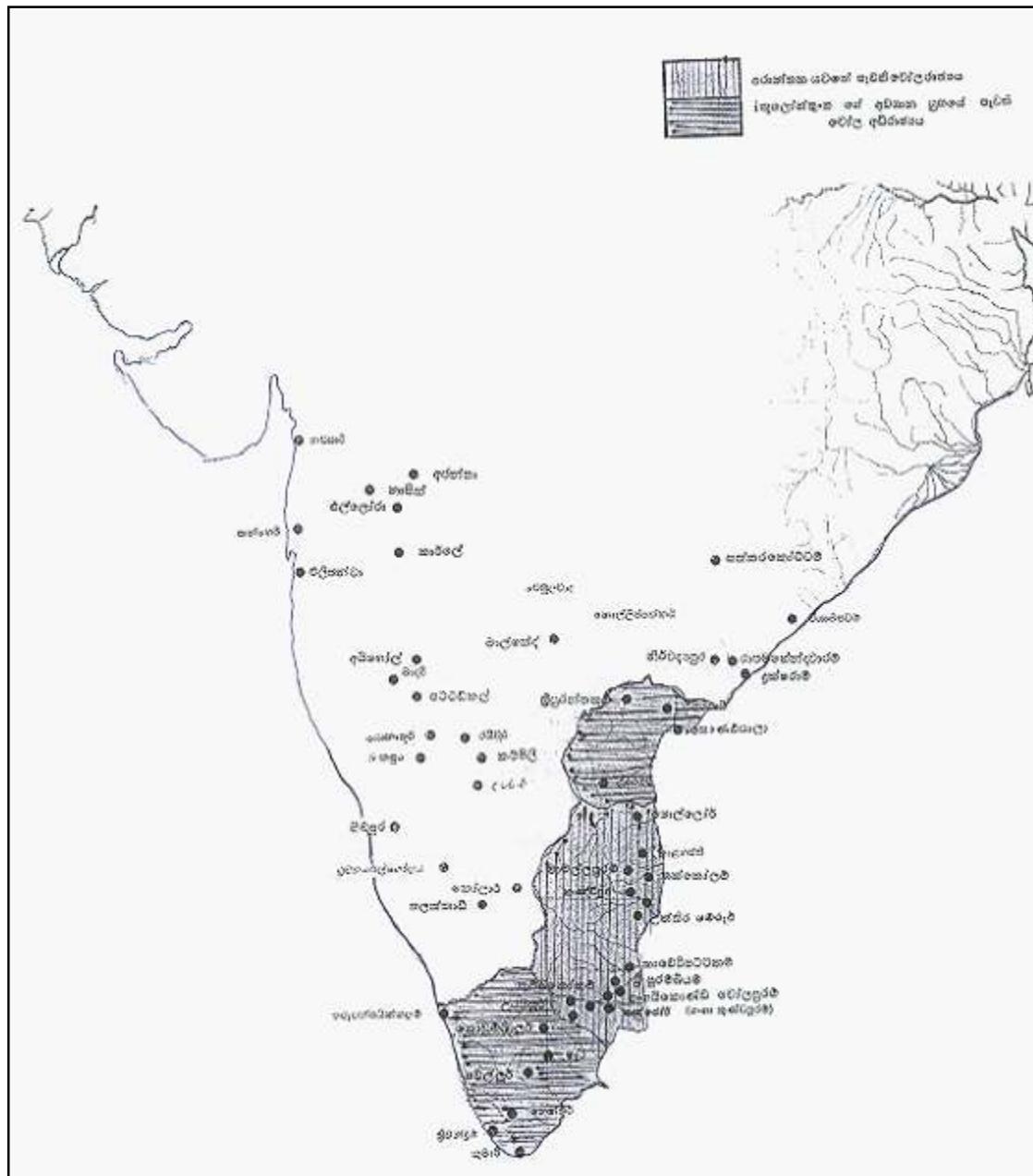
වෝලු පාලන තන්තුය සහ වෝලු සමාජීය, ආර්ථික හා සංස්කෘතික තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම මෙම ඡේකකයෙන් බළාපොරොන්තු වේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

වෝල අධිරාජ්‍යයේ ප්‍රසාදය හා වර්ධනය

- පල්ලව රාජ්‍යයේ සාමන්තයකු වූ විෂයාලයගෙන් රාජ්‍ය ආරම්භ වීම
- වෝල අධිරාජ්‍යයේ වර්ධනය හා ව්‍යාප්තිය පළමුවන ආදිත්‍ය, පළමුවන පරන්තක, පළමුවන රාජරාජ, පළමුවන රාජ්‍යන්ද, පළමුවන රාජාධිරාජ කුලෝත්තුංග රුප්තන් ද්‍රව්‍ය සිදු වූ ආකාරය විමසීම
- පාණ්ඩියන් සහ පල්ලවයන් අතර සිදු වූ ශ්‍රී පුරුම්බියම් සටනේ දී පල්ලව ජයග්‍රහණයට සහාය වූ පළමුවන ආදිත්‍ය රුප්ත පල්ලවයන් විසින් තංපෝරය අසල ප්‍රදේශය පැවරීම
- පළමුවන පරන්තක ගංග, කේරල, කොයිම්බවෝර් නායකයින්ගේ ආධාර ඇති ව වෝල රාජ්‍යය ස්ථාවර තත්ත්වයකට පත් කිරීම
- පාණ්ඩි කකුද හාණ්ඩ ලබා ගැනීමට ලංකාවට ආක්‍රමණයක් එල්ල කිරීම
- තක්කෝලම් සටනින් වෝල බලය වර්ධනය වීම තාවකාලික ව නතර වීම
- පළමුවන රාජරාජ කාලයේ දී නැවත වෝල බලය නැගී සිටින බව
 - ත්‍රිවෙන්දාම් සටනින් කේරලය ජය ගැනීම
 - මධුරාව ජය ගැනීම
 - උදගෙයි බලකොටුව අල්ලා ගැනීම
 - ලංකාව ආක්‍රමණය කොට අනුරාධපුරය අල්ලා ගැනීම
 - ගංග පාලන ප්‍රදේශ තුන යටත් කිරීම
 - විවාහ සබඳතා මගින් නැගෙනහිර වාලුකාසන් මිත්‍රකර ගැනීම
 - කාලීනය යටත් කර ගැනීම
- පළමුවන රාජ්‍යන්ද රුප්ත තම පියා අල්ලා ගත් රාජ්‍ය රුකු ගනිමින් දිග්විෂය ව්‍යාපාරයක් ගෙනයාම
 - ඉන්දියන් සාගර කළාපයේ රටවල් අල්ලා ගැනීම
 - ලංකාවේ පස්වන මිහිදු සිරහාරයට ගෙන දිවයිනේ උතුරු කොටස මුම්මුව් වෝල මණ්ඩලම් ලෙස නම් කොට යටත් ප්‍රදේශයක් ලෙස පාලනය කිරීම
 - පළමුවන රාජාධිරාජ කාලයේ වෝල හා වාලුකාසන් වෝල බලය දුරවල වීම
 - දෙවන රාජ්‍යන්ද හා පළමුන විරරාජ්‍යන්ද දුරවලයන් වීම
 - දෙවන රාජ්‍යන්ද හා පළමුවන විරරාජ්‍යන්ද දුරවල පාලකයන් වූ අතර අධිරාජ්‍යන්ද ගෙන් විෂයාලය රාජවංශය අවසාන වූ බව
 - පළමුවන කුලෝත්තුංග කාලයේ දී සම්ඛාසන්න රාජ්‍යයන් වෝල රාජ්‍යයකට අහිමි වූ බව
 - මෙකල පළමුවන විෂයභාෂු රුප්ත ලංකාව ද වෝල බලයෙන් නිදහස් කළ බව
 - කුලෝත්තුංග රාජ්‍ය කාලයේ දී වෝලයින්ට අයත් ව තිබු ප්‍රදේශ අඩු වී කාලේරි නිමිනයේ පැරණි වෝල ප්‍රදේශවලට පමණක් වෝල බලය සිමා වීම

କିନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେ
ଲୋକ ମହାଦେଵାତ୍ମକ ।
(କ୍ରୀ.ବ. 871-1118)

වෝල් පාලන තත්ත්වය

- විධිමත් සංකීර්ණ පාලන තත්ත්වයක් පළමුවන රාජේන්ද්‍ර වෝල් ඇති කිරීම.

- රජතුමා ප්‍රධාන කොටගත් පාලන ක්‍රමය

- අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සංයුතිය,

ප්‍රාදේශීය පාලනය

- පාලන බෙදීම්

- මණ්ඩලම්, වළනාඩු, නාඩු, කුරුරාම්, ජන සහා හා ඒවායේ වැදගත්කම

- අධිකරණ සංවිධානය

- පංචායත් ක්‍රමය

- රාජකීය අධිකරණය

- සාක්ෂි දීමේ ක්‍රම

- දුනුවම් දීම

- අයබඳු ක්‍රමය

වෝල් සමාජයේ හා ආර්ථික තත්ත්වය

- රජු ඇතුළු ප්‍රභූ සමාජය

- මාලිගයේ එදිනෙදා කටයුතු

- කුලය මත පදනම් වූ සමාජ ක්‍රමයක් ඇතිවීම, නමුත් යුද හා සිටිල් සේවා ඇතුළුව තමා කැමති රැකියාවක යෙදීමේ නිදහසක් තිබීම

- බාහ්මණයේ සමාජයේ උසස් ස්ථානයක් හිමිකර ගෙන සිටීම

- විවිධ කුලවලට අයත් ජනතාව තමන්ට වෙන් වූ ප්‍රදේශවල වාසය කරමින් තමන්ට ආවෙනික වාරිතු වාරිතු ආරක්ෂා කර ගැනීම

- ආක්‍රමණ හා වෙළෙඳාම තිසා පැමිණී ජනයා හේතු කරගෙන විවිධ ජන කොටස් ඇති වීම (අරාබ්, යුදෙව්, වින, පරසියන්)

අධ්‍යාපනය

- සංස්කෘත හා දෙමළ හාඡාව අධ්‍යාපන මාධ්‍ය වීම

- සංස්කෘත හාඡාව බාහ්මණයින්ගේ තනි අයිතියක් වීම

- වෘත්තීය අධ්‍යාපනය එය පුතු පරමිපරාවෙන් පැවත එන පෙළද්‍රලික කටයුත්ක්තක් වීම

- අධ්‍යාපනයේ ප්‍රධාන විෂයන් දරුණුනය, වේද, ආර්ථික විද්‍යාව, දේශපාලනය ආදිය

- **ආර්ථිකය**

- අර්ථ කුමයේ ප්‍රධාන ස්ථානයක් කැපිකර්මයට හිමි වීම
- වාරිමාර්ග සහ කැපිකාර්මික කටයුතු
- විවිධ කර්මාන්ත පැවතිම (ලෝහ, මැණික් වැනි)
- විදේශීය වෙළඳාම
- කෝවිල සංස්කෘතික මෙන්ම ආර්ථික පාලන මධ්‍යස්ථානයක් වීම
- තිරුබදු, නිවාස බදු, උත්සව බදු, තොටුපළ බදු, කඩවත් බදු, ආකර බදු, ලුණු ලේවායවලින් හා විවිධ වෘත්තීන්ගෙන් ආණ්ඩුවට ආදායම ලැබීම

වෝල සංස්කෘතිය

ආගම

- වෝලයන් දැඩි ගෙව හක්තිකයන් වූ අතර ගෙවාගමට අනුග්‍රහය දැක්වීම
- බෙංද්ධ, ජේජන ජනතාව සුළු වශයෙන් සිටීම

භාෂා

- සංස්කෘත, දේමල භාවිත වීම
- කණ්ඩා, දුවිඩ, තෙලිගු භාෂා

සාහිත්‍ය

- දුවිඩ භාෂාවෙන් ග්‍රන්ථ රචනා වීම

වාස්තු විද්‍යාව

- අධිරාජ්‍ය පුරා වෝල සම්ප්‍රදාය අනුව තනන ලද දේවාල රසක් වීම
රාජ්‍යාලේෂ්වර දේවාලය
ගංගායි කොළඹ වෝලපුරම් දේවාලය
කෙරුණාගනාප දේවාලය
උත්තර කෙකලාස දේවාලය

ගංගායි කොළඹ වෝලපුරම් දේවාලය

වෝල යුගයේ දේවාලයක් තංපේරය

මුරකි කලාව

- ලක්ෂ්මි මුරකි
- නටරාජා වැනි දේව රුප
- සත්ත්ව රුප
- ගෝපුර
- කැටයම් සහිත ස්තම්භ
- ලෙස්කඩ ප්‍රතිමා

නටරාජා

කැටයම් සහිත වෝල ස්තම්භ

චිත්‍ර කලාව

- පළමුවන රාජරාජගේ ජයග්‍රහණ ඇතුළත් විතු

වෝල අධිරාජ්‍යය පරිභානිය

- ඉන්දියාව තුළ සහ ඉන්දියාවෙන් බැහැර ප්‍රදේශවල කරන ලද දිර්ස කාලීන සටන් සඳහා දරන්නට වූ විශාල වියදම් වෝල ආර්ථිකයට බලපෑම් ඇති කිරීම.
- වෝලයන්ට විරැද්‍ය ව පාණ්ඩිය, වාළුක්ස, කේරල, කාලිංග හා පල්ලවයන් තැගි සිටීම
- දුරවල රුපුන් බලයට පත්වීම

ආගේ ගුන්ථ

• අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේනතුව	- ඉන්දියා ඉතිහාසය
• නීලකන්ධ ගාස්ත්‍රී	- දකුණු ඉන්දියා ඉතිහාසය
• බස්නායක එච්.ටී.	- ඉන්දියා ඉතිහාසය II
• තාපර් රෝමිලා	- ඉන්දියා ඉතිහාසය

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 1

වෝලු අධිරාජ්‍යයේ සංස්කෘතික අංග ලක්ෂණ පිළිබඳ ව එතිහාසික තොරතුරු ඇතුළත් පොත් පිංචක් සකස් කිරීම මෙම ක්‍රියාකාරකම මගින් අපේක්ෂා කරේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදාගන්න.
- පංතියේ සිසුන් කණ්ඩායම් 4කට බෙදා එක් එක් කණ්ඩායම සඳහා මාත්කා බෙදා දෙන්න.

කණ්ඩායම 01	-	ආගම, හාජාව හා සාහිත්‍ය
කණ්ඩායම 02	-	වාස්තු විද්‍යාව
කණ්ඩායම 03	-	මූර්ති කලාව
කණ්ඩායම 04	-	විතු කලාව
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- රේට අදාළ කරගත හැකි පින්තුර හා ඡායා රුප ලබාගත හැකි මූලාශ්‍ර
- රේට අමතර ව පරිගණක තාක්ෂණය හාවිත කිරීමේ පහසුකම් ඇති සිසුන් වෙති අඩවි පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම
- ක්‍රියාකාරකම අවසන් කර හාරදිය යුතු දිනය පිළිබඳ ව සිසුන්ට දැනුම් දෙන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායම් විසින් නිර්මාණය කරන ලද කොටස් එකතු කර පොත් පිංච සකස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම අගයන්න.

ක්‍රියාකාරකම 2

වෝලු පාලන සමය ලංකාව කෙරෙහි ඇති කළ බලපැම පිළිබඳ ව පැවරුමක් සකස් කිරීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- තොරතුරු ලබාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න
- වඩාත් නිර්මාණයිලි අයුරින් පැවරුම සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න
- සිසු පැවරුම අගයන්න

යුරෝප ඉතිහාසය

ඉතිහාසය

13 වන ග්‍රන්ථය

ඒකකය 9

වියානා සම්මේලනය

නිපුණතාව : මානව ශිෂ්ටාචාර වර්ධනයේ දී ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ගොඩනගැනීමෙන් බලවේග පිළිබඳ පරික්ෂා කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 9.1 වියානා සම්මේලනය ක්‍රියාත්මක වීම පිළිබඳ විග්‍රහ කරයි.
- 9.2 පසුකාලීන ලෝක සාමය පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි වියානා සම්මේලනය දායක වූ අයුරු පරික්ෂා කරයි.

කාලවේද සංඛ්‍යාව : 15

ඉගෙනුම් එලු:

- ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
- ජාතින් අතර ගැටුපු විසඳීම සඳහා පසුකාලීන ව වියානා සම්මේලනය පුරවාදරුගයක් වූ ආකාරය තේරුම් ගැනීම
- සාමය ආරක්ෂා කොට ගැනීම සඳහා සම්මේලන ක්‍රමයේ සාර්ථක අසාර්ථකභාවය පිළිබඳ ව විවේචනාත්මක අවබෝධයක් ලබාගැනීම

හැඳින්වීම :

1815 වෝටරු සටනේ දී නැපෝලියන් බොනපාටි පරාජය වී සිරකරුවෙකු බවට පත්වීමත් සමග ප්‍රංශයේ නැපෝලියානු යුගය අවසන් විය. විවිධ ආක්‍රමණ මගින් නැපෝලියන් අවුල් කර තිබූ යුරෝපය නැවත යෝගාතන්ත්වයට පත් කිරීමත් එහි දී ඇති කර ගනු ලබන සාමය පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමත් අරමුණු කර ගෙන බලවත් රටවල නායකයෝ 1815 දී ඕස්ට්‍රියාවේ අගනුවර වූ වියානා නගරයට රස්වූහ.

වියානා සමුළුව කැදිවීම සඳහා බලපෑ හේතු, එයට සහභාගි වූ ප්‍රධාන රටවල්, යුරෝපයේ සාමය රැකිමට සම්මේලනවාදීන් අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාමාර්ග මෙන්ම වියානා සමුළුවේ සාර්ථක අසාර්ථකභාවය යනාදි කරුණු විමර්ශනය කිරීම මෙම ඒකකයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක් :-

ප්‍රංග විජේලඩ්වය සහ නැපෙශ්ලියානු යුද්ධවලින් ගෙන ගෙන දැවෙමින් තිබූ යුරෝපයේ බලවත් රටවල නායකයන් 1815 දී වියානා නගරයට රස් ව යුරෝපයට සාමය උදාකොට දීමටත් එසේ උදාකොට ගනු ලබන සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම පිණිස මිස්ට්‍රීයාවේ වියානා හි දී පැවැත්වූ සම්මේලනය වියානා සම්මේලනය ලෙස හැදින්වේ

- වියානා සම්මේලනයට සහභාගී වූ රටවල්, මිස්ට්‍රීයාව, ප්‍රංගය, එංගලන්තය, ප්‍රංගය.

වියානා සම්මේලනය කැඳවීමට හේතු

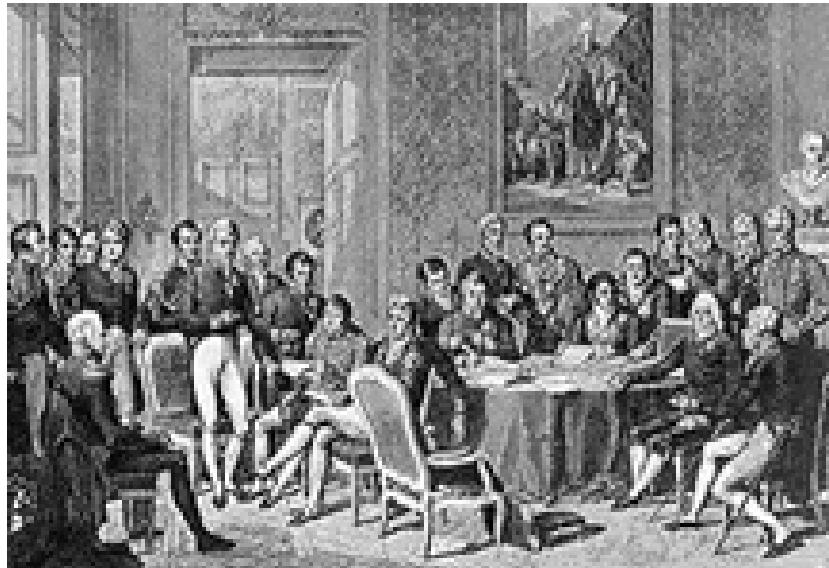
- යුරෝපයේ යුද්ධ අවසන් කිරීම
- සාමය උදාකර ගැනීම හා උදාකරගත් සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීම
- ප්‍රංගය නැවත බලවත්වීම වැළැක්වීම
- ප්‍රංග විජේලඩ්වය සහ නැපෙශ්ලියානු යුද්ධ හේතු කොට අවුල් වී තිබූ යුරෝපය යළි යථාතකත්වයට පත් කිරීම

වියානා සම්මේලනවාදීන් මූහුණ දුන් ගැටුපු

- නැපෙශ්ලියන්ගේ ක්‍රියා කලාපය නිසා අවුල් වූ යුරෝපය නැවත පෙර තිබූ තත්ත්වයට ගෙන ඒම පිළිබඳ ගැටුපුව
- ප්‍රංගය නැවත බලවත්වීම වැළැක්වීම සඳහා ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග තීරණය කිරීම
- ප්‍රංග විජේලඩ්වය මුලධර්ම අනාගතයේදී සෙසු යුරෝපා රටවලට ද පැනිර යාමට තිබූ ඉඩකඩ ඇහිරීම
- යුරෝපයේ සියලු ම රටවල ස්ථාවර ආණ්ඩු පිහිටුවීම

වියානා සම්මේලනය අනුගමනය කළ ක්‍රියාමාර්ග

- ප්‍රංගය කුළ පැරණි රාජාණ්ඩුව යළි ස්ථාපිත කිරීම - ඒ අනුව ලුව් පරපුරේ 18 වෙනි ලුව් රජුට සිහසුන ලබා දීම
- ප්‍රංගය සතු ඇතැම් ප්‍රදේශ අනෙකුත් රටවලට පවරාදීම පරමා, මොඩිනා, වස්කන් ප්‍රදේශ හැජ්ස්බර්ග් පෙළපතට පැවරීම
- ප්‍රංගයට යටත් ව තිබූ බටහිර ඉන්දියා දුපත්වලින් කොටසක්, මොල්ටා දිවයින හා කේජ්තුවූ මූත්‍රාන්ත්‍රයට පවරාදීම

වියානා සම්මුඛව

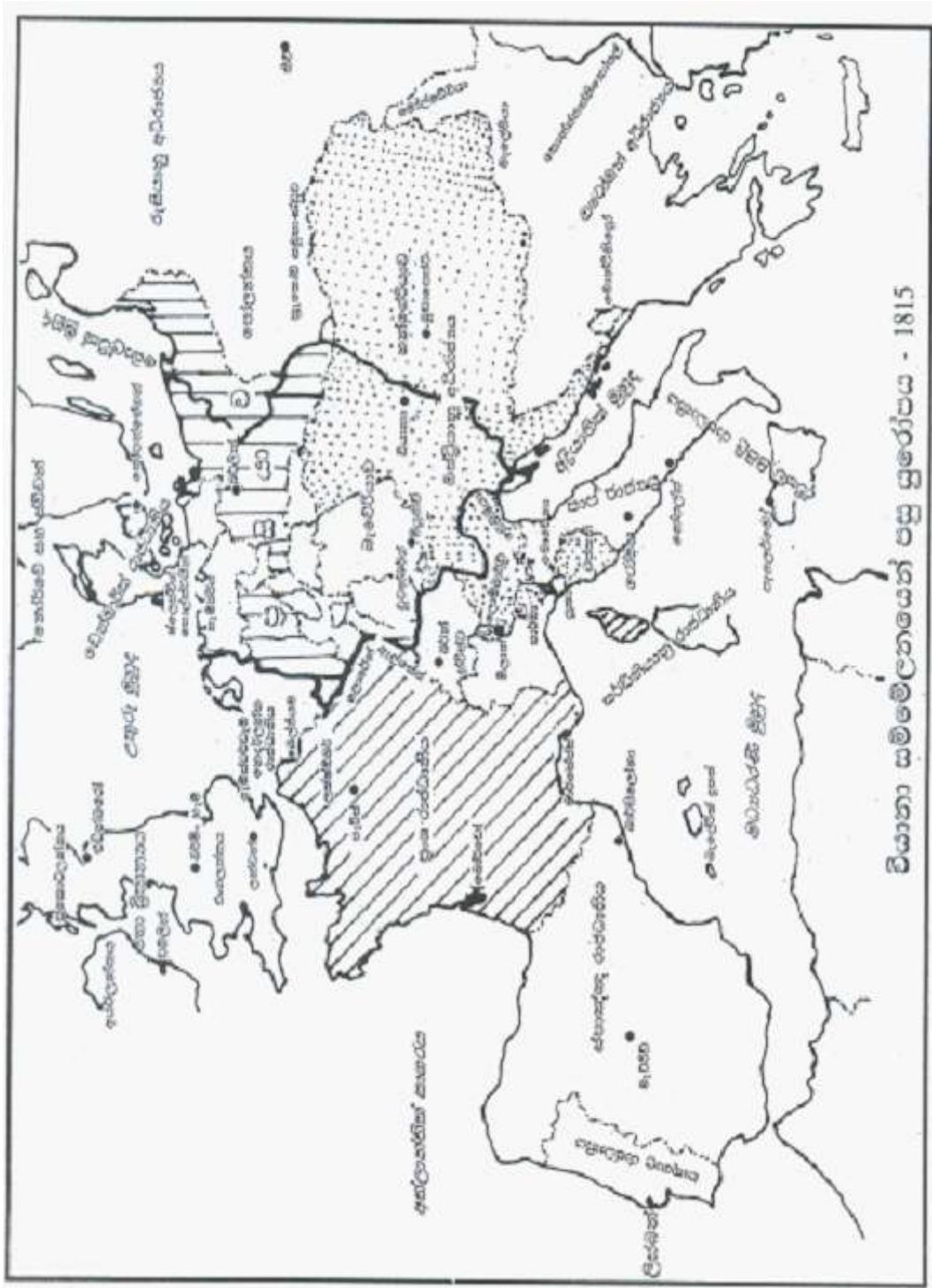
- ප්‍රංග රාජ්‍යය 1792 වන විට පැවති දේශීයාවට සීමා කිරීම
- ප්‍රංගය වටා බාධික රාජ්‍ය ගොඩනැගීම
 - ලදා:- ඕලන්දයට, බෙල්ඡියම ලබාදී ඕලන්දය බලවත් කිරීම වෙනිපිය, ලොම්බාරඩ් වැනි ඉතාලි ප්‍රදේශ කිහිපයක් ඕස්ට්‍රියාවට ලබා දීම
- ප්‍රංගයට බලවත් කිරීම සඳහා ප්‍රංගයට අලුත් ප්‍රදේශ පවරා දීම (සැක්සනියෙන් කොටසක්, වෙස්ට්පේලියාව සහ රයින් තදිය අසල ප්‍රදේශ කිහිපයක් එසේ පවරා දෙන ලදී)
- ප්‍රංගයට දූෂ්‍රවම් නියම කිරීම
- ලදා:- පැන්ත් දශලක්ෂ 500 වන්දියක් ගෙවීමට සිදු වීම වසර පහක් යනතුරු විදේශීය හමුදාවක් ප්‍රංගයේ රඳවා තැබීම

වියානා සම්මෙලනයේ ප්‍රතිඵල

- යුරෝපා ප්‍රශ්න සාකච්ඡා මගින් විසඳීමට සම්මෙලන ක්‍රමය යොදා ගැනීම
 - ලදා:- අයි - ලා වැපෙල්, ලයිබැක්, වෙරෝනා, වෙළාපෝ සම්මෙලන
- පරාජීත පක්ෂයට තදබල දූෂ්‍රවම් නොපැමිණ වීම
- ප්‍රංගයට බලවත් වීම
- වහල් වෙළදාම තහනම් කිරීම
- සහභාගි වූ රටවල් අතර තිබු පරස්පර විරෝධී අදහස් තිසා බලාපොරොත්තු වූ ප්‍රතිඵල නොලැබේයාම
- මහජාතීන් විසින් කුඩා ජාතීන් නොසලකා හැරීම

- මහාජාතින් කම අහිමතාර්ථ ඉටුකර ගැනීම
- ලිබරල්වාදී අධ්‍යක්ෂ යටපත්කිරීම
 - ලදා:- මිස්ල්‍රීයාව
- ජාතික හැරීම් වර්ධනයට මග පැදීම
 - ලදා:- ඉතාලිය
- යුමර්ඩා සාමය අවුරුදු හතලිහක් පමණ ආරක්ෂාවේම හා පසුකාලීන ව ජාතින් අතර ප්‍රශ්න විසඳීමේ දී පුර්වාදර්ශ කොට ගැනීම

(සම්මේලන කුමය 1917 ජාතින්ගේ සංගමයට මෙන් ම දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ව පිහිටුවා ගත් එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයට 1815 දී ක්‍රියාත්මක කළ සම්මේලන කුමය පුර්වාදර්ශක් වූ බව සැලකේ.)

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා සම්මේලන ක්‍රමයේ සාර්ථක අසාර්ථකතාවය වියානා සම්මේලනය ඇසුරින් පැහැදිලි කර වාර්තාවක් සකස් කිරීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- අවශ්‍ය මූලාශ්‍ය පොත් පත්, සගරා, ලිපි ද්‍රව්‍ය ආදිය සකසා ගැනීමට උපදෙස් ලබා දෙන්න
- තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මග පෙන්වීම සිදුකරන්න
- ක්‍රියාකාරකම සකස් කිරීම සඳහා කාලය ලබා දෙන්න
- සිසු නිර්මාණය අගය කරමින් අඩුපාඩු හා ද්‍රීජතා පෙන්වා දෙන්න

ක්‍රියාකාරකම 02

I. යුරෝපා සිතියමක, වියානා සම්මේලනයට සහභාගීවූ රටවල් ලකුණු කිරීම
II. 1815 වියානා සම්මේලනයෙන් පසු බිජි වූ යුරෝපයේ සිතියම නිර්මාණය කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- යුරෝපයේ ආකෘති සිතියම් දෙකක් ලබා දෙන්න
- සිතියම් සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ දැනුම් දෙන්න
- සිසුන්ගේ නිර්මාණ අගයන්න

ඒකකය 10

ත්‍රි.ව. 1815න් පසු ලිබරල්වාදී හා ජාතිකවාදී වින්තනයේ සහ බලවේග වල වර්ධනය

නිපුණතාව : ලෝක ඉතිහාසය ගොඩනැගීමට පාදක වූ දේශපාලන බලවේග පිළිබඳ ඉතාලිය හා ජර්මනිය ඇසුරින් තුළනාත්මක ව විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 10.1 ලිබරල්වාදී හා ජාතිකවාදී වින්තනවල වර්ධනය ඇසුරින් ලෝක ඉතිහාසය ගොඩනැගීමට පාදක වූ දේශපාලන බලවේග පිළිබඳ විමර්ශනය කරයි
- 10.2 ඉතාලිය එක්සත් කිරීම හා ජර්මනිය එක්සත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය ඇසුරින් ලිබරල්වාදය හා ජාතිකවාදය ප්‍රායෝගික ව හාවිත වූ අයුරු පරීක්ෂා කරයි

කාලවේදී සංඛ්‍යාව : 27

ඉගෙනුම එල :

- යුරෝපයේ ඇති වූ දේශපාලන බලවේග ලෝක ඉතිහාසය ගොඩනැවීමට බලපෑ බව අවබෝධ කරගැනීම
- 1815 වියානා සමූහවෙන් පසු ව විජ්ලේය මූලධර්ම පරාජය කිරීමට දරන ලද ප්‍රයත්න ලිබරල්වාදී හා ජාතිකවාදී බලවේගවල වර්ධනයන් සමග පරාජයට පත්වූ ආකාරය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගැනීම
- ඉතාලිය එක්සත් කිරීම හා ජර්මනිය එක්සත් කිරීමේ ව්‍යාපාරවල දී ලිබරල්වාදය හා ජාතිකවාදය, ප්‍රායෝගික ව හාවිත වූ බව අවබෝධ කර ගැනීම

හැදින්වීම :

ප්‍රංශ විජ්ලවය හා නැපෝලියානු ආකමණ නිසා යුරෝපයේ ලිබරල්වාදී ජාතිකවාදී ව්‍යාපාරවලට නව ජ්‍යෙෂ්ඨක් ලැබුණි. එහෙත් ගතානුගතික ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළ වියානා සම්මේලනවාදීන්ට අවශ්‍ය වූයේ එම ප්‍රගතියිලි බලවේග හැකිතරම් යටපත් කොට තැබීමට යි. මේ නිසා 1815 න් පසුව එබදු ජාතික ව්‍යාපාර මරුදනය කිරීමට වියානා සම්මේලනවාදීන් අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති නිසා ඔවුන් අපේක්ෂා තොකළ අන්දමින් ඒවා ගක්තිමත් වීමට කරුණු සැලසුණි. වර්ෂ 1815 - 1848 කාලයේ යුරෝපයේ රටවල් රසක ම එබදු තත්ත්වයක් පැවති අතර 1848 වර්ෂය යුරෝපය පුරා ලිබරල්වාදී, ජාතිකවාදී කැරලි ඇති වූ වසරකි. අදාළ කාල පරිවේදීය තුළ යුරෝපයේ ලිබරල්වාදී ව්‍යාපාර වර්ධනය වූ අන්දම පරීක්ෂා කිරීම මෙම විෂය එකකයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අක්වැලක්-

- ලිබරල්වාදය හා ජාතිකවාදය හැඳින්වීම්: ජාතිකත්වය යනු කිසියම් භූගෝලීය ප්‍රදේශයක් කුළ පොදු වාර්ගික, භාජාමය, ආගමික, උරුම හා සිරිත් සමුදායකින් එකට බැඳුණා වූ පොදු ආර්ථික අවශ්‍යතා මත ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ සංකල්පයකි.
- ලිබරල්වාදය යනු - දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජීය, ආගමික ආදි සැම අංශයකින් ම නිදහසක් පැවතීම යි.

ලිබරල්වාදී හා ජාතිකවාදී ව්‍යාපාරවල වර්ධනය (1815 - 1848 දක්වා)

- 1820 ස්පාක්ස්ස්කු රුපුට විරැද්ධ ව ජනතාව නැගිසිටීම
- 1820 - 21 අතර කාලය කුළ ඉතාලියේ නේපල්ස් හා පිචිමොන්ට් රාජ්‍යවල ලිබරල්වාදී ව්‍යාපාර ආරම්භ වීම
- 1827 දී ග්‍රීසිය කුරුකි ආධිපත්‍යයෙන් නිදහස්වීම සඳහා නැගිසිටීම
- 1830 දී 10 වන වාල්ස්ට එරෙහි ව ප්‍රංශයේ ජාතිකවාදී, ලිබරල්වාදී බලවේග නැගි සිටීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ රාජ්‍යීයුව (ලුව් පිලිප් යටතේ) ඔවුන්ස් රාජ්‍යීයුව බලයට පත්කිරීම
- ඒ හා සමකාලින ව වෙනත් යුරෝප්‍යා රටවල ජාතිකවාදී විජ්‍යව ඇතිවීම (මිලන්දය, බෙල්ජියම, ඉතාලිය, ජර්මනිය)
- 1848 දී නැවත ප්‍රංශයේ ජාතිකවාදී හා ලිබරල්වාදී ව්‍යාපාර නැගිසිටීම
- ලුව් නැපෝලියන් බලයට පත්වීම

ඉතාලිය එක්සත් කිරීම

- ඉතාලිය එක්සත් වීමට පෙර ඉතාලියේ පැවති තත්ත්වය
- ඉතාලියේ පැවති දේශපාලන බෙදීම
- නේපල්ස් සහ සිසිලි දුපත්, ස්පාක්ස්කුයේ, බුරුබොන් රාජ වංශය යටතේ පාලනය වීම
- රෝමය සහ මධ්‍යම ඉතාලිය පාඨ්තුමා යටතේ පාලනය වීම
- පාර්මා, මොඩිනා සහ වස්කනි, මිස්ට්‍රීයානු රජ පෙළපත් යටතේ පාලනය වීම
- වෙනිස්, ලොම්බාර්ඩ් ආදි ප්‍රදේශ මිස්ට්‍රීයානු අධිරාජ්‍ය යටතේ ද පාලනය වීම
- පිචිමොන්ට් හා සාර්චිනියා ඇතුළු ප්‍රදේශ ඉතාලි ජාතික සැවේස්සි රජ පෙළපත යටතේ පැවතිම
- නැපෝලියන්ගේ පාලනයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඉතාලි ජනතාව කුළ එක්සත් හාවය පිළිබඳ නැගිමක් ඇතිවීම
- ජාතිවාදී නැගිම් වර්ධනය

ඉතාලිය එක්සත් කිරීමට දරන ලද ප්‍රයත්තාය හා රට සම්බන්ධ ව්‍යාපාර

- ඉතාලි ජාතිකානුරාගය නැගීම
- කාබේෂ්නාරි ව්‍යාපාරය
- කාබේෂ්නාරි සංගමයේ මෙහෙයවීමෙන් 1820 දී ඔස්ට්‍රීයානු ආධිපත්‍යට විරැද්ධ ව නිදහස් සටන් ව්‍යාපාර ආරම්භ වීම
- මැසිනිගේ තරුණ ඉතාලි ව්‍යාපාරය
- ජ්‍යෝගලරිගේ නායකත්වය යටතේ නව ගුවේල්ප් ව්‍යාපාරය ආරම්භ වීම
- නවවන පියුස් පාල්තුමා ලිබරල්වාදී ආණ්ඩුකුම ප්‍රතිසංස්කරණ ඉදිරිපත් කිරීම
- 1848 ඉතාලි විමුක්ති සටන
- ප්‍රතිගාමිත්වය හිස එසවීම හා මේ ව්‍යාපාර අසාර්ථක වීම

මැසිනි

ඉතාලිය එක්සත් කිරීමේ ව්‍යාපාරයට දායක වූ අය

- කුවුන්ට් කැලුරු පිඩිමොන්ට් රාජ්‍යයේ අගමැති තනතුරට පත්වීම
- ඉතාලිය ආර්ථික අතින් සංවර්ධනය කිරීම
- ලිබරල්වාදීන්ගේ සහාය ලබා ඉතාලිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
- ඉතාලිය එක්සත් කිරීමේ ව්‍යාපාරයේ නායකත්වය පිඩිමොන්ට් රාජ්‍යයට නිමිත්වීම
- ක්‍රිමියන් යුද්ධයට සම්බන්ධ වීම
- ඉතාලිය එක්සත් කිරීමේ ව්‍යාපාරයට ප්‍රංශය හා ඕක්‍රාන්තයේ සහාය ලබාගත හැකිවීම
- කුවුන්ට් කැලුරු හා ප්‍රංශයේ කුන්වන නැපෙළාලියන් ජ්‍යෙලාමිඩරස් ගිවිසුම අත්සන් කිරීම

කුවුන්ට් කැලුරු

ගැරීබාල්චි

- ඉතාලි වැසියන් තුළ ජාතික හැඳිම් වර්ධනය කිරීම
- ගැරීබාල්චිගේ රතු කමිස හමුදාව විසින් දකුණු ඉතාලියේ ප්‍රදේශ යටත් කොට පිඩිමොන්ට් රුපුට පැවරීම
- රෝමය හැර පාප් රාජ්‍යයේ සියලු ප්‍රදේශ යටත් කර ගැනීම
- 1866 දී වෙනිසිය ඇදා ගැනීම
- 1870 රෝමය ඇදා ගැනීමෙන් ඉතාලි එක්සත් කිරීමේ ව්‍යාපාරය සම්පූර්ණ වීම

ගැරීබාල්චි

ଡକାଲିଯ ଲକ୍ଷସତ୍ଫ କିରିମ

ඡර්මනිය එක්සත් කිරීම

ඡර්මනිය එක්සත්වීමට පෙර එහි පැවති දේශපාලන කත්ත්වය

- 1648 දී වෙස්වේපේලියා ගිවිසුමේ ප්‍රතිඵල වගයෙන් ඡර්මනිය රාජ්‍ය ගණනාවකට වෙන්වීම
- නැපෝලියන් බොනපාරි ඡර්මන් ප්‍රදේශ ආක්‍රමණය කොට රයින් සංගමය පිහිටුවීම
- වියානා සමූහවෙන් පසු නැපෝලියන්ගේ ප්‍රයත්නය බිඳ දැමීම
- සොල්ටරයින් සංගමය යටතේ ආර්ථික එක්සත් හාවයක් ඇතිවීම
- ඕස්ට්‍රීයාවේ වාන්සලර් මෙටර්නික් විසින් ලිබරල්වාදී අදහස් මරදනය කිරීම උදා:- කාල්ස්බාඩ් ආයුධ
- 1830 හා 1848 කැරලි හා එවා අසාර්ථක වීම
- 1848 පුළුන්ක්පර්ට් පාර්ලිමේන්තුව හා 1848 විජ්ලවය අසාර්ථක වීම

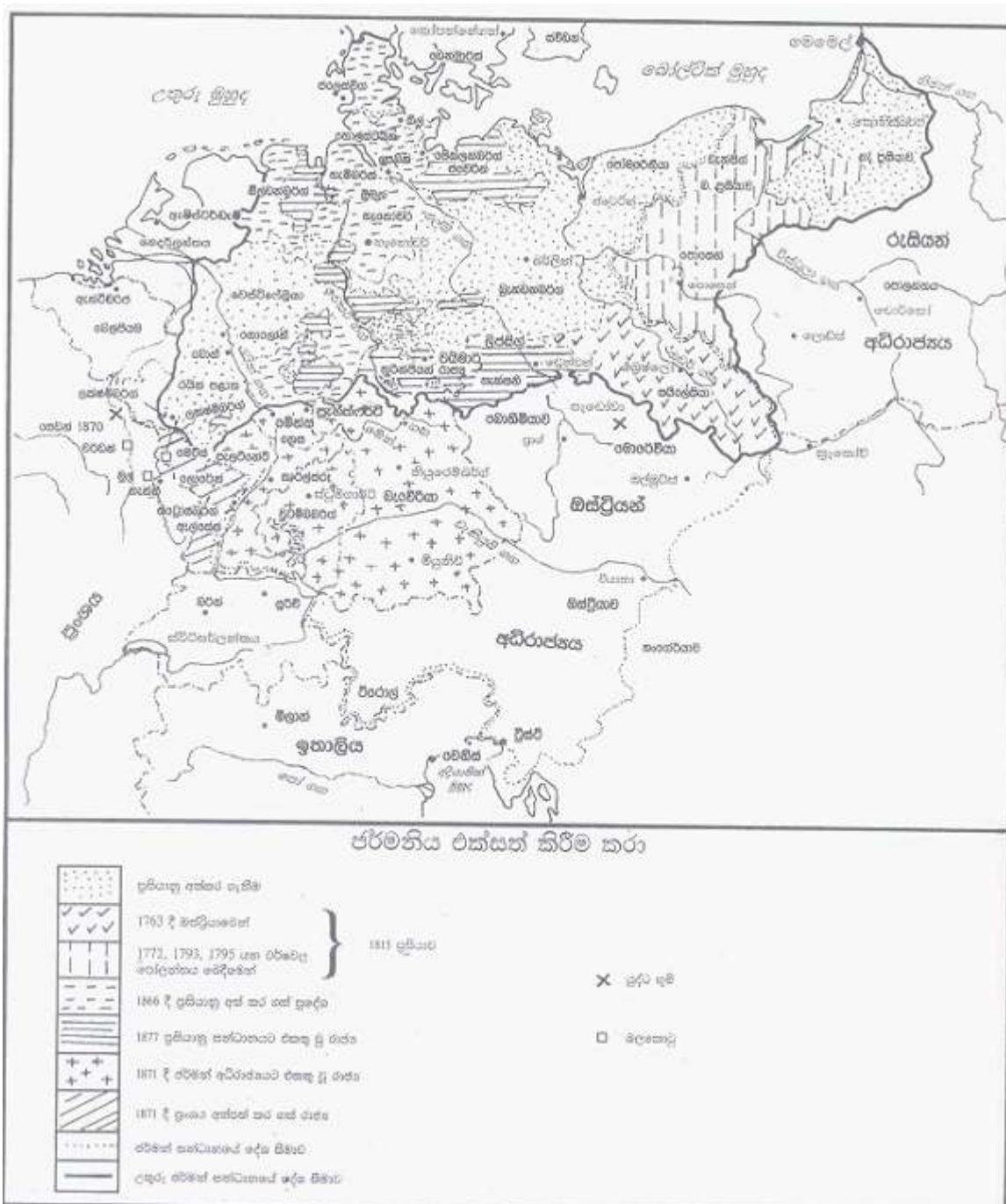
ඡර්මනිය එක්සත් කිරීමෙහි ලා බිස්මාර්ක්ගේ දායකත්ත්වය

- ඔවෝවොන් බිස්මාර්ක් පිළිබඳ නැදින්වීමක්
- ඡර්මනිය එක්සත් කිරීමේ ව්‍යාපාරයේ නායකත්ත්වය දැරීමට සුදුසු පරිදි ප්‍රමිතයාව ආර්ථික හා දේශපාලන වගයෙන් ගක්තිමත් කිරීමට ක්‍රියා කළ ආකාරය
- බිස්මාර්ක්ගේ "රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික උපාය මාර්ග "ලේ සහ යකඩ ප්‍රතිපත්තිය"
- ප්‍රමිතයාවේ යුද හමුදාව ගක්තිමත් කිරීම
- ජෙල්විග් හොල්ස්ටයින් ප්‍රශ්නය - ජෙල්විග් ඇදාගැනීම
- 1866 යුද්ධයෙන් ඕස්ට්‍රීයාව පරාජයට පත්වීම
- 1871 ප්‍රංශය පරාජය කිරීමෙන් ප්‍රසියාවේ නායකත්ත්වය යටතේ එක්සත් ඡර්මනිය පිහිටුවීම

බිස්මාර්ක්

ඡරුමනිය එක්සත් කිරීම

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 1

ඉතාලිය එක්සත් කිරීමට පෙර හා එක්සත් කිරීමෙන් පසු දැක්වන සිතියම් නිර්මාණය කිරීම.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදාගන්න.
- සිපුන් කණ්ඩායම් දෙකකට බෙදා එක් කණ්ඩායමකට නායකයු බැඟීන් පත් කරන්න.
 1. කණ්ඩායම - ඉතාලිය එක්සත් කිරීමට පෙර සිතියම
 2. කණ්ඩායම - ඉතාලිය එක්සත් කිරීමට පසු සිතියම
- සිතියම සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමට උපදෙස් දෙන්න.
- මෙම ක්‍රියාකාරකම සඳහා නිශ්චිත දිනයක් හා කාල පරිච්චේදයක් තෝරාගෙන සිපුන් දැනුවත් කරන්න.
- තම නිර්මාණ ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාව ලබාදෙන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායම්වල ප්‍රබලතා හා දුබලතා හඳුනා ගනිමින් ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 2

පර්මනිය එක්සත් කිරීමේ සම්පූර්ණ ගෞරවය බිස්මාරක්ටම හිමි විය යුතුය / නැත
මෙම මාත්‍රකාව යටතේ විවාදයක් සංවිධානය කරන්න

- විවාදය සඳහා පන්තියේ සිපුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම්වලට බෙදන්න.
- එම කණ්ඩායම් අතරින් කළේකත්වයට සිපුන් තෝරා විවාදයට සූදානම් කරන්න.
- කණ්ඩායමට අදාළ මාත්‍රකාව ලබාදෙන්න.
- විවාදයක් පැවැත්වීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු නීති රිති දන්වන්න.
- තොරතුරු රස් කර ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- විවාදය සඳහා ලකුණු දීමට සුදුසු ලකුණු ක්‍රමයක් පිළියෙළ කරන්න.
- අදාළ දිනයේ දී විවාදය පවත්වන්න.

ඒකකය 11

පළමු වන ලෝක සංග්‍රාමය

නිපුණතාව : පළමු වන ලෝක යුද්ධයේ ඩිජිස්තූ බව හා සාමයේ අර්ථවත් බව තුලනාත්මක ව විග්‍රහ කරයි

නිපුණතා මට්ටම :

- 11.1 පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමය මානව සංහතියේ ඉදිරි ගමනට බාධාකාරී වූ ආකාරය විමර්ශනය කරමින් සංග්‍රාම තත්ත්වයන්ගෙන් වැළකී සිටීමට කටයුතු කරයි.
- 11.2 ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ ප්‍රයත්ත්වයක් වගයෙන් ජාතින්ගේ සංගමයේ ක්‍රියාකාරීත්වය තුලනාත්මක ව පරීක්ෂා කරයි

කාලවේද සංඛ්‍යාව : 15

ඉගෙනුම් එල

පළමුවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයට පාදක වූ හේතු හා සංග්‍රාමයේ ප්‍රතිඵ්‍යුතු පිළිබඳ අවබෝධ කර ගැනීම

- ජාතින්ගේ සංගමය මානව වර්ගයාගේ සාමකාමී පැවැත්ම සඳහා ගත් ක්‍රියාමාර්ග අවබෝධ කර ගැනීම
- මානව වර්ගයාගේ ඉදිරි ගමනට පළමුවන ලෝක යුද්ධය නිසා වූ කළ බලපැමි පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
- ගැටුලු නිරාකරණයට සාකච්ඡා මාර්ගය නොදු ම විසඳුම බව අවබෝධ කර ගැනීම

හැඳින්වීම :

1871 දී ජර්මනිය එක්සත් රටක් බවට පත්වීම යුරෝපයේ එනෙක් පැවති බල සමතුලිතතාව වෙනස් වීමට තුළු දුන් කරුණකි. 1871 න් පසු ප්‍රංශය හා ජර්මනිය අතර තරගකාරී තත්ත්වයක් නිර්මාණය වීමත් ප්‍රංශය, හැකිතරම් යුරෝපයේ පුදකලා කර තැබීමේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියක් ජර්මනිය අනුගමනය කිරීමත්, මේ යුගයේ කුඩා පෙනෙන ලක්ෂණයකි. අනෙක් අතින් ජර්මනිය යුරෝපයේ බලවත් රටවල් සමග මිතු සම්බන්ධතා තරකර ගැනීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ද අනුගමනය කළේය. මෙම පසුබිම තුළ 1909 වන විට යුරෝපයේ බල කදවුරු දෙකක් ගොඩ තැගුණි. I ලෝක සංග්‍රාමය එහි ප්‍රතිඵ්‍යුතු දෙකක් ගොඩ තැගුණි. I ලෝක සංග්‍රාමයේ ප්‍රතිවිපාක ආදිය කෙරෙහි මෙම ඒකකයෙන් අවධානය යොමු කෙරේ.

**විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්
පළමු වන ලේක මහා සංග්‍රාමය**

පළමුවන ලේක සංග්‍රාමයට බලපෑ හේතු

දිග කාලීන හේතු

- යටත් විෂ්ට පිහිටුවා ගැනීමේ අරගලය
- වාණිජ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම පිණීස නව වෙළෙඳ පොලවල් සොයා ගැනීමට දැරූ උත්සාහය
- බ්‍රිතාන්‍යයේ හා ජර්මනියේ අධිරාජ්‍යවාදී බල අරගලය
- බෝල්කන් ජාතිවාදය

කෙටි කාලීන හේතු

- නව අධිරාජ්‍යවාදයේ වර්ධනය තුළින් නව බලවතුන් බිජිවීම (ජර්මනිය, ඉතාලිය)
- ප්‍රංශය පුදකලා කිරීමට ජර්මනිය අනුගමනය කළ ක්‍රියා මාර්ග
- යුරෝපයේ බල කැඳවුරු දෙකක් ගොඩනැගීම
- යුද අවි තරගය හා ජාත්‍යන්තර අර්ථය
- ජාත්‍යන්තර මාධ්‍ය මගින් යුද මානසිකත්වයක් තිරුමාණය කිරීම
- බෝල්කන් අරගලය තුළින් යුරෝපය උණුසුම් වීම
- ආසන්න හේතුව - මිස්ට්‍රියාවේ ඔවුන්න හිමි ප්‍රාන්ස් පර්ඩිනන්ඩ් කුමරු සහ බිසව සර්යේවෝ නගරයේ දී සාතනය කිරීම

ප්‍රාන්ස් ගර්ඩිනන්ඩ් කුමරු හා බිසව

පළමුවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය

සුද්ධමය ක්‍රියාවලිය

- සුද්ධයේ ආරම්භය
- බවහිර පෙරමුණ
- නැගෙනහිර පෙරමුණ
- අග්නිදිග සුරෝපිය පෙරමුණ
- නාවුක සුද්ධය
- ඇමරිකාවේ මැදිහත්වීම

පර්ඩිනන්ඩ් සුවලගේ සාතකයා රැහෙන යාම

ලෝක සුද්ධයේ ප්‍රතිචලන

- දේපල හා ඒවිත විනාශය
- දුෂ්චර ඒකාධිපති පාලන ක්‍රම බිඳවැටීම
- නව රාජ්‍යයන් බිඳීම්
- ජර්මනිය අපකිර්තියට පත්වීම
- ඇමරිකාව හා ශ්‍රීලංකා ලෝක බලවතුන් ලෙස නැහි ඒම
- ලෝක අර්බුද මග හරවා ගැනීමට ජාත්‍යන්තර සංවිධාන පිහිටුවීමේ උනන්දුව ඇතිවීම

ජාතීන්ගේ සංගමය

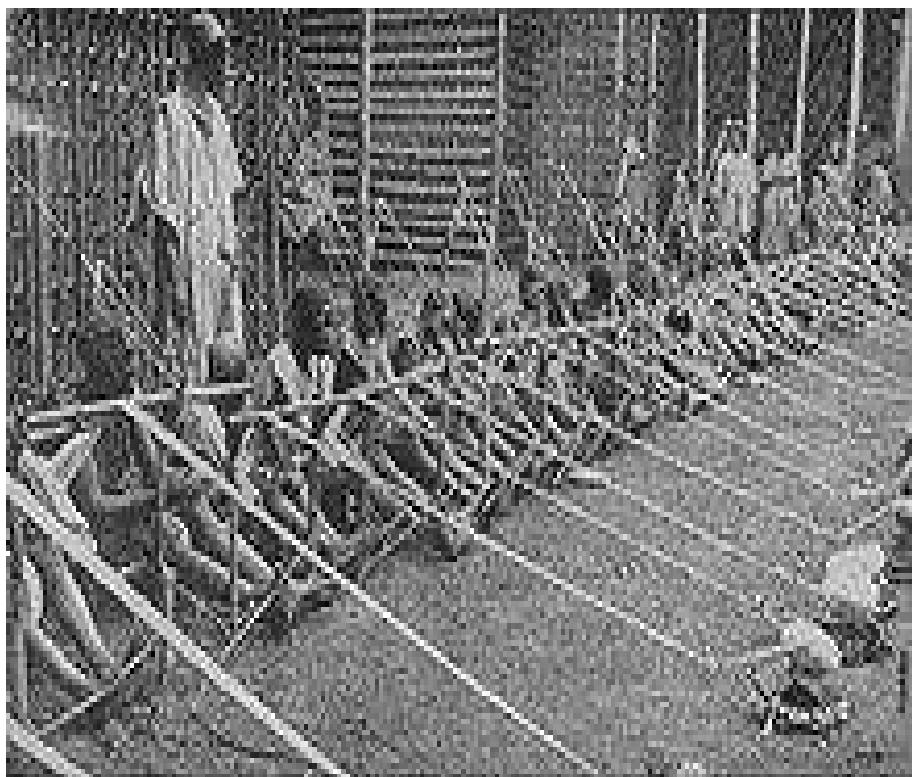
අරමුණු සහ ආරම්භය

- ජාත්‍යන්තර වාද හේද සාමකාමී ව විසඳා ගැනීම
- කුඩා රාජ්‍යයන් හි නිදහස හා සෙවකීභාවය ආරක්ෂා කර දීම
- දේශීමා ආරවුල් තිරාකරණය කිරීම
- වර්ශේල්ස් ගිවිසුම හා ජාතීන්ගේ සංගමය
- සංගමය පිහිටුවේමේ ලා මුල් වූ පුරෝගාමීන්
- ප්‍රයුත්තිය

ජාතීන්ගේ සංගමයේ ලක්ෂණ

යහපත් ලක්ෂණ

- ජගත් සංවිධාන සංකල්පය ඇතිවේම
 - ජාත්‍යන්තර සංවිධාන ගොඩනැගීම (අධිකරණ, කමිකරු, සෞඛ්‍ය)
 - ජාත්‍යන්තර ගැලුම් තිරාකරණය
 - මානව අයිතින් තහවුරු කිරීම
- (වහල් වෙළෙඳාම, සරණාගතයන් ප්‍රතිච්ඡාපනය, මත්ද්‍රව්‍ය වෙළෙඳාම තහනම් කිරීම අදිය)

කැමරන්හි ලමා ගුම්කයෝ

අයහපත් ලක්ෂණ

- බලවත් ජාතින්ගේ ඉවත් වීම
- පරාජීත ජාතින් නොසලකා හැරීම
- ලෝක සාමය පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණු බිඳ වැටීම
- කොන්දේසි උල්ලංසනය කළ විට ර්ට එරෙහි ව කටයුතු කිරීමට නොහැකි වීම
- ජාත්‍යන්තර හමුදාවක් නොතිබේම

ඉගැනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 1

ලෝක සංග්‍රාමයට සම්බන්ධ පාර්ශව දෙකට අයන් රටවල් යුරෝපා සිතියමක ලකුණු කිරීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදාගන්න.
- අදාළ පාඩම උගන්වන අතරතුරු මේ පිළිබඳ සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- ස්ථාන නාම හා ස්ථාන නිවැරදි ව ලකුණු කර ඇත්දැයි විමසා බලන්න.

ක්‍රියාකාරකම 2

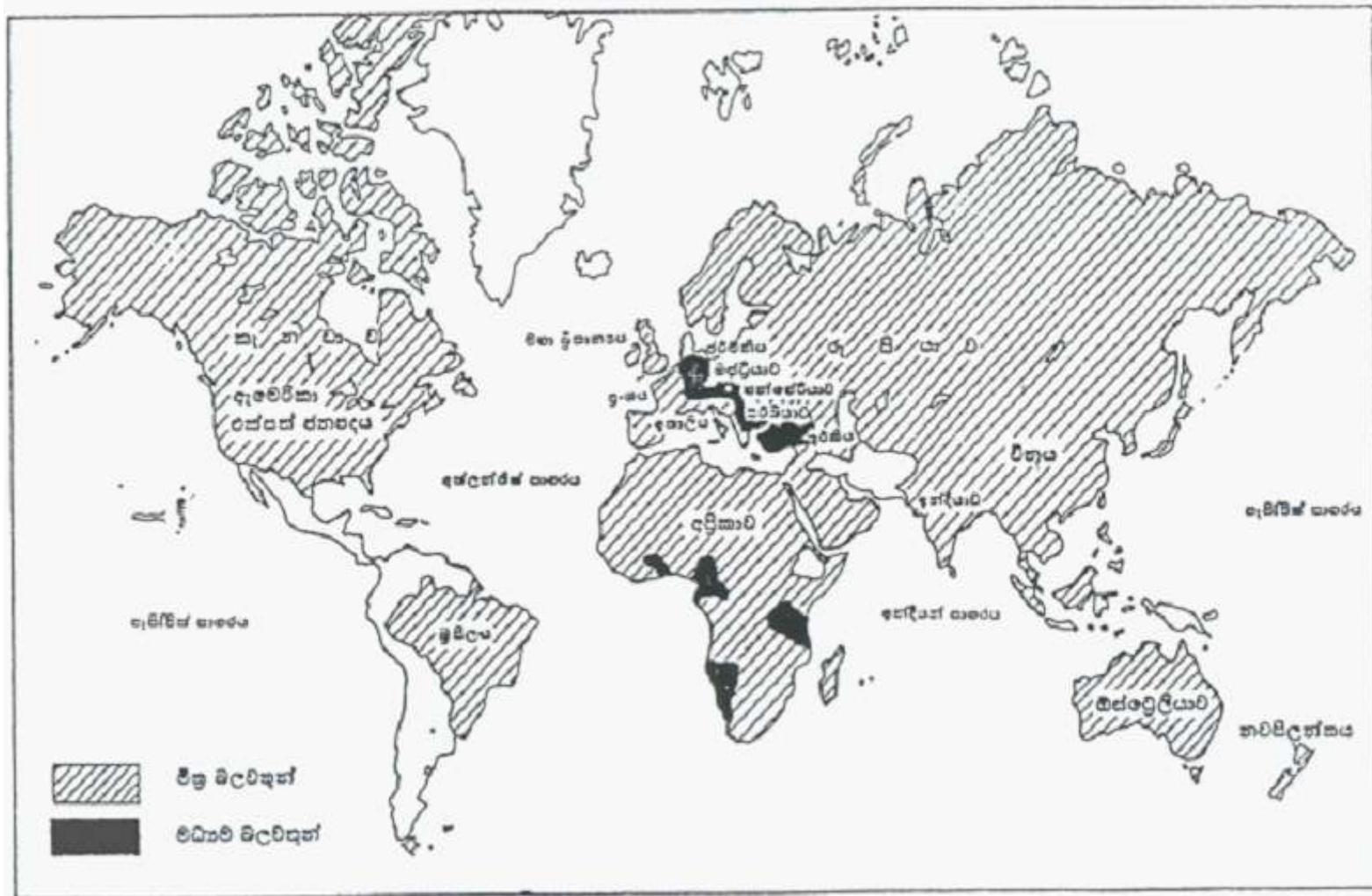
ප්‍රංශය පූදෙකලා කිරීම සඳහා ජ්‍රේමනිය අනුගමනය කළ ක්‍රියා කළාපය පළමුවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය කරා යුරෝපය යොමු කිරීමට හේතු විය. මෙම කියමන පරීක්ෂා කරමින් පැවරුමක් සකස් කරන්න.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදාගන්න.
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- පැවරුම අවසන් කර හාරදීය යුතු දිනය පිළිබඳ ව සිසුන්ට දැනුම් දෙන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම් ඇගයීමට ලක් කර ප්‍රතිපෝෂණය කරන්න.

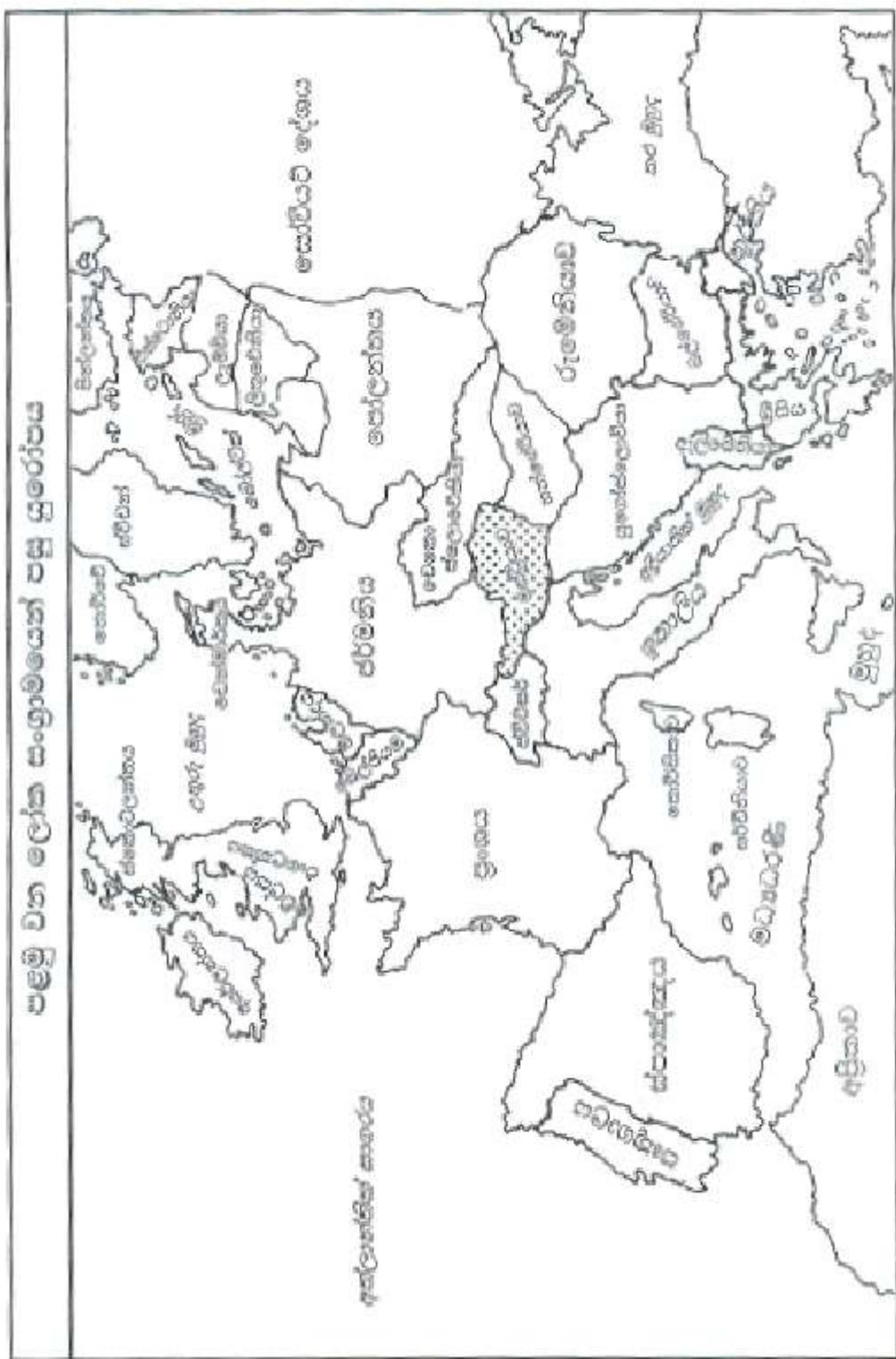
ක්‍රියාකාරකම 3

පළමුවන ලෝක යුද්ධයට පසු ඉතාලිය හා ජ්‍රේමනිය යන රටවලට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය නොගැළපීම දෙවනි ලෝක යුද්ධයට මග පැදිය. මේ කියමනට පක්ෂ ව හා විපක්ෂ ව තොරතුරු රසකර බිජ්‍යා ප්‍රුවත් පතක් සඳහා වාර්තාවක් සකස් කිරීම.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න
- පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් 02කට බෙදා එක් එක් කණ්ඩායමට මාත්‍රකාව ලබාදෙන්න
 1. කණ්ඩායම - පක්ෂ ව තොරතුරු
 2. කණ්ඩායම - විපක්ෂ ව තොරතුරු
- තොරතුරු ලබාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න
- ප්‍රබලතා හා දුබලතා පෙන්වා දෙමින් සිසු ක්‍රියාකාරකම අගය කරන්න

වත් ලෝක සංග්‍රාමය - පිල් ගෙදීම

ඒකකය 12

රැසියන් විප්ලවය

නිපුණතාව : මානව සංහතියේ ප්‍රගමනයට සම්බන්ධ වැදගත් විප්ලවය බලවෙශ පිළිබඳ විමර්ශනය කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 12.1 රැසියන් විප්ලවයට හේතු හා විප්ලවය සිදු වූ ආකාරකය පැහැදිලි කරයි.
- 12.2 ලෝක හිම්ටාවාරයේ පෙශීණයට රැසියන් විප්ලවයෙන් ලද ආහාරය විමර්ශනය කරයි.

කාලවිජේද සංඛ්‍යාව : 15

ඉගෙනුම් එල :

සමාජ වාදය අරමුණු කරගතිමින් ඇති වූ රැසියන් විප්ලවය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම

හැදින්වීම :

මානව සංහතියේ ප්‍රගමනයට සම්බන්ධ වූ වැදගත් සන්ධිස්ථානයක් ලෙස රැසින් විප්ලවය හැදින්වීය හැකි ය. රැසියාවේ පැවතුණු දුෂ්චිත ඒකාධිපති සාර් රාජාණ්ඩු පාලනය නිසා රැසියන් ජනතාව දැඩි පිඩිනයකට පත් ව සිටියන. සාර් රජවරු දේවවරම්වාදී සංකල්ප හාවිත කරමින් ඒකාධිපති පාලනයන් මෙහෙය වූ අතර රඳල බලය තුළින් ද ජනතාව පිඩිනයට ලක් විය. ගොවීන්ට ඉඩම් අයිතිය අහිමි ව තිබේමත් කම්කරුවන්ගේ ගුමය සුරා කැමත් නිසා සාර් රාජාණ්ඩුව කෙරෙහි ජනතා අප්‍රසාදය වැඩිවෙමින් පැවතිණි. රැසියන්, ජපන් යුද්ධයෙන් රැසියාව පරාජය වීමත් සමග එරට තත්ත්වය වඩාත් අයහපත් විය. ඒ අනුව ආහාර ඉඩම් සාමය යන සටන් පායය යටතේ සංවිධානය වූ රැසියන් ජනතාව 1917 දී දෙවන නිකලස් සාර් රජුගේ රාජාණ්ඩුව බිඳ හෙළු සමාජවාදී රාජ්‍යයක් බිහිකර ගත්හ. මෙසේ රැසියාවේ ඇති වූ බොල්ජෙවික් විප්ලවය තුළින් ලෝකයේ ප්‍රථම සමාජවාදී රාජ්‍ය බිහිවිය. ලෝක දේශපාලනයේ වැදගත් සාධකයක් වූ රැසියන් විප්ලවය පිළිබඳ කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පරිවිෂේදයේ අප්‍රේක්ෂාවයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්:-

රුසියන් විප්ලවයට බලපෑ හේතු

- සමාජවාදී වින්තනයේ වර්ධනය
 - සමාජවාදය යනු කුමක්ද?
 - දාස් කැපිටාල් (බනවාදය) නම් කානියෙන් ප්‍රකාශිත මතවාදයේ මූලික ලක්ෂණ
 - කොමියුනිස්ට්වාදය පෝෂණය කළ වින්තකයන්
 - කොමියුනිස්ට් ප්‍රකාශනය
 - පැරිස් කොමියුනිය
- සමාජවාදී පක්ෂවල වර්ධනය
- විප්ලවයට ආසන්න සමයේ රුසියාවේ දේශපාලන, ආර්ථික හා සමාජ තත්ත්වය දේශපාලන හේතු
 - දුෂ්චිත රාජාණ්ඩ්වාව
 - 1905 මහා වැඩ වර්ෂනය
 - 1905 රුසියන් ජපන් යුද්ධයෙන් සහ 1914 ලෝක යුද්ධයෙන් රුසියාව ලැබූ පරාජයන්

මහා වැඩ වර්ෂනය

ආර්ථික හේතු

- සාම්ප්‍රදායික වැඩවසම් ආර්ථික ක්‍රමය
- ජනගහන වර්ධනය, විරෝධියාව සහ දිලිඳුකම
- යුද්ධවලට මැදිහත්වීම නිසා ඇති වූ ආර්ථික ප්‍රතිච්චිතය
- කර්මාන්ත සඳහා ප්‍රංශ, ජර්මන්, ඇමරිකා ආයෝජකයින් පෙළඳවීම සහ ගුම සුරාකැම
- ගොවි, කමිකරු, මධ්‍යම ප්‍රතිච්චිතය පිඩාවට පත් ව සිටීම
- රුසියානු භාණ්ඩාගාරය පිරිහිම

සමාජය හේතු

- ප්‍රබල මධ්‍යම ප්‍රතියක් නොවීම
- දාරුණිකයින්ගේ අදහස් රුසියන් සමාජය තුළ ජනප්‍රිය වීම
- බෝල්ජේවික් පක්ෂය බිජිවීම

රුසියන් විෂ්ලවය සිදු වූ ආකාරය

- මෙන්ඡේවික් රජයේ අසාර්ථක වීම
- කෙරන්ස්කි රජය බිඳ වැටීම සහ බෝල්ජේවික්වරුන් ජයගහනය කිරීම
- 1918 සේවියට සමාජවාදී සමුහාණ්ඩුබලයට පත්වීම

රුසියන් විෂ්ලවයේ වැදගත්කම

- ලෝකයේ ප්‍රථම සමාජවාදී රාජ්‍යය වීම සහ සමාජවාදී කඩවුරට ආදර්ශයක් සැපයීම
- නිර්ධන ප්‍රතියේ ජයගහනය
- සැලසුම් සහගත අර්ථ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම

ଲିଚ୍ଚଲିଵଦେ ନିଯାମିତା

ରକ୍ତ ହାମ୍ରିଦାଳ

ඉගැනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

රුසියන් විප්ලවය පිළිබඳ තොරතුරු ගොනුවක් සැකසීම

දේශපාලන, සමාජ ආර්ථික යන සැම කේෂ්ටූයක ම වූ අවශ්‍යතා රුසියන් විප්ලවය සඳහා හේතු විය. මේ එක් එක් ක්ෂේත්‍ර රුසියන් විප්ලවය සඳහා හේතු වූ ආකාරය පිළිබඳ ව තොරතුරු ගොනුවක් සැකසීම මෙහි අරමුණයි.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න

01 කණ්ඩායම්	-	විප්ලවයට බලපෑ දේශපාලන හේතු
02 කණ්ඩායම	-	විප්ලවයට බලපෑ ආර්ථික හේතු
03 කණ්ඩායම	-	විප්ලවයට බලපෑ සමාජ හේතු
- එක් එක් කණ්ඩායමට තමන්ට අයත් මාතෘකා ලබාදෙන්න
- තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න
- එක් එක් කණ්ඩායම විසින් රස්කළ තොරතුරු පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න
- ගුරු සහාය ඇති ව රස්කරගන්නා ලද තොරතුරු ඇසුරින් තොරතුරු ගොනුවක් සකස් කරන්න

ක්‍රියාකාරකම 02

විප්ලවය කුළින් බිජිවූ රුසියානු සමාජවාදී රාජ්‍යය ලෝක ඉතිහාසය කෙරෙහි විශාල බලපෑමක් විය. මේ ප්‍රකාශය අනුව රුසියන් විප්ලවයේ වැදගත්කම පිළිබඳ වාර්තාවක් සකස් කිරීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු ලබාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- සිපු ක්‍රියාකාරකම ඇගයීමට ලක් කරන්න.
- සිපු ක්‍රියාකාරකම අතරින් වඩාත් සාර්ථක ඒවා පන්තියේ සියලු දෙනාට අධ්‍යයනය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.

ඒකකය 13

පැසිස්විවාදය හා නාසිවාදය

නීපුණතා : ලෝක ඉතිහාසය ගොඩනගැමීමට පාදක වූ දේශපාලන බලවේග පිළිබඳ පැසිස්විවාදය හා නාසිවාදය ඇසුරින් කුලනාත්මක ව විග්‍රහ කර බලයි.

නීපුණතා මට්ටම :

- 13.1 පැසිස්විවාදය හා නාසිවාදය ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය පරික්ෂා කරයි
- 13.2 පැසිස්විවාදය හා නාසිවාදය අතර සම්බන්ධතාව පැහැදිලි කරයි.

කාලවිශේද සංඛ්‍යාව : 15

ඉගෙනුම් එල :

- පැසිස්විවාදය හා නාසිවාදය පිළිබඳ අවබෝධය ලබාගැනීම
- පැසිස්විවාදී හා නාසිවාදී බලවේග දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය කෙරෙහි බලපෑ ආකාරය සොයා බැලීම.

හැදින්වීම

පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ව ජයග්‍රාහී රටවල් සහ පරාලීත ජර්මනිය අතර අත්සන් කරනු ලැබූ වර්සේල්ස් ගිවිසුම මගින් ජර්මනියට දැඩි දැඩිවම් පමුණුවන ලදී.

හිටිලර් වැනි නටිස්වාදී ඒකාධීපති පාලකයෙකුට ජර්මනිය කුළ බලවත් වීමට පදනම සකස් වුයේ මේ තත්ත්වය කුළ ය. එමෙන් ම ඉතාලිය පළමුවන ලෝක යුද්ධය සමයේ දී මිතු එක්වුයේ යුද්ධයන් වැඩි වාසි ලබා ගැනීමේ අරමුණ ඇති ව ය. එහෙත් යුද්ධය නිමාවීමෙන් පසු ඉතාලිය අපේක්ෂා හංගත්වයකට පත් වූ අතර ලෝක ආර්ථික පිබිනය හමුවේ ඉතාලිය කුළ ද විවිධ ආර්ථික, සමාජීය ගැටලු මත්‍යිය. මේ තත්ත්වයෙන් ප්‍රයෝගනගත් බෙනිටෝ මුසේෂ්ලිනි ද පැසිස්විවාදී ප්‍රතිපත්ති ඔස්සේ ඉතාලියේ බලවත් පුද්ගලයකු බවට පත්වීය.

පැසිස්විවාදී හා නාසිවාදී බලවේගවල ස්වරුපය හා ඒවා මගින් ලෝක ඉතිහාසය කෙරෙහි ඇති කළ බලපෑම් පිළිබඳ අධ්‍යයනය සඳහා මෙම ඒකකය වෙන් වේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

ඉතාලියේ පැසිස්විවාදය

- පැසිස්විවාදයේ ස්වරුපය
- සමාජවාදයට විරැද්ධ පිළිවෙතක් වීම
 - සමාජවාදී හා දහවාදී අදහස් මිගු වී පැවතීම
 - බලකාම් ආයුදායක දේශපාලන ස්වරුපයක් ගැනීම

පැසිස්විවාදයේ වර්ධනයට හේතු

- පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ඉතාලිය අභේක්ෂා හංගත්වයට පත්වීම
- පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ඇති වූ සමාජ ආර්ථික ගැටලු
 - රැකියා ප්‍රශ්නය
 - කාර්මික, වාණිජ පරිභාතිය
 - විනය පිරිහිම
 - වාමාංශික ව්‍යාපාර බිජිවීම
 - වැඩි වර්ෂන
- පැවති ආණ්ඩුවට ඉතාලිය පාලනය කළ නොහැකි වීම
- මේ තුළ මූසේෂ්ලිනී පැසිස්වාදී පක්ෂය නිර්මාණය කිරීම

පැසිස්විවාදයේ ප්‍රතිඵල

- ගක්තිමත් රුපයක් ගොඩනැගීමට හැකි වීම
- ඉතාලිය තුළ ආර්ථික හා සමාජමය දියුණුවක් ඇති වීම
- විවිධ දුෂණ ක්‍රියා මැඩි පැවැත්වීම
- ආගමික ප්‍රශ්නය විසඳීම (ලැටරන් ගිවිසුම)
- මූසේෂ්ලිනීගේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය සහ එහි අසාර්ථක බව
- දෙවන ලෝක යුද්ධයකට මග පැදීම

පර්මනියේ නාසිවාදයේ ස්වරූපය

- ජාතිවාදය පදනම් කරගත් දේශපාලන ක්‍රමයක් වීම
- පර්මන් ජාතිය ලෝකයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම ජාතිය ලෙස සැලකීම
- සමාජවාදයට විරැද්ධ පිළිවෙතක් වීම
- සමාජවාදී හා දහවාදී අදහස් මිණු ව පැවතීම
- බලකාම් ආයුදායක දේශපාලන ස්වරූපයක් ගැනීම
- රාජ්‍යය උත්තරීතර ලෙස සැලකීම

හිටිලර්

නාසිවාදයේ වර්ධනයට හේතු

- පළමුවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයෙන් පසු පර්මනිය තුළ ඇති වූ තත්ත්වය
- 1930 ලෝක ආර්ථික පරිභානිය
- වර්ශේල්ස් ගිවිසුම මගින් පර්මනියට පැමිණී වූ දඩුවම්
- පර්මන් ජාතිය තුළ පැවති එතිහාසික රණකාම් සම්ප්‍රදාය
- විරැද්ධවාදී දේශපාලන සංවිධාන විනාශ කිරීම
- ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා සාකච්ඡා පිළිකුල් කිරීම
- නාසිවාදී ධර්මයට විරැද්ධ ව ක්‍රියා කිරීමට බෙහිර ජාතින් අපොහොසත් වීම
- හිටිලර්ගේ පොරුෂය

නාසිවාදයේ ප්‍රතිඵල

- පර්මනිය තුළ ඇති වූ දියුණුව
- කාර්මික
- කෘෂිකාර්මික
- රක්ෂා ප්‍රශ්නය විසඳීම
- සෞඛ්‍ය තත්ත්වය දියුණුවීම
- ක්‍රිඩා කටයුතු
- යුදේවිවන්ට දරුණු වධ නිංසා පැමිණවීම
- වෘත්තීය සංගම් තහනම සහ කමිකරු මරුදාය
- නාසි පර්මනියේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය
- දෙවන ලෝක යුද්ධයට මග පැදීම

කාර්මික දියුණුව - නිපදවී
මෝටර් රථයක්

පැසිස්ට්ට්වාදය හා නාසිවාදය අතර සම්බන්ධතා

- ඉතාලිය තුළ පැසිස්ට්ට්වාදයන් පර්මනිය තුළ නාසිවාදයන් වර්ධනය වීමට බලපෑ පසුවේමෙහි සමානත්වය
- නායකත්ව ස්වභාවය
- දේශපාලන තත්ත්වය
- ආර්ථික ගැටුපු
- සමාජීය තත්ත්වය
- නාසිවාදීන්ගේ හා පැසිස්ට්ට්වාදීන්ගේ අධිරාජ්‍යවාදී ක්‍රියාකලාපය
- හිටිලර් හා මූසෝලිනී එකමුතුව
- නාසිවාදය හා පැසිස්ට්ට් වාදය යන දෙකම දෙවනි ලෝක යුද්ධයට මග පැදීම

හිටිලර් සහ මූසෝලිනීගේ
මිත්‍රත්වය

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම් 01

නාසිවාදයේ හා පැසිස්විවාදය පිළිබඳ ලිපියක් සැකසීම ඒ අනුව නාසිවාදයේ හා පැසිස්විවාදයේ ස්වරුපය, ආරම්භය, වර්ධනය යන අංශ පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් කරමින් ලිපිය සැකසීය යුතුවේ.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදාගන්න.
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- වඩාත් නිර්මාණයිලි ව ලිපිය සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- වඩාත් හොඳ නිර්මාණ පත්තියේ සියලුළුන්ට ම කියවීමට හැකි පරිදි පන්ති කාමරයේ පුද්ගලනය කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම් 02

නාසිවාදයේ හා පැසිස්විවාදයේ ක්‍රියාකාරිත්වය දෙවන ලෝක යුද්ධයට හේතු විය. මෙම ප්‍රකාශයට හේතු දක්වමින් ප්‍රවත්පන් වාර්තාවක් සකසන්න

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- අදාළ මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දන්වන්න.
- වඩාත් තර්කානුකුල ව කරුණු ගොනු කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිපු ක්‍රියාකාරකම සඳහා ඇගයීම සිදු කරන්න.

ඒකකය 14

දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය

නිපුණතාව : දෙවන ලෝක යුද්ධයේ බිජිසුනු බව සහ සාමයේ අර්ථවත් බව පිළිබඳ අවබෝධයෙන් කටයුතු කරයි.

නිපුණතා මට්ටම් :

- 14.1 දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය මානව සංහතියේ ඉදිරි ගමනට බාධාකාරී වූ ආකාරය විමර්ශනය කරමින් සංග්‍රාම තත්ත්වයන්ගෙන් වැළකී සිටීමට කටයුතු කරයි
- 14.2 ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ මාරුගයක් වශයෙන් පිහිටුවා ගත් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය පිළිබඳ පැහැදිලි කරයි.

කාලවිශේද සංඛ්‍යාව : 15

ඉගෙනුම් එල :

- විනාශකාරී තත්ත්වයක් නැවත ඇතිවීම වැළකීම, ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීම හා ජාතීන් ගේ දියුණුව සැලැස්වීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවයේ වැදගත්කම පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනීම
- දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයට බලපෑ හේතු හා ප්‍රතිඵල අධ්‍යයනය කිරීම
- ජාතීන්ගේ ඉදිරි ගමනට එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ගක්තියක් වී ඇති ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම

හැදින්වීම

පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමයේ ප්‍රතිඵල ක්‍රිඩ්‍රින් ම දෙවන ලෝක යුද්ධයට මග පැසු බව විවාරකයන්ගේ අදහස වේ. වර්සේල්ස් ගිවිසුම මගින් ජර්මනියට පැමිණ වූ දුවුවම හේතුවෙන් හිටුලර් වැනි නට්සිවාදී නායකයෙකු පසු කාලයේ ජර්මනියේ බලය ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබුණි. 1933 දී ජර්මනියේ බලය ලබාගත් හිටුලර් වසර ක් ගතවන විට දෙවන වන ලෝක සංග්‍රාමය ආරම්භ කළේය.

දෙවන ලෝක යුද්ධය මහද්වීප කිහිපයක් පුරා පැතිරි ගිය අතර එංගලන්තය එය සහභාගි වීමත් සමග යටත්විෂ්ත කරා ද යුද්ධය පැතිරිණි.

ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ජපානයේ හිරෝෂීමා නාගසාකි නගරවලට පරමාණු බේම්බ හෙලීමත් සමග ජපානය පරාජය වීමෙන් 2වන ලෝක සංග්‍රාමය අවසන් වුයේ අනි විශාල මිනිස් ජීවිත හා දේපල ප්‍රමාණයක් ලෝකයට අහිමි කරමිනි.

මේ තත්ත්වය ලෝක බලවතුන්ගේ අවධානයට ලක් වූ අතර 1945 ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ සෙන්ගුන්සිස්කේර් නගරයේ දී සම්මත කරගත් ප්‍රයුජ්‍යියට අනුව ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ අරමුණින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය පිහිටුවනු ලැබිය. එතැන් සිට විවිධ බාධකවලට මුහුණ පැමිට සිදුවුව ද ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා එම සංවිධානයෙන් වැදගත් සේවයක් සිදුව තිබේ. දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයට බලපෑ හේතු සංග්‍රාමයේ සේවරුපය හා ප්‍රතිඵල එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ ස්වභාවය ආදිය ගැන මෙම විෂය ඒකකයෙන් අවබෝධයක් ලබා දීම අපේක්ෂා කෙරේ.

දෙවන ලේක සංග්‍රහයට ආසන්න කාලයේ පුරෝපය

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය

දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයට බලපෑ හේතු

ඡර්මනියේ වෛවෘත සමූහාණ්ඩුවේ දුර්වලතා

- ආර්ථික උද්ධමනය
- වියකියාව
- ආහාර හිගය

වර්සේල්ස් ගිවිසුමේ දුර්වලතා

- ඡර්මනියට අසාධාරණ දැඩි දුවුවම් පැමිණවීම
- ඡර්මනියෙන් අසාධාරණ ලෙස වන්දී මුදලක් අය කිරීම
- පැයිස්ට්‍රිවාදයේ සහ නායිවාදයේ තැනීම
- හිටිලර් - මුසේලනී මිත්තවය
- ආර්ථික හා යුද්ධ කටයුතු පිළිබඳ සහයෝගය

හිටිලර්ගේ දේශීය හා විදේශීය ප්‍රතිපත්ති

- මයින්කාම්ප් (මගේ සටන) කාතිය එහි දැක්වීම
- නව වාන්සලර් තනතුරට පත්වීම
- ජනාධිපති වීම
- විරැද්ධවාදීන් විනාශ කිරීම
- සිවිල් අයිතිවාසිකම් අවලංගු කිරීම
- අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය අවලංගු කිරීම
- අධ්‍යාපන බලතල සියතට ගැනීම
- යුදෙවිවන්ට දරුණු වඩ හිංසා පැමිණීම
- වැන්තිය සංගම් තහනම් කිරීම
- ආයුධ සන්නද්ධ වීම
- ඡර්මනිය ජාතින්ගේ සංගමයෙන් ඉවත්වීම
- වර්සේල්ස් ගිවිසුමේ වගන්ති කඩ කරමින් දේශ සීමා ප්‍රාජ්‍ය කර ගැනීම
 - රයින්ලන්තය අත්පත් කර ගැනීම
 - සුච්චිවන්ලන්තය ආපසු ගැනීම
 - ඔස්ට්‍රියාව ඇදා ගැනීම

- යුරෝපය තුළ කදවුරු තුනක් බෙහිවීම සහ ඔවුනාවුන් අතර තිබූ සැකය
- ජර්මනිය - ඉතාලිය
- රුසියාව
- ව්‍යුතානා හා ප්‍රංගය
- ජපානය බලවත් වීම
- නාසි - මකාමිලුනිස්ට් සාම හිවිසුම
- ආසන්න හේතුව - පෝලන්තයට පහර දීම

යුද්ධවිවන්ගේ කඩ්සාප්ප
විනාය කිරීම

යුද්ධ සංහාරය

විරැද්ධවාදීන් විනාශ
කිරීම

දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය පැතිර යාම

- 1939 සැප්තැම්බර 01දා හිටිලර් පෝලන්තය ආකුමණය කිරීම හා එයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් සැප්තැම්බර 03 බ්‍රිතාන්‍යය හා ප්‍රංශය ජර්මනියට විරැද්ධ ව යුද්ධ ප්‍රකාශ කිරීම
- හිටිලර් නව යුද්ධ උපාය මාර්ග හාවත කිරීම
 - " බිලිටිස් ක්‍රිග් "ක්‍රමය හෙවත් ක්ෂණික පහරදීම
 - අති දියුණු යුද වැංකි හාවතය
 - ප්‍රහාරක අනස්‍යානා කණ්ඩායම් යොදා ගැනීම
 - කාරුයක්ෂම වරපුරුෂ සේවය
- 1940 හිටිලර් නොර්වේ හා ස්වීච්‍නි ආකුමණය
- බ්‍රිතාන්‍යයට එරෙහි සටන
- බෝල්කන් සටන
- සේවියට දේශය ආකුමණය
- ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයත් - ජපානයත් යුද්ධයට අවත්තිණ වීම
- ජර්මනිය හා ජපානය යටත් වීම

දෙවන ලෝක පුද්ධයේ ප්‍රතිඵල

- ලෝකය පුරා මානව සම්පත් හා හොතික සම්පත් විනාශ වී යාම
- ධනවාදී සහ සමාජවාදී ලෙස කඳවුරු දෙකක් ඇතිවේම
- යුරෝපයට ලැබුණු වැදගත්කම අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට හා සේවියට දේශයට හිමිවේම
- බ්‍රිතාන්ය - ප්‍රංශ අධිරාජ්‍යවල පරිභානිය
- ජර්මනිය මූල්‍යමතින් ම පරිභානියට පත්වේම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ආරක්ෂකයා ලෙස ඉදිරිපත් වීම
- පරාජීත රටවල් නාගා සිටුවීමට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් මාරුපල් සැලැස්ම හඳුන්වා දීම
- බ්‍රිතාන්ය හා ප්‍රංශය වැනි රටවල් සතු ව පැවති යටත් විෂ්තරවලට තිදහස ලැබේම

එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය

ආරම්භය හා අරමුණු

ආරම්භය

- ජාතීන්ගේ සංගමයට වඩා ගක්කිමත් ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක අවශ්‍යතාව මතුවේම
- ඒකිනෙකාගේ නිදහස, සමානාත්මකාව ගරුකරමින් ලෝක සාමයත්, ආරක්ෂාවත් සඳහා අන්තර් ජාතික සංවිධානයක් බිජිකළ යුතු බව තීරණය කිරීම
- 1941 අත්ලන්තික් ප්‍රයුජ්‍යාතිය
 - යටත්වුවන්ට නිදහස ලබා දීම
 - ස්වයං තීරණ අයිතිය ලබා දීමට
 - නිරායුධකරණයට
- 1945 ඔක්තෝබර් සැන්පැන්ස්ස්කේර් සමුළුවේ දී එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රයුජ්‍යාතිය නිල වශයෙන් අනුමත කිරීම
- ආරම්භයේ සාමාජික රටවල් 50 ක්

අරමුණු

- ජාත්‍යන්තර සාමය, ආරක්ෂාව සහ සහයෝගය පවත්වා ගෙන යාම
- වර්ණ හේද, ලිංගහේද, හාඡා හේද, ආගම හේද, නොතකා මිනිස් අයිතිවාසිකම්වලට ගරු කරමින් ඒවා දීරි ගැන්වීමට කටයුතු කිරීම
- අරමුණු සපුරා ගැනීම සඳහා ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයක් ලෙස කියා කිරීම

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ ව්‍යුහය

- ප්‍රධාන ආයතන හයකින් සමන්විත වීම
 - මහා මණ්ඩලය
 - ආරක්ෂක මණ්ඩලය
 - හාරකාර මණ්ඩලය
 - ආර්ථික හා සාමාජික මණ්ඩලය
 - ජාත්‍යන්තර අධිකරණය
 - මහ ලේකම් කාර්යාලය

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයට අයත් අනුබද්ධ ආයතන (සංයුතිය, අරමුණු, සාමාජික සංඛ්‍යාව, කාර්ය හාරය, වැදගත්කම්)

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ වැදගත්කම

ලෝක සාමය සඳහා ගත් ප්‍රයත්තයන්

- වියටිනාම් අර්බුදය
- ඉන්දු - වීන අර්බුදය
- ඉන්දු - පකිස්ලාන් ගැටුම
- ඉරාන - ඉරාක ගැටුම
- පෙශේලන්ත අර්බුදය
- ඉරාක - කුවේටි අරගලය
- රුශ්‍යායල් - පලස්තින
- නිරායුධකරණ වැඩ පිළිවෙළ
- ජාත්‍යන්තර ව්‍යසනවලදී උද්වී උපකාර කිරීම
(ගංච්ඡර, සූලි සූලං, සූනාම්)
- ජාත්‍යන්තර අහිවඳ්ධිය උදෙසා කරන කටයුතු
- ජාතින් අතර පවතින ප්‍රශ්න සාකච්ඡා මාර්ගයෙන් විසඳා ගැනීමේ ප්‍රයත්තන
- අනාගත පරපුර යුදුවීමෙන් මුදා ගැනීමේ ප්‍රයත්තන

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය මූලුණ පා ඇති ගැටපු

- රටවල් බලකළවුරුවලට බෙදී කටයුතු කිරීම
- නිත්‍ය හමුදාවක් නොවීම
- ත්‍යාග අව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ සාර්ථක පිළිවෙළක් නොවීම
- මූල්‍යමය අපහසුතා

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

දෙවන ලෝක පුද්ධය අසුරීන් ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහනක් සංවිධානය කිරීම.

මෙට දෙවන ලෝක පුද්ධය ඇතිවීමට හේතු, ව්‍යාප්තිය, වර්ධනය හා ප්‍රතිඵල ආදි සියලු කරගැනීම් අඩංගු කර ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහන කළ යුතුයි.

- පන්තියේ සියලු ම සිසුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ප්‍රශ්න සැකසීම සිදු කරන්න.
- ඉන් ක්‍රියාකාරකමට වඩාත් සුදුසු ප්‍රශ්න තෝරා ගන්න.
- ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩ සටහනකට සුදුසු පරිදි පන්තිය සකස් කරන්න.
- සියලු සිසුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් වැඩසටහන පවත්වන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

ලෝක සාමය පවත්වාගෙන යාම සඳහා එක්සත් ජාතිය්න්ගේ සංවිධානය ක්‍රියාත්මක විමේ දී මත්‍යුවූ ගැටලු පිළිබඳ තොරතුරු අසුරීන් වාර්තාවක් සැකසීම

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු සපයාගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම් අගයන්න.

ඒකකය 15

දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයෙන් පසු ලෝකය

නිපුණතාව : ලෝකයේ වර්තමාන දේශපාලන පදනම ගොඩනැගීමට පාදක වූ ප්‍රධාන බලවිග පිළිබඳ තුළනාත්මක ව විමර්ශනය කරයි

නිපුණතා මට්ටම :

- 15.1 සෝචිතයට දේශය හා අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමාජවාදී හා දනවාදී බලකෘතුරු ලෙස නැගී සිටිමින් ලෝක දේශපාලනය කෙරෙහි ඇති කළ බලපෑම විග්‍රහ කරයි.
- 15.2 නිරවි සමයේ බල කුදාළුරු අතර සාමය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ දායකත්වය අගය කරමින් කරයි.

කාලවිනේද සංඛ්‍යාව : 25

ඉගෙනුම් එල :

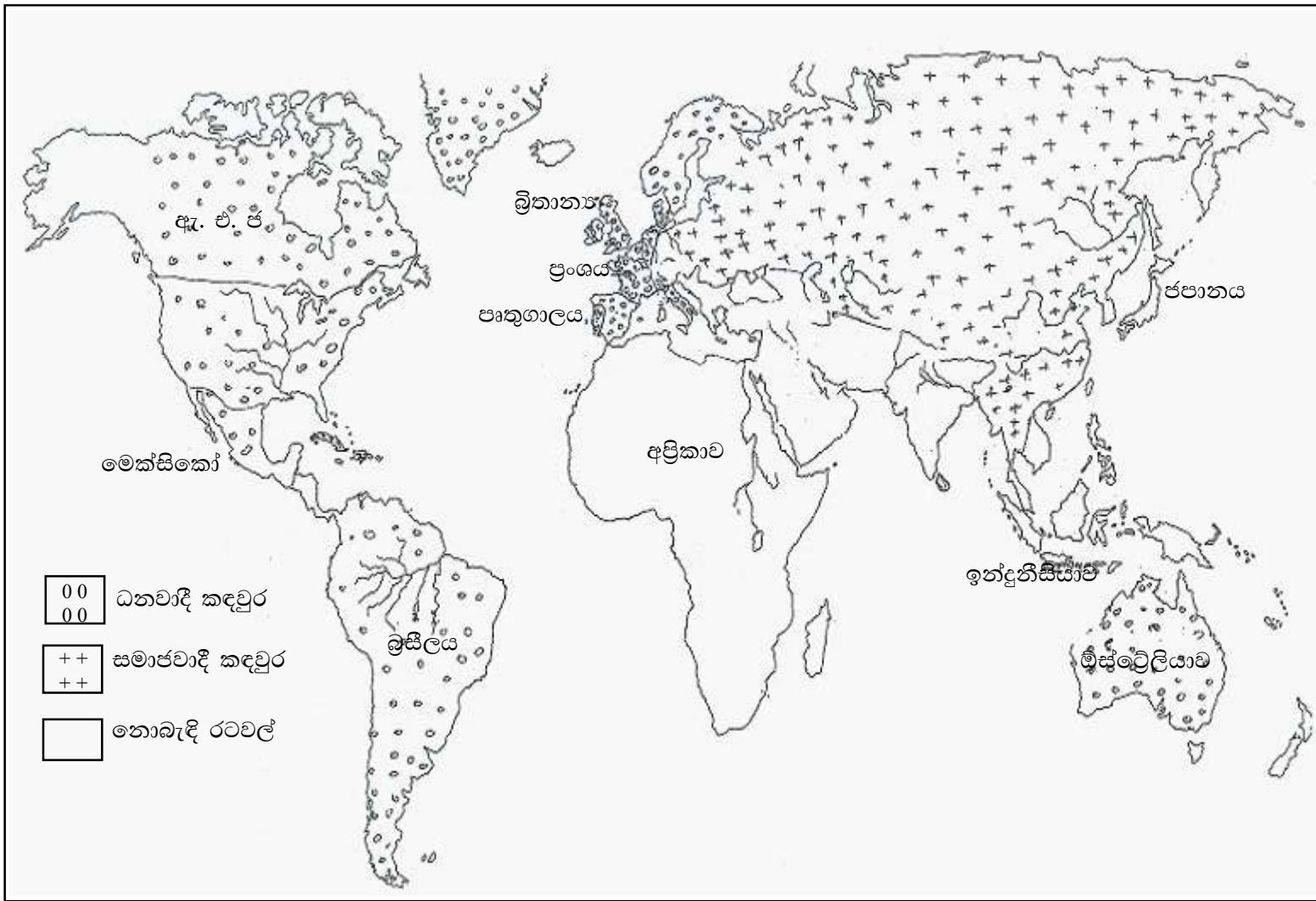
- වර්තමාන ලෝකයේ දේශපාලන තත්ත්වයට පසුබිම් වූ ඇති සිදුවීම් හා බලවිග පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනීම
- ලෝක බලකුදාළුරුවල ඇති වූ දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ, ප්‍රවණතා පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
- බලකුදාළුරු අතර මත්‍යවන ගැටුපු නිරාකරණය කර ගැනීමට එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය මැදිහත් වූ ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම

හැදින්වීම

ලෝක ප්‍රජාවට අතිවිශාල විනාශයක් අන්කර දෙමින් දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය අවසන් විය. යුද්ධය නිසා පරාජ්‍යත මෙන්ම ජයග්‍රාහී රටවල් ද දැඩි විනාශයට ලක්ව තිබුණු අතර සිය ගක්තියෙන් නැගී සිටිය හැකි රටවල් ලෙස අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ රුසියාව වෙශසින් කැපී පෙනුණි.

යුද්ධයෙන් විනාශ වූ බටහිර යුරෝප්‍රා රටවල ආර්ථිකයන් ගොඩනැගීමට ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය මාර්ශල් සැලැස්ම යටතේ ක්‍රියාකළ අතර එමගින් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ප්‍රමුඛ දනවාදී කුදාළුරු බිජි විය. නැගෙනහිර යුරෝප්‍රා රටවලට රුසියාව උද්වි කළ අතර එමගින් රුසියාව ප්‍රමුඛ සමාජවාදී කුදාළුරු බිජිවිය. එම කුදාළුරු දෙක අතර ලෝකයේ ආධිපත්‍ය සඳහා ඇති වූ බල අරගලය "සිතල යුද්ධය" වගයෙන් හැදින්වෙන අතර දනවාදී කුදාළුර නේටෝ සංවිධානය පිහිටුවා ගනිමින් ද සමාජවාදී කුදාළුර වෝර්සේ සංවිධානය පිහිටුවා ගනිමින් ද තම බලය තහවුරු කර ගැනීමට උත්සාහ කළහ. සමාජවාදී රුසියාව බිජි වැට්ටෙමෙන් සිතල යුද්ධය නිමා වූ අතර අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ලෝක බලවතා බවට පත්විය. මෙම වකවානුව තුළ එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ගත් ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රබලතා මෙන්ම දුබලතා දක්නට ලැබේ. ඒ පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම එකකයේ අරමුණයි.

දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසු ලෝකයේ බල කණ්ඩාරු

විෂය කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අත්වැලක්

බල කදවුරු

- දෙවන ලෝක යුද්ධය අවසානයය් සමග එනෙක් පැවති යුරෝපීය අධිරාජ්‍යය බිඳී වැටීම
- සේවියට සංගමය හා අමෙරිකාව බලකදවුරු දෙකක් ලෙස ඉදිරියට එම

සමාජවාදී බල කදවුරු වර්ධනය

- දක්ෂ පාලකයින්ගේ බිහිවීම (වි අයි. ලෙනින්, ජේස්ස් ස්ටාලින්, ලියෝන් මොච්ස්කි, ආදින්)
- සමාජවාදී පදනමකින් ආර්ථිකය ගොඩනගා ගැනීම
- පස් අවුරුදු සැලසුම් හඳුන්වාදීම
- නිකිටා කාශේවී ගේ කාර්යක්ෂම ආර්ථික සැලසුම්
- ගැමී ජීවිතය නාගා සිටුවීමට අනුගමනය කළ ක්‍රියා මාර්ග විද්‍යා, තාක්ෂණ, කීඩා ක්ෂේත්‍රවල ඇති වූ දියුණුව
- සේවියට දේශයේ නායකත්වය යටතේ සමාජවාදී කදවුරු බලවත් වීම
- පෝලන්තය, නංගේරියාව, රැමේනියාව, නැගෙනහිර ජ්‍රේමනිය, වීනය, කියුබාව, වැනි රටවල් සමග සේවියට දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ හා සංස්කෘතික වශයෙන් එකමුතුකමක් ඇති කර ගැනීම
- වින විප්ලවය මගින් සමාජවාදී කණ්ඩායම ගක්තිමත් වීම

බනවාදී බලකදවුරු වර්ධනය

- සියවස් තුනක පමණ වූ අමෙරිකා එක්සත් ජනපද රාජයේ ඉතිහාසය තුළ එරට විදේශීය කටයුතුවලට සහභාගි වන්නේ 20 වන සියවස ආරම්භයන් සමග වීම
- 20 වන සියවසේ ආරම්භ වන විට ලෝකයේ කටයුතු සිදු වූයේ යුරෝපයේ රටවල් මූල් කරගෙන වීම (යුරෝ කේන්ද්‍රීය)
- පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමයේ දී බ්‍රිතාන්‍ය, ප්‍රංශය වැනි යුරෝපයේ ප්‍රබල රටවල් අයත් මිතු පක්ෂය ජය ගැනීමත් සමග අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිරුපය වඩාත් ඉස්මතු වීම
- පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසුව ලෝකයේ සාමය සුරක්ෂිත කර ගැනීම සඳහා පිහිටුවා ගත් ජාතීන්ගේ සංගමය නැමැති ජාත්‍යන්තර සංවිධානය ගොඩනැගීම සඳහා වූ යෝජනාව සහ සැලැස්ම ද ඉදිරිපත් කළේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය වීම යුරෝපා කටයුතුවලට එක්සත් ජනපදය සම්බන්ධ වීම පිළිබඳ සෙනට් සහාවේ විරෝධය පළ වීම නිසා ජාතීන්ගේ සංගමයට එකතු නොවීම

- ජාතින්ගේ සංගමය අසාරථකවීමත් සමග දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය ආරම්භ වීම එහි දී ජරුමනිය, ඉතාලිය හා ජපානය අක්ෂ පක්ෂයේ ප්‍රබල තැකි සිටීම මැඩ පවත්වන්නට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට හැකි වූයේ 1945 දී ජපානයේ හිරෝෂීමා, නාගසාකි නගරවලට එක්සත් ජනපදය විසින් පරමාණු බෝම්බ හෙළිමත් සමග වීම
- ඒ සමග ම අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ඉතා ප්‍රබල තත්ත්වයකට පත් වීම
- එමෙන්ම 1945 ජූනි මස සැන් පැන්සිස්කොෂ තුවර ජාතින් පහකින් සමන්විත සමුළුව මගින් එක්සත් ජාතින්ගේ ප්‍රයුජ්‍යාතිය සකස් කිරීම එහි දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ඉතා තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීම
- 1945 ඔක්තෝම්බර් 24 දින පටන්, එක්සත් ජාතින්ගේ ප්‍රයුජ්‍යාතිය ක්‍රියාත්මක කරන අතර එහි දී ප්‍රංශය, බ්‍රිතානාය, සේවියට දේශය, විනය හා අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය යන රටවලට නිත්‍ය නියෝජිත තනතුරු ලැබේම. එම රටවල් එක්සත් ජාතින්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය තුළ නිශේෂ බලය හිමි පාඨ මහා බලවතුන් බවට පත්වීම. එහි දී සේවියට දේශය ප්‍රමුඛ සමාජවාදී ව්‍යාපාරයේ කටයුතු සීමා කිරීමට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය පෙරමුණ ගැනීම
- කාරකා යුද්ධ වැඩසටහන් තුළින් සමාජවාදී කළුවුරට ප්‍රබල තර්ජනයක් එල්ල කිරීමට හැකි මට්ටමකට පත්වීම
- අසුව දැකයේ රුසියාවේ සිදු වූ ග්ලැස්නොව් හා පෙරස්තොයික ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් පසුව සේවියට දේශය බිඳ වැටුණු පසු අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ලෝක කටයුතුවල ප්‍රබලයා බවට පත්වීම

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දනවාදී කළුවුරේ නායකත්වයට පත්වීම

- පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ව ලෝක බලවතකුගේ තත්ත්වයට පත්වෙමින් සිටීම 1917 ඔක්තෝම්බර් ව්‍යුහවලයෙන් සමාජවාදී සේවියට දේශය බිඳිවිය. එතැන් පටන් සමාජවාදී කළුවුරට පක්ෂ රටවල් බිඳිකර ගැනීමට කටයුතු කිරීම සිදු විය. එහි දී විනය, කියුබාව, නැගෙනහිර යුරෝපා රටවල් සමාජවාදී කළුවුරට නැඹුරු වීම.
- සේවියට දේශය එක්සත් ජාතින්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ සාමාජිකයෙකු වශයෙන් සමාජවාදී කළුවුරේ රටවලට එල්ලවන අහිතකර යෝජනාවල දී නිශේෂ බලය යොදා ගනීමින් සේවියට කළුවුර ගක්තිමත් කර ගැනීමට ඉදිරිපත් වීම
- සමාජවාදී කළුවුරට එරහි දනවාදී කළුවුරේ ප්‍රධානත්වය ගත්තේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සි. සමාජවාදී කළුවුර සමාජවාදී ආර්ථිකය් කොමයුතිස්ට පාලනයත් ව්‍යාප්ත කිරීමට උත්සාහ ගත් අතර දනවාදී කළුවුර දනවාදී ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය ව්‍යාප්ත කිරීමට උත්සාහ ගැනීම

- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දනවාදී පිලේ තායකයා වශයෙන් දනවාදී පිල ගක්තිමත් කිරීම සඳහා 1949 අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ මූලිකත්වයෙන් උතුරු අත්ලාන්තික් ගිවිසුම් සංවිධානය (NATO) පිහිටුවා ගැනීම
- නේටෝ සංවිධානය පෘතුගාලය, ඉතාලිය, බටහිර ජර්මනිය, ල්‍රිඩිය, නොදර්ලන්තය ඇතුළු රටවල් 16ක් අයන් වූ අතර ඔවුන්ට එරෙහිව උතුරු ඇමෙරිකාවේ හෝ යුරෝපයේ දී අව් ගැටුමක් ඇති ව්‍යවහාරක් එය සියලු ම රටවලට එල්ල වූ ප්‍රහාරයක් ලෙස සැලකීමට ගිවිස ගෙන සිටීම
- දනවාදී රටවලට සහාය වූයේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයයි. උදාහරණ වශයෙන් 1948 උතුරු හා දකුණු කොරියාව යනුවෙන් කොරියාව කොටස් දෙකකට බෙදුන පසු දනවාදී කුමයට තැබුරු වූ දකුණු කොරියාව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් හාර ගිනීම. 1948 බර්ලිනය බෙදිගිය අතර එහි දී ද අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දනවාදයට පක්ෂ ව බටහිර බර්ලිනයේ පැත්ත ගැනීම
- සමාජවාදී රාජ්‍යයන් බිඳ දැමීමට ද අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය කටයුතු කර ඇත උදා: කියුබානු විප්ලවය අවස්ථාවේ පළා ගිය හා පිටුවහල් කළ කියුබානු ජාතිකයින්ගෙන් සමන්වීත හමුදාවක් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් ගොඩනගා පුහුණු කරවනු ලැබේ ය. එම හමුදාව 1969 දී පිදෙල්කස්තෝගේ හමුදාවට එරෙහි ව සටන් කළහ. කියුබාවට සෝචියටි ආධාර ලැබීම නිසා අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය එහි අසාර්ථක විය.
- ප්‍රජාතනත්ත්වාදයට එරෙහි වූයේ ය යන වෝදනාව මත මියැන්මාර (බුරුම) හමුදා රජය කෙරෙහි එක්සත් ජනපද රජයේ ප්‍රසාදයක් නොමැති අතර දනවාදය අගයන පාකිස්ථානු හමුදා රජයට ආධාර ලබා දීම
- මෙසේ දනවාදය හා ප්‍රජාතනත්ත්වාදය ප්‍රවලිත කිරීමේ තායකත්වය ලෝක බලවතා ලෙස සැලකෙන අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට හිමි වීම

නොබැඳී ජාතින්

- බල කළවුරුවලට නොබැඳී, මධ්‍යස්ථා විදේශ ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම
- ඉන්දියානු අගමැති ශ්‍රී ජවහරලාල් නේරු ගේ පංච ශිල ප්‍රතිපත්තිය
 - සාමකාමී සහජ්වනය
 - අනොයානා ප්‍රතිලාභවල දී සමානත්වය
 - එකිනෙකාගේ අභ්‍යන්තර කටයුතුවලට ඇතිලි නොගැසීම
 - එකිනෙකාට විරැදුෂ්‍ය ව ආක්‍රමණය නොකිරීම
 - එකිනෙකාගේ හොඳික අඛණ්ඩතාවට හා ස්මේට්හාවයට ගරු කිරීම

- නොබැඳී ව්‍යාපාරයේ පරමාර්ථ
- නොබැඳී ව්‍යාපාරයෙන් ලෝක දේශපාලනයට ඉටු කළ කාර්යභාරය

තිරවි යුද්ධය

- එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ මැදිහත්වීම මත අවි ගැටුම්වලින් තොර අවධියක් උදාවීම
- බල කඳවුරු දෙක අතර සාමයක් මෙන් ම යුද්ධයක් ද නොවීම

මත ගැටුම

- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දිනවාදී කඳවුරේ නායකයා ලෙස තම කණ්ඩායම ගක්තිමත් කර ගැනීම සඳහා උතුරු අත්ලන්තික් සංවිධානය පිහිටුවා ගැනීම.
- සමාජවාදී කඳවුර නේටෝ සංවිධානයට ප්‍රතිචාර ලෙස වෝරසෝ සංවිධානය ඇති කර ගැනීම
- නේටෝ සංවිධානයේ නායකත්වය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයටත් වෝරසෝ සංවිධානයේ නායකත්වය සේවියට සමුහාණ්ඩුවටත් හිමි වීම
- සේවියට දේශය, ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය කෙරෙහි සැකයෙන් කියුබාව තුළ මිසයිල රඳාවීම, රට ප්‍රතිචාර ලෙස අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සේවියට දේශය ඉලක්ක කොට තුරකියේ මිසයිල රඳාවීම
- රාජීය රුසියානු ආධාර ලැබූ කියුබාව 1969 දී සමාජවාදී රාජ්‍යයක් බවට පත්වීම
- කොරියාව තුළ අමෙරිකාව අනුගමනය කළ ක්‍රියා කළාපය නිසා දකුණු කොරියාව දිනවාදී කඳවුරට නැඹුරු වීම, උතුරු කොරියාව සමාජවාදී පෙරමුණට එකතු වීම
- වෙකාස්ලෝවකියාවේ රුසියානු මැදිහත් වීම
- වියටනාම යුද්ධය
- මැදපෙරදිග ප්‍රශ්නවලට මැදිහත් වීම

සිතල යුද්ධය දිය වී යාම

- 1985 න් පසු සේවියට දේශයේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ (පෙරස්තොයිකා) ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළ සේවියට සමුහාණ්ඩුව බිඳ වැටීම
- ලෝකයේ පැවති බල කඳවුරු දෙකේ බල තරගය (සිතල යුද්ධය) සේවියට දේශය බිඳ වැටීමත් සමග අවසන් විය

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

- වෝරසෝ සම්මුතියේ බිඳ වැටීම
- එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වූයේ ජාත්‍යන්තර සාමය හා ආරක්ෂා ව පවත්වාගෙන යාම හා ඒ වෙනුවෙන් මතුවන ඕනෑම අභියෝගයක දී සියලු ජාතින්ගේ නිදහස වෙනුවෙන් පෙනී සිටිමින් ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීමයි.
- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ප්‍රධාන බලකඳවුරු දෙක අතර ඇතිවීමට ගිය අවි ගැටුම නිරාකරණය කිරීමට එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය සංුද්‍ර ව මැදිහත් වීම

ଆକ୍ରମ ଗୁର୍ବତ୍ତା :

1. ପ୍ରିଯୋଗଦେବ ଦୁର୍ଲିଙ୍ଗାଜ୍ୟ - ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପ୍ରକାଶନ ଦେଖାର୍ଥକମେନ୍ଟ୍‌ରୁକ୍ଷ,
2. ଲେଖକ ଦୁର୍ଲିଙ୍ଗାଜ୍ୟ - ପରିଵର୍ତ୍ତନାଯ ମାଲନୀ ଆଦିଗତ
3. ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ -

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම ක්‍රියාකාරකම

ක්‍රියාකාරකම 1

ධනවාදී හා සමාජවාදී බලකුදුවුරු පිළිබඳ තොරතුරු පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිටින සිසු සංඛ්‍යාව අනුව එක් කණ්ඩායමකට සිසුන් උපරිම 05ක් වන සේ කණ්ඩායම් කරන්න.
- දනවාදී කුදුවර, සමාජවාදී කුදුවර යන මාත්‍රකා දෙක කණ්ඩායම් අතර බෙදා දෙන්න
- එක් එක් කණ්ඩායමට තම මාත්‍රකාවට අදාළ තොරතුරු රස්කර ඒ පිළිබඳ ව පන්තියට ඉදිරිපත් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසු කණ්ඩායම් ඉදිරිපත් කරන තොරතුරු අනෙක් කණ්ඩායම් හා සාකච්ඡා කරමින් සංඛ්‍යක් ගොඩනගන්න.

ක්‍රියාකාරකම 2

වර්තමාන ලේඛයට නිරවි යුද්ධය කෙතරම වැදගත්වේද යන මාත්‍රකාවට අනුව විවේචනාත්මක වාර්තාවක් සකසන්න.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- වර්තමාන දේශපාලනය පිළිබඳ උදාහරණ ගනිමින් නිරවි යුද්ධය පිළිබඳ ව විවේචනාත්මක ව වාර්තාව සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසු නිර්මාණ අගයන්න.

www.danheller.com

ඡුත්ත ලේක ඉතිහාසය

ඒකකය 7**නව අධිරාජ්‍යවාදය**

නිපුණතාව : ලෝකයේ ආර්ථික හා දේශපාලන රටාවන් පූජ්‍ය විපර්යාසයකට ගොදුරු කළ නව අධිරාජ්‍යවාදය පිළිබඳ විශ්‍රාන්තික කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 7.1 නව අධිරාජ්‍යවාදය යනු කුමක්දැයී හඳුන්වා දෙමින් එවැනි තත්ත්ව මතුවේමට හේතු පරික්ෂා කරයි.
- 7.2 අඩුකාව සඳහා වූ තරගය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.

කාලවිෂේෂ සංඛ්‍යාව : 15

ඉගෙනුම් එල :

- නව අධිරාජ්‍යවාදය නම් සංකල්පය පිළිබඳ ව අවබෝධය ලබා ගැනීම
- නව අධිරාජ්‍යවාදය නිසා බටහිර යුරෝපා බලවතුන්ගේ බලය ලෝකයේ තහවුරු වූ බව අවබෝධ කර ගැනීම
- බටහිර අධිරාජ්‍යවාදීන් ලෝකයේ අධිරාජ්‍ය ගොඩනැගු ආකාරය හඳුනා ගැනීම

හැදින්වීම

කාර්මික ධනවාදයේ වර්ධනයන් සමග අධිරාජ්‍යවාදයේ ඇති වූ නව මූහුණුවර නව අධිරාජ්‍යවාදය සි. කාර්මික විප්ලවයෙන් පසුව එංගලන්තය ප්‍රමුඛ බටහිර යුරෝපා රටවල යටත් විජ්‍යත සමග වෙළෙඳාමෙන් විශාල ප්‍රාග්ධනයක් එක් රස් විය. එම රටවල් තමන් සතු අතිරික්ත ප්‍රාග්ධනය යටත් විජ්‍යතල තව දුරටත් ආයෝජනය කරමින් තව තවත් ආර්ථික ලාභ ලබා ගැනීමට කටයුතු කළහ. මෙම ක්‍රියාවලිය සමග යුරෝපා රටවල් එකිනෙකා අඩ්ඩවා යාමට උත්සාහ කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නව අධිරාජ්‍යවාදය විවිධ මූහුණුවර ඔස්සේ සමස්ත ලෝකය පුරා ව්‍යාප්ත වූ අතර එමගින් ප්‍රථම ලෝක සංග්‍රාමය පැන නැගීමට අවශ්‍ය පසුබිම ද සකස් විය. මෙසේ ලෝකය ආර්ථික හා දේශපානමය වශයෙන් පූජ්‍ය විපර්යාසයකට ගොදුරු කළ නව අධිරාජ්‍යවාදය පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම මෙම පරිවිෂේෂයේ අරමුණ වේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

නව අධිරාජ්‍යවාදය : හැඳින්වීම

කාර්මික විප්ලවයන් සමග දනවාදයේ ඇති වූ වර්ධනයත්, හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය වෙළඳාම හා මූදල් ආයෝජනය යන ක්ෂේත්‍රවල ඇති වූ නව අවශ්‍යතාත් නිසා 19 වන සියවස අගහාගයේ සිට පැරණි අධිරාජ්‍යවාදයේ ස්වරුපය වෙනස්වන්නට විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අධිරාජ්‍ය බලවතුන් හා ඕවුන්ගේ යටත් විෂ්තර පැවති ආර්ථික මෙන්ම දේශපාලන සම්බන්ධතාව වෙනස් වී ගියේය. මෙම සමස්ත ක්‍රියාවලිය නව අධිරාජ්‍යවාදය ලෙස හැඳින්වීය හැකිය.

නව අධිරාජ්‍යවාදය තැකි ඒමට පාදක වූ එකිනාසික පසුබීම

- 15 වන සහ 16 වන සියවස්වල සිට වර්ධනය වූ යුරෝපීය යටත් විෂ්තර ව්‍යාපාරයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස යුරෝපා රටවල විශාල ප්‍රාග්ධනයක් ඒකරායි වීම
- යුරෝපා ජාතීන් කාර්මිකරණය වීමෙන් අනතුරු ව නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය වේගවත් වීම
- නව නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියන් සමග වෙළඳපළ පුළුල් කර ගැනීමට සහ අමුදව්‍ය වැඩි වැඩියෙන් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය වීම
- යටත් විෂ්තරවල පැවති උග්‍ර සංවර්ධනයන් හා බටහිර රටවල් තම අතිරික්ත ප්‍රාග්ධනය එම රටවල ආයෝජනය කිරීම
- බටහිර ශිෂ්ටාචාරය ව්‍යාප්ත කිරීම
- තම බලය ව්‍යාප්ත කර ගැනීම සඳහා බටහිර ජාතීන් අතර ඇති වූ විශාල කරගය

අප්‍රිකාවේ පිහිටීම සහ ස්වභාවය

අප්‍රිකාව, නිරක්ෂයෙන් උතුරු හා දකුණු දෙදිගට ම ඒක තරම් දුරට පැතිර ගිය අතිවිශාල භුම් පුදේශයකින් යුත් මහාද්වීපයකි. මෙය වනාන්තර හා කාන්තාරවලින් යුත් විය. 19 වන සියවසේ අවසානය වනතුරු ම අප්‍රිකාවේ අතිවිශාල භුම් පුදේශයක් පිළිබඳ ව යුරෝපීයේ දැන නොසිටියන. යුරෝපීයන් විසින් එය "අලුරු මහද්වීපය" යනුවෙන් හඳුන්වන ලදී.

අප්‍රිකාව ගෙවිජනය කළ පුද්ගලයන්

- දකුණු අප්‍රිකාවේ කේප්ත්‍යවට ලගා වීම - බර්තලමිය ඩයස්
- විල් පුදේශයේ දකුණු දිග පුදේශ සහ සැම්බෙසි ගාංධාරය
- බේවිඩ් ලිවිංස්ටන්
- නයිල් ගග හා සම්බන්ධ පුදේශ - බෙකර් සහ ස්ලික්
- කොංගෝ ගාංධාරය - කැමරන් සහ ස්ටැන්ලි

කේප් කුවුව

අඩිකානු ප්‍රදේශ සඳහා යුරෝපා රටවල් අතර ගැටුම

- 1814 දි කේප් කොලනිය - ලන්දේසින්ගෙන් ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් ලබා ගැනීම
- කේප් කොලනියට උතුරින් පිහිටි භූම් භාගය - පෘතුගාලය සහ එංගලන්තය විසින් තම බලය පිහිටුවනු ලැබීම
- වියුතීස් හා අැල්ස්ටීරියාව - ප්‍රංශය හා ඉතාලිය අතර ගැටුම
- මොරොක්සේව - ප්‍රංශය හා ජර්මනිය අතර ගැටුම
- 1869 දි ප්‍රංශ ජාතිකයන් විසින් සූච්‍යක් ඇල ඉදි කිරීමෙන් අනතුරුව අඩිකානු ප්‍රදේශ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රංශ හා ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් අතර ගැටුම උත්සන්න විය

උතුරු අඩිකාව බෙදා ගැනීම

- මිසරය සම්බන්ධ ගැටුපු- ප්‍රංශය හා ල්‍රිතාන්යය
- සුඩානය සම්බන්ධ ගැටුපු - මිසරය හා ල්‍රිතාන්යය

මධ්‍යම අඩිකාව බෙදා ගැනීම

- කොන්ගේ ප්‍රදේශය සම්බන්ධයෙන් - බෙල්ජීයම, පෘතුගාලය, ප්‍රංශය අතර ගැටුම්
- වෝගේලන්තය, කුමරුන්ස්, වැන්ගනසිකා, එරිත්‍රීයාව, ඉතළි සේමාලිලන්තය - ජර්මනිය
- ව්‍යුපාල ප්‍රදේශ - 1911 දි තුර්කීන් හා ඉතාලිය අතර ගැටුම

දකුණු අප්පිකාවේ බලය පිහිටුවීම

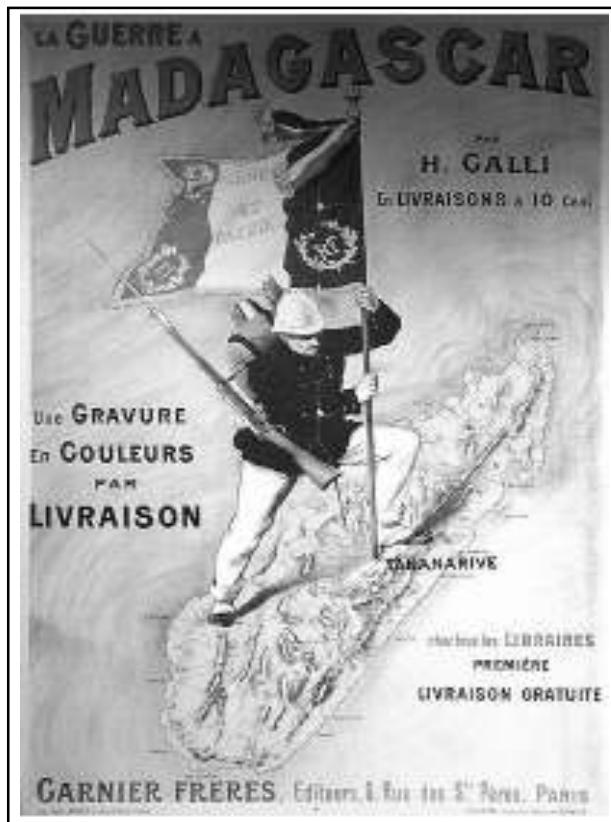
- කේප් කොලනිය - ඉංග්‍රීසින් හා ලන්දේසින්
- නතාලය, මරේන්ත්, වාල් ගංගා හා සම්බන්ධ ප්‍රදේශ - ලන්දේසින් හා ඉංග්‍රීසින්
- මාන්ස්ච්වාල් - ලන්දේසින් හා ඉංග්‍රීසින්
- උතුරු, බටහිර හා මධ්‍යම අප්පිකාවේ විශාල ප්‍රදේශයක් ද මැඩගස්කර දිවයින, ප්‍රංශ සේමාලිලන්තය හා ඉන්දියන් සාගරයේ දුපත් රසක් ප්‍රංශයට හිමි වීම

වාල් ගංගාව

മരേന്തീ ഗംഗാവിലെ ആളികവിലും വാരിമാർഗ്ഗ വണ്ടാപാതയിൽ

മൈചിഗസ്കിരഡേ പ്രംബ ഷൈറ്റിഡ ദ്രോക്കലേൻ പേരജീവർധക്

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

පුරෝගා ජාතින් නව අධිරාජ්‍යවාදය කෙරෙහි යොමුවීමට බලපෑ හේතු පිළිබඳ තොරතුරු එක් රස් කිරීම

ලෝකය ආර්ථිකමය හා දේශපාලනමය වශයෙන් පූජ්‍ය වෙනසක් ඇති කළ නව අධිරාජ්‍යවාදය මතු වීමට හේතු විමසා බලා ඒ පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් පැවරුමක් සැකසීම මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු සපයා ගත හැකි පෙන්වන්, සගරා ආදිය පිළිබඳ ව දැනුවත් කරන්න.
- පැවරුම සකස් කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මග පෙන්වීම හා උපදෙස් ලබා දෙන්න.
- පැවරුම සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය කාලය ලබා දෙන්න.
- සිසු නිර්මාණ අගය කරමින් එහි අඩුපාඩු හා දක්ෂතා පෙන්වා දෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

නව අධිරාජ්‍යවාදයට ගොදුරු වූ රටවල් ලෝක සිතියමක නම් කොට ලකුණු කිරීම.

19, 20 වන සියවස්වල දී බවහිර රටවල් වූ බ්‍රිතානායය, ප්‍රංශය, බෙල්ජීයම හා ජර්මනිය කාර්මිකරණයෙන් උපයාගත් විශාල ප්‍රාග්ධනය ආයෝජනය කරමින් තව තවත් බිජා වර්ධනය කර ගැනීමට ගත් උත්සාහයක් වූ නව යටත් විෂ්තර වාදය ව්‍යාප්ත කළ රටවල් ලෝක සිතියමක් ඇසුරින් ලකුණු කිරීම මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කරන්න.

01 - කණ්ඩායම	- බ්‍රිතානායය
02 - කණ්ඩායම	- ප්‍රංශය
03 - කණ්ඩායම	- බෙල්ජීයම
04 - කණ්ඩායම	- ජර්මනිය

- නිර්මාණය සඳහා අවශ්‍ය සිතියම්, සිතියම් පොත්, පාට පැන්සල්, සපයා දෙන්න.
- නිවැරදි ව සිතියම ලකුණු කිරීමට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දෙන්න.
- සිතියම අවසන් කළ යුතු දිනය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- ස්ථාන නාම, ස්ථාන හා විෂය කරුණු වල නිරවද්‍යතාව විමසා බලන්න.
- සිසුන් විසින් ලකුණු කරන ලද සිතියම පන්තියේ ප්‍රදර්ශනය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දෙන්න.

පළමුවන ලෝක යුද්ධය

නිපුණතාව : යුද්ධයේ බිජිසුණු බව පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමය ඇසුරින් අධ්‍යයනය කර සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීමට පෙළමෙයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 8.1 පළමුවන ලෝක යුද්ධය මානව සංහතියේ ඉදිරි ගමනට බාධාකාරී වූ ආකාරය පැහැදිලි කරයි.
- 8.2 සංග්‍රාම තත්ත්වයන්ගේ වැළකී සිටීමට කටයුතු කරයි.

කාලේච්ද සංඛ්‍යාව : 14

- ඉගෙනුම් එල :**
- පළමුවන ලෝක යුද්ධය හා එහි බිජිසුණු බව පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
 - යුද්ධවලින් වැළකී සිටීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
 - ලෝකයේ සංවර්ධනයට සාමය වැදගත් වන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම

හැදින්වීම

දෙක කිපයක් නිස්සේ යුරෝපය කුළ වර්ධනය වෙමත් පැවති විවිධ හේතු සාධකවල බලපෑම නිසා 1914 දී ප්‍රමා ලෝක සංග්‍රාමය ආරම්භ විය. ලෝකයේ එතෙක් පැවතුණ යුද්ධ වලට වඩා ඉතා බිජිසුණු යුද්ධයක් ලෙස ලොව පුරා ම වාගේ ව්‍යාප්ත වූ පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමය හේතුකොට ගෙන අතිවිශාල මිනිස් ජ්විත හා දේපල ප්‍රමාණයක් විනාශ විය. පළමුවන ලෝක යුද්ධය ඇසුරින් යුද්ධයේ බිජිසුණු බව හා සාමයේ ඇති වැදගත්කම පිළිබඳ ව මෙම පරිවේශ්දයෙන් අධ්‍යයනය කිරීම අරේක්ෂාවයි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

පළමුවන ලෝක යුද්ධය

පළමුවන ලෝක යුද්ධයට බලපෑ එතිහාසික පසුබීම

- ආරක්ෂක හා නාවික අතින් එංගලන්තය ප්‍රබල ස්ථානයක පසුබීම
- මධ්‍යම යුරෝපා බලවතා වශයෙන් නැගී සිටි ජ්‍රමනිය හා ව්‍යානානය අතර විරෝධතාවක් ඇති වීම
- යටත් විෂ්ට ව්‍යාප්තියේ දී මහා ව්‍යානානයේ ප්‍රධාන තරගකරුවා වූ ප්‍රංශය, අලිකාවේ හා අග්නිදිග ආසියාවේ විශාල ප්‍රදේශයක බලය තහවුරු කර ගෙන තිබීම

- උතුරු පැසිපික් සාගර කලාපයේ නැගි ආ බලවතා වූ ජපානය ආසියාවේ සැලකිය යුතු ප්‍රදේශයක බලය කහවුරු කර ගෙන තිබීම
- විනය කෙරෙහි යුරෝපා මෙන්ම ආසියාතික බලවතුන්ගේ ද අවධානය යොමු වී පැවතීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය කාෂිකාර්මික හා කාර්මික අතින් සංවර්ධනය වෙමින් බටහිර අර්ථ ගෝලයේ බලවතා වී සිටීම

පළමුවන ලෝක යුද්ධයට බලපෑ හේතු

නව අධිරාජ්‍යවාදයේ වර්ධනය

- බ්‍රිතාන්‍යය, ප්‍රංශය, පෘතුගාලය, ස්පාජ්නුය, මිලන්දය, බෙල්ජීමය, ජර්මනිය
- වැනි රටවල් යටත් විෂ්තර තරගයක නිරත වීම

නව බලවතුන් බිජිවීම

- ජර්මනිය, ඉතාලිය, ජපානය

1870 න් පසු ජර්මන් ප්‍රතිපත්තිය

- ප්‍රංශය තනි කිරීමට කටයුතු කිරීම
- ප්‍රංශයට විරැද්ධව යුරෝපා හැඳුවක් පිහිටු වීම

යුරෝපය පිළ්වලට බෙදීම

ප්‍රංශය, රුසියාව, බ්‍රිතාන්‍යය

ජර්මනිය, මස්ට්‍රියාව, ඉතාලිය

බොල්කන් ප්‍රදේශයේ පැවති තත්ත්වය

බොල්කන් රාජ්‍යවල පැවති අවුල් සහගත තත්ත්වය නිසා යුරෝපා

ජාතින් ඒ කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම

- ජර්මනියේ අධිරාජ්‍යවාදී ප්‍රතිපත්තිය
- ජර්මනිය හා එංගලන්තය අතර පැවති නාවික තරගය
- යුධ අව්‍ය තරගය
- ආසන්න හේතුව්.

ඡර්ඩිනන්ඩ් යුවල සාතනය කිරීමට පෙර

ඡස්ට්‍රියාවේ ඔවුන්න හිටි උෂාන්ස් ගර්ඩිනන්ඩ් ආදිපාදවරයා සහ ඔහුගේ බිරිඳී බොස්නියාවේ සරයේටෝ නගරයේ සංචාරයක යෙදුම්න් සිටිය දී සර්බියන් ජාතිකයින් විසින් සාතනය කරනු ලැබීම

පළමුවන ලෝක යුද්ධයට සහභාගි වූ පාරුකව

මිතු පිළි

- මිකානායය, ප්‍රංශය, රුසියාව, ඉතාලිය,

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය

මධ්‍යම බලවතුන්ගේ පිළි -

ඡර්මනිය, ඔස්ට්‍රීයා - හැංගේරියාව, කුර්කිය,

බල්ගේරියාව

සටන් පෙරමුණ

- බටහිර පෙරමුණ

- නැගෙනහිර පෙරමුණ

- අය්තිදිග යුරෝපා පෙරමුණ

- අලිකානු පෙරමුණ

- නාවික යුද්ධ (මුහුදු සටන්)

- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය

පාරුකවකරුවෙකු ලෙස මිතු පිළිට සම්බන්ධ වීම

පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමයේ ප්‍රතිඵල

- විශාල දේශප්‍රාල හා ජීවිත විනාශය

- ඡර්මනිය සමග වර්සායි ගිවිසුම අත්සන් කිරීම

- අමෙරිකාව ලෝක බලවතෙකු ලෙස නැගි සිරීම

- එකාධිපති රාජාණ්ඩු බිඳ වැටී නව රාජ්‍ය ගණනාවක් බිඟි වීම

දඩා :- ඔස්ට්‍රීයන් අධිරාජ්‍යය, කුර්කි අධිරාජ්‍යය හා ඡර්මන් අධිරාජ්‍යය බිඳ වැටීම

- නව ස්වාධීන රාජ්‍ය බිඟි වීම

වෙශ්‍යාස්ථාන් පෙරමුණ, පෝලන්තය, රුමොනියාව, පින්ලන්තය

ජීවිතය විනාශ වීම

ජාතීන්ගේ සංගමය

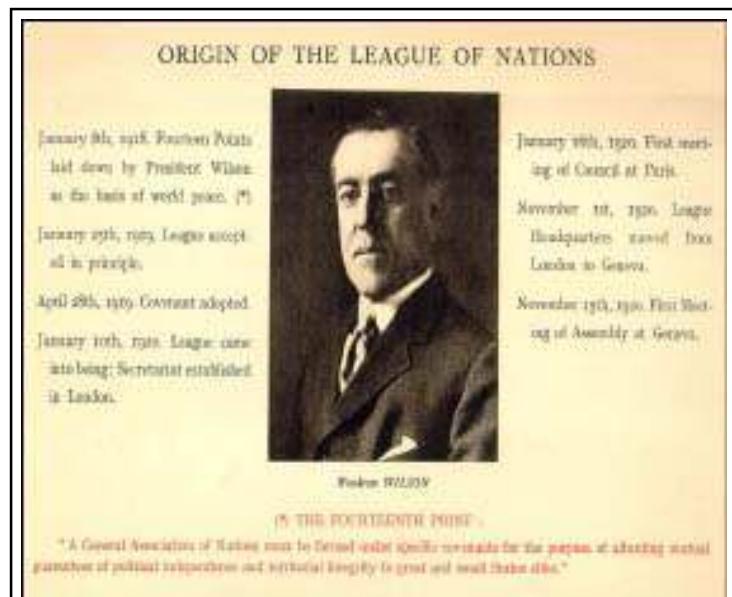
අරමුණු

- ජාතීන්ගේ ස්වාධීපතාය හා ඒකාගුතාව ආරක්ෂා කිරීම
- ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීම
- සාමකාමී මාර්ග මිස්සේ ජාතාන්තර ප්‍රශ්න හා ගැටුම් විසඳා ගැනීම
- ජාතීන් අතර අවබෝධය හා සහයෝගිතාව වර්ධනය කිරීම

සංගමය පිහිටුවීමෙහිලා පූරෝගාලීන් වූ නායකයන්

අමෙරිකානු ජනාධිපති - වුඩ්‌රේ විල්සන්

එංගලන්ත අගමැති - ලොයිඩ් ජෝර්ජ්

ජාතීන්ගේ සංගමයේ ආරම්භය දැක්වෙන කාධිපතක්

ව්‍යුහය

- සංගමයේ ප්‍රධාන ආයතන හතරකි
(මහා මණ්ඩලය, කවුන්සිලය, මහ ලේකම් කාර්යාලය, ජාතාන්තර අධිකරණය)
- සෑම සාමාජික රටක ම නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්වීත මහා මණ්ඩලය ප්‍රධාන තීරණ ගන්නා ආයතනය විය
- කවුන්සිලයේ ආරම්භක ස්ථාවර සාමාජිකත්වය හිමි වුයේ මහා බ්‍රිතාන්තය, ප්‍රංශය, ජපානය, ඉතාලිය යන රටවලට සි. මේ යටතේ ජාතාන්තර ප්‍රශ්න විසිද්ධිම සඳහා ජාතාන්තර අධිකරණය, ජාතාන්තර කමිකරු සංවිධානය, ජාතාන්තර සෞඛ්‍ය සංවිධානය, ජාතාන්තර දේශීමා කොමිසම, භාරකාර රාජ්‍ය පිළිබඳ කොමිසම පිහිටුවීම

ජාතින්ගේ සංගමයේ යහපත් ලක්ෂණ

- ජගත් සංවිධාන සංකල්පය ඇති වීම
- ජාත්‍යන්තර සංවිධාන ගොඩනැගීම (උදා : අධිකාරණ, සෞඛ්‍ය, කමිකරු සංවිධාන)
- ජාත්‍යන්තර ගැටුම් නිරාකරණය කිරීම
- 1921 ජර්මනිය හා පෝලන්තය අතර සයිලිසියාව සම්බන්ධයෙන් ඇති වූ අර්බුදය
- 1925 ග්‍රීසිය හා බල්ගේරියාව අතර ඇති වූ අර්බුදය
- 1926 මෝසල් තෙල්වීම සම්බන්ධයෙන් ඉරාකය හා කුර්කිය අතර ඇති වූ අර්බුදය
- මානව අයිතින් තහවුරු කිරීම උදා : සරණාගතයින් පුනරුත්ථාපනය කිරීම ලෙඛ රෝග මරුදානය කිරීම නීති විරෝධී වහල් වෙළඳාම හා මත්ද්ව්‍ය වෙළඳාම තහනම් කිරීම

ජාතින්ගේ සංගමය අසාර්ථක වීමට තුළු දැන් හේතු

- මහා බලවතුන් අතර එකගතාවක් නොමැති වීම
- අමෙරිකානු එක්සත් ජනපදය ජාතින්ගේ සංගමයේ සාමාජිකත්වය නොගැනීම
- පරාජීත ජාතින් නොසලකා හැරීම උදා :- ජර්මනිය
- සංගමය සතු ජාත්‍යන්තර යුධ හමුදාවක් නොමැති වීම
- නිරායුධ ප්‍රතිපත්තයක් අනුගමනය කළ යුතු යැයි යෝජනා වූවද ඒ සඳහා නිරායුධ කොමිසමක් පත් නොකිරීම
- ලෝක සාමය පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණ බිඳ වැටීම උදා :- 1931 ජපානය, මැංචුරියාව ආක්‍රමණය කිරීම, 1935 ඉතාලිය, ඇත්‍යාව ආක්‍රමණය කිරීම, ජර්මනිය, රයින්ලන්තය ඇදා ගැනීම වැනි අවස්ථාවල දී ජාතින්ගේ සංගමයට එවා වැළැක්වීමට නොහැකි වීම

රජානය මැංව්‍රියාව ආක්‍රමණය කිරීම

නව රාජ්‍යවල තැගීම

- යුරෝපයේ පැවති අධිරාජ්‍ය කිපයක් බිඳ වැටීම
ලදා :- ජර්මන් අධිරාජ්‍යය, මිස්ට්‍රීයානු - හංගේරීයානු
අධිරාජ්‍යය, තුර්කි අධිරාජ්‍යය
ජාතිකත්ව මූලධර්මය පදනම් කොටගත් නව රාජ්‍ය කිහිපයක් ඩිජිටීම
- ලදා :- බොහිමියාව, සුබටන්ලන්තය, මොරේවියාව,
ස්ලොවැකියා එක් වී වෙකෝස්ලොවැකියාව
ගොඩනැගීම
බොස්නියා, හර්සගෝවිනා, සර්බයා, බිල්මේෂියා,
මොන්ටිනීගො ආදී රටවල් එකතු කොට
යුගෝස්ලාවියාව පිහිටු වීම
- ජර්මන් ආධිපත්‍යයෙන් නිදහස් කොට
පෙළන්ත රාජ්‍යය පිහිටුවීම
- ගින්ලන්තය නිදහස් රාජ්‍යයක් ලෙස
පිළිගැනීම
- රුමේනියාව නිදහස් රාජ්‍යයක් ලෙස
පිළිගැනීම

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

පළමුවන ලෝක යුද්ධයට බලපෑ හේතු පිළිබඳ ව තොරතුරු එක් රස් කිරීම.

19 වෙති සියවස අවසානයේ දී යුරෝපා ජාතින් විවිධ හේතු මූල් කරගෙන පිළ්වලට බෙදුණු ආකාරයන් එය ලෝක යුද්ධයක් දක්වා වර්ධනය වූ ආකාරයන් පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මූලාශ්‍ය පිළිබඳ ව දැනුවත් කරන්න.
- සිසුන් ඉදිරිපත් කරන ගැටුවලට උච්ච උපදෙස් ලබා දෙමින් අවශ්‍ය මග පෙන්වීම සිදු කරන්න.
- නිශ්චිත කාල සීමාවක දී නිම කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- අඩුපාඩු හා දක්ෂකා පෙන්වා දෙමින් සිසුන්ගේ පිළිතුරුවලට ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

පළමුවන ලෝක යුද්ධය ලෝකය කෙරෙහි ඇති කළ බලපෑම් ඇසුරින් පැවරුමක් සකස් කිරීම

ලෝකය එකම පොර පිටියක් කරමින් සිව්වසරක් මූල්‍ල්‍ලේල් ක්‍රියාත්මක වූණු පළමුවන ලෝක යුද්ධය යුරෝපායට මෙන්ම මූල ලෝකයට ම ආර්ථික, දේශපාලන හා සාමාජික වශයෙන් ඇති කළ බලපෑම් පිළිබඳ තොරතුරු විමර්ශනය කර පැවරුමක් සැකසීම මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස මෙම යොදා ගන්න.
- අදාළ මූලාශ්‍ය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දෙන්න.
- සිසුන්ගේ පැවරුම් අධික්ෂණය කරමින් අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී උපදෙස් ලබා දෙන්න.
- නිශ්චිත කාලසීමාවක දී පැවරුම නිම කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසු දුබලතා ප්‍රබලතා හඳුනා ගතිමින් ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

ක්‍රියාකාරකම 03

ජාතින්ගේ සංගමය ලෝක සාමය ආරක්ෂ කර ගැනීමට දැක් වූ දායකත්වය පිළිබඳ ව බුද්ධි කළම්බන සාකච්ඡාවක් පැවැත්වීම.

මුළු ලොව ම එකම යුධ පිටියක් බවට පත් වූ පලමුවන ලෝක සංග්‍රාමය අවසන දී තැවත එවැනි යුද්ධයක් ඇති නොවීම සඳහා ජාතින්ගේ සංවිධානය පිහිටුවා ගනු ලැබේය. එහෙත් එම සංගමයේ වූ දුර්වලතා හේතුවෙන් පිහිටුවීමේ අරමුණු ඉටු කළ සේවය, දුර්වලතා හා අසාර්ථක වීමට බලපෑ හේතු පිළිබඳ තොරතුරු ඇසුරින් බුද්ධි මණ්ඩල සාකච්ඡාවක් පැවැත්වීම මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරේ.

- බුද්ධි මණ්ඩල සාකච්ඡාවක් පැවැත්වීමට අවශ්‍ය පරිදි කටයුතු සංවිධානය කර ගන්න.
- සියලු ම සිසුන්ගේ සහභාගිත්වය ලබා ගන්න.
- සිසුන්ගේ විමර්ශනයිලි, තාරකාභූකුල සහ විවේචනාත්මක වින්තන හැකියා ඔප් නැංවෙන පරිදි මෙම ක්‍රියාකාරකම සිසුන් විසින් පැවැත්වීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරන්න.
- අවශ්‍ය මගපෙන්වීම සිදු කරමින් ප්‍රතිපෝෂණය ලබා දෙන්න.

ඒකකය 9

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා සේවියටිදේශය ලෝක බලවතුන් ලෙස නැගී ඒම

නිපුණතාව : වර්තමාන ලෝකයේ දේශපාලන පදනම ගොඩනැගීමට පාදක වූ ප්‍රධාන බලවිග පිළිබඳ තුළනාත්මක විග්‍රහයක් කරයි

නිපුණතා මට්ටම :

- 9.1 අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දනවාදී බල කැඳුරු ලෙස නැගී සිටිමින් ලෝක දේශපාලනය කෙරෙහි බලපැළ ආකාරය පැහැදිලි කරයි.
- 9.2 සේවියටි දේශය සමාජවාදී බල කැඳුරු ලෙස නැගී සිටිමින් ලෝක දේශපාලනය කෙරෙහි ඇති කළ බලපැළ පිළිබඳ තොරතුරු හෙළි කරයි.

කාලවිෂේෂ සංඛ්‍යාව : 20

ඉගෙනුම් එලය :

- වර්තමාන ලෝකයේ දේශපාලන පදනම ගොඩනැගීමට පාදක වූ ප්‍රධාන බලවිග පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම
- දනවාදී කැඳුරු නායකයා ලෙස නැගී සිටිමින් ලෝක දේශපාලනය කෙරෙහි අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය බලපැළ කළ ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම
- සමාජවාදී බල කැඳුරු නායකයා ලෙස නැගී සිටිමින් සේවියටි දේශය ලෝක දේශපාලනය කෙරෙහි ඇති කළ බලපැළ පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම

හැදින්වීම

දහනම වන සියවෙස් අවසානය වන විට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ලෝක බලවතකු බවට පත්ව සිටි අතර බෝල්ජේවික් විජ්ලවයෙන් පසුව සේවියටි දේශය ද ලෝකයේ ප්‍රබල රටක් ලෙස නැගී එන්නට විය. දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් අනතුරු ව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ සේවියටි දේශය ලොව ප්‍රබල ම රටවල් දෙක බවට පත් විය. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දනවාදී වින්තනය ද සේවියටි දේශය සමාජවාදී වින්තනය ද ඔස්සේ වර්ධනය වන්නට විය. මෙසේ එක් එක් වින්තන මස්සේ යමින් මෙම රටවල් ලෝක දේශපාලන කෙරෙහි ඇති කළ බලපැළ පිළිබඳ තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම මෙහිදී අපේක්ෂිත සි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා සේවියට දේශය ලෝක බලවතුන් ලෙස තැනී ඒම

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය

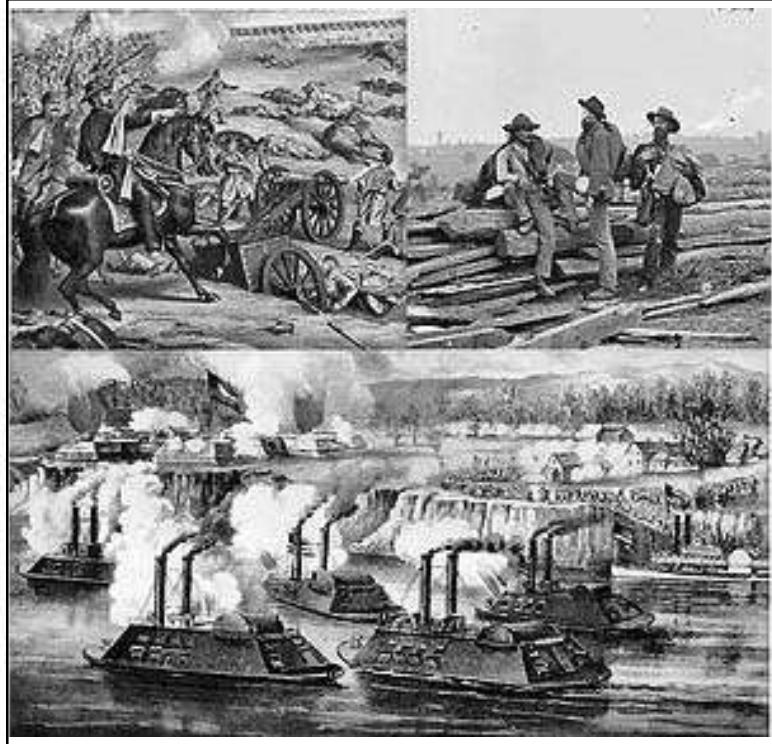
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය තැගී ඒම
- ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාව සකස් කිරීම
 - අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ක්‍රි. ව 1776 ජූලි 04 දින නිදහස් රාජ්‍යයක් බවට පත්වීම
 - අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ විධායක ජනාධිපති ක්‍රමයක් සහිත සන්ධිය ආණ්ඩුකුමයක් ගොඩනැගීම

ආර්ථික අතින් ගක්තිමත් වීම

- පුද්ගලික ව්‍යවසාය මත පදනම් වූ ධනවාදී අර්ථ ක්‍රමයක් ගොඩනැවීම
- සිවිල් යුද්ධයෙන් පසු (ක්‍රි. ව 1861 - 1890 අතර කාලය) රටේ කාෂී කාර්මික හා කාර්මික කේශේෂය විශාල දියුණුවක් ඇති වීම
- දුම්රිය, මහා මාරුග, විදුලි බලය වැනි යටිතල පහසුකම් වර්ධනය කර ගැනීම
- 19 වන සියවස අවසාන වන විට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය මහා පරිමාණ කර්මාන්ත පදනම් වූ ධනවාදී අර්ථ ක්‍රමයක් ගොඩනැවීම
- 1899 දී රාජ්‍ය ලේකම් ජේන් මැක්ලම හේ විසින් "විවෘත ද්වාර ප්‍රතිපත්තිය" නමින් නව යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කිරීම
- එමගින් ජනාධිපති මැකින්ලිගේ කාලයේ විදේශීය වෙළඳ කටයුතු පිළිබඳ යුරෝපා ජාතින් හා සමාන තත්ත්වයක් ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් වීම
- එනය පිළිගැනීම සහ වෙළඳ වර්පණය ලබා ගැනීමට උත්සාහ ගැනීම
- 19 වන සියවස අවසාන වන විට කර්මාන්ත, කාෂීකර්මය, වෙළඳාම යන සියලුම කේශේෂවලින් ඉතා ගිසු දියුණුවක් ලබා තිබීම

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය (විදේශ) බල ව්‍යාප්තය

- 1812 දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා බ්‍රිතාන්‍ය අතර ඇති වූ යුද්ධයේ දී ජය පරාජයකින් තොරව යුද්ධය අවසන් වූ අතර දෙපක්ෂයම සමාඟන වීම
- අනතුරු ව බටහිර ප්‍රේලාරිඩාව ඇඳාගත් අතර 1819 දී ස්පාජුන්දියින් විසින් මූල ග්‍රේලාරිඩා පුදේශය ම එක්සත් ජනපදයට විකිණීම
- මොන්රේ ධර්මය මගින් යුරෝපා ජාතින් අමෙරිකා මහදේශීපයේ කටයුතු වලට මැදිහත්වීම හා ජනපද පිහිටුවීම වැළැක්වීමට කටයුතු කිරීම
- එමගින් දකුණු අමෙරිකානු මහාද්වීපය කෙරෙහි අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සතු බලය යුරෝපා ජාතින්ට පිළිගැනීමට සිදු වීම
- සිවිල් යුද්ධය
- ඒබුහම් ලින්කන් වහුලත් නිදහස් කිරීම

අමෙරිකාවේ සිවිල් යුද්ධය දැක්වන විතුයක්

- දහනමවන සියවස මැද භාගය වන විට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය නැගෙනහිර දෙසින් අත්ලන්තික් වෙරළ සිට බටහිර දෙසත් පැසිපික් වෙරළ දක්වා ව්‍යාප්ත වීම
- 1893 දී භවායි යුපත හිමිවීමත් සමග ප්‍රාත්ත ගණන 50 ක් දක්වා වැඩි වීම
- 1898 ස්පාංක්ස්ය පරාපරය කිරීම, ස්පාංක්ස්ය සතු ව පැවති පොටොරිකෝ, ගුවාම සහ පිලිපින යුපත් අමෙරිකාවට හිමි වීම
- විසිවන සියවස මුල් වසර කිහිපය තුළ පැනමා ඇල ඉදි කර එමගින් අවට ප්‍රදේශවල ආධිපත්‍යය පැතිර වීම
- පළමුවන ලෝක යුද්ධයට සම්බන්ධ වීම, එයට ආසන්න ම හේතුව වූයේ ලුසිටානියා නැවට ජර්මනිය විසින් පහර දෙමින් එම නැව විනාශ කිරීම ය. ජර්මනියට විරැද්ධ ව මිත්‍ර පිලට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සම්බන්ධ වීම
- යුද්ධයට සම්බන්ධ වීමට පෙර පවා ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය මිත්‍ර පක්ෂකයින්ට යුද්ධ ආධාර කිරීම
- වූබිරෝ විල්සන්ගේ කරුණු 14 යෝජනා
- පළමුවන ලෝක යුද්ධය අවසන් වන විට යුද්ධයට සම්බන්ධ බොහෝ රටවල් ආර්ථික වශයෙන් බැඳු වැටී තිබීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දෙවන ලෝක යුද්ධයට සම්බන්ධ වීමට ආසන්න ම හේතුව ජපානය විසින් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට අයත් පරල් වරායට පහර දීම
- අමෙරිකානු ගුවන් හමුදාව ජපානයට අයත් හිරෝෂීමා සහ නාගසාකි නගරවලට යෝම්බ හෙලීමත් සමග දෙවන ලෝක යුද්ධයට අවසන් වීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඉල්ලීම මත යටත් විෂ්තර රසකට නිදහස ලැබීම
- අලුතින් නිදහස ලැබූ රටවලට ධනවාදී ආර්ථිකයක් හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයක් බිජි තිරීමට ආධාර කිරීම

පැනමා අැල ඉදි කිරීම

සේවියට දේශය විජ්ලවයෙන් පසු

- 1917 ඔක්තෝබර් විජ්ලවයෙන් පසු ලෝකයේ ප්‍රථම සමාජවාදී රාජ්‍ය රුසීයාවේ ඩිහිටීම
- එම රාජ්‍ය, 1923 සිට එක්සත් සේවියට සමාජවාදී සම්මුඛාණ්ඩුව නැමින් හැඳින්වීම
- කොමියුනිස්ට් පක්ෂය යටතේ රාජ්‍ය පාලනය සංවිධානය වීම, නිරධන පන්තියේ එකාධිපතිත්වය පිහිටුවීම
- පොද්ගලික දේපල අයිතිය අහෝසි කිරීම සහ සියලු සම්පත් රාජ්‍යයට අයත් දේපල ලෙස ප්‍රකාශ කිරීම
- 1924 දී මිය යනතෙක් ලෙනින් දේශපාලන මණ්ඩලයේ සභාපති දුරය දැරීම
- සේවියට ආණ්ඩුව ඉඩම්, ස්වාභාවික සම්පත්, ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම රජය සතු කිරීම
- සිවිල් හා ආර්ථික අතින් ස්ත්‍රීන්, පිරිමින් හා සමාන තත්ත්වය පත් කිරීම
- විවාහය සිවිල් උත්සවයක් බවට පත් කොට දික්කසාද නීති ලිහිල් කිරීම
- 1921 නව ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවේ යෙද්වීම
- ගොවීන්ට කිසියම් බද්දක් ගෙවා සිය නිෂ්පාදන විකිණීමට අවසර ලබා දීම

සේවියට දේශයේ වැඩි කරන ජනතාව දැක්වෙන ස්මාරකය

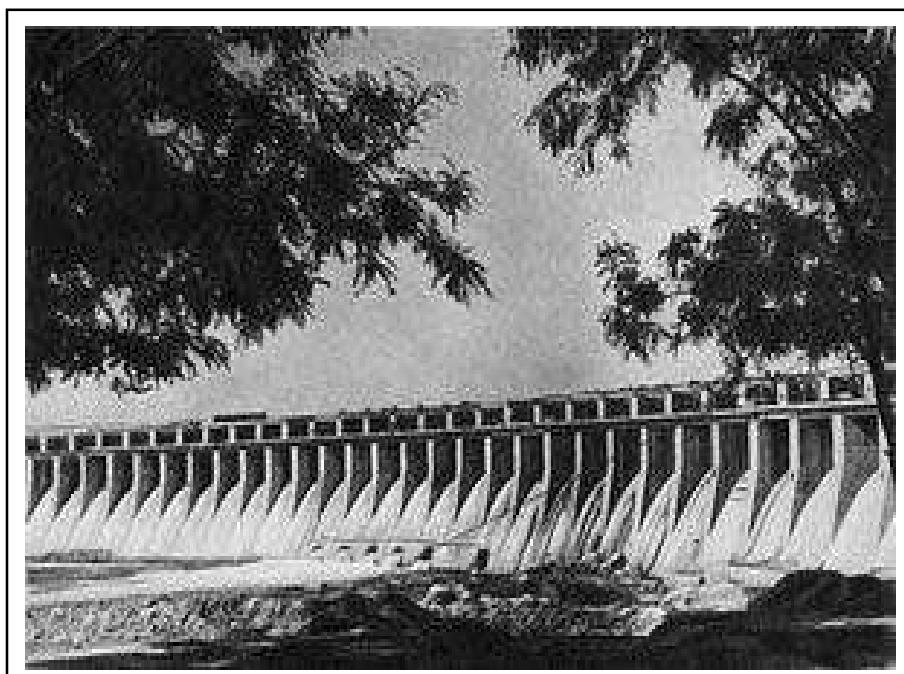
- අභ්‍යන්තර වෙළෙඳාම සඳහා යම් ඉඩක් ලබා දීම
- සීමාසහිත පුද්ගලික වෙළෙඳාමක් සඳහා ඉඩ දීම
- කුඩා කර්මාන්තකාලා පොද්ගලික ව කරගෙන යැමුව ඉඩ දීම
- විශාල කාර්මාන්තකාලා ජනසතු කිරීම
- 1924 ලෙනින්ගේ මරණයෙන් පසු ස්වාලින් රාජ්‍ය නායකයා බවට පත් විය

එක්සත් සෞචිකට සමාජවාදී සමුහාණ්ඩුව ගෙන ගිය විදේශ සම්බන්ධතා

- 1921 එංගලන්තය හා වෙළඳ ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීම
- 1921 වර්ෂය අවසානයේදී ජර්මනිය ඇතුළ රාජ්‍ය 11 ක් සමග වෙළඳ ගිවිසුම ඇති කර ගැනීම
- 1922 දී ජර්මනිය සමග රපොලෝ ගිවිසුම අත්සන් කිරීම
- 1924 දී එංගලන්තය, ඉතාලිය සහ තවත් රටවල් 8 ක් විසින් රැසියන් ආණ්ඩුව පිළිගනු ලැබූ එම රටවල් රැසියාව සමග දේශපාලන සම්බන්ධතා ආරම්භ කිරීම
- 1933 දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, රැසියාව සමග දේශපාලන සම්බන්ධතා ආරම්භ කිරීම
- 1934 දී සෞචිකට සංගමය ජාතීන්ගේ සංගමයට බඳවා ගැනීම
- 1935 දී ප්‍රංශ- සෞචිකට ගිවිසුම අත්සන් කිරීම
- 1935 වන විට සෞචිකට රැසියාව යුරෝපා බලවතුන්ගේ තත්ත්වය පැමිණ සිටීම
- දෙවන ලෝක යුද්ධයේදී ජර්මනියට විරුද්ධ ව මිනු පිළට සම්බන්ධ වී කටයුතු කිරීම

ස්වාධීන්ගේ ක්‍රියා කළාපය

- ස්වාධීන් බලයට පත්වීම හා ඔහු විසින් ආර්ථික සැලසුම් ආරම්භ කරනු ලැබීම-පස් අවුරුදු සැලැස්ම
- රැසියාවේ ස්වභාවික සම්පත්, විද්‍යාව හා ගුම ගක්තිය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රියා කිරීම (නීපර බැමිම, ජල විදුලි කුමා සහ යන්තු සුතු නීපදවීම වේගවත් වීම)
- විදේශීය විශේෂයින් ගෙන්වා පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කිරීමට පියවර ගැනීම

සෞචිකට සමුහාණ්ඩුවේ ජල විදුලි කුමා

- 1928 දී සාමූහික ගොවිපළවල් ඇති කිරීමට තීරණය කිරීම
(1937 වන විට ලක්ෂ 220 ට අයත් ගොවිපළවලින් 92% ට නොඅඩු සංඛ්‍යාවක් සාමූහික ගොවිපළවල් බවට පත් වීම)
(එමගින් රකියා බහුලවීම, නිෂ්පාදනය පුළුල් වීම, ආර්ථිකය දියුණු වීම)
- සමුපකාර සම්බ්‍රේද කුම ආරම්භ කිරීම
- කුරුකිස්පාන්, සයිඩිරියන් දුම්රිය මාර්ග තැනවීම
- ගන්තිමතක් යුධ හමුදාවක් ගොවනැගීම
- ස්ටාලින් යටතේ රුසියාවේ පාලන කුමය ඒකාධිපති ස්වරුපයක් ගත් අතර දැඩි ලෙස මධ්‍යගත කරන ලද නිලධාරී මණ්ඩලයකින් පාලනය වූ ස්වේච්ඡ සංස්ඡාවක තත්ත්වයට එය පත් වීම
- රහස් පොලීසිය, යුධ හමුදාව හා කොමියුනිස්ට් පක්ෂය මගින් මිනිසුන්ගේ ජීවිත මුළුමනින් පාලනය කිරීම, ඒ නිසා ගිවිලර්ගේ ආක්‍රමණයේ දී රුසියාවේ අභ්‍යන්තර ආරවුල් වළක්වා ගැනීමට හැකිවීම
- රුසියානුවන් සියලු දෙනා ම සතුරාට එරෙහිව දේශප්‍රේමයෙන් කටයුතු කිරීම
- රුසියාවේ සුළු ජාතීන්ගේ ප්‍රශ්න විසඳීම
- 1936 දී නව ව්‍යවස්ථා මාලාව පිළිගැනීම - සෝවියට් සමාජවාදී සමුහාණ්ඩු සංගමයක් පදනම් කොට සැදුණු සංයුත්ක රාජ්‍යයක් වීම

තුස්කිස්තාන් සයිඩිරියන් දුම්රිය මාර්ගය

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ලෝක බලවතෙකු ලෙස නැගි සිටිමින් ලෝක දේශපාලනය කෙරෙහි ඇති කළ බලපැම පිළිබඳ පූච්චපත් වාර්තාවක් සකස් කිරීම

ව්‍යිතානා යටත් විඵ්‍ය ලෙස තිබී ව්‍යිතානායෙන් තිද්‍යාස් වූ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසිවන සියවස වන විට ප්‍රබල ධනවාදී රටක් ලෙස නැගි සිටිමින් ලෝක දේශපාලනයට කළ බලපැම පිළිබඳ විග්‍රහ කිරීම මෙයින් අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- කරුණු සෞයා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය මූලාශ්‍රය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දෙමින් අවශ්‍ය මග පෙන්වීම සිදු කරන්න.
- පූච්චපත් වාර්තාවක් සැකසීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු නීති රිති දන්වන්න.
- වාර්තාව සඳහා උච්ච මාතාකාවක් යෝජනා කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසුන් මතු කරන ගැටුපුවලට උච්ච උපදෙස් ලබා දෙන්න.
- නිශ්චිත කාල සීමාවක දී නිම කිරීම සඳහා උපදෙස් දෙන්න.
- වාර්තාව පිළිබඳ ඇගයීමක් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

සෝච්‍යට දේශය ලෝක බලවතෙකු ලෙස නැගි සිටිමට ස්ථාලින්ගේ දායකත්වය පිළිබඳ පැවරුමක් සකස් කිරීම

ලෙනින්ගේ නායකත්වයෙන් 1917 විජ්ලයෙන් පසු සෝච්‍යට දේශය සමාජවාදී රටක් බවට පත් විය. ලෙනින්ගෙන් පසු බලයට පත් ස්ථාලින් මේ කඩවුර තව තවත් ගක්තිමත් කරනු ලැබේය. එසේ ස්ථාලින් යටතේ සෝච්‍යට රුසියාව ගක්තිමත් රාජ්‍යයක් වූ ආකාරය විමසා බැලීම මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස සිදු කිරීමට අවශ්‍ය උපදෙස් දෙන්න.
- භාවිත කළ හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුම් දෙන්න.
- නිශ්චිත කාලසීමාවක දී පැවරුම නිම කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- පැවරුම පිළිබඳ ඇගයීමක් කරන්න.

එශකකය 10

අධිරාජ්‍ය විරෝධී ජාතික සටන් ව්‍යාපාරය

නිපුණතාව : නුතන ලෝකයේ අධිරාජ්‍යවාදය දෙදෙරවීමේ විවිධ ව්‍යාපාර විමර්ශනය කරමින් නිදහස් අගය වටහා ගෙන කටයුතු කරයි.

නිපුණතා මට්ටම් :

- 10.1 ලෝකය පුරා පැවති අධිරාජ්‍ය විරෝධී සටන් ව්‍යාපාර පිළිබඳ ව සෞයා බලයි.
- 10.2 ආසියාවේ අධිරාජ්‍ය විරෝධී ජාතික සටන් ව්‍යාපාර පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 10.3 අප්‍රිකාව තුළ අධිරාජ්‍ය විරෝධී සටන් ව්‍යාපාර ඇති වූ ආකාරය පරීක්ෂා කරයි.

කාලවිශේද සංඛ්‍යාව : 20

ඉගෙනුම් එල :

- අධිරාජ්‍ය විරෝධී අරගල පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනීම
- නුතන ලෝකයේ ඇති වූ වැදගත් දේශපාලන ප්‍රවණතාවක් ලෙස ආසියාව, අප්‍රිකාව හා ලතින් අමෙරිකානු රටවල් නිදහස ලබා ගැනීම පිළිබඳ අධ්‍යාපනය කිරීම

හැදින්වීම

පුනරුද යුගයේ දී යුරෝපා රටවල් දේශගවේෂණයට යොමු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නව මූහුදු මාර්ග, රටවල්, සාගර සහ මහද්වීප හඳුනාගැනීමට යුරෝපීයන්ට මග සැලසීණ. දේශගවේෂණ තුළින් හඳුනාගනු ලැබූ ප්‍රධාන සහ රටවල් තම ආයුධ බලයෙන් යටත් කර ගැනීමට යුරෝපා රටවල් ක්‍රියා කළ අතර අප්‍රිකා, ආසියා, ලතින් අමෙරිකා ආදි මහද්වීපවල යටත් විෂ්ක පිහිටුවා ගැනීමට ද ඔවුනු සමත් වූහ.

පසු කාලයේදී මෙම අධිරාජ්‍යවාදී බලපැමෙන් නිදහස්වීම සඳහා ලතින් අමෙරිකා, ආසියා සහ අප්‍රිකානු රටවල්වල ජාතික නිදහස් ව්‍යාපාර ඉස්මතු විය. මෙම එශකකය තුළින් අභේක්ෂා කරන්නේ එම යටත් විෂ්ක රටවල් තුළ ක්‍රියාත්මක වූ අධිරාජ්‍ය විරෝධී සටන් පිළිබඳ අධ්‍යාපනය කර එය ලෝක දේශපාලනය කෙරෙහි බලපැ ආකාරය පිළිබඳ විමසා බැලීම යි.

ලතින් ඇමරිකාව 1825

ලතින් අමෙරිකාව

- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දකුණු දෙසින් පිහිටා ඇති රටවල් ලතින් අමෙරිකාවට අයත් වේ.
- ලතින් අමෙරිකානු රටවල ජනපද පිහිට වුයේ ස්පාජුන්ස් හා පෘතුගාලය විසිනි.
- අමෙරිකාවේ ස්වදේශීය ජනතාව වූයේ - රතු ඉන්දියන්ටරු, ක්‍රිඩ්ස්ටරු, මොස්ටිසොක්ටරු ය

නිදහස් සටන් බිජිවීමට මූල්‍ය වූ හේතු

- ස්වදේශීය ජනතාව විසින් දේශීය වෙළඳ හා නැණු හා අමුදවා සියල්ල ඉතා අඩු මිලට අධිරාජ්‍යවාදීන්ට අලෙවි කළ යුතු විය.
- ලතින් අමෙරිකානු රටවල තිබූ රන්, රිදී, තඹ සහ බනිජ සම්පත් සිය රටවලට අපනයනය කළ මේ අධිරාජ්‍යවාදීනු එමගින් දනවත් වීම
- අධිරාජ්‍යවාදීන් ගෙන ආ හා නැණු ඔවුන් විසින් නියම කරන ලද අධික මිලට ලබා ගත යුතු වීම
- ස්වදේශීය ජනතාව කෙරේ මෙම අධිරාජ්‍යවාදීන් ක්‍රියාවාසිකම් අනුගමනය කිරීම
- අමෙරිකානු නිදහස් සටන, ප්‍රංශ විප්ලවය, නැපෝලියානු යුද්ධ ආදිය මගින් ලතින් අමෙරිකානු ජනතාව තුළ මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම් මෙන්ම නිදහස් වටිනාකම පසක් කිරීම
- 1923 මොන්රේ ධරුමය නිසා යුරෝපා අධිරාජ්‍යයන්ගේ ලතින් ඇමෙරිකානු ව්‍යාප්ත කටයුතු නතර වූ බව අවධාරණය කළ යුතුය.

අධිරාජ්‍ය විරෝධී සටන්

- ස්වදේශීය ජනතාව දහනමවන සියවස ආරම්භයේ අධිරාජ්‍යවාදීන්ට විරැද්ධ ව කැරලි ඇති කිරීම
- ස්වදේශීය කැරලි මරුදානය කිරීමට අධිරාජ්‍යය හමුදා ලතින් අමෙරිකාවට ගෙන එම
- මෙක්සිකෝ, වෙනිසිපුලාව, පිරු, ආර්ථන්ටීනාව, විලි යන ලතින් අමෙරිකානු රටවල් ස්පාජුන්ස් ආධිපත්‍යයට විරැද්ධ ව යමින් ක්‍රමයෙන් නිදහස ප්‍රකාශ කිරීම
- එම රටවල් එංගලන්තය සමග වාණිජ සඛාතා පැවැත්වීම නිසා ඔවුන්ට එංගලන්තය උදාව කිරීම (නාටික ආරක්ෂාව)
- 1815 වියනා සමථයෙන් පසු බලයට පැමිණී ස්පාජුන්ස්යේ 7 වන පර්ඩිනන්ඩ් රජු නිදහස ප්‍රකාශ කළ ලතින් අමෙරිකානු රටවල් නැවතත් තම ග්‍රහණයට ගෙන ක්‍රියාත්මක එම රටවල ක්‍රියාත්මක කිරීම
- රේ එරෙහිව උතුරු මෙක්සිකෝවේ සිට දකුණු ආර්ථන්ටීනාව දක්වා පුදේශ සියල්ලෙහි කැරලි මාලාවක් ආරම්භ වූ අතර පර්ඩිනන්ඩ් එය මරුදානයට තම හමුදා එවීම
- දේශීය විමුක්ති ව්‍යාපාර එම හමුදා සිය පුදේශවලින් එළවා දැමීම
- එම පරාජයෙන් පසුබව නොවූ ස්පාජුන්ස් රජු වසර කිහිපයක් තිස්සේ දිගින් දිගට ලතින් අමෙරිකානු රාජ්‍ය වෙත සිය හමුදා එවීම

වෙනිසියුලාව, කොලොම්බයාව, ඉක්වදේරය, පැනමාව

- වෙනිසියුලාවේ ජාතික විරයකු වූ පැන්සිස්කේප්ද මියන්බෝ සිය රාජ්‍යයට නිදහස දිනා ගැනීමට ජනතා සංවිධාන ඇති කරමින් කටයුතු කිරීම හා ඔහු අල්ලාගත් ස්ථානුක්දුකු හමුදා අදුරු කුටියක සිරකොට වධ බන්ධනයට පත් කිරීම
- ජාතිය වෙනුවෙන් දිවි පියු විරයකු ලෙස මියන්බෝ 1816 දී මිය යාමෙන් පසු එම කටයුත්ත සයින් බොලිවර් නම් දේශප්‍රේමියා විසින් ඉදිරියට ගෙන යාම
- බොලිවර් වසර 15 ක් තිස්සේ ස්ථානුක්දුකුයට විරැද්ධ ව ගෙන ගිය සටන මගින් වෙනිසියුලාව නිදහස දිනා ගැනීමට සමත් වීම
- වෙනිසියුලාව සමග ම කොලොම්බයාව, ඉක්වදේරය හා පැනමා නිදහස ලැබීම

ආර්ථන්ටිනාව, පිරු, විලි, බොලිවියාව අධිරාජ්‍ය විරෝධය

- ආර්ථන්ටිනාවේ දේශප්‍රේමියකු වූ ජෝසේ ද සැන් මාටින් ස්ථානුක්දුකුයට විරැද්ධව ආර්ථන්ටිනාවේ විෂ්ලේෂය ව්‍යාපාරය මෙහෙයවීම
- සයින් බොලිවර් ද මාටින්ට එකතුවීම
- ප්‍රථමයෙන් විලි පුදේශය නිදහස් කර ගැනීමට මාටින් සමත් වීම
- අනතුරුව තම මවින් වූ ආර්ථන්ටිනාවට නිදහස ලබා දීමට සමත් වීම
- අවසාන වශයෙන් මාටින් හා බොලිවර් එක්ව පිරු සහ බොලිවියාව ද ස්ථානුක්දු ආධිරාජ්‍යයෙන් නිදහස් කර ගැනීම

මෙක්සිකොව අධිරාජ්‍ය විරෝධය

- කතෝලික පුරුෂවරයකු වූ හිඛල්ගේ පියතුමා මෙක්සිකොවේ නිදහස් සටනේ නායකත්වය ලැබීම
- මෙක්සිකොශ ගොවී ජනතාවගෙන් ලද සහාය
- හිඛල්ගේ ස්ථානුක්දු හමුදා අතින් මරු මුවට පත්වීම සමග මෙක්සිකොශ ජාතික නිදහස් සටන් ව්‍යාපාරය පණ ගැන්වීම
- මෙක්සිකොවේ සිටි ස්ථානුක්දු ආණ්ඩුකාරයා බලයෙන් පහ කළ ජනතාව මෙක්සිකොශ සමුහාණ්ඩුව පිහිටුවීම

හිඛල්ගේ පියතුමාගේ ස්මාරකය

බ්‍රෝලය අධිරාජ්‍ය විරෝධය

- පෘතුගිසි යටත් විජේතයක් වීම
- නැපෝලියානු ආධිපත්‍ය හමුවේ පෘතුගාලය හැර ගිය පෘතුගිසි රජ පවුල බ්‍රෝලයේ පදිංචි වීම
- එමගින් බ්‍රෝල ජනතාව විශේෂ වරප්‍රසාද රසක් හිමි වීම
- නැපෝලියාන්ගේ පරාජයෙන් අනතුරු ව පෘතුගාල රජ පවුල නැවතත් පෘතුගාලයට පැමිණීමත් සමඟ බ්‍රෝල ජනතාවගේ වරප්‍රසාද අයිතිවාසිකම් අහිමි වීම
- එමගින් ගොඩනැගුණු අප්‍රසාදය හමුවේ පෘතුගාල ආධිපත්‍යයට විරැද්‍යාව කැරලි ආරම්භ කිරීම
- බ්‍රෝලය 1822 දී නිදහස ප්‍රකාශ කොට දොන් පේදුරු, රජු බවට පත් කර ගැනීම
- 1889 දී බ්‍රෝලය සමූහාණ්ඩුවක් වීම

ආසියාව

දකුණු ආසියාව	- ඉන්දියාව, බුරුමය, ලංකාව
අග්නිදිග ආසියාව	- පිළිපිනය, තායිලන්තය, මලයාව, ඉන්ද්‍රියාව

ආසියාවේ ශ්‍රී රෝපා බල ව්‍යාප්තිය

ඉන්දියාව

- වෙළෙද සමාගමේ පාලනයට එරහි ව වරින් වර කැරලි ඇති වීම
- 1857 සිපොයි හමුදා කැරල්ල හා එය කෘත ලෙස මරදනය කිරීම
- 1857 කැරල්ලට දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ හා යුද්ධමය හේතු මුල් වූ බව
- 1857 කැරල්ලෙන් පසු බ්‍රිතාන්‍ය වෙළෙද සමාගමේ පාලනයෙන් ඉන්දියාව නිදහස් කර බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටය යටතට පත් කර ගැනීම
- 1857 කැරල්ලෙන් ඉන්දිය ජනතාව තුළ නිදහස පිළිබඳ හැඟීම් වර්ධනය වීම
- නිදහස වෙනුවෙන් ඉන්දියානුවෝ විවිධ ප්‍රදේශවල අරගල දියත් කිරීම
- අරගල මගින් නිදහස දිනාගත තොගකි බව තේරුම් ගත් ඉන්දිය නායකයන් 19 සියවස මැද හාගයේ සිට සාම්කාමී මාර්ගවලින් නිදහස ලබා ගැනීම කෙරෙහි යොමු වීම
- 1876 දී සුරේන්ද්‍රනාත් බැහුරුණ විසින් "කල්කටාවේ ඉන්දියානු සංගමය" පිහිට වීම
- ඇලන් මක්ටේවියන් හියුම් විසින් "ඉන්දිය ජාතික එකමුතුව" ආරම්භ කිරීම
- 1885 දී ඉන්දිය ජාතික කොංග්‍රසය බිජි වීම
- ඉන්දිය ජාතික සංගමය අන්තවාදීන් හා මධ්‍යස්ථානීන් ලෙස දෙපිලකට බෙදීම
- 20 සියවස මුළු දී මධ්‍යස්ථානී මතධාරීන්ගේ අසාර්ථකභාවය තුළ සටන්කාමී ජාතිකානුරාගය වර්ධනය වීම
- 1919 ජාතික කොංග්‍රසයේ නායකත්වයට පත්වූ මහත්මා ගාන්ධි විසින් සහයෝගීතා වර්ණන, සිවිල් නීති කැඩීම සහ ඉන්දියාවෙන් පිටව යනු වැනි ව්‍යාපාර මගින් බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුව අසිරුවට පත් කිරීම
- මෙම ව්‍යාපාර නිසා ජාතික ව්‍යාපාරය තුළ පොදුජන සහභාගිත්වය වර්ධනය විය
- අවිහිංසාවාදී ව්‍යාපාර තුළින් ගාන්ධි ජනප්‍රියවීම
- 1935 ඉන්දිය ආණ්ඩුකුම පනත
- ජාතික සංගමයෙන් වෙන් වූ මුස්ලිම් ලිගය වෙන ම රටක් ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම හා ඉන්දියාව දෙකඩ්වීමේ උච්චරකට මුහුණ පැමු
- මවුන්වැටුන් සාමී විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ඉන්දියාව දෙකඩ කිරීමේ සැලැස්ම
- 1947 අගෝස්තු මාසයේදී ඉන්දියාව හා පකිස්ථානය බිජි වීම

ಸಿಲೆಡಿ ಹರಡೆಕ್ಕು

ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಿಕ ಕೊಂಗ್ರಸ್ ಸಂಸ್ಥಾನ

බුරුමය

- බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විෂ්ටයක් වීම
- 1824 දී පළමුවන බ්‍රිතාන්‍ය - බුරුම යුද්ධය
- 1852 දී දෙවන බුරුම - බ්‍රිතාන්‍ය සටන
- 1855 තෙවන බුරුම - බ්‍රිතාන්‍ය සටනින් පසු බ්‍රිතාන්‍ය - ඉන්දියා අධිරාජ්‍යයට බුරුමය ඇදා ගැනීම
- 1935 දී බුරුමය ඉන්දියාවෙන් වෙන් කිරීම
- දෙවන වන ලෝක යුද සමයේ දී ජපන් ආධාර මත ආව්‍ය සාම්ගේ නායකත්වයෙන් ජාතිකානුරාගී කණ්ඩායම් බිජි වීම
- ජපනුන් බුරුමය තත්ත්වයෙන් ජපානය පරාජයේමත් සමග බුරුමය නැවතත් බ්‍රිතාන්‍යය යටතට පත්වීම
- 1948 බුරුමයට නිදහස ප්‍රදානය කිරීම

අග්‍ර්‍යීත ආසියාව

පිලිපිනය

- 1898 ස්පාංස්-ඡ්‍රැංස් - අමෙරිකන් යුද්ධයෙන් පසුව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ස්පාංස්-ඡ්‍රැංස් පාලනය යටතේ පැවති පිලිපින දුපත් සිය ආධිපත්‍යය යටතට ගැනීම
- පිලිපිනය කුළ විදේශ පාලනයට එරහි ව විරෝධතා පැන නැගීම
- පිලිපිනයේ අමෙරිකානු පාලනය ස්පාංස් වීම
- 1934 පිලිපින නිදහස් පනත මගින් ස්වයං පාලන බලතල හිමිවීම
- එහි ප්‍රථම ජනාධිපති ලෙස මනුවෙල් ක්වෙසොන් පත් වීම
- දෙවන ලෝක යුද්ධයේ දී ජපානය විසින් පිලිපිනය යටත් කර ගැනීම
- අමෙරිකාව නැවත පිලිපිනය ජපන් ග්‍රහණයෙන් මුදවා ගැනීම
- 1946 ජ්‍රේලි 4 වැනිදා පිලිපිනයට නිදහස ලැබීම හා සම්භාණ්ඩ්වක් පිහිටු වීම
- නිදහසින් පසු පිලිපිනය ආර්ථික හා ආරක්ෂක කටයුතු වැඩි දියුණු කර ගැනීමට අමෙරිකානු ආර්ථික හා හමුදා ආධාර කෙරහි බලාපොරොත්තු තැබීම

තායිලන්තය

- මොංකුටි සහ වූලාලොංකෝර්න් යන පාලකයන් අනුගමනය කළ නාලිකරණ කියාමාර්ග
- දහනම්වන සියවස අග හාගයේ දී ප්‍රංශ හා බ්‍රිතාන්‍ය බලපැම්ව ගොදුරු වීම
- දෙවන ලෝක යුද්ධ සමයේ දී ජපානය විසින් තායිලන්තය යටත් කර ගැනීම
- යුද්ධයෙන් පසුව නිදහස් රාජ්‍යයක් බවට තායිලන්තය පත්වීම
- 1946 එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ සාමාජිකත්වය ලැබීම
- අසල්වැසි වීනය හා වියවිනාමය, කොමියුනිස්ට් රටවල් වූ බැවින් තායිලන්තය එක්සත් ජනපදයට නැවුරු වීම
- සියුවෝ සංවිධානයට බැඳීම

මලයාව

- මැලේ, වින, ඉන්දියානු හා මූස්ලිම් ජනතාවගෙන් ජනාධාරී වි මලයාව වින් හා රෝ සුළඟ වි රටකි. ඒ නිසා ම බ්‍රිතාන්තය සිය වාණිජ බලය මලයාව තුළ ව්‍යාප්ත කිරීම
- දෙවන ලෝක යුද්ධ අවධියේ ජපානය, මලයාව නතු කර ගත්තද යුද්ධය අවසන්වීමෙන් බ්‍රිතාන්තය තැවතත් එම ප්‍රදේශ අත්පත් කර ගැනීම
- මලයාව සහ සිංගප්පූරුව වෙන් කොට ඒවාට ස්වයංපාලන බලතල ලබාදීම
- කුත්තු අඩුල් රජ්මාන් මලයාවේ මැතිවරණය ජය ගැනීම හා 1957 අප්‍රේල් ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවක් හඳුන්වා දීම
- සිංගප්පූරුව ද අප්‍රේල් ආණ්ඩුකුම ව්‍යවස්ථාවකට තැවැටු වීම හා ලි - කුවාන් - යු එහි අගමැති තනතුරට පත් වීම
- බ්‍රිතාන්තයන්ට යටත් ව පැවති ප්‍රදේශ එකාබද්ධ කොට 1963 දී මලයා සංයුත්තය ගොඩනැගීම
- 1965 දී සිංගප්පූරුව ස්වාධීන රාජ්‍යයක් බවට පත්වීම

කුත්තු අඩුල් රජ්මාන් මලයාවේ නිදහස ප්‍රකාශ කිරීම

ඉන්දුනිසියාව

- ලන්දේසී පාලනයට නතුව තිබීම
- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසුව ජපන් ආධාරයෙන් නිදහස ප්‍රකාශ කොට ජනාධිපතිවරයෙකු පත් කර ගැනීම
- සුකර්මෙන් ජනාධිපති තනතුරට පත්වීම
- ලන්දේසීහු තැවත සිය යටත් විජ්‍යත ලබා ගැනීමට උත්සුක වීම
- ඉන්දුනිසියානු ජනතාව ර්ව එරෙහි වීම
- 1949 දෙසැම්බර් 27 දින ඉන්දුනිසියාව සිය ස්වාධීනත්වය දිනා ගැනීම හා ඉන්දුනිසියානු සමුහාණ්ඩුව පිහිටුවීම

ප්‍රකරණේ ඉන්දුනිසියාවේ නිදහස ප්‍රකාශ කිරීම

අප්‍රිකාව

- විභාගත්වය අතින් ලෝකයේ දෙවන ස්ථානය හිමිවන මහද්වීපයයි
- දියමන්ති, රත්රන්, තඩ සහ යක්බි වැනි බනිජ සම්පත්වලින් පොහොසත් මහාද්වීපයකි
- මේ තත්ත්වය තුළ යුරෝපා ජාතින් අප්‍රිකාවේ යටත් විෂ්තර ඇති කර ගැනීමේ තරගයක නිරත විය. (පෘතියිසි, ස්පාය්ක්ස්, ලන්දේසි, බ්‍රිතාන්‍ය, ප්‍රංශ, බෙල්ංඡයම්, ඉතාලිය, ජර්මන්)
- යුරෝපා ජාතින් විසින් අප්‍රිකාව මූල්‍යතානින් ම වගේ සිය අධිපත්‍යය යටතට පත්කර ගනු ලැබේම

අප්‍රිකානු රතුව

උකුරු අප්‍රිකාව

වියුතිසියාව

- 1881 සිට ප්‍රංශය යටතේ පැවති භාරකාර රාජ්‍යයකි
- ස්වදේශීය ජනතාව හඳුව බෝර්ඩිබාගේ නායකත්වය යටතේ උද්‍යෝගීකාරක කිරීම, ගර්ල්ලා සටහන්
- බෝර්ඩිබා රටින් පිටුවහල් කිරීම හා ඔහුගේ පක්ෂය තහනම් කිරීම (1952)
- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු එක්සත් ජාතින්ගේ මැදිහත් වීම මත ද්‍රව්‍යපාර්ශික සාකච්ඡා ඇරුණීම
- 1954 වියුතිසියානු ජාතියිතෙකින් සහ ප්‍රංශ අගමැති මෙන්ඩ්ස් ප්‍රාන්ස් අතර සාකච්ඡා ආරම්භ වීම

- 1956 වියුත්සියාව, ස්වයං පාලන බලතල හිමිවීම
- බිසාරටේ නැමති නාවික මධ්‍යස්ථානය තවදුරටත් ප්‍රංශය අත තබා ගැනීම
- ටියුත්සියාවේ ජනාධිපති ප්‍රංශය සමග බිසාරටේ නාවික මධ්‍යස්ථානය වෙනුවෙන් සාකච්ඡා ඇරුණීම හා එය අසාර්ථක වීම
- ප්‍රංශයට එරෙහි ව සන්නද්ධ අරගලයක් ඇරුණීම
- 1963 බිසරටේ ප්‍රදේශය නිදහස් කර ගැනීමෙන් ටියුත්සියාවේ නිදහස තහවුරු වීම

මොරොක්කෝව

- 1904 මොරොක්කෝව ප්‍රංශයේ දී ආරක්ෂිත රාජ්‍යයක් බවට පත් කර ගැනීම හා මොරොක්කෝවේ උතුරු ප්‍රදේශයේ ස්පාජුද්‍ය බලපෑම පැතිර යාම
- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ඉස්ටික්ලල් නම් ජාතික සංවිධානය යටතේ පැතිරි ගිය වැඩ වර්ණන හා දේශපාලන විරෝධතා
- සූල්තාන්වරයාගේ සහාය ඒවාට ලැබීම
- සූල්තාන්වරයා පිටුවහල් කිරීම
- රට කුල ප්‍රංශ විරෝධී විශාල උද්‍යෝග්‍යන් ව්‍යාපාර ඇති වීම
- එක්සත් ජාතීන්ගේ මැදිහත්වීමෙන් බලයෙන් පහ කළ සූල්තාන් නැවත බලයේ පිහිටුවීම හා 1956 ප්‍රංශය, මොරොක්කෝවට නිදහස පුදානය කිරීම
- ස්පාජුද්‍ය පාලකයා සමග ඇති කර ගත් සම්මුතියක් මගින් මොරොක්කෝව නතු කර ගෙන තිබු ස්පාජුද්‍ය ප්‍රදේශවලට නිදහස හිමිවීම

ඇල්ට්‍රිරයාව

- ප්‍රංශය විසින් නතු කර ගෙන තිබු අතර එහි ස්වදේශීක මූස්ලිම ප්‍රජාවට ද යම් ස්වයංපාලන බලතල ලබා දීම
- ඉන් සැහීමකට පත් නොවූ ඔවුනු 1954 ප්‍රංශයට විරැද්ධ ව කැරලි ගැසීම හා ඉන් පාලනය අකාර්යක්ෂම වීම
- ඇල්ට්‍රිරයාවේ සිටි ප්‍රංශ ජාතිකයන් ස්වදේශීකයන්ට නිදහස දීමට විරැද්ධ වීම.
- 1954 න් පසු ඇල්ට්‍රිරයාවේ ප්‍රංශ පාලනයට විරැද්ධ ව පුත්ල් ජාතික සටන් ව්‍යාපාරයක් ඇතිවීම
- 1962 දී ප්‍රංශ ආධිපත්‍යයෙන් ඇල්ට්‍රිරයාව නිදහස ලබා ගැනීම හා සම්භාණ්ඩුවක් බවට පත්වීම

බටහිර අඩුකාව

- 19 වන සියවසේ දී බටහිර අඩුකාව, බ්‍රිතාන්‍ය, ප්‍රංශ හා ජර්මන් ජාතිකයන් විසින් නතු කර ගැනීම

සානාව

- ගෝල්වී කොස්ට් පුදේශය ලිතාන්‍ය යටත් විෂ්තරයක් විය.
- 1951 වන විට එහි ස්වදේශීක ජනතාවට යම් ප්‍රමාණයක ස්වයංපාලන බලතල හිමිවිය.
- ගෝල්වී කොස්ට් පුදේශය ජාති හිමෙන්ම පුන්කාමාගේ නායකත්වයෙන් නැගී සිටීම හා 1957 ලිතාන්‍ය පාලනයෙන් නිදහස් වීම, නිදහස් රාජ්‍ය සානාව ලෙස නම් කිරීම.
- පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයෙකු වීම.

නයිල්‍රියාව

- 1960 දී ලිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයෙන් නයිල්‍රියාව නිදහස දිනා ගැනීම
- 1961 දී සියරාලියෙන් ද 1990 දී නැමීලියාව ද නිදහස හිමිකර ගැනීම

මධ්‍යම අඩිකාව

- 20 සියවසේ මැද (1953) ලිතාන්‍යයන් විසින් දකුණු රෞබේෂියාව හා නියාසාලන්තය එක් කොට ස්වයංපාලන බලතල හිමි මධ්‍යම අඩිකානු සංයුත්තය පිහිටු වීම
- එම සංයුත්තයට ස්වදේශීය ජනතාව විරැද්‍යා වීම
- කෙනත් කවුන්ඩාගේ නායකත්වයෙන් උතුරු රෞබේෂියානු දේශප්‍රේමීන් නිදහස් සටන් දියත් කිරීම
- 1964 උතුරු රෞබේෂියාවට නිදහස ලැබේම හා එය සැම්ලියාව නම්න් හැදින්වීම
- දකුණු රෞබේෂියාවේ සිටි බහුතර නීග්‍රෝ ජනතාවට ආණ්ඩු බලය අනිමි වීම
- 1965 දකුණු රෞබේෂියාවේ සිටි ඉංග්‍රීසි සුවාතරය ඒකපාක්ෂීක ව ස්වාධීනතාව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම
- ස්වදේශීය ජනතාවගේ විරෝධය, ඔවුන් අතර නොයෙකුත් සංවිධාන ඇතිවීම හා ගර්ල්ලා සටන් ව්‍යාපාරයක් ඇති වීම
- 1980 දී ස්වාධීන සිම්බාබිවේ රාජ්‍ය බිජිවීම

කොංගෝව

- බෙල්ජීම විසින් කොංගෝව පාලනය කරනු ලැබේම
- කොංගෝවේ ස්වදේශීය ජනතාවට ස්වයංපාලන බලතල ලබා දීමට බෙල්ජීම අකමැති වීම.
- 1960 දී බෙල්ජීම කොංගෝවට නිදහස ප්‍රඳානය කිරීම, පැට්‍රීස් ලුමුම්බා අගමැති ලෙස පත්වීම
- රට කුල විශාල අවුල් සහගත හා ගැටුම්කාරී තත්ත්වයක් ඇති වීම (ගෝන්කික ගැටුම හා හමුදා කුමන්තුණයක් ඇතිවීම)

නැගෙනහිර අප්‍රිකාව

කෙන්යාව

- 1895 දී බ්‍රිතාන්‍යය, කෙන්යාව සිය ආරක්ෂිත රාජ්‍යක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කිරීම, එය බ්‍රිතාන්‍ය නැගෙනහිර අප්‍රිකාව ලෙස නම් කිරීම
- නිදහස වෙනුවෙන් ස්වදේශීය කෙන්යානු ජනතාව මාවු මාවු නමින් රහස් සංවිධානයක් පිහිටුවා ගැනීම
- ජෝමෝ කෙන්යාටා රේ සම්බන්ධ යයි සැක කොට බ්‍රිතාන්‍යයන් මහු බන්ධනාගාර ගත කිරීම
- කෙන්යාවට නිදහස ඉල්ලා කෙන්යාවේ අප්‍රිකානු ජාතික සංගමය ගෙන හිය අරගලය හේතු කොට ගෙන කෙන්යාවට නිදහස හිමිවීම
- 1963 ජෝමෝ කෙන්යාටා බන්ධනාගාරයෙන් නිදහස් කිරීම හා කෙන්යාවේ ප්‍රථම අගමැති වීම

ටැන්සානියාව

- ජර්මන් නැගෙනහිර අප්‍රිකාව නමින් හැඳින්වන මෙම ප්‍රදේශය 1890 ගණන්වල දී ජර්මන් බලය යටතට පත් වීම
- පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු භාරකාර රාජ්‍යක් ලෙස බ්‍රිතාන්‍යයන් යටතේ පැවතීම
- ජ්‍රියස් නියරේරේ විසින් ටැන්ගනයිකා අප්‍රිකානු ජාතික සංගමය පිහිටුවාගෙන ජාතික නිදහස් සටන් ව්‍යාපාරය ගෙන යාම, 1961 දී බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයෙන් නිදහස දිනා ගැනීම
- නිගෝවරු බහුතරයක් වාසය කළ සැන්සිඛාර ද 1963 බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයෙන් නිදහස් වීම
- 1964 දී ටැන්ගනයිකා සහ සැන්සිඛාර ප්‍රදේශ එක්ව ටැන්සානියාව නම් නව රාජ්‍ය පිහිටුවා ගැනීම

සේමාලියාව

- ඉතාලි හා බ්‍රිතාන්‍ය අධිපත්‍යයට නතුව පැවතුණී.
- 1960 දී පසු සේමාලියාවට ස්වාධීනත්වය හිමිවීම

මැඩිගස්කරය

- ප්‍රංශ යටත් විෂ්ටයක් වීම
- පිළිබඳ ත්සිරනනා නා නම් දේශගේශීමියා පිහිටුවාගත් දේශපාලන පක්ෂය මගින් 1960 දී මැඩිගස්කරය නිදහස දිනා ගැනීම

ප්‍රංග බවහිර අප්‍රිකාව

- ප්‍රංගය විසින් බවහිර අප්‍රිකාවේ පිහිටි සිය යටත් විෂ්තර එකතු කොට සංයුත්තයක් පිහිටුවේම
(සෙනෙනගාල්, සූඩානය, ගිනියා, අයිවරි වෙරල්, ඉහළ වෝල්ටා, බැහොම්, නයිජර්, මොරිටානියා)
- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු එම රාජ්‍ය එකින් එක නිදහස ලබා ගැනීම
- 1960 වන විට ප්‍රංගය මෙම සියලු ම යටත් විෂ්තරවලට නිදහස ප්‍රදානය කිරීම

ප්‍රංග (මධ්‍යම) සමක අප්‍රිකාව

- සමක අප්‍රිකාවේ තිබු ප්‍රංග යටත් විෂ්තරක් වූ වාචි, ගැබොන්, උබන්ගි - භාරි සහ මධ්‍යම කොංගෝට්ට 1960 නිදහස ලබා ගැනීම

- **අණ්ඩය ග්‍රන්ථ :-** ලෝක ඉතිහාසය - ඩී.එම්. රාමේ (පරිවර්තනය) මාලනී ඇදගම

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

ඉන්දියාවේ අධිරාජ්‍ය විරෝධී ජාතික ව්‍යාපාරය පිළිබඳ ව තොරතුරු ගොනුවක් සකස් කිරීම.

ඉන්දියාවේ ජාතික නිදහස් ව්‍යාපාරයේ පදනම 1857 සිපොෂි කැරල්ල, ජාතික ව්‍යාපාරය තුළ ඉන්දිය ජාතික කොන්ග්‍රසයේ කාර්යභාරය, මධ්‍යස්ථානයේ සටන් ව්‍යාපාර, ලිඛානා හා ගැනීම් පා ගමනා, ඉන්දියාවෙන් පිටව යනු ව්‍යාපාරය, ඉන්දියාව දෙකඩවීම, නිදහස දිනා ගැනීම පිළිබඳ පොත්පත්, සගරා, විද්‍යුත් මාධ්‍ය පරිඹිලනය කරමින් ඒ ඒ තේමා යටතේ තොරතුරු ගොනුවක් සකස් කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් වශයෙන් යොදා ගන්න.
- පන්තිය සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් වලට බෙදා පහත මාත්‍රකා ලබා දෙන්න.
 - 01. මාත්‍රකාව - 1857 සිපොෂි කැරල්ල
 - 02. මාත්‍රකාව - ජාතික ව්‍යාපාරය හා ජාතික කොන්ග්‍රසය
 - 03. මාත්‍රකාව - මධ්‍යස්ථානයේ සටන් ව්‍යාපාරය
 - 04. මාත්‍රකාව - ගාන්ධිතුමාගේ සටන් ව්‍යාපාරය
 - 05. මාත්‍රකාව - ඉන්දියාව දෙකඩ වීම හා නිදහස ලබා ගැනීම
- අවශ්‍ය මූලාශ්‍රය සිසුන්ට ලබා දෙන්න.
- අතිරේක මූලාශ්‍රය ලබා ගැනීමට සිසුන් යොමු කරන්න.
- අවශ්‍ය මගපෙන්වීම හා උපදෙස් ලබා දෙන්න.
- සිසුන්ට මතුවන ගැටලු විසඳීමට උපකාර කරන්න.
- නිශ්චිත කාලසීමාවක් තුළ පැවරුම අවසන් කරන ලෙස සිසුන්ට උපදෙස් දෙන්න.
- කණ්ඩායම් විසින් සකස් කරන ලද තොරතුරු පන්තිය හමුවට ඉදිරිපත් කරවන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායම් විසින් සකස් කරන ලද තොරතුරු එකතු කර තොරතුරු ගොනුවක් ලෙසින් සකසා පන්තියේ සියලු දෙනාට ම පරිහරණය හැකිවන පරිදි සකස් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

අප්‍රිකාවේ ජාතික ව්‍යාපාරය පිළිබඳ ප්‍රශ්න පොතක් සකස් කිරීම

අප්‍රිකානු ප්‍රදේශ තුළ වූ රන්, රිදි, දියමන්ති, තඩ, යකඩ වැනි බනිජ සම්පත් නිසා යුරෝපා ජාතින්ගේ බලපැමට එම ප්‍රදේශ හසුවිය. එමෙන්ම යුරෝපා ජාතින් විසින් මෙම ප්‍රදේශවල ව්‍යාපාරය සුරා කැමට එරහිව 19 වන සියවස වන විට අප්‍රිකානු ප්‍රදේශවලින් අධිරාජ්‍ය විරෝධී නිදහස් අරගල මතුවිය. ඒ පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් ප්‍රශ්න පොතක් සැකසීම මෙම ක්‍රියාකාරකමෙහි අරමුණු සි.

- මෙය කණ්ඩායම් හියාකාරකමක් ලෙස යොදාගන්න
- සුදුසු පරිදි පන්තියේ සිපුන් කණ්ඩායම් කර ප්‍රශ්න සකස් කිරීම සඳහා පහත සඳහන් මාත්‍රකා ලබා දෙන්න
 01. කණ්ඩායම - බටහිර අලුකානු ප්‍රදේශ
 02. කණ්ඩායම - නැගෙනහිර අලුකානු ප්‍රදේශ
 03. කණ්ඩායම - උතුරු අලුකානු ප්‍රදේශ
 04. කණ්ඩායම - මධ්‍යම අලුකානු ප්‍රදේශ
- තම කණ්ඩායමට හිමි මාත්‍රකාවට අදාළ ව කෙටි පිළිතුරු සහිත ප්‍රශ්න හැකිතාක් සඳීමට උපදෙස් දෙන්න.
- තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායම් විසින් සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න පන්තියේ දී සියලු කණ්ඩායම් හා සාකච්ඡා කරමින් නිවැරදි කරන්න.
- එසේ නිවැරදි කර සැකසු ප්‍රශ්න එකතු කර ප්‍රශ්න පොතක් සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- පන්තියේ සියලු සිපුන්ගේ දායකත්වය මේ සඳහා ලබා ගන්න.
- සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න පොත පන්තියේ සියලු දෙනාට ම පරිහරණය කළ හැකි ස්ථානයක තබන්න.

ඒකකය 11

දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය

නිපුණතාව : දෙවන ලෝක යුද්ධයේ බිජිසූලු බව අධ්‍යයනය කරමින් සාමයේ අර්ථවත් බව වටහාගෙන කටයුතු කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 11.1 දෙවන ලෝක යුද්ධය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 11.2 මානව සංහතියේ ඉදිරි ගමනට දෙවන ලෝක යුද්ධයේ බලපෑම එහි ප්‍රතිඵල ඇසුරින් විග්‍රහ කරයි.

කාලවේද සංඛ්‍යාව

: 15

ඉගෙනුම එල :

- යුද්ධයේ බියකරු බව මානව සංහතියේ විනාශයට බලපාන බව හා ලෝක වාසී ජනතාව අතර අහිවෘද්ධියට සාමය ඉවහල් වන බව අවබෝධ කර ගැනීම
- දෙවන ලෝක යුද්ධය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම
- යුද්ධයක ඇති බියකරු බව අවබෝධ කර ගැනීම
- සාමය තුළින් ජන අහිවෘද්ධිය ඇති වන බව අවබෝධ කර ගැනීම

හැදින්වීම

ප්‍රථම ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පරාජීත රටවලට මෙන්ම ජයග්‍රාහී රටවලට ද විශාල විනාශයක් සිදුවේය. ප්‍රථම ලෝක සංග්‍රාමයේ බිජිසූලු බව අත්විදි ලෝක නායකයන් නැවත මෙවැනි ලෝක යුද්ධයක් ඇති වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කළත් ක්‍රි. ව 1939 සැප්තැම්බර 01 දින හිටුලර් පෝලන්තය අකුමණය කිරීමත් සමග ම දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය ආරම්භ විය.

පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමයේ ප්‍රතිඵල ම දෙවන ලෝක යුද්ධය ඇති වීමට මගපැසු බව ඉතිහාසයෙන්ගේ අදහස වේ. වර්සෙල්ස් ගිවිසුම මගින් ජර්මනියට පැමිණ වූ දඩුවම්, හිටුලර් වැනි ඒකාධීපති, නටසිවාදී නායකයෙකු ජර්මනියේ බලයට පත්වීමට මගපැසු අතර ජාතින්ගේ සංගමයේ දුර්වලතාව ද දෙවන ලෝක යුද්ධය ඇති වීමට ප්‍රධාන හේතු විය. ඉතාලියේ මුසේලිනිගේ පැසිස්ට්‍රාදී ව්‍යාපාරය මෙන් ම ජපානයේ ආක්‍රමණකාරී ක්‍රියාමාර්ගය වැනි හේතු ද මේ සඳහා ඉවහල් විය.

දෙවන ලෝක යුද්ධය මහද්වීප කීපයක් පුරා පැතිරී ගිය අතර එංගලන්තය යුද්ධයට සහභාගි වීමත් සමග ම එහි යටත් විෂ්තරවල ද යුද්ධය ව්‍යාජ්‍ය විය. අමෙරිකානු එක්සත් ජනපදය ජපානයේ හිරෝෂිමා සහ නාගසාකි නගරවලට පරමාණු බෝම්බ හෙලිමත් සමග ජපානය පරාජයට පත්වීමෙන් දෙවන ලෝක යුද්ධය නිමා වූයේ අතිවිශාල ජ්විත හා දේපල ප්‍රමාණයක් ලෝකයට අහිමි කරමිනි.

මෙම තත්ත්වය ලෝක බලවතුන්ගේ අවධානයට ලක් වූ අතර ක්‍රි. ව 1945 දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ සැන් පුන්සිස්කේක් නගරයේ දී සම්මත කරගත් ප්‍රයුජ්‍යේයට අනුව ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ මුද්‍රා පරමාර්ථයෙන් එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය බිජිවිය. එතැන් සිට කුමන බාධක හා බලපැමිවලට මුහුණ දීමට සිදු වුවද ලෝක සංග්‍රාමයක් යළි ඇති වීම වළක්වා ගැනීම සඳහා ක්‍රියාකාරී මෙහෙයක් එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය ඉටු කරමින් පවතී. ඒ අනුව යුද්ධයක ඇති බිජිපුණු බව හා සාමයේ අර්ථවත් බව අධ්‍යානය කිරීම මේ පරිච්ඡේයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

දෙවන ලෝක යුද්ධයට පෙර යුරෝපය

කාර්මික දනබාදයේ වර්ධනයත් සමග ඇති වූ අධිරාජ්‍යවාදයේ නව මුහුණුවර නව අධිරාජ්‍යවාදය සි. මෙය දහනමවන සියවෙස් ආරම්භ විය.

උදා :-

- බ්‍රිතාන්‍ය, ප්‍රංශය වැනි රටවලට අමතර ව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ජර්මනිය, ඉතාලිය, ජපානය ආදි රටවල් ද කාර්මික අතින් දියුණු වීම
- 1929 - 1930 කාලයේ ඇති වූ ලෝක ආර්ථික පරිභානිය නිසා රකියා වියුක්තිය විශාල ලෙස ඇතිවීම
- අස්ථාවර දේශපාලන තත්ත්වය නිසා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රම ඉතා යුරුවල තත්ත්වයකට පත් වීම
- කමිකරු ප්‍රශ්න උගු වී රටපුරා වැඩ වර්ෂන පැතිර යාම
- ඉතාලියේ පැවති වියවුල් සහගත තත්ත්වය ප්‍රයෝගනයට ගෙන බෙනිටෝ මුසේලිනි (පැසිස්ට්) 1922 දී ඉතාලියේ බලයට පත්වීම හා ගැසිස්ට්‍රාදී පාලනයක් පිහිටුවීම
- මුසේලිනි ඉතාලියේ ආර්ථික හා දේශපාලන ස්ථාවරත්වයක් ඇති කිරීම හා අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනැගීමේ අපේක්ෂාවෙන් යුද ගක්තිය හා නාවික ගක්තිය දියුණු කිරීම
- පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු විශාල යුද වන්දියක් ගෙවීමට සිදුවීමත් යටත් විජ්‍යත අහිමිවී යාමත් නිසා ජර්මනිය විශාල ආර්ථික අරුධුදයකට මුහුණපා තිබීම
- 1929 ඇති වූ ලෝක ආර්ථික පරිභානිය ජර්මනියට බලපැ අතර වයිමාර් ආණ්ඩුව එම අරුධුදයට පිළියම් යෙදීමට අසමත් වීම
- මේ පසුවීම යටතේ හිටුලර් බලයට පත්වීම හිටුලර් හා නටස් පත්තය ක්‍රමයෙන් ඒකාධිපත්වාදය කරා යොමු වීම
- පළමු ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ජපානය, කාර්මික, යුධමය හා විද්‍යාත්මක යන සැම අංශයකින් ම ඉදිරියට පැමිණීම
- අමුද්‍රව්‍ය හා වෙළඳ පොලවල් ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාවන් ජපානය යටත් විජ්‍යත ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම

පුද්ධයට බලපෑ හේතු

වරසේල්ස් හිටිසුමේ දුර්වලතා

- ජර්මනියට අසාධාරණ දැඩි දකුවම් පැමිණවීම
- ජර්මනියෙන් අසාධාරණ ලෙස වන්දී මුදල් අය කිරීම
- ජර්මනිය සතු ව තිබු යටත් විෂ්තර ඇයට අහිමි කිරීම
- යුධ හමුදාවේ හට සංඛ්‍යාව සිමා කිරීම, අනිවාර්ය යුද සේවය තහනම් කිරීම
- රසින්ලන්තය නිරායුධ කිරීම
- නාවික ගක්තිය දුර්වල කිරීම
- යුධ අව් ආයුධ නිපදවීම තහනම් කිරීම

ජර්මනියේ අභ්‍යන්තර ගැටුම

- වයිමාර සම්භාණ්ඩු කුමයේ දුර්වලතා
- ආර්ථික උද්ධමනය
- විරකියාව
- ආහාර හිගය

ඉසිස්ට්‍රාදයේ හා නට්සිවාදයේ තැහිම

- හිටිලර් - මුසේෂ්ලිනී මූත්‍රත්වය
- ආර්ථික හා යුද කටයුතු පිළිබඳ සහයෝගය

හිටිලර්ගේ දේශීය හා විදේශීය ප්‍රතිපත්තිය

- 1919 නට්සි පක්ෂය ආරම්භ කිරීම
- 1933 වාන්සලර් තනතුරට පත් වීම
- 1933 ජාතින්ගේ සංගමයෙන් ඉවත් වී අධිරාජ්‍යවාදී හා අකුමණකාරී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම
- 1934 දි ජනාධිපති හින්චේන්බර්ග්ගේ මරණීන් පසු හිටිලර් ජනාධිපති බලතලත් තමන් අතට ගැනීම
- විරැද්ධවාදීන් විනාශ කිරීම
- සිවිල් අයිතිවාසිකම් උල්ලංසනය කිරීම
- අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය තහනම් කිරීම
- අධ්‍යාපන කටයුතු ඉසිස්ට්‍රා පාලනය යටතට ගැනීම
- දුරුණු ලෙස යුදෙවිවන් සාතනය කිරීම
- වෘත්තිය සංගම් තහනම් කිරීම
- අව් ආයුධ නිපදවීමට පටන් ගැනීම
- වරසේල්ස් හිටිසුමේ වගන්ති උල්ලංසනය කරමින් දේශ සිමා ප්‍රජාල් කර ගැනීමට උත්සාහ ගැනීම

හිවලරේගේ පුදෙවී සංඡාරය

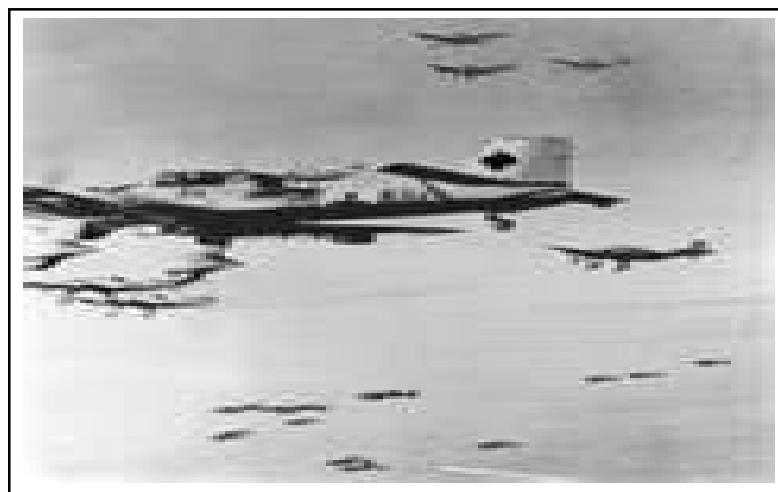
- 1936 දී රයින්ලන්තය අත්පත් කර ගැනීම
- ජර්මනිය ඔස්ට්‍රීයාව අත්පත් කර ගැනීම
- 1938 චෙකොස්ලෝවැකියාව හා සූබේටන්ලන්තය ඇදා ගැනීම
- යුරෝපා ජාතින් අතර ඇති වූ අනොනාස සැකය හා බිය නිසා බල කඩුරු පිහිටුවා ගැනීම
- ප්‍රංශය, තුර්කිය සමග එංගලන්තය ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීම
- රුසියාව 1939 දී ජර්මනිය සමග මිනු වීම
- 1939 රිබන්තොප් - මොලටෝව් ගිවිසුම අත්සන් කිරීම
- ජර්මනිය හා ඉතාලිය අතර මිත්තවය
- ජර්මනිය, ඉතාලිය සහ ජපානය එක්වී රහස්‍යගත ගිවිසුමක් මගින් කොමිෂුනිස්ට් විරෝධ පෙරමුණක් පිහිටුවා ගැනීම. (බර්ලින්, රෝම, වෝකියෝ අක්ෂය)
- ජාතින්ගේ සංගමය අසාර්ථක වීම නිසා ජර්මනිය, ඉතාලිය සහ ජපානය ආක්‍රමණයිලි ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම
- 1934 දී ජපානය විසින් මැෂුරියාව සහ විනයේ වැදගත් නැව්තොට්ටල් සහ නගර කිපයක් අල්ලා ගන්නා ලදී
- ඉතාලිය ඇබේසිනියාව ආක්‍රමණය කිරීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ජාතින්ගේ සංගමය සාමාජිකත්වය ලබා නොගැනීම නිසාත් ජර්මනිය හා ජපානය, ජාතික සංගමයෙන් ඉවත් වීම නිසාත් ජාතින්ගේ සංගමය දුර්වල වීම
- යුද්ධයට බලපෑ ආසන්න හේතුව - ජර්මනිය, පෝලන්තය ආක්‍රමණය කිරීම

පෙරමුණ හා පාරුගව

පාරුගව	- මිතු පක්ෂය හා අක්ෂී පක්ෂය යනුවෙන් කොටස් දෙකකි
මිතු පක්ෂය	- බ්‍රිතාන්‍යය, ප්‍රංශය, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා රුසීයාව
අක්ෂී පක්ෂය	- ජර්මනිය, ඉතාලිය, ජපානය

දෙවන ලෝක යුද්ධය ව්‍යාප්ත වීම

- 1939 සැප්තැම්බර 01 දින ජර්මනිය, පෝලන්තය ආක්‍රමණය කිරීම
- 1939 සැප්තැම්බර 03 දින බ්‍රිතාන්‍යය හා ප්‍රංශය ජර්මනියට විරැද්ධව යුද්ධ ප්‍රකාශ කිරීම
- සති 04 ක කාලයක් තුළ ජර්මනිය විසින් පෝලන්තය පරාජය කිරීම
- හිටිලර් නව යුද ක්‍රමෝපයන් හාවත කිරීම
- දියුණු යුද වැංකි හාවතය
- ප්‍රහාරක අහස් යානා කණ්ඩායම්
- බිලිවිජ්නීග් නම් උපාය මාරුගය (විශාල යුද්ධ අව් ආයුධ යොදාගෙන තාක්ෂණීක ප්‍රහාර එල්ල කිරීම)
- කාර්යක්ෂම ඔත්තු සේවා
- රුසීයාව විසින් එස්තෝනියා, ලැට්ටියා, ලිත්විනියා යන බොල්ටික් රාජු පෝලන්තයේ නැගෙනහිර කොටස් සහ පින්ලන්තයේ විශාල කොටසක් ඇදැක ගනු ලැබීම
- හිටිලර්, තොර්වේ, බෙන්මාරක්, මිලන්දය, බෙල්ජියම යන රටවල් අල්ලා ගැනීම
- 1940 ජූනි මාසයේ දී ප්‍රංශයට පහරදී පැරිසිය අල්ලා ගැනීම
- හිටිලර් බ්‍රිතාන්‍යයට පහර දීම
- බොල්කන් සටන
- සෝවියට් රුසීයාව ආක්‍රමණය කිරීම
- යුද්ධයට ජපානය අවතිරණය වීම, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සතු පර්ල් වරායට ජපානය විසින් බෝම්බ හෙළීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය යුද්ධයට අවතිරණ වීම
- ජර්මනිය හා ජපානය යටත් වීම

අහස්යානා කණ්ඩායම්

ප්‍රතිඵල

- ලෝක ඉතිහාසයේ මෙතෙක් ඇති වූ බිභිසුණු ම සංග්‍රාමය වීම (මියගිය හෝ අබාධිත වූ මිනිස් ජ්විත සංඛ්‍යාව මිලියන 50 කට අධික යැයි සැලකේ)
- ජපානයේ නාගසාකි හා හිරෝෂීමා නගර පරමාණු බොම්බවලින් විනාශ වීම සහ එහි ප්‍රතිඵල අනාගත පරම්පරා කුළ ද දැකිය හැකි වීම
- ජර්මනිය, නැගෙනහිර ජර්මනිය හා බටහිර ජර්මනිය යනුවෙන් දෙකඩ්වීම
- ප්‍රධාන ලෝක බලවතුන් ලෙස සිටි බ්‍රිතාන්‍යයට හා ප්‍රංශයට යුද්ධයෙන් පසු එම තත්ත්වය අහිමි වීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා සේවියටි රුසියාව සුපිරි බලවතුන් ලෙස නැගි සිටීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ආරක්ෂකයා ලෙස ඉදිරිපත් වීම
- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ නායකත්වය යටතේ බ්‍රිතාන්‍යය, ප්‍රංශය, බෙල්ජීයම, බටහිර ජර්මනිය ආද ධනවාදී අර්ථ ක්‍රම ඇති රටවල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බල කළුවුරු ලෙස සංවිධානය වීම ආරම්භ වීම
- සේවියටි රුසියාව ප්‍රධාන කොටගත් කොමිෂනිස්ට් බල කළුවුරු බිභිවීම
- සේවියටි රුසියාව යටතේ පෝලන්තය, වෙකාස්ලෝවැකියාව, යුගෝස්ලෝවියාව, බල්ගේරියාව, නැගෙනහිර ජර්මනිය යන රටවලින් යුත් කොමිෂනිස්ට් බල කළුවුරක් යුරෝපයේ බිභිවීම
- ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීම සහ ජාතින්ගේ ජ්වන තත්ත්වය දියුණු කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය පිහිටු වීම
- යුද්ධයෙන් විනාශයට පත් වූ පරාජීත රටවල් විශේෂයෙන් බටහිර ජර්මනිය හා ජපානය නගාසිටුවීම සඳහා අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් මාර්ඡල් සැලැස්ම හඳුන්වාදීම
- බ්‍රිතාන්‍යය හා ප්‍රංශය සතුව පැවති යටත් විෂ්ත අධිරාජ්‍යය පරිභානියට පත්වීම
- බ්‍රිතාන්‍යය අධිරාජ්‍යය සතුව පැවති ආසියානු යටත් විෂ්ත රාජියකට තිදිහස ලැබීම
- ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ අරමුණීන් එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය පිහිටුවීම

വിനാഗ ട്രി നിരോത്തിലാം

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

හිටිලරුගේ ක්‍රියා කළාපය දෙවන ලෝක යුද්ධය ඇති වීම කෙරෙහි බලපෑ ආකාරය පිළිබඳ ව තොරතුරු ඇතුළත් බිත්ති ප්‍රචණ්ඩතක් සඳහා ලිපියක් සැකසීම

පළමුවන ලෝක යුද්ධයේ ප්‍රතිඵල, රටවල් අතර සැකය, අධිරාජ්‍යවාදය, ලෝකය පිළි දෙකකට බෙදීම ආදි හේතු රසක් මූල් කරගනිමින් දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය ආරම්භ විය. මින් හේතු රසක් හිටිලරුගේ දායකත්වය නිසා පැන තැගී බවට ද කරුණු සොයා බැලීමේ ද පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව මෙම ක්‍රියාකාරකම තුළින් බලාපොරොත්තු වන්නේ දෙවන ලෝක යුද්ධය සඳහා හිටිලරුගේ දායකත්වය පිළිබඳ කරුණු විමසා බැලීම සියලුම යි.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- ක්‍රියාකාරකම සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය මත පෙන්වීම සිදු කරන්න.
- මේ සඳහා යොදා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුම් දෙන්න.
- ක්‍රියාකාරකම සඳහා නිශ්චිත කාලයක් ලබා දෙන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම් ඇගයීම සිදු කරන්න.
- ඉන් වඩා සාර්ථක ක්‍රියාකාරකම කිහිපයක් තෝරා පන්තියේ සියලු දෙනාට ම අධ්‍යයනය කිරීමට සළස්වන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයේ ද මිතු පිළි නියෝජනය කළ රටවල් ලෝක සිතියමක ලක්ණු කිරීම.

දෙවන වන ලෝක යුද්ධ සමය වන විට යුරෝපය මිතුපිළි හා නට්සි පිළි වශයෙන් බල කළුවරු දෙකකට බෙදී තිබුණු අතර මවුන් එකිනෙකාගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීම සිදු වී ඇත. අක්ෂී පිලේ ක්‍රියාකාරකම්වය හමුවේ තව දුරටත් ඩුකලා වීමෙන් ඇත් විය යුතු යයි අවබෝධ කර ගත් ප්‍රංශය, බ්‍රිතාන්‍යය සමග මිතු ගිවිසුමකට අත්සන් තැබූ අතර පසුව රුසියාව ද එයට එක් විය. ඉන් අනුතුරු ව මෙම කළුවරුවලට බොහෝ රටවල් එක් වී තිබේ. එම රටවල් පිළිබඳ ව සිසුන්ට අවබෝධය ලබා දීම මෙම ක්‍රියාකාරකමෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් කණ්ඩායම් දෙකකට බෙදන්න.
- එක් කණ්ඩායමකට අක්ෂී පිලේ අනිත් කණ්ඩායමට මිතු පිළිටත් අයන් රටවල් ලක්ණු කිරීමට උපදෙස් දෙන්න
- කණ්ඩායම්වලට තමන්ට ද ඇති පිළිට අයන් රටවල් සොයා ගැනීමට උපදෙස් දෙන්න.
- විශාල ප්‍රමාණයේ ලෝක සිතියමක් ඩුණු ප්‍රවරුවේ / බිත්තියේ සටහන් කර එම කණ්ඩායම් දෙකට තම පිළිට අදාළ රටවල් නිවැරදි ව ලක්ණු කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- මෙසේ තරගයක් ලෙස පවත්වා කණ්ඩායම් දෙකට සුදුසු කුමවේදයක් මත ලක්ණු ලබා දෙන්න.
- සිතියම නිවැරදි කොට සැම සිසුවෙකුට ම සිතියම සටහන් කර ගැනීමටත් උපදෙස් දෙන්න.

ප්‍රේක්කය 12

දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු

නිපුණතාව : වර්තමාන ලෝක දේශපාලන පදනම ගොඩනැගීමට පාදක වූ ප්‍රධාන බලවේග පිළිබඳ විමර්ශනය කරමින් වර්තමාන ලෝක තත්ත්වය පිළිබඳ අවබෝධයෙන් කටයුතු කරයි.

නිපුණතා මට්ටම් :

- 12.1 අවි ගැටුමෙන් තොර ව සිතල යුද්ධයක් කරා ලෝකය ගමන් කළ ආකාරය, ලෝකය බල කඳුවුරුවලට බෙදී යාම ඇසුරින් විමර්ශන කරයි.
- 12.2 මැදපෙරදිග දේශපාලන ප්‍රවණතා පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 12.3 ගක්තිමත් බල කඳුවුරක් බිඳියාම සෝචිත්‍යා දේශය ඇසුරින් විග්‍රහ කරයි.

කාලවිෂේෂ සංඛ්‍යාව : 16

- ඉගෙනුම් එලය :**
- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු යුරෝපයේ බල කඳුවුරු දෙකකට බෙදී ගිය ඇසුරු අධ්‍යයනය කිරීම
 - ගොඩනැගුණු කඳුවුරු අතර බල තරගය ත්‍රියාත්මක වූ ආකාරය විමසා බැලීම
 - මැදපෙරදිග දේශපාලන ප්‍රවණතා බටහිර යුරෝපීය දේශපාලනය කෙරෙහි බලපෑ ආකාරය විමර්ශනය කිරීම
 - රුගායල්, පලස්තීන ප්‍රශ්නය වර්තමාන ජගත් දේශපාලන අර්බුදයක් බවට පත් වී ඇති ආකාරය විමර්ශනය කිරීම

හැදින්වීම

යුද්ධයට සහභාගි වූ සැම රටකට ම හානි සිදුකරමින් ලොව පුරා බිහිසුණු ප්‍රතිඵල ඇති කරමින් දෙවන ලෝක යුද්ධය නිමා වූ අතර එම රටවල් අතරින් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය හා සෝචිත්‍යා දේශය නැගී සිටින්නට විය.

යුද්ධයෙන් විනාශ වූ බටහිර රටවල් ආර්ථික වශයෙන් නාගා සිටුවීමට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය මාර්සල් සැලැස්ම ඉදිරිපත් කළ අතර මේ අතර අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ නායකත්වය යටතේ දනවාදී කඳුවුර ද බිහිවිය. එසේම සෝචිත්‍යා දේශය යුමුඩ නැගෙනහි යුරෝපා රටවල සමාජවාදී කඳුවුර ද බිහිවිය. ලෝක ආධිපත්‍යය සඳහා මෙම කඳුවුරු දෙක අතර බල අරගලයක් ඇති වූ අතර එය "සිතල යුද්ධය" නමින් හැදින්වේ. දනවාදී කඳුවුර නේවෝ සංවිධානයත් සමාජවාදී කඳුවුර වෝර්සේස් සංවිධානයත් පිහිටුවා ගනිමින් තම බලය තහවුරු කර ගැනීමට කටයුතු කළහ. එසේ ව්‍යවත් 80 දිගකයේ අගහාගයේ දී සමාජවාදී සෝචිත්‍යා දේශය බිඳි වැට්ටෙන්

සිතල යුද්ධය නිමා වී ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ලෝක බලවතා බවට පත් විය. මේ කාලය තුළ එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ගත් ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රබලතා මෙන්ම දුබලතා ද දක්නට ඇත. මේ පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් වර්තමාන ලෝක දේශපාලනය පිළිබඳ ව දැනුමක් ලබා ගැනීම මෙම එකකයේ අපේක්ෂාව සි.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

ලෝකය බල කළමුරුවලට බෙදී යාම

ලෝක යුද්ධයෙන් පසු උදා ඩි දේශපාලන පසුවිම

- දෙවන ලෝක යුද්ධය අවසානයත් සමග එතෙක් යුරෝපයේ ප්‍රබල ව සිටි ජාතින් බලයෙන් තල්ල වී යාම
- සෞචියට සංගමය හා ඇමෙරිකාව බල කළමුරු දෙකක් ලෙස ඉදිරියට ඒම
- එතෙක් පෙරදිග යටත් විෂ්තර අධිරාජ්‍ය පිහිටුවා ගෙන සිටි බ්‍රිතාන්ත්‍යයට හා ප්‍රංශයට යටත් විෂ්තර අනිමි වී යාම
- ඉතාලිය හා ජර්මනිය ආර්ථික වශයෙන් හා යුද්ධය වශයෙන් බිඳ වැටීම
- මෙම පසුවිම මත ලෝක නායකත්වයේ වෙනසක් නිර්මාණය වීම

සමාජවාදී බල කළමුරු වර්ධනය

බල පැහැදිලි ජ්‍යෙෂ්ඨ

- දැක්ෂ පාලකයින් බිඳීම
- සමාජවාදී පදනමක් යටතේ ආර්ථිකය ගොඩනගාගැනීම (සැලසුම්ගත)
- සෞචියට දේශයේ නායකත්වය යටතේ සමාජවාදී කළමුරු බලවත් වීම
- පෝලන්තයේ නැගෙනහිර පළාත් එස්ටෝනියා, ලැට්ටියා, ලිතුවේනියා වැනි ප්‍රදේශ සෞචියට සමුහාණ්ඩුවට ඇදාගැනීම
- නැගෙනහිර ජර්මනිය රුමේනියාව, බල්ගේරියාව, හාන්ගේරියාව, පින්ලන්තය නැගෙනහිර ජර්මනිය වැනි රාජ්‍ය සෞචියට සංගමයේ අධිකාරියට නතු වීම
- එනයේ කොමිෂ්‍යනිස්ට් පරිසරයක් වර්ධනය වීම හා එන විප්ලවය මගින් සමාජවාදී කළමුරු කවුදුරටත් වර්ධනය වීම

ධනවාදී බල කළමුරු වර්ධනය

- ජපානයට පරමාණු බොම්බ හෙළිමෙන් දෙවන වන ලෝක යුද්ධය නිමා වීමත් සමග ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ප්‍රබල තත්ත්වයට පත්වීම
- එක්සත් ජාතින්ගේ ප්‍රයුජ්‍යාත්මක සකස් කිරීම, පරාජීත ජාතින්ට ආර්ථිකමය වශයෙන් උදව් කිරීම වැනි ක්‍රියාවලින් මස්සේ තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීම
- විසිවන සියවසේ මූල්‍යනායු වන විට ඇමෙරිකාවේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිරුපය ඉස්මතු වීම
- ලෝක බලවතකු බවට පත්වීම සඳහා ඇමෙරිකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීම

- "ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මහා නියමුවන් අප විය යුතුය" (පැනක්ලීන් ඩී. රුස්ටෝල්ට්)
- ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තාගා සිටුවීම සඳහා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පියවර ගනු ලැබේම. ඒ යටතේ බ්‍රිතාන්‍යය යටතේ පැවති යටත් විෂ්තවලට නිදහස ලබා දිය යුතු බවට ඉල්ලා සිටිම
 - අප්‍රිකාවේ සානා, නයිල්ටියාව, කෙන්යා ඇතුළු බොහෝ රටවලට නිදහස ප්‍රධානය කිරීමට එක්සත් ජනපදයේ බලපැමි හේතු වීම
 - නිදහස ලැබූ යටත් විෂ්තවලට තම බල කළුවරට එක්කර ගැනීමට පියවර ගැනීම
 - අප්‍රේතන් නිදහස ලබන රටවල් කුළ සමාජවාදය ව්‍යාප්ත වීම වැළැක්වීමට ද පියවර ගැනීම (වෘමන් ධර්මය සහ සීමා කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති Containment Policy)
 - අප්‍රේතන් නිදහස ලැබූ ආසියා, අප්‍රිකා, ලතින් අමෙරිකානු රටවලට කැළීකාර්මික, අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය කේෂ්‍රවලට විශේෂය ආධාර ලබා දීම උදෙසා මාපල් සැලැස්ම ව්‍යාප්ත කිරීම
 - රුසියාව ප්‍රමුඛ යුරෝපා රටවල් මෙම ආධාර ප්‍රතික්ෂේප කිරීම

මත ගැටුම

- අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දහනවාදී කළුවරේ නායකයා ලෙස තම කණ්ඩායම ගක්තිමත් කර ගැනීම සඳහා 1949 දී උතුරු අත්ලන්තික් ගිවිසුම සංවිධානය (NATO) පිහිටුවා ගැනීම
- සමාජවාදී කළුවර 1955දී නේටෝ සංවිධානයට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස ටොර්සේ සංවිධානය පිහිටුවා ගැනීම
- නේටෝ සංවිධානයේ නායකත්වය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයටත්, වෝර්සේ සංවිධානයේ නායකත්වය සෝවියට සම්බුජ්‍යවතන් හිමි වීම
- සෝවියට දේශය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය කෙරෙහි සැකයෙන් කියුවාව කුළ මිසයිල යැවීම, රට ප්‍රතිචාර ලෙස අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සෝවියට දේශය ඉලක්ක කොට කුරුකියේ මිසයිල යැවීම
- දකුණු කොරියාව දහනවාදී කළුවරට නැඹුරු වීම උතුරු කොරියාව, සමාජවාදී පෙරමුණට එකතු වීම
- කොරියානු යුද්ධය
- හංගේරියානු අර්ථාදය
- වෙකාස්ලොවැකියාවේ රුසියානු මැදිහත් වීම
- වියවිනාම් යුද්ධය
- මැදුපෙරදීග ප්‍රශ්නවලට මැදිහත් වීම

නිරවී යුද්ධය (සිතල යුද්ධය)

- එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ මැදිහත්වීම මත අවශ්‍ය ගැටුම්වලින් තොර අවධියක් උදා වීම
- බල කදවුරු දෙක අතර සාමයක් මෙන්ම යුද්ධයක් ද නොවීම

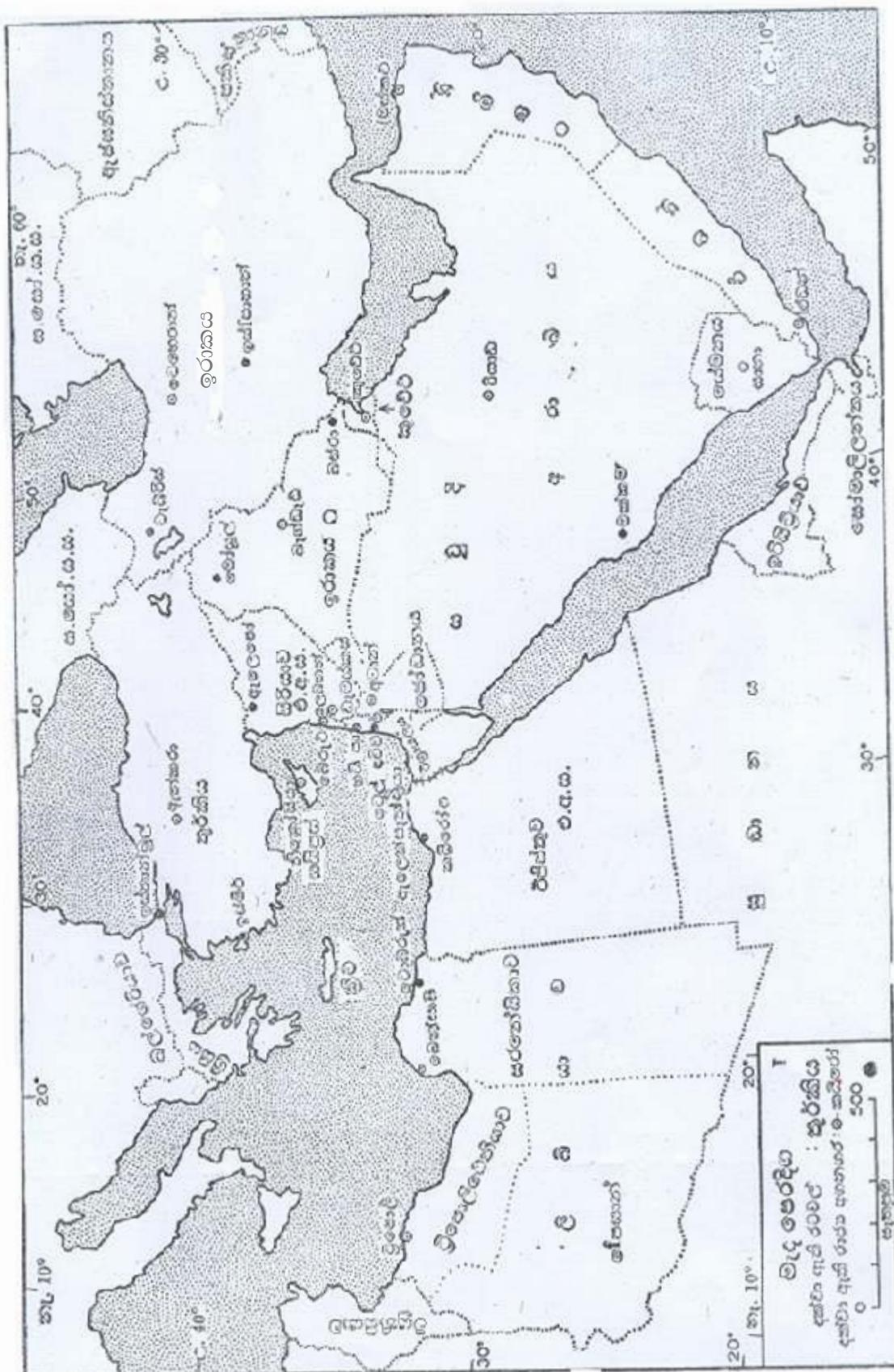
නිරවී යුද සමයේ අවසානය

- 1985 න් පසු සෝචියට් දේශයේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ (පෙරස්ත්‍රොයිකා) (ආර්ථිකයේ විවෘතභාවය පිළිබඳ ප්‍රතිසංස්කරණ) ක්‍රියාත්මක කිරීම කුළ සෝචියට් සමුහාණ්ඩුව බිඳ වැටීම, මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමහර රාජ්‍ය කොටස් ස්වාධීන වූ නිදහස් රාජ්‍ය බවට පත්වීම උදා කසකස්තානය, යුක්රේනාය, උස්බේකිස්තානය) රුසියාව, බෙලෝරුසියාව එකතු වී රුසියානු පෙබරල් සමුහාණ්ඩුව පිහිටුවා ගැනීම
- ලෝකයේ පැවති බල කදවුරු දෙකේ බල තරගය සෝචියට් දේශය බිඳ වැටීමත් සමග අවසන් විය
- වොරසේ සංවිධානය විසුරුවා හැරීම
- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ප්‍රධාන බල කදවුරු දෙක අතර ඇතිවීමට ගිය අවශ්‍ය ගැටුම් නිරාකරණය කිරීමට එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය මැදිහත් වීම

මැදපෙරදීග දේශපාලන ප්‍රවණතා: රුසුයල - පලස්තින අරුබුදය

එශ්චිහාසික පසුබීම

- කුරකිවරු පලස්තිනය අල්ලා ගැනීම නිසා යුදේවිවන් ලොව පුරා විසිරි යාම
- 1897 තියෙබාර් හරසල් ගේ සියාන්වාදී කොන්ග්‍රසය මගින් යුදේවිවන් රුසුයලයේ පදිංචි කරවීම පිළිබඳ අදහසක් මතු වීම
- පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු සමයේ යුදේවිවන් සාතනය කිරීම (හිටිලර්ගේ ප්‍රතිපත්තිය) නිසා ඔවුන් බ්‍රිතාන්‍ය - අමෙරිකාව වැනි රටවල සරණාගතයන් බවට පත් වීම
- පළමුවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු පලස්තිනය බ්‍රිතාන්‍ය හාරයට පත් වීම
- පලස්තිනය කුළ යුදේවිවන්ට ජාතික මවිධිමක් තිරමාණය කිරීම පිළිබඳ බ්‍රිතාන්‍ය අනුග්‍රහය දැක්වෙන සඳහා බැල්ගර ප්‍රකාශය
- පලස්තින වාසී අරාබි ජාතින් ස්වයං පාලනයක් සඳහා ඉල්ලීම ඉදිරිපත් කිරීම
- යුදේවි ආගමනය සීමා කිරීම
- අරාබින් විසින් යුදේවිවන්ට ඉඩම් විකිණීම තහනම් කිරීම
- පලස්තිනුවන් යුදේවි සංක්‍රමණයට එරෙහි වර්ෂන හා ත්‍රුස්තවාදය මුදා හැරීම (අරාබි කුරුල්ල)

ගැටුම තිරුකරණයට බ්‍රිතාන්‍යයේ මැදිහත් වීම

- 1937 එල් කොමිස්ම පත් කිරීම
- පලස්තිනය යුදෙවිවන් හා අරාබින් අතර බොදා දීම සඳහා යෝජනා වීම හා අරාබිවරු රට විරැද්‍ය වීම
- 1939 දී දෙපාර්ශවය අතර සාකච්ඡා වටයක් පැවැත්වීම හා එය අසාර්ථක වීම
- 1939 මැයි 17 බ්‍රිතාන්‍ය රජය ධවල පත්‍රිකාවක් මගින් නිවේදනයක් නිකුත් කිරීම (ඉදිරි වසර කුළ පලස්තිනයට සංකුමණය වන යුදෙවි සංඛ්‍යාව 75000 දක්වා සීමා කිරීම හා වසර 10 ක් ඇතුළත නිදහස් රාජ්‍යයක් නිර්මාණය කරන බව)
- අරාබින් හා යුදෙවිවන් එම නිවේදන ප්‍රතික්ෂේප කිරීම

අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ මැදිහත් වීම

- 1942 මැයි 11 ජාත්‍යන්තර යුදෙවි එෂත්‍යේ අමෙරිකාවේ දී රස්වීමක් පැවැත්වීම
- බෙන් ගුරියන්ගේ නිල ප්‍රකාශය අනුව සියොන් වාදයේ නිල ප්‍රතිපත්තිය සකස් වීම
- සමස්ත පලස්තිනය පුරාම යුදෙවිවන් සඳහා ස්වාධීන රාජ්‍යයක් නිර්මාණය කිරීම
- සීමාවකින් තොරව යුදෙවිවන්ට පලස්තිනය වෙත සංකුමණය වීමට ඉඩ සැලසීම
- එම අරමුණ ඉටු කිරීම සඳහා යුදෙවි ජාතික හමුදාව පිහිටුවීම
- බ්‍රිතාන්‍යයට විරැද්‍යව යුදෙවිවන් තුස්තවාදී සංවිධාන දෙකක් පිහිටුවා ගැනීම
- යුදෙවි සංකුමණය වැඩි කිරීමට බ්‍රිතාන්‍යය රජය වෙත කරන ලද ඉල්ලීමට අමෙරිකානු ජනාධිපති වැමත් අනුමැතිය ලබා දීම
- මේ පිළිබඳ බ්‍රිතාන්‍යය යෝජනාවට අරාබින් විරැද්‍ය වීම
- 1946 ජූනි 30 අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය බ්‍රිතාන්‍ය නියෝජිතයන්ගේන් ද සමන්වීත කොමිස්මක් පත් කිරීම හා කොමිස්මේ යෝජනාවලට බ්‍රිතාන්‍ය ප්‍රතිචාර තොදැක්වීම
- යුදෙවි තුස්තවාදීන් බ්‍රිතාන්‍ය හමුදාවේ ප්‍රධාන මුලස්ස්ථානයට ප්‍රහාරයක් එල්ල කිරීම
- බ්‍රිතාන්‍යය ලන්ඩිනයේ දී පැවැත් වූ සම්මේලනයේ දී දෙපාර්ශවය සමග සාකච්ඡා කළත් එවා අසාර්ථක වීම

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ මැදිහත් වීම

- 1947 අප්‍රේල් 02 දා බ්‍රිතාන්‍යය විසින් පලස්තින ප්‍රශ්නය එක්සත් ජාතින්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීම
- ආරක්ෂක මණ්ඩල සැසි වාරයේ දී පලස්තිනය පිළිබඳ විශේෂ කොමිස්මක් පත් කිරීම
- කොමිස්මේ සැලසුම් පිළිබඳව ද දෙපාර්ශවයේ එකගත්වක් තොවීය
- පලස්තිනය කුළ නීතිය හා සාමය පවත්වා ගැනීමට එක්සත් ජාතින්ගේ හමුදාවක් කැදුවීමට කොමිස්ම ගත් තීරණ

- මහා මණ්ඩලය ජේරුසේලමට එක්සත් ජාතීන්ගේ කොමිෂාරිස්වරයකු පත් කිරීමටත් පලස්තිනයට එක්සත් ජාතීන්ගේ මැදිහත් කරුවරයු පත් කිරීමටත් තීරණ ගැනීම
- 1948 මැයි 15 යුදෙවිවන් විසින් ර්‍යුගායලය නම් වූ යුදෙවි රාජ්‍යයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම
- 1948 මැයි 15 පලස්තිනය දෙකඩ කරමින් ර්‍යුගායලය නමින් යුදෙවි රාජ්‍යයක් බිහිවීම

අරාබි රටවල මැදිහත් වීම

- ර්‍යුගායලය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට ප්‍රකෝප වූ ර්‍යේප්ත්‍රුව, ඉරාකය, ජෝර්ඩානය, ලෙඛනනය, සෞදි අරාබිය, සිරියාව ක්ෂේක ආක්‍රමණයක් එල්ල කිරීම
- සටන් විරාමයක් ඉදිරිපත් කළ එක්සත් ජාතීන්ගේ මැදිහත්කරු බර්තදෙත් යුදෙවි ත්‍රස්තවාදීන් විසින් සාතනය කිරීම
- එක්සත් ජාතීන්ගේ මැදිහත්කරුවකු වූ රුල්ප් වන්වේ තාවකාලික යුද සමාඛානයක් ඇති කිරීම

ප්‍රතිඵල

- මධ්‍යමක් හිමිව සිටි පලස්තින වැසියන්ට තමන්ගේ ම මුළුම අහිමි වීම
- වෙනත් රටවල සරණාගත කළුවරුවල රදිමට සිදු වීම
- මහා මණ්ඩලය යෝජනාවකට අනුව ජේරුසේලම දෙකට බෙදුණු නගරයක් වීම
- පලස්තින ප්‍රශ්නය වර්තමානයේත් ජාත්‍යන්තර ප්‍රශ්නයක් වී තිබීම

සෝච්‍යවී දේශය බිඳ වැටීම

- 1980 දෙකයේ සෝච්‍යවී දේශයේ ජනාධිපතිවරයා වූ මිහායෙල් ගොර්බලොව් මහතා විසින් හඳුන්වා දෙන ලද ග්ලාස්නොවිස් (විවෘතතාවය) සහ පෙරස්තොයිකා (ප්‍රතිසංස්කරණ) නම් වූ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණය සෝච්‍යවී දේශයේ බිඳ වැටීමට හේතු වූ බව
- ගොර්බලොව් මහතාගෙන් පසුව බොරිස් යෙල්ට්‍රිසිං මහතා සෝච්‍යවී දේශයේ ජනාධිපතිවරයා වීමත් සමග එම ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ තවදුරටත් ඉදිරියට ක්‍රියාත්මක වීම

ප්‍රතිඵල

- එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රුසියාව නව ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියට නැඹුරු වීම (විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියට)
- නිදහස් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම නිසා සමාජවාදී ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති බිඳ වැටීම
- එමගින් රුසියාව බිඳ වැටී සෝච්‍යවී සම්භාෂ්ච්‍රවට අයත්ව පැවති කසකස්පානය, යුක්රේනය, උස්බේකිස්තානය, බෙලෝ රුසියාව, ලිඛ්වේනියාව ආදි ප්‍රාන්ත රාජ්‍ය ස්වාධීන වීම

- රැසියාව හා පසුව බෙලෝරැසියාව තවත් රාජ්‍යයන් කිහිපයක් එකතු වී රැසියානු පෙබරේෂණය පිහිටුවා ගැනීම
- සෞචියට දේශය ඩිඳ වැට්මෙන් ලෝක බලතුලනය අවසන් වීම
- සෞචියට දේශය ඩිඳ වැට්මෙන් අනතුරු ව වෝර්සෝ සංවිධානය ද විසුරුවා හැරීණ

ඉගෙනුම ඉගැන්වීම ක්‍රියාකාරකම

ක්‍රියාකාරකම 01

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය ලෝක සාමය ආරක්ෂා කිරීම කොනෙක් දුරට සමත් වී තිබේදැයි විගුහ කර වාර්තාවක් සැකසීම

දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ජයග්‍රාහී රටවල් නැවත ලෝක යුද්ධයක් ඇතිවීම වළක්වා සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අදහසින් පිහිටුවාගත් එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය සඳහා දැක්වූ දායකත්වය පිළිබඳ ව සොයා බලා වාර්තාවක් සැකසීම, මෙහි වැදගත්කම හා එහි දුබලතා හඳුනාගැනීම මෙම ක්‍රියාකාරකමෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් වශයෙන් යොදා ගන්න.
- අවශ්‍ය උපදෙස් හා මග පෙන්වීම සිදු කරන්න.
- අවශ්‍ය මූලාශ්‍රය ලබා දෙන්න.
- නිශ්චිත කාලසීමාවක දී නිම කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසු වාර්තා අගය කරමින් ප්‍රතිපෝෂණය සිදු කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

ධනවාදී බලකෘතුරට හා සමාජවාදී බලකෘතුරට අයත් රටවල් ලෝක සිතියමක ලකුණු කරන්න.

දෙවන වන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දනවාදී කඳුවරේ නායකත්වයට පත් වූ අතර සේවියට දේශය සමාජවාදී කඳුවරේ නායකත්වයට පත්විය. ඉත්පසු සේවියට දේශය සමාජවාදී අදහස් ව්‍යාප්ත කිරීමටත් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දනවාදී අදහස් ව්‍යාප්ත කිරීමටත් උත්සාහ කළහ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දනවාදී හා සමාජවාදී අදහස් ලෝකය පුරා ව්‍යාප්ත විය. දනවාදී අදහස් හා සමාජවාදී අදහස් ව්‍යාප්ත වූ රටවල් හඳුනා ගැනීම මෙහි දී අපේක්ෂා කෙරේ.

- මෙය කණ්ඩායම ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- අවශ්‍ය මූලාශ්‍රය පොත්පත්, සිතියම් රස්කර ගැනීමට උපදෙස් දෙන්න.
- අවශ්‍ය මගපෙන්වීම් හා උපදෙස් ලබා දෙන්න.
- ක්‍රියාකාරකම් සඳහා නිශ්චිත කාලසීමාවක් ලබා දෙන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායම විසින් ලකුණු කරන ලද සිතියම් පන්ති කාමරයේ පුදරිනය කරමින් දුබලතා හා ප්‍රබලතා සාකච්ඡා කරන්න.

ඒකකය 13

ජාත්‍යන්තර හා කලාපීය සංවිධාන

නිපුණතාව : ලෝක සංකීර්ණ තත්ත්වයට මූහුණදීම සඳහා ජාත්‍යන්තර හා කලාපීය වශයෙන් සංවිධානය වූ ආකාරය විග්‍රහ කරයි.

නිපුණතා මට්ටම :

- 13.1 අවි ගැටුම්න් තොර ලොවක් බිභිකර ගැනීම සඳහා පිහිටුවා ගත් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය පිළිබඳ තොරතුරු ගොනු කරයි.
- 13.2 බ්‍රිතානා අධිරාජ්‍ය බිඳ වැටීමෙන් පසු එම අධිරාජ්‍යයට යටත් ව තිබු රටවල් එංගලන්තය සමග සම්බන්ධතා පවත්වා ගැනීමට ගොඩනගා ගත් පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 13.3 ප්‍රධාන බල කළුවුරු දෙකෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා පිහිටුවා ගත් නොබැඳී ජාතීන්ගේ සංවිධානය පිළිබඳ තොරතුරු පරීක්ෂා කරයි.
- 13.4 සිතල යුද්ධ සමයේ බලකළුවුරු දෙක තම බලය ව්‍යාපත් කර ගැනීම සඳහා බිභි කළ සංවිධානයෙහි ස්ථියාකාරීත්වය පිළිබඳ තොරතුරු පැහැදිලි කරයි.
- 13.5 කලාපීය වශයෙන් තම අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සඳහා සංවිධාන ගොඩනගා ගැනීම පිළිබඳ විග්‍රහ කරයි.

කාලවිෂේෂ සංඛ්‍යාව : 25

ඉගෙනුම් එල :

- ජාත්‍යන්තර සාමය හා සුරක්ෂිත බව වෙනුවෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ඉටු කරන ලද කාර්යභාරය පිළිබඳ අවබෝධ කර ගැනීම
- පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය සාමාජික රටවල අනිවෘත්තිය සඳහා ගෙන ඇති ස්ථාමාර්ග පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම
- නොබැඳී ජාතීන්ගේ ව්‍යාපාරය ලෝක දේශපාලන කාර්යයන්හි දී ඉටු කළ කාර්යභාරය පැහැදිලි කර ගැනීම
- ජාත්‍යන්තර අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සඳහා කලාපීය සංවිධාන වල වැදගත්කම අවබෝධ කර ගැනීම

හැදින්වීම

දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසු ලෝකයේ ඇති වූ දේශපාලනික, ආර්ථික හා සමාජීය ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීම සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන පිහිටුවා ගැනීමේ ප්‍රවෙශනවක් ඇති විය.

ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීමත් සාමාජික රටවල සාමාජිය හා ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳාගැනීමත් අරමුණු කරගනීම්න් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය බිභිවිය. එසේම බ්‍රිතානා අධිරාජ්‍ය බිඳ වැටීමෙන් පසු බ්‍රිතානා යටත් විජ්‍යතා වශයෙන් පැවති රටවල් කවුදරටත් එංගලන්තය සමග සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණීන් පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය පිහිටුවා ගැනීණ.

සීනල යුද්ධය පැවති සමයේ ප්‍රධාන බලකළුවුරු දෙකට අයක් රටවල් එක් වී නොවේ සංවිධානයක් වෝර්සෝ සංවිධානයක් පිහිටුවා ගත්ත. මේ අතර ප්‍රධාන බලකළුවුරු දෙකට අයක් නොවූ රටවල් එක් වී නොබඳ ජාතින්ගේ සංවිධානය පිහිටුවා ගත්ත.

මෙම එක් එක් සංවිධාන ලෝක සාමය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහාත් ආර්ථික හා සමාජීය ප්‍රශ්න විසඳාගැනීම සඳහාත් කළාපීය සහයෝගීතාව වර්ධනය කර ගැනීම සඳහාත් ගෙන ගිය ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම මෙම පරිවිෂේෂයෙන් අභේක්ෂා කෙරේ.

විෂය කරුණු පැහැදිලි කරගැනීමට අත්වැලක්

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය

එත්තිභාසික පසුබිම

1945 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය පිහිටු වන ලද්දේ පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසු පිහිටුවා තිබුණු ජාතින්ගේ සංගමයට ආදේශයක් වගයෙනි. මෙවැනි සංවිධානයක් පිළිබඳ අදහස මුළුන් ම ඉදිරිපත් වූයේ වින්ස්ට්‍රන් වර්තිල් හා පැන්ක්ලින් රුස්වෙල්ට් අතර 1941 අගෝස්තුවල අත්සන් තැබු අත්ලන්තික් වාටරයෙනි. අනුරුදු ව ලෝක නායකයින් මෙම අදහස අනුමත කළ අතර සංවිධානය කෙසේ සකස් විය යුතු ද යන්න තීරණය කෙරුනේ 1944 අගෝස්තු මාසයේ ඩිම්බර්ටන් ඩික් හිඳි සහ 1945 ජූනි මාසයේ දී සැන් පැන්ස්ස්කේහි දී පවත්වන ලද සාකච්ඡාවලදී ය. එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයේ ආරම්භක සාමාජිකයන් වූයේ ප්‍රයුජ්පතියට 1945 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී අත්සන් තැබු රටවල් 50 කි.

ප්‍රධාන අරමුණු

- ජාත්‍යන්තර සාමය ආරක්ෂා කිරීම සහ යුද්ධ වැළැක්වීම
- ආර්ථික, සාමාජික, අධ්‍යාපනික, විද්‍යාත්මක හා සංස්කෘතික වගයෙන් ලොව රටවල් දියුණු කිරීම තුළින් ගැටුම් ඇති වීමට මුල් විය හැකි තත්ත්ව නැති කිරීම
- ජාති, භාෂා, ආගම් හා ලිංග හේද නොතකා මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සහ රටවැසියන්ගේ හා රාජ්‍යවල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම
- රාජ්‍ය අතර මිතු සම්බන්ධතා ගොඩනැංවීම

ව්‍යුහය

එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය ප්‍රධාන ආයතන හයකින් සමන්වීත ය

- මහා මණ්ඩලය
- ආරක්ෂක මණ්ඩලය
- මහලේකම් කාර්යාලය
- ජාත්‍යන්තර අධිකරණය
- භාරකාර මණ්ඩලය
- ආර්ථික හා සමාජීය මණ්ඩලය

මහා මණ්ඩලය

සියලු ම සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත මෙය අවම වශයෙන් වර්ෂයකට එක් වරක්වත් රස් වී වාර්ෂික අයවැය, ජාත්‍යන්තර අරුබුද සහ මණ්ඩලයට අනුබද්ධ ආයතනවල ක්‍රියාකාරීත්වය ආදිය ගැන සාකච්ඡා කොට තීරණ ගන්නා අතර ආරක්ෂක මණ්ඩලයට සාමාජිකයන් තෝරා ගැනීමට ද සිදු කරයි. එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය පිළිබඳ තීරණ ගන්නා ප්‍රධාන ආයතනය මෙය සි.

ආරක්ෂක මණ්ඩලය

ස්ථාවර (නිත්‍ය) සාමාජිකයන් පස් දෙනෙකු සහ අවුරුදු දෙකට වරක් තෝරා ගන්නා සාමාජිකයන් 10 දෙනෙකු (මුළු දී 6) ගෙන් සමන්විත ස්ථාවර ආයතනයක් වූ මෙය අරුබුදයක් ඇති වූ අවස්ථාවක දී රස් ව සාමාජිකයන් විසින් ඒ පිළිබඳ ගත යුතු පියවර තීරණය කරයි. සැම නිත්‍ය සාමාජිකයකටම නිශ්චිත බලයක් හිමි වේ.

මහ ලේකම් කාර්යාලය

සංවිධානයේ කටයුතු මෙහෙයවනු ලබන්නේ මහා මණ්ඩලය විසින් අවුරුදු පහකට වරක් තෝරාගත් මහලේකම්වරයකු යටතේ ඇති මෙම කාර්යාලය මගිනි. මහ ලේකම් එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානය වෙනුවෙන් පෙනී සිටින ප්‍රධානතම නිලධාරියා ය.

ජාත්‍යන්තර අධිකරණය

එක්සත් ජාතින්ගේ මහා මණ්ඩලය මගින් පත් කරන ලද විනිශ්චයකරුවන් 15 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත හේග් තුවර පිහිටා ඇති මෙම අධිකරණය මගින් සාමාජික රටවල් විසින් ඉදිරිපත් කරන ජාත්‍යන්තර අරුබුද පිළිබඳ පරික්ෂා කොට තීරණ ලබා දීම සිදු කරයි. තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම ඒ ඒ රටවල්වල කැමැත්ත අනුව සිදු වෙයි. අධිකරණයට එම තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ බලයක් තොමැති.

භාරකාර මණ්ඩලය

මෙය ජාතින්ගේ සංගමය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ භාරකාර මණ්ඩලය වෙනුවට පිහිටුවකි. පළමුවන හා දෙවන ලේක සංග්‍රාමවල දී සතුරු පක්ෂයේ රටවල් සතුව තිබුණු යටත් පුද්ගලවල ස්වාධීන පාලන පිහිටු වීමට අවශ්‍ය පසුව්ම සකස් කිරීම උදෙසා ප්‍රධාන රාජ්‍ය කිහිපයක භාරකාරත්වය යටතට පත් කිරීම තුළින් මෙම ආයතනය ක්‍රියාත්මක වී 1970 වන විට ගැමීලියා හැර සෙසු සියලු ම භාරකාර පුද්ගලවල නිදහස් රාජ්‍ය පිහිටුවීමට මණ්ඩලය සමත් විය.

ආර්ථික හා සාමාජික මණ්ඩලය

සාමාජිකයින් 27 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත මෙම මණ්ඩලය සාමාජික රටවල ආර්ථික හා සාමාජිය සුහ සාධනය පිළිබඳ ව ක්‍රියා කරයි. එක්සත් ජාතින්ගේ සංවිධානයට අනුබද්ධ ඉහත සඳහන් කේත්තු පිළිබඳ ව පිහිටුවා ඇති විවිධ ආයතනවල ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අවශ්‍ය කටයුතු මෙහෙයවන ප්‍රධාන මණ්ඩලය මෙය සි.

ලේක සාමය දරා ඇති ප්‍රයත්න

ලේක සාමයට බාධා සිදුවන අවස්ථාවක දී රට මැදිහත් ව සූදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ බලය එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට ඇත. එහෙත් මූල් දෙක තුළ දී නිරව් යුද අවධියේ දී ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ නිත්‍ය සාමාජිකයන්ට ඇති නිශේෂ බලය හේතු කොටගෙන ගැටුපු ඇති වූ අවස්ථාද දක්නට ඇත. ආරක්ෂක මණ්ඩලය තීරණයක් ගැනීමට අපහසු අවස්ථාවල දී මහා මණ්ඩලයට ඒ පිළිබඳ තීරණ ගැනීමේ බලය 1950 දී ලබාදෙන ලදී.

- අර්බුදවලට සෑපු ව ම මැදිහත්වීම, (කොරියන් අර්බුදයේ දී 1950 - 1953) කොංගේ අර්බුදයේ දී (1960 - 1964) එක්සත් ජාතීන්ගේ හමුදා සෑපු ව ම මැදිහත් වීම
- සෙසු බොහෝ අර්බුදවල දී එක්සත් ජාතීන් ගැටුම් නිරාකරණයට මෙන්ම අනතුරු ව ගැටුණු කණ්ඩායම් අතර නැවත ගැටුම් හට ගැනීම වළක්වාලීමට ද ක්‍රියා කිරීම
- - එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය මැදිහත් වී හෝ තුන්වැන්නකුගේ මාර්ගයෙන් සාකච්ඡා මගින් ගැටුම් නිරාකරණය
 - සම්බාධක මගින් බලපෑම් ඇති කිරීම (දකුණු අඩුකාව හා රෝචිෂයාව)
 - ගැටුම්වලට මූල් වූ දේශසීමාවල සාම හමුදා යෙද්වීම
 - ගැටුම්වලින් අවතැන්වුන්ට සෙවන සැපයීම
- කාණ්ඩා අර්බුදය (1947 - 1948), පළස්තින අර්බුදය (1947), සයිජුස් අර්බුදය, (1964) ලෙඛනන් අර්බුදය (1978) වැනි අර්බුදවල දී විරැද්ධවාදී පක්ෂ අතර ගැටුම් ඇති වීම වැළැක්වීමට සාම සාධක හමුදා යැවීම
- කොරියන් අර්බුදය (1950 - 1953), කොංගේ අර්බුදය (1960 - 1964) දී එක්සත් ජාතීන්ගේ හමුදා සෑපුවම අරගලයට මැදිහත් වීම
- ඉන්දුනීසියාවට නිදහස ලබා දීම උදෙසා මැදිහත් වීම
- එසේ වුවද හංගේරියානු නැගී සිටීමේ දී (1956) වෙකොස්ලොවැකියානු අර්බුදයේ දී (1968) ඉරාන - ඉරාක ගැටුමේ දී (1980 - 1988) සහ කාමිබෝජ ප්‍රශ්නයේ දී (1975) එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට සාර්ථක ලෙස මැදිහත්වීමට නොහැකි වුයේ රැසියන්
- අමෙරිකන් මත ගැටුම් නිසා ය.

අනුබද්ධ ආයතන - සංයුතිය, අරමුණු සාමාජික සංඛ්‍යාව කාර්ය, වැදගත්කම

- ජාත්‍යන්තර කමිකරු සංවිධානය (ILO)
- ආභාර හා කෘෂි කර්ම සංවිධානය (FAO)
- අධ්‍යාපනික විද්‍යාත්මක හා සංස්කෘතික සංවිධානය (UNESCO)
- ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (IMF)
- ලේක සෞඛ්‍ය සංවිධානය (WHO)
- මොන් අරමුදල (UNICEF)
- වෙළඳාම හා සංවර්ධනය පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණ මණ්ඩලය (UNCTAD)
- තීරු බදු හා වෙළඳාම පිළිබඳ පොදු සම්මුතිය (GATT)
- ප්‍රතිසංස්කරණ හා සංවර්ධනය පිළිබඳ අන්තර් ජාතික බැංකුව (IBRD)

මූහුණ පා අති ගැටලු

- රටවල් බල කඩවුරුවලට බෙදී කටයුතු කිරීම
- එක්සත් ජාතින්ගේ හමුදා සකස් කර ගැනීමේ දී පැන නැගි දුෂ්කරතා
- නාජ්‍රික අව්‍යාපක පිළිබඳ සාර්ථක වැඩ පිළිවෙළක් තොවීම
- මුදල් හිග වීම

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය

හැදින්වීම

- බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයට යටත් ව සිට නිදහස ලැබූ ස්වේච්ඡාරී, ස්වාධීන රාජ්‍යයන්ගේ එකතුවකි. වර්තමානයේ සාමාජික රටවල් සංඛ්‍යාව 54 කි.
- මෙහි නායකත්වය බ්‍රිතාන්‍යය කිරීවය සතු වේ.
- බුරුමය හා ඒවාන් හැර බ්‍රිතාන්‍යයෙන් නිදහස ලැබූ සේසු සියලුම රටවල් මෙහි සාමාජිකත්වය ලබා ඇත.
- පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය සංකල්පයට පදනම වී ඇත්තේ මිත්‍රත්වය, එකිනෙකා කෙරෙහි දක්වන ගෞරවය හා පක්ෂපාතිත්වය, නිදහස සහ සාමයට සඳහා ඇති උත්තරීතර අභිලාසය සියලුම පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය (Common wealth of Nations) යනුවෙන් ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ.

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ එතිහාසික පසුබීම

- බ්‍රිතාන්‍ය අගමැති සහ ස්වාධීන වූ රාජ්‍යවල නියෝජිතයන්ගේ සම්මෙශලන පැවැත්වීම 1887 සිට ආරම්භ වූ අතර 1911 සිට ඒවා හැදින්වූයේ "අධිරාජ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ" යනුවෙනි. මෙය 1949 සිට පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය (Common wealth of Nations) යනුවෙන් ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ.

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ අරමුණු

- මානව සංඛතියේ අරක්ෂාව හා අනිවෘත්තිය සඳහා ඉවහල් වන අන්තර් ජාතික සාමය හා ස්ථාවරභාවය නගා සිටුවීම උදෙසා කටයුතු කිරීම
- විවිධ හේද තොතකා සියලු පුරවැසියන්ගේ පුද්ගල නිදහස සහ සමාන අයිතිවාසිකම් වර්ධනය සඳහා කටයුතු කිරීම
- තමන් ජ්වත්වන සමාජය සකස් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන කටයුතුවල යෙදීමට සියලුදෙනාටම ඇති අයිතිය සුරක්ෂිත කිරීම හා වර්ධනය කිරීම
- දිලිඹුකම, තුළත්කම හා ලෙඛ රෝගතුරන් කිරීමට ජනතාවගේ ජ්වත් තත්ත්වය නගා සිටුවීම සඳහා කටයුතු කිරීම
- ලෝක ජාතින් අතර ආරක්ෂා වැඩ දියුණු කිරීම සඳහා යුද්ධවලට හේතුවන තත්ත්වයන් ඉවත් කිරීමටත් අන්තර් ජාතික සහයෝගිතාව වර්ධනය කිරීමටත් කටයුතු කිරීම
- ජාති හේදවාදය සහ යටත් විෂ්තර වාදය හෙලා දකිනින් මිනිසාගේ අභිමානය හා සමාජ තත්ත්වය වර්ධනය කිරීම

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වය

- මූලිකානාසය අධිරාජ්‍යයෙන් නිදහස ලැබූ ඔහුගේම රටකට සාමාජිකත්වය සඳහා ඉල්ලුම් කළ හැකි අතර සාමාජිකත්වය ලැබෙන්නේ ඒ වන විට එහි සාමාජික රටවල් එකග වුවහොත් පමණි.
- ඔහුගේම අවස්ථාවක ස්වාධීමතය අනුව සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත් විය හැකිය උදා :- 1959 දකුණු අප්‍රීකාව හා පකිස්ථානය සාමාජිකත්වයෙන් ඉවත් විය. එහෙත් 1972 දී බෙනාසිර බුතෙක් නැවත පකිස්ථානයට සාමාජිකත්වය ලබා ගත්තා ය.
- සංචාරානයේ ප්‍රතිපත්තිවලට පටහැනී වූ විට සාමාජිකත්වයෙන් තෙරපා හැරීමට ද ප්‍රශ්නවන. උදා :- 1987 පිළි දුපත් සාමාජිකත්වයෙන් තෙරපීම.
- පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ සාමාජික රටවල රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික තියෝරියා (තානාපති) හඳුන්වන්නේ "මහ කොමසාරිස්" නමින් ය

පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ ස්වභාවය

- ව්‍යවස්ථා සංග්‍රහයක් තැත.
- සාමාජික රටවල ආරක්ෂාව, විදේශ ප්‍රතිපත්තිය අධිකරණ වැනි කටයුතු කෙරෙහි කිසිදු පාලනයක් තැත.
- සාමාජික රටවල් බහුතරයක පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අනුගමනය කරයි.

මහ ලේකම් කාර්යාලයේ කාර්යයන්

- සාමාජිකයන්ගේ ආර්ථික සංවර්ධනයට අදාළ කටයුතුවල දී සහයෝගිතාවය වර්ධනය වන ප්‍රෝටු අතරමැදියකු ලෙස කටයුතු කිරීම
- සාමාජික රටවල ක්‍රිඩා හා තරුණ කටයුතු ඇතුළු සංස්කෘතික හා සමාජ දියුණුවට අදාළ කාර්යයන් සංචාරානය කිරීම
- අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය, විද්‍යාව හා නීතිය වැනි කටයුතුවල ප්‍රහුණු කිරීම සංචාරානය කිරීම
- පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩල තාක්ෂණික සහයෝගිතා අරමුදල මගින් ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධනයට අදාළ කාර්යයන් සඳහා තාක්ෂණික ආධාර දීම
- වාර්ෂික ව සාමාජික රටවල මුදල ඇමතිවරුන්ගේ රස්වීම සංචාරානය කිරීම
- රාජ්‍ය තායකයින්ගේ සමුළුව දෙවසරකට වරක් සංචාරානය කිරීම

ලෝක සාමය හා සහයෝදරත්වය උදෙසා පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ කාර්යභාරය

- ලෝක ගැටුපු විසඳීමේ දී බහු ජාතික ප්‍රවේශය අනෙකානාස අදහස් විමසීම, සාකච්ඡාව හා සහයෝගිතාව කෙරෙහි ඇති විශ්වාස
- ආර්ථික සංවර්ධනය
- තාක්ෂණික සහයෝගිතාව සඳහා වූ අරමුදල මගින් උපදේශක සේවා, විශේෂය සේවා ප්‍රහුණු කිරීම
- අප්‍රීකානු රටවලට ආධාර දීමේ විශේෂ වැඩ පිළිවෙළ
- අධ්‍යාපනික සහයෝගිතාව

- සාමාජික රටවල සිසුන්ට ගිහුත්ව දීම අධ්‍යාපනික තුවමාරු වැඩසටහන්
 - නිරාපුදකරණය සඳහා සහයෝගීතාව
 - 1973 ඔබාවා සමුළුවේ දී ත්‍යාපිත අවස්ථා බැලීම් තහනම් කිරීමේ ගිවිසුමට ගරු කරන ලෙස ත්‍යාපිත බලවතුන්ගෙන් ඉල්ලා සිටීම
 - ජාතින් අතර සමානත්වය සඳහා ගෙන යන ව්‍යාපාර
 - රුකුයලයේ ව්‍යාප්තවාදී පිළිවෙත හෙලා දැකීම
 - පලස්කින ජාතින්ගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් හඩ නැගීම
 - වසර දෙකකට වරක් රස්වීම් පවත්වා විවිධ ලෝක ප්‍රශ්න ගැන සොයා බැලීම
 - විශේෂ ප්‍රකාශන තිකුත් කිරීම
- 1979 ලුසාකා ප්‍රකාශය
- ජනතාව එකමුතු කිරීම
 - විවිධ වෘත්තිකයින්ගේ සංචාරක හා සමුළු මගින් අනෙකානා දැන හැඳුනුම්කම් හා සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීම
 - "පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩල පදනම" විවිධ වෘත්තිකයන්ට දක්ෂකා දියුණු කර ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම
 - සැම අවුරුදු හතරකට වරක් ක්‍රිඩා උලෙලක් පැවැත්වීම

නොබැඳී ව්‍යාපාරය

- දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ලෝකයේ බිජි වූ සමාජවාදී හා ධනවාදී යන බල කදවුරු දෙකෙන් එකකටවත් ගැනීම් නොවී සිටී ජාතින් අනුගමනය කළ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය තුළින් බිජි වූ සංවිධානය නොබැඳී ව්‍යාපාරය
- බටහිර අධිරාජ්‍යවාදයෙන් තිදිස ලැබූ තත්ත්වන ලෝකයේ රටවල් ලෙස සැලකෙන ආසියා - අප්‍රිකා රටවල් බහුල වශයෙන් මෙහි සාමාජිකයන් වේ.
- මෙම ව්‍යාපාරයේ තිරමාත්වරු අතර ඉන්දියාවේ ප්‍රථම අගමැති ජවහල්ලාල් නේරු, ඉන්දුනිසියානු ජනාධිපති සුකර්නො, යුගෝස්ලේවියානු ජනාධිපති මාෂල් විටෝ, රිජ්ජ්‍යා ජනාධිපති ගමාල් අඩුන්ල් නසාර සහ සනාවේ ක්වාමේ නිකෘතියා

නොබැඳී ජාතින්ගේ ප්‍රතිපත්ති

- නිදහස, ආරක්ෂාව, සාමය හා සහයෝගීතාව පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්තියක් ඇති කර ගැනීම
- බල කදවුරුවලට ගැනීම් නොවී තම රටවල සුහ සිද්ධියට අදාළ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- යුද ගිවිසුම්වලට විරුද්ධ වීම, අධිරාජ්‍යවාදය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම
- සාමය වෙනුවෙන් පෙනී සිටීම
- 1945 දී ජවහල්ලාල් නේරු ඉදිරිපත් කළ පංචිල ප්‍රතිපත්තිය රට පෙර වෙළ එන් ලායි විසින් ද ප්‍රකාශ කොට තිබිණ. මෙම පංචිල ප්‍රතිපත්තිය නොබැඳී ව්‍යාපාරයේ පදනම විය. ඒවා නම්,
- සැම රටකම ස්වාධීනතාවට හා ඒකාග්‍රතාවට අනෙකානා වශයෙන් ගරු කිරීම
- කිසිම ජාතියක් තවත් ජාතියක් ආක්‍රමණය නොකිරීම

- කිසිම රටක අභ්‍යන්තර කටයුතුවලට මැදිහත් නොවීම
- සාමකාමී සහඛේදනය
- සමානතාව හා අනෙකානා සුබසිද්ධිය
- 1955 බංඩු සම්මෙලනයේදී ආසියා - අප්‍රිකා නායකයින් නොබැඳී පිළිවෙත පිළිගත්හ.
- ප්‍රථම නොබැඳී සමුළුව පවත්වන ලද්දේ 1961 දී බෙල්ග්‍රේචි නගරයේදී යුගෝස්බෝවියානු නායක මාර්ශල් විටෝගේ සහාපතිත්වයෙනි.
- ආරම්භක සැසියේදී ආසියානු ජාතින් 23 අප්‍රිකානු ජාතිහු 7 සහභාගී වූ අතර වර්තමානය වන විට සංවිධානයේ සාමාජික සංඛ්‍යාව 118 කි
- වසරකට 3, 4 වරක් පැවැත්වීම
- 1976 පස්වන නොබැඳී ජාතින්ගේ සමුළුව කොළඹ දී පැවත්වීම

වර්තමානය වන විට ලෝකය බල කද්ධිරු නොමැති බැවින් සාමාජික රටවල වර්තමාන අරමුණු

- දුප්පත් බව අඩු කිරීමට කටයුතු කිරීම
- රටවල් අතර සහයෝගීතාව රෙක ගැනීම
- තුස්තවාදයට එරෙහි ව එකතුව කටයුතු කිරීම
- මත් ද්‍රව්‍ය විරෝධය

අප්‍රිකානු සමග සංවිධානය

- 1963 මැයි මාසයේදී අඩිස් අබාබාහි පිහිටුවන ලද අප්‍රිකානු එක්සත් සංවිධානය 2002 සිට හඳුන්වනු ලබන්නේ අප්‍රිකානු සංගමය යන නාමයෙනි. අප්‍රිකානු ජාතින් අතර සාමය, එක්සත්හාවය හා සහයෝගීතාව වර්ධනය කිරීම සංවිධානයේ අරමුණ යි.
- මූලස්ථානය පිහිටුවා ඇත්තේ ඉතියෝගියාවේ අඩිස් අබාබා නුවරය. වාර්ෂික ව රස්වන රාජ්‍ය නායකයින්ගේ සමුළුව එහි ඉහළ ම මණ්ඩලය යි.
- සාමාජික රටවල් අතර විෂමතා බොහෝ දුරට ක්‍රියාත්මක වීමේදී පැන නැගි ගැටුළුව විය. උදාහරණ වශයෙන් අංගෝල සිවිල් යුද්ධයේදී කුමන පක්ෂයකට සහාය දිය යුතු ද යන්න පිළිබඳ සාමාජිකත්වයට එකතුනාවකට ඒමට අපහසු විය.
- එසේ වුවද විවිධ කරුණු සම්බන්ධයෙන් සංවිධානය සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබා ඇත. ඇල්පිරියා - මොරෝක්කේ දේශ සීමා ප්‍රශ්නය (1964 - 1965)
- සේමාලියා - ඉතියෝගියා දේශ සීමා ප්‍රශ්නය (1968 - 1970)
- ගිනිබිස්වී, අංගෝල සහ මොසැලික් යන රටවල් ගෙන ගිය පාතුගීසි අධිරාජ්‍යවාදයට විරැද්ධ තිබුන් අරගලවලට ආධාර දීම තුළින් ලැබු සාර්ථකත්වය

ප්‍රාදේශීය සහයෝගීතාව උදෙසා වූ දකුණු ආසියානු සංවිධානය - සාරක්

එළුම් පසුබීම

බංග්ලාදේශයේ හිටපු ජනාධිපතිවරයු වූ ඡියා - උල් - රහ්මාන් ගේ යෝජනාවක් අනුව සාකච්ඡා වට කිහිපයකින් අනතුරු ව 1985 දෙසැම්බර් 07 දින සාරක් සංවිධානය පිහිටුවන ලදී.

අරමුණු

- දකුණු ආසියානු කළාපයේ ජනතාවගේ සූභ සාධනය සඳහා කටයුතු කරන අතර එම ජනතාවගේ ජ්වන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට ක්‍රියා කිරීම
- කළාපයේ ආර්ථික අභ්‍යන්තරයේ, සමාජ ප්‍රගතිය හා සංස්කෘතික අභ්‍යන්තරය සිදුවන අයුරු කටයුතු කිරීම තුළින් සියලු පුද්ගලයන්ට අභ්‍යන්තරය අරක්ෂා කරගෙන තම හැකියවන්ගේ උපරිම ප්‍රයෝගන ගැනීමේ අවස්ථාවන් සලසා දීම
- දකුණු ආසියානු රටවල අනෙකානාය සහයෝගය දියුණු කොට එමගින් ස්වයං විශ්වාසයක් ගොඩනැංවීම
- අනෙකානාය විශ්වාසය, අවබෝධය හා එකිනෙකාගේ ප්‍රශ්න කොරේහි අවබෝධයකින් කටයුතු කිරීම
- ආර්ථික, සමාජීය, සංස්කෘතික, තාක්ෂණික හා විද්‍යාත්මක කටයුතු වලදී ක්‍රියාකාරී සහයෝගයක් හා එකිනෙකට ආධාර කර ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක් කිරීම
- වෙනත් දියුණු රටවල් සමඟ සහයෝගීතාව වර්ධනය කිරීම
- පොදු යහපතට අදාළ කරුණුවල දී ජාත්‍යන්තර කේෂ්වයට සම්බන්ධ සංවිධාන වලදී එකිනෙකා අතර සහයෝගය වර්ධනය කර ගැනීම
- එම අරමුණු ඇතිව ජාත්‍යන්තර හා ප්‍රාදේශීය සංවිධානවල දී සහයෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීම

සාමාජික රටවල්

- බංග්ලාදේශය, ඩුතානය, ඉන්දියාව, මාලදිවයින, නේපාලය, පකිස්ථානය, ශ්‍රී ලංකාව

ප්‍රඥාපත්තියට අත්සන් තැබූ රාජ්‍ය නායකයෝ

ඉන්දියාව	- රජ්‍යාධි ගාන්ධී
පකිස්ථානය	- ඡියා - උල් - හක්
ශ්‍රී ලංකාව	- ඩේ. ආර. ජයවර්ධන
නේපාලය	- බිරෝධ්‍ය රජු
ඩුතානය	- ජ්‍යෙෂ්ඨ වංග වුක් රජු
බංග්ලාදේශය	- එර්ංජාද්

සංයුතිය

- අවුරුද්දකට වරක් රාජ්‍ය නායක සමුළුව පැවැත්වේ.
- අවුරුද්දකට දෙවතාවක් විදේශ ඇමතිවරුන්ගේ සාකච්ඡා පැවැත්වේ.
- රාජ්‍ය ලේකම්වරුන්ගේ සැයුම්ලන් ස්ථාවර කමිටුව අවුරුද්දකට දෙවතාවක් හෝ අවශ්‍යතා පැන නැගෙන අවස්ථාවල රස්වීය යුතු වේ.

මූලස්ථානය

සාක් මහ ලේකම් කාර්යාලය නේපාලයේ කත්මණ්ඩු නුවර 1987 ජනවාරි 16 ආරම්භ විය. සාක් මහලේකම් නිල කාලය වසර 02 කි. මහ ලේකම්වරයා පත් කිරීමේ තීරණ ගන්නේ විදේශ ඇමතිවරුන්ගේ කවුන්සලයේ දී "අ" කාරාදී පිළිවෙළටය.

ප්‍රතිපත්ති

- එක් එක් රටවල සමාන ස්වාධීනත්වය අගය කිරීම
- හොඟික අඛණ්ඩතාව
- දේශපාලන නිදහස ගරු කිරීම
- අනෙක් රටවල අභ්‍යන්තර කටයුතු වලට ඇගිලි නොගැසීම

සාර්ථකත්වය

- සාක් ග්‍රුව්‍ය - දායා පුවමාරු වැඩ පිළිවෙළ මගින් සියලු සාමාජික රටවල සැම මාසයකම පළමු වැනිදා සාක් වැඩසටහන් ප්‍රවාරය
- බංග්ලාදේශයේ සාක් කෘෂිකර්මික තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය ඉදි කිරීම
- සාක් ක්‍රීඩා තරග පැවැත්වීම
- ජනතාවට කළාපීය රටවල නිදහසේ ගමන් කිරීමට අවස්ථාවක් සලසා දීමේ වැඩ පිළිවෙළක් සඳහා යෝජනාවක් ඇත
- සාක් රටවල ලමුන් සඳහා විශ්ව විද්‍යාලයක් ඉන්දියාවේ ඉදි කිරීම

ජාත්‍යන්තර හා කළාපීය සංවිධාන

යුරෝපීය සංගමය

එශ්‍යාපික පසුබීම

- දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසු යුරෝපයේ ආර්ථිකය හා ආරක්ෂාව බිඳ වැටීම
- බිඳ වැළැන ආර්ථිකය සලසා ගැනීම තනි තනිව කළ නොහැකි වීම
- ඒ සඳහා යුරෝපා රටවල් විවිධ ගිවිසුම් ඇති කර ගැනීම
- යුරෝපයේ ආර්ථිකය සහයෝගිතාව සඳහා ඇති කරගත් යුරෝපීය සංගමය මූල් අවධියේ යුරෝපා පොදු වෙළෙඳපළ ලෙස ද, 1967 න් පසු යුරෝපා ආර්ථික ප්‍රජාව ලෙස ද හැඳින්වූ බව,

සුරෝපා සංගමයේ ආරම්භය හා ක්‍රියාකාරීත්වය

- සුරෝපායේ ගල් අගුරු හා වානේ නිෂ්පාදනය එකම අධිකාරියක් යටතට පත් කිරීම සඳහා රටවල් 6 ක් මගින් ඇති කර ගත් එකතුව තුළින් ආරම්භ වීම (සුරෝපාය ගල් අගුරු හා වානේ ප්‍රජාව - 1951)
- ආර්ථික සහයෝගිතාව සඳහා සුරෝපාය ආර්ථික ප්‍රජාව හෙවත් සුරෝපා පොදු වෙළෙඳපළ පිහිටුවීම (1957)
- සුරෝපාය පරමාණු බලකක්ති ප්‍රජාව පිහිටුවීම (1957)
- වර්තමානයේ දේශපාලන සහයෝගිතාව දක්වා වර්ධනය වීම

ආයතනික ව්‍යුහය

ප්‍රධාන ආයතන

- සුරෝපා සංගමයේ කුවුන්සලය (ඇමතිවරුන්ගේ මණ්ඩලය) (ව්‍යවස්ථාදායක කටයුතු)
- සුරෝපාය කොමිසම (විධායක කටයුතු)
- සුරෝපාය පාර්ලිමේන්තුව (ව්‍යවස්ථාදායක කටයුතු)
- සුරෝපා අධිකරණ උසාවිය
- සුරෝපාය කුවුන්සලය (ඉහත සුරෝපා සංගමයේ කුවුන්සිලය නොවේ) (විධායක)
- වෙනත් ආයතන

සමාජීකත්වය

ආරම්භය

- ප්‍රංශය, බවහිර ජ්‍රේමනිය, ඉතාලිය, බෙල්ජියම, නෙදරුලන්තය, ලක්සේම්බර්ග (1957)
- 1973 මහා බ්‍රිතාන්‍යය, අයර්ලන්තය, ඩෙන්මාර්කය ඇතුළත් වීම
- 1996 සාමාජීකත්වය 15 දක්වා වර්ධනය වීම
(මිස්ලියාව, පින්ලන්තය, ශ්‍රීෂ්‍රීලංකා, පෘත්‍රාක්‍රියාව, ස්වේච්ඡාව)

අරමුණු

- ආර්ථික සහයෝගිතාව
- දේශපාලන සහයෝගිතාව

සුරෝපා සංගමයේ ප්‍රගතිය

- 1957 - 1970 ආර්ථික ඒකාග්‍රතාව සපුරා ගැනීමට පියවර ගැනීම
- 1970 - 2000 දේශපාලන ඒකාග්‍රතාව සපුරා ගැනීමට පියවර ගැනීම

ආර්ථික

- තීරු ගාස්තු සහන සැලසීම
- පොදු බාහිර තීරු ගාස්තු තුමයක් ඇති කිරීම
- පොදු කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම
- පොදු බදු ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීම
- සුරෝපා ප්‍රජාව නමින් 1967 නව ආයතනික රටාවක් බිජි කර ගැනීම
- නව සාමාජීකයන් බඳවා ගැනීම

- යුරෝපය සඳහා එකම වෙළෙඳපලක් යෝජනා කිරීම
- වැඩි ජන්දයෙන් තීරණ ගැනීම
- ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ක්‍රමයක් සහිත යුරෝපා සංගමයක් බිජි කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- යුරෝ 1999 සිට භාවිත කිරීම

දේශපාලන

- යුරෝපා ආර්ථික සහයෝගිතාව තුළින් දේශපාලන සහයෝගිතාව ඉදිරියට ගෙනයාම
- සාමාජික රටවල ඇතිවන්නා වූ දේශපාලන ප්‍රශ්න, ප්‍රතිපත්ති, ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ තොරතුරු තුවමාරු කර ගැනීම

ආසියාන් සංවිධානය (අග්නිදිග ආසියාතික ජාතීන්ගේ සංගමය)

ආසියාන් සංවිධානය බිජිවීමට බලපෑ හේතු

- අග්නිදිග ආසියාව දේශසීමා ගැටුම්, යුද්ධ හා මතවාද පිරුණු ක්‍රියාවලියක් වීම.
- ලාභිසය, වියවිනාමය, කාම්බෝජය යන රටවල අධිරාජ්‍යවාදීන් හා කොමිෂ්‍යුනිස්ට්‍රුඩීන් අතර පැවති යුද්ධ
- මලයාසියාව හා ඉන්දුනිසියාව අතර දේශසීමා ගැටුම්
- අර්ථික දුෂ්කරතා
- මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය ආරක්ෂා කර ගැනීම

සාමාජිකත්වය

අග්නිදිග ආසියාතික භුගෝලීය ක්‍රියාවලයේ පිහිටි රටවල් පමණක් සාමාජිකත්වය ඇරීම, මේ නිසා ක්‍රියාවලය සංවිධානයක් වීම

- මැලේෂීයාව, ඉන්දුනිසියාව, තායිලන්තය, සිංගප්පූරුව, පිළිපිනය (ආරම්භක සාමාජිකත්වයන්)
- සාමාජිකත්වය 10 දක්වා වර්ධනය වීම (බසනායි, වියවිනාමය, ලාභිසය, මියන්මාරය හා කාම්බෝජය)

ආරම්භය

1967 දී ආසියාන් සංවිධානය පිහිටුවන ලදී. (බැංකොක් ප්‍රකාශනය)

ආසියාන් සංවිධානයේ අරමුණු

- ක්‍රියාවල තුළ ආර්ථික වර්ධනය, සමාජ ප්‍රගතිය හා සංස්කෘතික වර්ධනය වේගවත් කිරීම
- ආර්ථික, සාමාජික, සංස්කෘතික, විද්‍යාත්මක හා පරිපාලන කේෂ්වුවල සහයෝගිතාව
- අධ්‍යාපනික, වෘත්තීයමය, තාක්ෂණික, පරිපාලනමය කේෂ්වුවල ප්‍රහුණු කිරීම් හා පර්යේෂණ සඳහා සහයෝගය ලබා දීම
- ක්‍රියාවල තුළ සාමය හා ස්ථාවරත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම

ආසියාන් සංවිධානයේ ව්‍යුහය

- විදේශ අමාත්‍යවරුන්ගෙන් යුත් අමාත්‍ය සම්මෙලනය
- ආසියාන් ක්‍රියාකාරී කමිටුව
- ආසියාන් මහ ලේකම් කාර්යාලය
- ස්ථාවර කමිටුව

- **ආසියාන් සංවිධානයේ ක්‍රියාකාරීත්වය**
- 1977 ජපානය සමග ඒකාබද්ධ කණ්ඩායමක් පිහිටුවීම
- 1980 දී යුරෝපාසංගමය සමග ඇති කර ගත් සහයෝගිතා ගිවිසුම
- කාම්බේජ සිවිල් යුද්ධයේ මැදිහත්කරුවකු ලෙස සහභාගිවීම

ලතුරු අත්ලන්තික් ගිවිසුමේ සංවිධානය (NATO)

පසුවීම

- දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසු සෞචිත්‍යට දේශය විසින් යුරෝපයේ දී ගෙන ගිය වෙකාස්ලේට්වැකියාව කොමියුනිස්ට් ආධිපත්‍ය යටතට ගැනීම (1948) සහ බර්ලිනය අවහිර කිරීම (1948 - 1949) වැනි ඇතැම් කටයුතු බවහිර යුරෝපා රටවල පැවත්මට තර්ජනයක් වූ බව දුටු එම රටවල් විසින් 1949 දී මෙම සංවිධානය පිහිටුවා ගන්නා ලදී

- 1948 දී බුසල්ස් ගිවිසුමට අන්සන් කළ බ්‍රිතානාය, ප්‍රංශය, බෙල්ංඡියම, මිලන්දය හා ලක්සම්බර්ග් යන රාජ්‍ය සමග එක් වූ (1949 දී ලතුරු අත්ලන්තික් ගිවිසුම මගින් සම්බන්ධ වූ) කැනාබාව, පෘතුගාලය, බෙන්මාර්ක්, අයර්ලන්තය, ඉතාලිය හා නොර්වේ යන රටවල් මෙම සංවිධානයේ මූල් සාමාජිකයෝ වූහ. 1955 දී බවහිර ජ්‍රේමනිය ද එහි සාමාජිකත්වය ලැබේය

අරමුණු

- එක් සාමාජික රටකට කෙරුණු සතුරු ආක්‍රමණයක දී එය පොදුවේ තම රාජ්‍යයට කෙරුණ එකක් සේ සලකා ර්ව එරෙහිව සාමුහික ව ක්‍රියා කිරීමට සාමාජිකයෝ එකග වූහ. ඒ සඳහා නේටෝ නමුදාවක් පවත්වාගෙන යාමට ඔවුනු තීරණය කළහ. ඇත්ත වශයෙන් මෙයින් ගම්‍ය වුයේ කොමියුනිස්ට් කළවුරෙන් එන තර්ජනයකට පොදුවේ මූහුණදීම සි.

- ඒ හැර සාමාජික රටවල් අතර එකමුතුකම වර්ධනය කිරීම, සාමාජික රටවල සමාජ තත්ත්වය නගා සිටුවීම, ඒකාබද්ධ යුරෝපයක් ගොඩනැගීම ද මෙම සංවිධානයේ අරමුණු වීම

- මෙහි මුළස්ථානය පැරිසියේ පිහිටුවන ලදී, කොරියන් අර්බුදය නේටෝ යුද බලය ගක්තිමත් ව පිහිටුවීම පිළිබඳ බලපෑම

- බටහිර ජර්මනියට රුසියානු ආක්‍රමණයක් ඇති වීමට ඇති ඉඩකඩ නේටෝ සංවිධානය නිසා ඇහිරි ගිය බව පෙනෙන්ට ඇත
- සංවිධානය තුළ අමෙරිකානු අධිකාරය කෙරෙහි තොසතුට පල කළ ප්‍රංශය 1966 දී සංවිධානයේ කටයුතුවලින් ඉවත් වීම

වෝරසේ සංවිධානය

පසුවේම

- නේටෝ සංවිධානයට බටහිර ජර්මනිය බැඳීමක් සමග ඊට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස සෝවියට රුසියාව හා නැගෙනහිර යුරෝපයේ කොමිෂනිස්ට් රටවල් එක්ව වෝරසේ නගරයේ දී මෙම සංවිධානය පිහිටුවා ගන්නා ලදී. මෙයද නේටෝ සංවිධානය මෙන් අනෙකාන්‍ය සහයෝගය පදනම් කොටගත් ආරක්ෂක සංවිධානයක් වීම
- සෝවියට රුසියාවේ මූලිකත්වයෙන් පිහිටුවාගත් මහි ආරම්භක සාමාජිකයන් වූයේ පෝලන්ත, නැගෙනහිර ජර්මනිය, හංගේරියාව, වෙකාස්ලෝවැකියාව හා රුමේනියාව වැනි රටවල් ය

අරමුණ

- නේටෝ සංවිධානය මෙන් සාමූහික ආරක්ෂාව, මිත්‍රත්වය හා සහජ්වනය සංවිධානයේ ද අරමුණ වීම
- මේ යටතේ නේටෝ සංවිධානයේ මෙන් ඒකාබද්ධ හමුදාවක් වූ අතර එහි අණදෙන නිලධාරිවරයා නිතරම සෝවියට රුසියානු සේනාපතියකු වීම
- 1989 නැගෙනහිර කදුවුර බිඳ වැටීමක් සමග වෝරසේ සංවිධානය විසුරුවා හැරීම

ආකෘති ග්‍රන්ථ

1. ආසියාව හා බටහිර ආධිපත්‍ය - කේ.එම්. මනික්කාර්
2. අග්නිදිග ආසියාවේ ඉතිහාසය - සි.ඩී.රී.හෝල්
3. බටහිර යටත්විෂ්තවාදයේ වැටීම හා නැගීම - ස්වුච්චි පි.ජේටන්
4. යුරෝපයේ ඉතිහාසය - අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව
5. ලෝක ඉතිහාසය - පරිවර්තනය මාලිනී ඇදගම

ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම්

ක්‍රියාකාරකම 01

කලාපීය වශයෙන් ගොඩනගාගෙන ඇති සංවිධාන පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් බිත්ති පුවත්පතක් සැකසීම.

විවිධ අරමුණු ඉටු කර ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් බිහිකරගත් කලාපීය සංවිධානවල ව්‍යුහය අරමුණු හා එහි ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විමසීමක් කර බිත්ති පුවත්පතක් සැකසීම මෙහි අපේක්ෂාවයි.

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- කණ්ඩායම් සඳහා එක් එක් කලාපීය සංවිධාන පිළිබඳ තොරතුරු සෙවීමට උපදෙස් දෙන්න.
- අවශ්‍ය මූලාශ්‍රය පිළිබඳ ව සිසුන් දැනුවත් කරන්න.
- ලබා ගත් තොරතුරු ඇසුරින් බිත්ති පුවත්පතක් සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- පැවරුමට පෙර සෞයා ගත් තොරතුරු සාකච්ඡා කරන්න.
- එම කරුණුවල වැරදි නිවැරදි හාවය පෙන්වා දෙන්න.
- නිශ්චිත කාලසීමාවක දී නිම කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- සිසු ක්‍රියාකාරකම් ඇගයීමට ලක් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

තොබැඳී ජාතීන්ගේ සංවිධානය ආරමුණු, අරමුණු සහ ක්‍රියාකාරීත්වය විමසමින් පොත් පිංචක් සකස් කිරීම.

දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසුව දනවාදී සහ සමාජවාදී බලකුදුවුරු අතර සීතල යුද්ධයක් ආරමුණු වූ බව පැහැදිලි ය. අනතුරු ව ලෝකයේ වෙනත් රටවලට ද තම බලය ව්‍යුහ්ත කිරීමට උත්සාහ කළ බව පෙනේ. මෙම බලපැමිවලින් මිදිම සඳහා තෙවන ලෝකයේ රටවල් එක් වී පිහිටුවා ගත් තොබැඳී ජාතීන්ගේ සංගමයේ අරමුණු, ක්‍රියාකලාපය සහ මුල් වූ නායකයන් පිළිබඳ දැනුමක් ලබා ගැනීම මෙම ක්‍රියාකාරකමෙන් අපේක්ෂාතය.

- මෙය කේවල පැවරුමක් ලෙස සංවිධානය කරන්න.
- සිසුන්ට මූලාශ්‍රය පොත්පත්, සගරා පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- නිශ්චිත කාලසීමාවක් ලබා දෙන්න.
- අවශ්‍ය මග පෙන්වීම් හා උපදෙස් ලබා දෙන්න.
- සැම පැවරුමක් ම ඇගයීම සිදු කරන්න.

පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරුකරණය - හැඳින්වීම

ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් සහ ඇගයීම් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ වැදගත් සංරචක තුනක් බවත් ඉගෙනුමෙහි සහ ඉගැන්වීමෙහි ප්‍රගතිය දැනගැනීම පිණිස ඇගයීම යොදාගත යුතු බවත් සැම ගුරුවරයෝග විසින් ම දත් යුතු පැහැදිලි කරුණකි. ඒවා අනෙක්නා බලපෑමෙන් යුතු ව ක්‍රියාකරන බවත් එසේ ම එකිනෙකහි සංවර්ධනය කෙරෙහි එම සංරචක බලපාන බවත් ගුරුවරු දනිති. සන්තතික (නිරන්තරයෙන් සිදුවන) ඇගයීම් මූලධර්ම අනුව ඇගයීම සිදුවිය යුත්තේ ඉගෙනීම හා ඉගැන්වීම කෙරෙන අතරතුර දී ය. මෙය ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය ආරම්භයේදී හෝ මැද දී හෝ අග දී හෝ යන මිනැම අවස්ථාවක දී සිදුවිය හැකි ය. එලෙස තම සිපුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රගතිය ඇගයීමට අපේක්ෂා කරන ගුරුවරයෝග ඉගෙනුම් ඉගැන්වීම සහ ඇගයීම පිළිබඳ සංවිධානකමක සැලැස්මක් යොදාගත යුතු වෙයි.

පාසල පදනම් කරගත් ඇගයීම් වැඩිහිටිවෙළ පුදු විභාග ක්‍රමයක් හෝ පරීක්ෂණ පැවත්වීමක් හෝ නොවේ. එය හඳුන්වනු ලබන්නේ සිපුන්ගේ ඉගෙනීමත්, ගුරුවරුන්ගේ ඉගැන්වීමත් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන මැදහත් වීමක් වශයෙනි. මෙය සිපුන්ට සම්පූර්ණ ව සිරිමින් ඔවුන්ගේ ප්‍රබලතා සහ දුබලතා හඳුනා ගෙන එවාට පිළියම් යොදුමින් සිපුන්ගේ උපරිම වර්ධනය ලගා කර ගැනීමට යොදා ගත හැකි වැඩිහිටිවෙළකි.

ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් අනාවරණ ක්‍රියාවලියට සිපුන් යොමු කෙරෙන අතර, ගුරුවරයා සිපුන් අතර ගැවසේමින් ඔවුන් ඉටුකරන කාර්ය නිරීක්ෂණය කරමින් මාර්ගෝපදේශකත්වය සපයමින් කටයුතු කිරීම පාසල් පදනම් කරගත් ඇගයීම් වැඩිහිටිවෙළ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අපේක්ෂා කෙරේ. මෙහිදී දිජ්‍යාප්‍රාන්ත නිරතුරු ව ඇගයීමට ලක්විය යුතු අතර, ශිෂ්‍ය හැකියා සංවර්ධනය අපේක්ෂිත අන්දමින් සිදුවන්නේ දැයි ගුරුවරයා විසින් තහවුරු කරනු ලැබේය යුතු වෙයි.

ඉගෙනීම සහ ඉගැන්වීම මගින් සිදුවිය යුත්තේ සිපුනට නිසි අත්දැකීම් ලබා දෙමින් එවා සිපුන් විසින් නිසි පරිදි අත්පත් කර ගෙන තිබේදැයි තහවුරු කර ගැනීම ය. එම සඳහා නිසි මාර්ගෝපදේශය සැපයීම ය. ඇගයීමේ (තක්සේරු කිරීමේ) යොදා සිටින ගුරුවරුන්ට තම සිපුන් සඳහා දෙයාකාරයක මාර්ගෝපදේශකත්වය ලබා දිය හැකි ය. එම මාර්ගෝපදේශ පොදුවේ හඳුන්වන්නේ ප්‍රතිපෝෂණය (Feed Back) හා ඉදිරි පෝෂණය (Feed Forward) යනුවෙනි. සිපුන්ගේ දුබලතා හා නොහැකියා අනාවරණය කරගත් විට ඔවුන්ගේ ඉගෙනුම් ගැටලු මග හරවා ගැනීමට ප්‍රතිපෝෂණයන්, සිපු හැකියා සහ ප්‍රබලතා හඳුනා ගත් විට එම දක්ෂතා වැඩි දියුණු කිරීමට ඉදිරි පෝෂණයන් ලබා දීම ගුරු කාර්යය වෙයි.

ඉගෙනුම් - ඉගැන්නුම් ක්‍රියාවලියේ සාර්ථකත්වය සඳහා පාඨමාලාවේ අරමුණු අතරෙන් කවර අරමුණු කවර මට්ටමින් සාක්ෂාත් කළ හැකි වූයේ දැයි හඳුනා ගැනීම සිපුන්ට අවශ්‍ය වෙයි. ඇගයීම් වැඩි පිළිවෙළ ඔස්සේ සිපුන් ලගා කරගත් ප්‍රවීණතා මට්ටමි නිස්වය කිරීම මේ අනුව ගුරුවරුන්ගේ බලාපොරොත්තු වන අතර සිපුන් හා සන්නිවේදනය කිරීමට ගුරුවරුන් යොමුවිය යුතු ය. මේ සඳහා යොදාගත හැකි හොඳම ක්‍රමය වන්නේ පාසල පදනම් කරගත් ඇගයීම් ක්‍රමය යි.

යෙරෝක්ත අරමුණ සහිත ව ක්‍රියාකරන ගුරුවරුන් විසින් තම ඉගැන්නුම් ක්‍රියාවලියන් සිපුන් ගේ ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලියන් වඩාත් කාර්යක්ෂම කිරීම පිණිස වඩා හොඳ කාර්යක්ෂමතාවෙන් යුත්ත ඉගෙනුම් ඉගැන්නුම් සහ ඇගයීම් ක්‍රම යොදාගත යුතු වෙයි. මේ සම්බන්ධයෙන් සිපුන්ට සහ ගුරුවරුන්ට යොදාගත හැකි ප්‍රවීණ පිළිබඳ ප්‍රහේද කිහිපයක් මතු දැක්වෙයි. මෙවා බොහෝ කළක සිට ගුරුවරුන් වෙත විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ද ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් ද තොරතුරු සම්පාදනය කරන ලද ක්‍රමවේද වෙයි. එහෙයින් එවා සම්බන්ධයෙන් පාසල් පදනම්වියෙන් ගුරුවරුන් හොඳන් දැනුවත් වී ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එම ප්‍රහේද මෙසේ ය.

01.	පැවරුම	02.	ව්‍යාපෘති
03.	සමික්ෂණ	04.	ගවේශණ
05.	නිරික්ෂණ	06.	පුදරිණා / ඉදිරිපත් කිරීම
07.	කෙළේතු වාරිකා	08.	කෙටි ලිඛිත පරීක්ෂණ
09.	ව්‍යුහගත රචනා	10.	විවාත ගුන්ථ පරීක්ෂණ
11.	නිර්මාණාත්මක ක්‍රියාකාරකම්	12.	ගුවන පරීක්ෂණ
13.	ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම්	14.	කථනය
15.	ස්ව නිර්මාණ	16.	කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම්
17.	සංකල්ප සිතියම්	18.	දෑවිත්ව සටහන් ජර්හල
19.	බිත්ති ප්‍රවත්පත්	20.	ප්‍රක්න විවාරාත්මක වැඩසටහන්
21.	ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු පොත්	22.	විවාද
23.	සාකච්ඡා මණ්ඩල	24..	සම්මන්ත්‍රණ
25.	ක්ෂණීක කථා	26	හුමිකා රංගන

හඳුන්වා දී ඇති මෙම ඉගෙනුම්, ඉගැන්වීම් කුම සැම ඒකක් ම සැම විෂයයක් සම්බන්ධයෙන් සැම විෂය ඒකකයකට ම යොදා ගත යුතු යැයි අපේක්ෂා නොකෙරයි. තම විෂයයට, විෂය ඒකකයට ගැලපෙන ප්‍රහේදයක් තෝරා ගැනීමට ගුරුවරුන් දැනුවත් විය යුතුය. වග බලා ගත යුතුය. එහි දී එහත වගුවෙහි දැක්වෙන ආකාරයට උචිත නිර්ණායක පදනම් කරගෙන ඇගයීමට ලක් කරන්න.

මෙම ගුරු මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහවල ගුරුවරුන්ට තම සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රගතිය තක්සේරු කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි ඉගෙනුම් - ඉගැන්තුම් හා ඇගයීම් ප්‍රහේද පිළිබඳ සඳහනක් තිබේ. ඒවා ගුරුවරුන් විසින් සූදුසු පරිදි තම පන්තියේ සිසුන්ගේ ප්‍රගතිය තක්සේරු කිරීම පිළිස යොදා ගත යුතු වෙයි. ඒවා හාවිත නොකොට මග හැරීම සිසුන්ට තම ගාස්ත්‍රීය හැකියා මෙන්ම ආවේදනික ගති ලක්ෂණත් මනොවාලක දක්ෂතාත් පිළිබඳ වර්ධනයක් ලාඟා කර ගැනීමත් පුදරිණාය කිරීමත් පිළිබඳ අඩුපාඩු ඇති කරවයි.

1 වාර්ය

පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරුකරණය

ක්‍රියාකාරකම 01

දහසයවන සියවසේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැති රාජධානී පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් බිත්ති පූවත්ත්වක් සකස් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිපුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කරන්න.
- කණ්ඩායම්වලට අදාළ මාත්‍රකා ලබා දෙන්න.
 - කණ්ඩායම 01 - කේත්වටේ රාජධානීය
 - කණ්ඩායම 02 - යාපනය රාජධානීය
 - කණ්ඩායම 03 - මහනුවර රාජධානීය
 - කණ්ඩායම 04 - සිතාවක රාජධානීය
- එක් එක් කණ්ඩායමට අදාළ මාත්‍රකාව යටතේ තොරතුරු ඇතුළත් පත්‍රිකාවක් බිත්ති පූවත්ත්වකට සුදුසු ආකාරයෙන් සකස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- එය රුපසටහන්, සිතියම්, විතු ආදිය යොදා ගනීමින් වඩාත් නිර්මාණයිලි අයුරින් සකස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- කණ්ඩායම් නිර්මාණ එක් කරමින් බිත්ති පූවත්ත්වක් සකස් කරන්න.
- පහත දැක්වෙන නිර්ණායක මත ඇගයීම සිදු කරන්න.

ඇගයීම් නිර්ණායක

01. තොරතුරුවල අදාළ බව හා නිවැරදි බව	- 04
02. තොරතුරුවල ප්‍රමාණාත්මක බව	- 04
03. වඩාත් නිර්මාණයිලි ව ක්‍රියාකාරකම සැකසීම	- 04
04. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම සඳහා දායකත්වය	- 04
05. නියමිත දිනයට හාර දීම	- 04
	- 20

ක්‍රියාකාරකම 02

"මහනුවර රාජධානීයේ පාලකයෝ" යන මාත්‍රාවට අදාළ ව තොරතුරු ගොනුවක් සකස් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- මේ සඳහා පළමුවන විමලධර්මසුරිය රජුගේ රාජ්‍ය කාලයේ සිට ශ්‍රී වික්‍රම රාජසිංහ රජුගේ රාජ්‍ය කාලයේ අවසානය දක්වා දේශපාලන තොරතුරු ඇතුළත් වන පරිදි ක්‍රියාකාරකම සකස් කිරීමට උපදෙස් දෙන්න.
- පන්තිය සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර තොරතුරු රස් කිරීමට අදාළ මාත්‍රා ලබා දෙන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායමට තමන් ලද මාත්‍රාව ව යටතේ තොරතුරු ගොනුවක් සැකසීමට සුදුසු අයුරින් ක්‍රියාකාරකම සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- නියමිත දිනයක දී කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමට අදාළ තොරතුරු රස් කර තොරතුරු ගොනුවක් සකස් කරවන්න.

පහත දැක්වෙන නිර්ණායක මත ඇගයීම සිදු කරන්න.

ඇගයීම් නිර්ණායක

01. තොරතුරුවල අදාළ බව හා නිවැරදි බව	- 04
02. තොරතුරුවල ප්‍රමාණාත්මක බව	- 04
03. තොරතුරු ගොනුවකට සුදුසු පරිදි නිර්මාණයිලි ව සැකසීම	- 04
04. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම සඳහා දායකත්වය	- 04
05. නියමිත දිනයට හාර දීම	- 04
	- 20

ක්‍රියාකාරකම 03

ඉන්දීය ඉතිහාසය හදාරන්නන් සඳහා,
ගුර්ත අධිරාජ්‍ය ඇසුරින් කෙටි පිළිතුරු අපේක්ෂිත ප්‍රශ්න පොතක් සැකසීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තිය සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර එක් එක් කණ්ඩායමට ප්‍රශ්න සැකසීම සඳහා මාතෘකා ලබා දෙන්න.
- කණ්ඩායමේ සැම සාමාජිකයෙකුගේ ම අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න 05 වත් සැදිය යුතු බව දන්වන්න.
- කණ්ඩායම්වල එකතුවෙන් ප්‍රශ්න පොත සැකසීය යුතු දිනය දැනුම් දෙන්න.
- සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න පොත පන්තියේ සියල්ලන්ට ම පරිහරණය කළ හැකි ස්ථානයක තබන්න.

පහත දැක්වෙන නිර්ණායක මත ඇගයීම සිදු කරන්න

ඇගයීම් නිර්ණායක

01. විෂය කරුණුවලට අදාළ ව කෙටි ප්‍රශ්න සැකසීම	- 04
02. මාතෘකාවට අදාළ ව ප්‍රමාණාත්මක ව ප්‍රශ්න සැකසීම	- 04
03. ප්‍රශ්නවල වලංගුකාවය	- 04
04. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමට දක්වන සහාය	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20

පුරෝපා ඉතිහාසය හදාරන්නන් සඳහා,

වියනා සම්මේලනය ඇසුරින් කෙටි පිළිතුරු අපේක්ෂිත ප්‍රශ්න පොතක් සකස් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර එක් එක් කණ්ඩායමට ප්‍රශ්න සැකසීම සඳහා වියනා සම්මේලනය ඇසුරින් මාතෘකා ලබා දෙන්න.
- කණ්ඩායමේ සැම සාමාජිකයෙකු ම අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න 05 වත් සැදිය යුතු බව දන්වන්න.
- ප්‍රශ්න පොත සැකසීය යුතු දිනය දන්වන්න.
- සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න පොත පන්තියේ සියල්ලන්ටම පරිහරණය කළ හැකි ස්ථානයක තබන්න.

පහත දැක්වෙන නිර්ණායක මත ඇගයීම සිදු කරන්න.

ඇගයීම් නිර්ණායක

01. ප්‍රශ්න, විෂය කරුණුවලට අදාළ බව	- 04
02. ප්‍රශ්නවල ප්‍රමාණාත්මකබව	- 04
03. ප්‍රශ්නවල වලංගුතාව	- 04
04. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමට දක්වන සහාය	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20

ලෝක ඉතිහාසය හදාරන්නන් සඳහා,

පළමුවන ලෝක යුද්ධය ඇසුරින් කෙටි පිළිතුරු පේක්ෂිත ප්‍රශ්න පොතක් සකස් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර එක් එක් කණ්ඩායමට ප්‍රශ්න සැකසීම සඳහා පළමුවන ලෝක යුද්ධය ඇසුරින් මාතෘකා ලබා දෙන්න.
- කණ්ඩායමේ සැම සාමාජිකයෙකුගේ ම අවම වගයෙන් ප්‍රශ්න 05 වත් සැදිය යුතු බව දන්වන්න.
- ප්‍රශ්න පොත සැකසීය යුතු දිනය දන්වන්න.
- සකස් කරන ලද ප්‍රශ්න පොත පන්තියේ සියල්ලන්ට ම පරිහරණය කළ හැකි ස්ථානයක තබන්න.

පහත දැක්වෙන නිර්ණායක මත ඇගයීම සිදු කරන්න.

ඇගයීම් නිර්ණායක

01. ප්‍රශ්න, විෂය කරුණුවලට අදාළ බව	- 04
02. ප්‍රශ්නවල ප්‍රමාණාත්මකබව	- 04
03. ප්‍රශ්නවල වලංගුතාව	- 04
04. කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමට දක්වන සහාය	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20

2 වාරය

පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරු කරණය

ත්‍රියාකාරකම 01

"කොළංඩාක් කොමිසමේ යෝජනා තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රිතාන්‍ය බලය තහවුරු විය" මෙම ප්‍රකාශය පිළිබඳ පුවත්පත් වාර්තාවක් සැකසීම

- මෙය කේවල ත්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- වඩාත් විවාරිති ව වාර්තාව සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- වාර්තාව සැකසීම සඳහා කාලයක් ලබා දෙන්න.

අැගයීම් නිර්ණායක

01. විෂය කරුණුවල අදාළ බව	- 04
02. පුමාණාත්මක බව	- 04
04. විවාරිති අයුරින් කරුණු ගොනු කිරීම	- 04
03. පුවත්පත් වාර්තාවක් සැකසීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු නිති රිති පිළිපැදිම	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20

ත්‍රියාකාරකම 02

බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික, සමාජ වෙනස්වීම් පිළිබඳ පැවරුමක් සකස් කිරීම

- මෙය කේවල ත්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- තොරතුරු ලබා ගත හැකි මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- නිර්මාණයීලි ව පැවරුම සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- පැවරුම හාර දිය යුතු දිනය දන්වන්න.
- සුදුසු නිර්ණායක මත ඇගයීම සිදු කරන්න.

අැගයීම් නිර්ණායක

01. මාතෘකාවට අදාළ විෂය කරුණු අතාවරණය වීම	- 04
02. මූලාශ්‍රය හාවිතය	- 04
03. නිර්මාණයීලි බව	- 04
04. පැවරුම සකස් කිරීමට අදාළ කරුණු පිළිපැදිම	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20

ත්‍රියාකාරකම 03

ඉන්දිය ඉතිහාසය හදරන්නන් සඳහා,

පල්ලවයන්ගේ දේශපාලන හා සංස්කෘතික කටයුතු ඇසුරින් ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහනක් ත්‍රියාත්මක කිරීම

සුරෝපා ඉතිහාසය හදරන්නන් සඳහා,

පළමුවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය ඇසුරින් ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහනක් ත්‍රියාත්මක කිරීම

නුතන ලෝක ඉතිහාසය හදාරන්නන් සඳහා

දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය ඇසුරින් ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහනක් ත්‍රියාත්මක කිරීම

ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහන සඳහා පොදු උපදෙස්

- පන්තියේ සිසුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම්වලට බෙදන්න.
- එක් එක් කණ්ඩායමට ප්‍රධාන මාත්‍රකාවට අදාළ අනුකොටස් සුදුසු පරිදි බෙදා දී හැකිතාක් කෙටි පිළිතුරු අපේක්ෂිත ප්‍රශ්න සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- කෙටි පිළිතුරු පේක්ෂිත ප්‍රශ්න සැකසීමට නියමිත කාලයක් ලබා දෙන්න.
- සිසුන් විසින් නිර්මාණය කරන ලද ප්‍රශ්න අතුරින් ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහන සඳහා සුදුසු ප්‍රශ්න තොරා ගන්න.
- ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහනට සුදුසු පරිදි පන්තිය සකස් කර එවැනි වැඩසටහනක දී අනුමතය කළ යුතු නිති රිති පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහන මෙහෙයුම් සිසුනට පවරන්න.
- වැඩසටහන සඳහා සැම සිසුවෙකුගේ ම සහභාගිත්වය ලබා ගන්න.

අැගයීම් නිර්ණායක

01. මාත්‍රකාවට අදාළ විෂය කරුණු අනාවරණය වීම	- 04
02. මූලාශ්‍රය හාවිතය	- 04
03. නිර්මාණයිලි බව	- 04
04. ප්‍රශ්න විවාරාත්මක වැඩසටහනට අදාළ කරුණු පිළිපැදිම	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20

3 වාරය

පාසල පදනම් කරගත් තක්සේරුකරණය

ක්‍රියාකාරකම 01

දහනමවන සියවසේ ආගමික පුනරුදය පිළිබඳ බිත්ති පුවත්පතක් සැකසීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
 - කණ්ඩායම 01 - බෙංද්ද පුනරුදය
 - කණ්ඩායම 02 - නින්දු ආගමික පුනරුදය
 - කණ්ඩායම 03 - ඉස්ලාම් ආගමික පුනරුදය
- පන්තියේ සිසුන් සූදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කර ඉහත මාත්‍රකා කණ්ඩායම් වෙත ලබා දෙන්න
- එම කණ්ඩායමට අදාළ මාත්‍රකා ව අනුව බිත්ති පුවත්පතකට සූදුසු අයුරින් වඩාත් නිරමාණයිලි ව ක්‍රියාකාරකම සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න
- බිත්ති පුවත්පත සැකසීම සඳහා දිනයක් යොදා ගන්න.
- සියලු කණ්ඩායම්වල එකතුවෙන් බිත්ති පුවත්පත සකස් කරන්න.
- කණ්ඩායමේ සියලු දෙනාගේ ම සහාය ලබා ගන්න.

අැගයීම් නිරණයක

01. විෂය කරුණුවල නිවැරදි බව	- 04
02. විෂය කරුණුවල ප්‍රමාණාත්මකව	- 04
03. නිරමාණයිලිහාවය	- 04
04. කණ්ඩායමට දැක් වූ සහාය	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20

ක්‍රියාකාරකම 02

1972 පුරුම ජනරජ ආණ්ඩුවෙහි ව්‍යාවස්ථාව හා 1978 දෙවන ජනරජ ආණ්ඩුවෙහි ව්‍යාවස්ථාව පිළිබඳ සහස්දනාත්මක ව්‍යාවස්ථාවක් සකස් කිරීම

- මෙය කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- පන්තියේ සිපුන් සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම් කරන්න.
- තොරතුරු ලබාගත හැකි මූලාශ්‍ර පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- මෙම ආණ්ඩුවෙහි ව්‍යාවස්ථා දෙකෙහි සමානකම්, වෙනසකම් පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් වාර්තාවක් සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් පන්තියට ඉදිරිපත් කරවන්න.

අැගසීම් නිර්ණායක

01. තොරතුරුවල නිවැරදිබව	- 04
02. තොරතුරුවල ප්‍රමාණාත්මකබව	- 04
03. කණ්ඩායමට දැක් වූ සහාය	- 04
04. වාර්තාව ක්‍රමානුකූල ව සැකසීම	- 04
05. ඉදිරිපත් කිරීම	- 04
	- 20

ක්‍රියාකාරකම 03

ඉත්දිය ඉතිහාසය හදාරන්නන් සඳහා,

වෝල පාලනයේ පරිභානිය පිළිබඳ වාර්තාවක් සකස් කිරීම
යුතුරේපා සහ තුතින ලෝක ඉතිහාසය හදාරන්නන් සඳහා,
දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ලෝකය බලකුදුවුරුවලට බෙදී යාම පිළිබඳ වාර්තාවක්
සකස් කිරීම

වාර්තාව සකස් කිරීම සඳහා පොදු උපදෙස්

- මෙය කේවල ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස යොදා ගන්න.
- ක්‍රියාකාරකමට අදාළ මූලාශ්‍රය පිළිබඳ දැනුවත් කරන්න.
- වඩාත් නිර්මාණයිලි ව වාර්තාව සැකසීමට උපදෙස් දෙන්න.
- ක්‍රියාකාරකම හාර දිය යුතු දිනය දැනුම් දෙන්න.

අැගසීම් නිර්ණායක

01. විෂය කරුණුවල නිවැරදි බව	- 04
02. විෂය කරුණුවල ප්‍රමාණාත්මකබව	- 04
03. ක්‍රමානුකූල ව හා පැහැදිලි වාර්තාව සැකසීම	- 04
04. වාර්තාව සැකසීමේ දී අනුගමනය කළයුතු ගුණාංග පිළිපැදිම	- 04
05. නියමිත දිනයට අවසන් කිරීම	- 04
	- 20